TADEUSZ DAJCZER

MEDITAȚII DESPRE CREDINȚĂ

LA ȘCOALA SFINTEI FAMILII

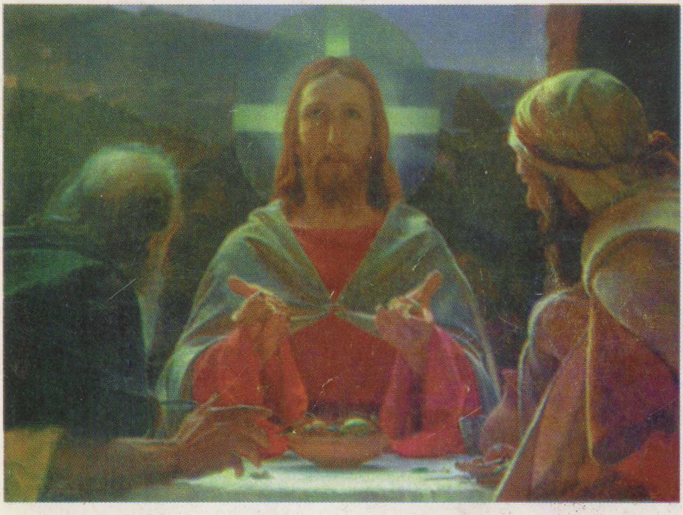

EDITURA TRADIȚIE
BUCUREȘTI, 1999

TADEUSZ DAJCZER

MEDITAȚII DESPRE CREDINȚĂ
LA ŞCOALA SFINTEI FAMILII

Traducere: **Vera Maria NEAGU**

Colaționare și Cuvânt înainte:
Mons. Anton DESPINESCU

Editura TRADIȚIE
București, 1999

Pentru citatele din Vechiul și Noul Testament a fost folosită ediția românească a Bibliei publicată la 6 iunie 1968, la București, de Institutul Biblic și de Misiune Ortodoxă al Patriarhiei Române.

Imprimatur
Iași, 13 aprilie 1999
P.S. Petru GHERGHEL, Episcop Romano-Catolic de Iași

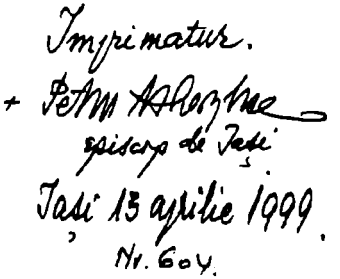

à l'ÉCOLE de la
SAINTE FAMILLE
Méditations sur la foi
ed. F.-X. de Guibert, Paris, 1993

©Pr. Jaroslaw Pilat, 1999, Varșovia
pentru versiunea românească
ISBN 973 - 97941 - 8 - 1

Coperta I: Icoana *Cina de la Emaus*, care se află la Emaus, astăzi El Qubeibeh, în Țara Sfântă.

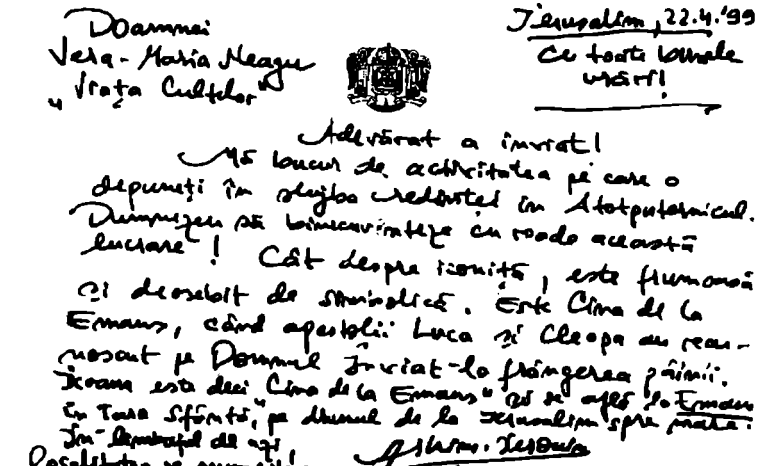
Doamnei
Vera-Maria Neagu
Ierarhia Cultelor

Ierusalim, 22.4.'99
Cu toate bunele
urări!

Adevărat a înviat!
Mă bucur de activitatea pe care o
depuneți în slujba credinței în Atotputernicul.
Dumnezeu să binecuvinteze cu roade această
lucrare! Cât despre icoană, este frumoasă
și deosebit de simbolică. Este Cina de la
Emaus, când apostolii Luca și Cleopa au rec-
unoscut pe Domnul înviat-la frângerea pâinii.
Icoana este din "Cina de la Emaus" de la Emaus
în Țara Sfântă, pe drumul de la Ierusalim spre mare.
În [illegible] de azi
Localitatea se numește:
"EL QUBEIBEH"
În materialele pe care le am nu este indicat autorul. Îți dau toate binecuvântările de a o folosi.

Archim. IERONIM CREȚU
REPRESENTATIVE
OF THE ROMANIAN ORTHODOX PATRIARCHATE
IN JERUSALEM

Colaborator: **Adriana STROE**
(care a tradus capitolele 2-6 din partea a III-a cărții, mai puțin subcapitolul 3 din cap. 3)

Tehnoredactare: **Alexandru-Ion RADU**
Lectură și Corectură: **Vera Maria NEAGU**

CUVÂNT ÎNAINTE

Din toate părțile se aud lamentații: lumea de azi e bolnavă, e foarte bolnavă ! Și nu atât trupește, cât mai ales sufletește.

Deși pentru sănătatea trupească sunt mobilizați numeroși savanți, specialiști în toate domeniile de sănătate, se construiesc spitale, se fabrică medicamente cantitativ și calitativ ca niciodată în istoria omenirii, tehnica medicală e tot mai perfecționată, totuși, lacrimile, gemetele, îngrijorările, chiar disperarea nu mai contenesc.

Mai grave sunt, însă, bolile sufletului. Și cea mai gravă este pierderea busolei. Ideologii, asociații pentru punerea lor în practică, dându-și ifose de salvare a cât mai multor pământeni, toate trâmbițate pe multiple canale, ajung, de fapt, să-și declare cu amărăciune falimentul. Iar cea mai afectată de acest faliment este însăși familia, celula societății.

Nu-i de mirare dacă în această stare de lucruri, din adâncul ființei umane, recunoscută ca fiind religioasă, pornește exclamația fiului risipitor: ÎNAPOI, LA TATĂL !

Acest TATĂ-IUBIRE îi așteaptă cu brațele deschise pe toți fiii săi, pentru care l-a trimis pe FIUL - UNUL NĂSCUT, pentru ca oricine va crede în El să nu piară, ci să trăiască, să aibă viață fericită, fără sfârșit. Într-adevăr, Fiul lui Dumnezeu Întrupat a voit să vină între oameni, să fie cunoscut într-o familie, Sfânta Familie de la Nazaret: Isus, Maria și Iosif, ca prototip pentru orice familie umană cu busola regăsită, aceea de orientare spre TATĂL.

De două mii de ani, acest prototip este la îndemâna tuturor. Biserica creştină l-a prezentat tuturor generaţiilor. Cu multă insistenţă îl prezintă şi astăzi lumii descumpănite, în diferite iniţiative lăudabile.

În zilele noastre este cunoscută iniţiativa preotului polonez Tadeusz Dajczer, profesor la Facultatea de Teologie Catolică din Varşovia, sub denumirea Mişcarea Familiilor din Nazaret (în Franţa - Comunităţile Sfintei Familii). Este vizată, după cum se vede, în primul rând familia, celula fundamentală a Bisericii şi a societăţii, dar şi comunităţile de preoţi, călugări şi celibatari, oferindu-li-se tuturor idealul creştin propus de Isus Cristos: "Să aibă viaţă din belşug" (In.10,10). În limbajul biblic, expresia "viaţă din belşug" este sinonimă cu sfinţenia.

Iniţiativa Părintelui Tadeusz Dajczer a prins teren în peste 20 de ţări de pe toate continentele. Roadele sunt profunde şi discrete, conform binecunoscutei maxime: "Zgomotul nu face bine. Binele nu face zgomot". Totul se bazează pe credinţa creştină. În acest scop, fondatorul a scris cartea "Meditaţii despre credinţă", cu subtitlul "La şcoala Sfintei Familii". O carte având 218 de pagini, în trei părţi distincte:

1. Virtutea credinţei, ca participare la viaţa divină, ataşare de Cristos, încredinţare totală lui Cristos, ca urmare a recunoaşterii propriei neputinţe.

2. Dinamismul credinţei, evidenţiat în convertire, în practica cu bucurie a credinţei, în renunţarea la amorul propriu ca sursă de păcate, şi în folosirea mijloacelor adecvate.

3. Actualizarea credinţei pentru îmbogăţirea harului prin sfintele taine (botez, mir şi Euharistie), prin ascultarea Cuvântului lui Dumnezeu, prin rugăciune şi prin iubirea ca desăvârşire a sfinţeniei.

Cartea este rodul reflecţiilor profunde, cuprinzătoare, şi al experienţei îndelungate ca îndrumător spiritual, dobândită de autor. Scrisă pe înţelesul tuturor, ea îl invită pe cititor la conştientizarea credinţei sale şi la contemplarea a ceea ce

Dumnezeu vrea să înfăptuiască în fiecare cu iubirea sa, prețuită și însușită.

Doamna Vera Maria Neagu, pentru care această carte a devenit preferată, a considerat că merită cu prisosință osteneala de a o traduce în limba română, oferind astfel o contribuție valoroasă pe altarul asanării familiilor din țara noastră.

Deie Dumnezeu ca fiecare cititor al acestei cărți să devină un apostol, un misionar, în virtutea botezului prin care a devenit creștin, cu dorința arzătoare ca tot mai mulți să se împărtășească din belșug din opera de răscumpărare săvârșită de Fiul lui Dumnezeu-Întrupat, care în Sfânta Familie de la Nazaret a voit să fie magnetul de atragere la Dumnezeu a tuturor familiilor lumii.

Mons. Anton Despinescu
Iași, 14 aprilie 1999

DIN PREFAȚA LA EDIȚIA FRANCEZĂ

Polonia martiră și victorioasă asupra comunismului a devenit o țară pilot pentru Biserică: un focar de creativitate. O mulțime de mișcări și comunități s-au născut ca răspuns la noile nevoi spirituale ale timpului nostru, precum Mișcările Apostolice Familia Familiilor (1952) și Auxiliarele Mamei Bisericii (1972), Lumină-Viață (1973), Mișcarea pentru Apărarea vieții (1979), Totus Tuus (1979), Pro Familia (1982), Alianța Familiilor (1990).

Printre acestea se află Mișcarea Familiilor din Nazaret, de dată mai recentă (mai puțin de cincisprezece ani), dar având o istorie mai lungă. Părintele Tadeusz Dajczer, profesor la Facultatea de Teologie catolică din Varșovia, beneficiind de o carismă de conducere spirituală, a fondat mai întâi, printre studenți, un grup de cercetare, prin anii 70, *în timpul perioadei eroice*. În 1985, mișcarea a fost fondată oficial cu aprobarea Cardinalului primat, Monseniorul Glemp. În prezent, mișcarea numără peste 30 000 de membri în Polonia și zeci de mii în lumea întreagă.

Secolul nostru se caracterizează printr-o gravă dezintegrare a familiei. Statisticile Bisericii, ca și cele ale Statului dau întreaga măsură a acesteia. Materialismul și erotismul, ideologiile feminismului radical și a homosexualității (în care un om de stat american crede că vede soluția la suprapopularea planetei !) și chiar legislațiile s-au coalizat în activitatea de minare a ei. Dar Părintele Tadeusz n-a deschis o luptă sau o polemică în această problemă. Ceea ce contează pentru el este să facă să iasă la

suprafață viața din interior, în contact cu însuși Dumnezeu. În felul acesta ea va depăși și va învinge forțele corozive.

Mișcarea Familiilor din Nazaret este preocupată să dezvolte în sânul familiilor (celula fundamentală a Bisericii și a societății), dar de asemenea la toți ceilalți, inclusiv preoți, călugărițe și celibatari, ceea ce a vrut Iisus Cristos: "Ca viață să aibă și să aibă din belșug" (Ioan, 10,10). Izvorul este însuși Iisus Cristos. Fiul lui Dumnezeu în persoană s-a dăruit în întregime și s-a încredințat Maicii sale pentru a-l face om. El ne cheamă să ne dăruim Maicii noastre. Angajată în admirabilul schimb de întrupare în care Dumnezeu își asumă umanitatea pentru a ne face să împărțim cu el viața divină, ea păstrează un rol în înfăptuirea acestui proiect, potrivit misiunii de Mamă a ucenicilor, pe care Iisus i-a încredințat-o din înălțimea Crucii.

Programul *Comunităților Sfintei Familii* este sfințenia.

Carisma Părintelui Tadeusz a făcut ca mișcarea să se răspândească în peste 20 de țări de pe toate continentele. După Polonia, ea este recunoscută în Mexic, Columbia, Spania, Portugalia, și se dezvoltă în Marea Britanie, Italia, Ungaria, Germania, SUA, Canada, India și chiar în Franța, națiune în mod special rezistentă la mișcările spirituale care încearcă să se implanteze pe teritoriul ei.

Cu titlu de exemplu, din iunie 1989 această mișcare a atras, la Varșovia, un grup de cinci catolici din Mexic. În anul următor, o mișcare similiară s-a înființat în această țară. La ora actuală, ea numără aici peste 100 000 de membri, de trei ori mai mulți decât în Polonia.

MIșcarea se răspândește de la om la om. Ea se bazează pe credință. Părintele Tadeusz i-a consacrat mișcării o carte apărută mai întâi în Mexic, apoi în Polonia, unde are succesul semințelor bune.

Este un drum de convertire, un apel la sfințenie. Lectură ușoară, deși exigentă, ea se adresează tuturor, pornind de la această evidență: **Îi datorăm totul lui Dumnezeu. El ne-a dat totul. Trebuie să-i dăm totul înapoi.**

Este, deci, o chemare la radicalismul credinței noastre. Această carte ne învață și ne pune întrebări. Dar pedagogia ei evită orice presiune indiscretă. Părintele Tadeusz exprimă bucuria de a trăi cu Dumnezeu și în El. În acest sens face el apel la radicalismul credinței, după maxima Evangheliei: "Cine ține la viața lui o va pierde, iar cine-și va pierde viața lui pentru Mine o va găsi" (Mt., 10,39).

Nimic dintr-o mistică înstrăinată. Este o chemare la sfințenie, pe firul vieții zilnice. Această carte ne invită să devenim conștienți de ce face credința în noi și să contemplăm ce speră de la noi Dumnezeu cu Iubirea lui. Este un ghid pe drumul credinței. Autorul a pus în el toată experiența sa, inclusiv cea de conducere spirituală, căreia îi consacră cea mai luminoasă parte a timpului său.

René LAURENTIN

DIN INTRODUCEREA LA EDIȚIA PORTUGHEZĂ

Avem în față o carte prețioasă. Cuvântul "prețioasă" nu înseamnă că ea costă mult. Acest cuvânt înseamnă bogăție interioară, pe care autorul o împărtășește în paginile sale cu cititorii săi. Nu este o carte pe care să o citești dintr-o suflare. Trebuie să guști fiecare pagină, confruntând-o cu propriul interior. Citirea - de fapt meditarea - capitolelor ei, chiar a unor fraze singulare, aduce o bogăție interioară.

Nu trebuie să mai scriu, deoarece o asemenea carte nu se cuvine să fie rezumată. Fiecare pagină a ei este o nouă perspectivă ce se deschide în fața noastră. Si când ajungi la sfârșit, simți plăcerea să revii la prima pagină și să reiei lectura. În special dacă o vei citi așa cum s-a întâmplat cu mine, cu creionul în mână, subliniind ideile. Faci bine dacă o mai citești o dată ! Este ca și cum, repetând o călătorie lungă, cu priveliști minunate, te-ai așeza, în sfârșit, pe o piatră și ai contempla în liniște ceea ce ai văzut cândva. Cine oare nu a încercat repetarea unei atât de frumoase călătorii ...

Cu toiagul în mână, cu o pălărie de paie pe cap, te așezi pe o piatră cunoscută sau pe o fâșie de pământ uscată - în munții Arrabida, la Cruz Alta do Bucaco sau în curtea capelei Maicii Domnului de la Buarcos, pentru a privi cu alți ochi, fără grabă, ceea ce ai admirat cândva.

Manuel de Almeida TRINDADE, Episcop de Aveiro

"Meditații despre credință" este o carte care abordează tematica vieții interioare, care a deveni un best-seller în domeniul spiritualității creștine. Până acum a apărut în treisprezece limbi: spaniolă (în Mexic, Spania și Columbia), poloneză, franceză, catalană, italiană, portugheză, engleză, ucraineană, rusă, tagalok (vorbită în Filipine), olandeză, lituaniană și română. În total, a fost editată în sute de mii de exemplare.

Urmează să apară în curând traducerile în limbile germană, maghiară, japoneză, cehă, slovacă, chineză, letonă, croată, suedeză, norvegiană și coreeană, precum și o nouă versiune engleză.

Traducerile arabă, vietnameză, bulgară, albaneză, vietnameză, și în limba tamil (vorbită în țări din Asia și din Africa) sunt pregătite pentru tipar.

PARTEA ÎNTÂI

VIRTUTEA CREDINȚEI

Ce este credința ? - Virtutea teologală a credinței se caracterizează printr-o complexitate foarte mare. În considerațiile dezvoltate aici este vorba nu despre credința definită din punctul de vedere al teologiei dogmatice, ci de credința considerată după teologia vieții interioare. Credința neotestamentară este un răspuns al omului la revelația lui Dumnezeu în Iisus Cristos. Ea este o participare la viața divină, o experiență a vieții divine în noi, care ne permite să ne vedem pe noi și realitatea înconjurătoare ca și cum am face-o cu ochii lui Dumnezeu. Este o lipire de persoana lui Cristos, Învățătorul nostru, Domnul și Prietenul nostru; ea ne permite să ne sprijinim pe Cristos, stâncă de neclintit a mântuirii noastre, și să ne încredințăm puterii sale infinite și iubirii sale nemărginite. Față cu slăbiciunea umană, credința devine un recurs neîncetat la nesfârșita îndurare divină, ea ne face să așteptăm totul de la Dumnezeu.

(cf. G. Thils, *Sainteté Chrétienne* / Sfințenie creștină, 359)

CAPITOLUL 1

A CREDE ÎNSEAMNĂ A PARTICIPA LA VIAȚA DIVINĂ

Sfântul Toma de Aquino spune că credința ne apropie de cunoașterea lui Dumnezeu. Într-adevăr, participând la viața divină, începem să vedem totul și să apreciem totul ca și cum am face-o cu ochii lui - *omnia quasi oculo Dei intuemur* (*In Boeth. de Trinitate*).

Participarea prin credință la viața divină ne face să devenim un om nou, căpătăm o nouă manieră de a înțelege realitatea, o vedere nouă a lui Dumnezeu și a realității temporale înconjurătoare. Începem să percepem în această realitate temporală acțiunea cauzei prime - Dumnezeu. Percepem prezența și acțiunea sa atât în noi, cât și în universul naturii sau în istorie. Ne dăm seama că el este Autorul, Creatorul tuturor, că ceea ce cunoaștem din punct de vedere uman și într-un mod profan nu este realitatea completă; nu este decât o vedere pur exterioară, o percepție doar a cauzelor secundare de care Dumnezeu se servește.

Credința este o virtute care face posibil contactul cu Dumnezeu și constituie fundamentul vieții supranaturale. Pentru că ea se găsește la baza oricărei activități supranaturale, totul se înfăptuiește prin ea. Calitățile și insuficiențele credinței noastre sunt cele care hotărăsc asupra activității vieții supranaturale. Dificultățile vieții supranaturale vin întotdeauna din slăbiciunea credinței noastre. Ea este virtutea fundamentală, pentru că ea ne dă posibilitatea de a participa la viața divină. Ea este o participare la gândirea lui Dumnezeu: este, se poate spune, rațiunea supranaturală așezată peste facultățile naturale ale sufletului.

Credința ne face capabili să gândim ca Dumnezeu, atât în privința persoanei noastre, cât și în privința a tot ce se află în legătură cu noi. A crede înseamnă, deci, a ne conforma gândirea cu cea a lui Dumnezeu și a o identifica cu aceasta.

Diferența între cunoașterea naturală și cunoașterea prin credință nu este o diferență de intensitate, ci o diferență de natură. Credința aduce unirea cu gândirea lui Dumnezeu, o participare interioară la lumina în care Dumnezeu se cunoaște pe el însuși. În acest sens, ea duce la contemplare, este o introducere în viitoarea cunoaștere a lui Dumnezeu în eternitate.

Pentru că prin credință pătrundem în viața lui Dumnezeu, în viața lui Iisus Cristos, prin chiar această credință Dumnezeu naște în noi propria sa viață. Scopul credinței noastre este ca noi să gândim ca Iisus Cristos și să-i permitem lui, care trăiește în noi prin credință, să se servească de noi, să gândească în noi, să trăiască în noi.

Grație credinței, în noi se poate produce o întreagă transformare a felului nostru de a vedea, de a gândi, de a simți, de a trăi lumea și pe noi înșine. Credința ne schimbă mentalitatea, ea ne cere să-l punem întotdeauna pe Dumnezeu pe primul loc, să veghem la orientarea întregii noastre vieți spre el, să interpretăm lumea în lumina divină. Începând cu acest moment, toate judecățile, toate aprecierile, toate dorințele și așteptările noastre sunt luminate cu lumina sa. Se realizează astfel comuniunea credinței care nu își va atinge plenitudinea decât în iubire.

Lumea creată care ne înconjoară este o formă a vocii care ne vorbește. Dacă credința ne este slabă, această voce provoacă distracția, ne distrage de la Dumnezeu și ne concentrează asupra noastră. Pe măsură ce creștem în credință, se produce un proces invers. Lumea exterioară începe să ne vorbească de Dumnezeu, să ne concentreze asupra lui Dumnezeu, să ne atragă spre el, devine un semn al prezenței lui, ne ajută să intrăm în legătură cu el și devine pentru noi un loc de întâlnire cu el.

Credința te face apt să depășești aparențele, să percepi cauza primă dincolo de cauzele secundare, să vezi că ceea ce se petrece în jurul tău nu este rodul puterii omului. Credința te ajută să descoperi urmele lui Dumnezeu în creație. Ea îți permite să percepi o expresie a voinței divine în fenomene și evenimente și să vezi în acestea o trecere a lui Dumnezeu.

Percepția Prezenței iubitoare

Fiecare moment al vieții noastre este un moment pătruns de o prezență care iubește și care ne satisface în întregime. A trăi credința înseamnă să știi să percepi această prezență iubitoare și dătătoare întotdeauna de plenitudine. Prin credință, Cristos devine treptat o lumină care iradiază întreaga viață a omului și lumea. El devine o Prezență vie, activă în viața ucenicilor lui. Fiecare moment al vieții ne aduce Prezența sa. Timpul este Prezența scrisă cu P mare. Este prezența lui Cristos în viața noastră, este prezența personală a lui Dumnezeu manifestându-se ca o ființă care așteaptă ceva de la noi. Dumnezeu ni se revelează prin voința sa. Și care este voința sa ? Aceasta este întotdeauna binele nostru, pentru că Dumnezeu este iubire. **Fiecare moment al vieții tale este un moment de întâlnire cu această Prezență care te iubește.** Cineva a zis că timpul este taina întâlnirii omului cu Dumnezeu. În acest sens, fiecare moment este un talant evanghelic, pentru că el este o Prezență care cheamă la ceva. Fiecărui moment, fie că este ușor, fie că este dificil, Dumnezeu îi atașează un har. Sfântul Pavel spune că în Dumnezeu trăim și ne mișcăm și suntem (cf. Fapte 17,28). De la

el, deci, primim nu numai darul existenței, dar și darul respirației, al hranei, al prieteniei, darul fiecărui moment al vieții.

Constatarea sfintei Teresa a Pruncului Iisus, că "totul este har" înseamnă că totul, tot ce se petrece în viață este atașat unei forme de har (*Le Carnet jaune*, Carnetul galben, al Maicii Agnès, 5.VI. 1897). Dumnezeu vine spre tine sub forma unui dar, sub forma unei har, sub forma unei chemări - în acest sens "totul este har". Dumnezeu vrea ca totul să devină pentru tine un bine - capitalul tău. Chiar din rău el se străduiește să scoată binele. Răul nu poate fi un har, dar, în atotputernicia sa și în milostivirea sa infinită, Dumnezeu poate să scoată binele și din rău. Efectele răului pot avea ca rezultat o mare șansă de convertire. În acest fel, deci, "totul este har" și totul este un talant, pentru că întotdeauna și peste tot Domnul îți oferă o șansă. Este de cea mai mare importanță ca tu să crezi în această Prezență constantă care se manifestă în feluri atât de diferite.

Momentul prezent, orice moment, aduce iubirea, cum spunea cardinalul Stefan Wyszynski. Harul este o expresie a iubirii și astfel fiecare moment este legat de iubirea lui Dumnezeu, pentru că este legat de harul lui. Păcatul nu va fi niciodată un har, dar momentul în care tu păcătuiești este plin de har. Chiar când păcătuiești grav, Cristos este acolo, aproape de tine și te iubește. Dacă ți-ai aminti, dacă ai crede că ești fără încetare cufundat în iubirea milostivă a lui Dumnezeu, care nu te abandonează niciodată, cu siguranță că nu ai cădea.

Tot ce ți se întâmplă este legat de dragostea lui Dumnezeu care te iubește, de dorința pe care o are el de a te copleși cu tot binele. El este prezent în viața ta, orice ai face. Timpul este taina întâlnirii tale cu Dumnezeu și cu milostivirea lui, cu iubirea lui pentru tine și cu dorința lui ca totul să poată fi spre folosul tău, ca fiecare greșeală pe care o faci să devină o "greșeală fericită". Dacă ai privi în felul acesta fiecare moment trăit, ar țâșni din el o rugăciune spontană. Aceasta ar fi o rugăciune neîntreruptă, pentru că Domnul este tot timpul lângă tine și te iubește nesfârșit. Fiecare moment al vieții tale este pătruns de iubirea acestei Prezențe care te îmbrățișează fără încetare.

Urmele lui Dumnezeu în lume

Credința ne permite să vedem peste tot urmele acțiunii divine, să înțelegem că Dumnezeu este în noi, în viața noastră spirituală, mintală și fizică. **Dacă știi să-l vezi pe Dumnezeu peste tot, rugăciunea ta va deveni o rugăciune de credință**, aceasta va fi o rugăciune nu numai cu cuvinte, ci o rugăciune cu privirea, de admirație pentru univers, o rugăciune de recunoștință pentru tot ce îți dăruiește Dumnezeu.

Grație credinței, descoperim că oamenii nu sunt decât aparent protagoniștii istoriei, că, de fapt, principalul ei protagonist este Dumnezeu. Prezența lui Dumnezeu în istorie se referă atât la evenimentele politice, problemele sociale și economice, cât și la problemele noastre familiale sau profesionale. El este prezent peste tot și totul depinde de el. Soarta fiecăruia dintre noi, ca și destinele națiunilor și ale lumii se află în mâinile lui. Toate acestea le știm mulțumită credinței care naște în noi pacea interioară, o pace care vine din credință, din conștiința că cel care este putere nesfârșită și iubire infinită, ține totul în mâinile sale pline de milostivire, că el conduce totul, prin înțelepciunea și dragostea sa infinite, până la capăt. Credința ne dă sentimentul de siguranță, pacea și convingerea că **suntem constant învăluiți în iubirea lui Dumnezeu.** Credința este o altă viziune a lumii, o altă modalitate de a vedea mai ales ceea ce este greu. Credința ne îngăduie să-l cunoaștem pe Dumnezeu în fenomenele naturii, în care putem fără încetare să descoperim urmele acțiunii sale, urmele grijii pe care ne-o poartă nouă și lumii care ne înconjoară.

Un om de mare credință, recunoscând peste tot urmele lui Dumnezeu, a fost Francisc de Assisi. Ce credință extraordinară iradiază din atitudinea sfântului Francisc care se roagă în acești termeni: "Binecuvântat fii, Doamne, pentru surorile noastre luna și stelele ! Binecuvântat fii, Doamne, pentru fratele nostru vântul, pentru aer !" Ți s-a întâmplat vreodată ca, plimbându-te de exemplu pe o pajiște sau într-o pădure, mângâiat fiind de vânt, să recunoști în acest vânt o mângâiere a lui Dumnezeu ? Dacă da, se află în tine ceva din credința sfântului Francisc de Assisi, care vedea peste tot o manifestare a acțiunii lui Dumnezeu. Binecuvântat fii,

Doamne, pentru fratele nostru vântul ! Fii binecuvântat, tu, care ești în acest vânt ! Fii binecuvântat pentru aerul proaspăt pe care îl putem respira, pentru că tu ești suflarea și aerul nostru. Totul vine de la Domnul, și timpul senin și cerul înnorat; timpul rău este de asemenea timpul său. Credința vie ne îngăduie să vedem minunile lui Dumnezeu în lumea care ne înconjoară și în firescul vieții noastre de zi cu zi. Chiar timpul urât și ploaia sunt minuni pe care Dumnezeu le înfăptuiește pentru noi. Ploaia care, cu siguranță, te-a udat până la oase, este de asemenea o mângâiere a lui Dumnezeu. Dacă ți-ai da seama de ea, **aceasta ar fi rugăciunea ta de credință**.

Binecuvântat fii, Doamne, pentru sora noastră apa ! Bând apă când ești însetat, mai ales în zilele călduroase, caniculare, poți încerca prezența Domnului. Noi nu suntem obișnuiți cu o asemenea viziune a lumii. Or, în această situație obișnuită, zilnică, îl putem vedea pe Dumnezeu care ne împrospătează cu această apă și ne umezește buzele, poate uscate și arse. El este în această apă. Conștiința unei asemenea prezențe este o atitudine de credință. Pentru asta sfântul Francisc ne reamintește că "sora noastră apa" este simbolul prezenței și acțiunii lui Dumnezeu.

Talanții

Dumnezeu așteaptă de la noi să privim toate situațiile pe care le trăim, mai ales situațiile grele, cu ochii credinței. În parabola talanților, Iisus ne avertizează să nu ne închidem cunoașterii lui Dumnezeu care decurge din credință și ne previne contra lenei în folosirea tuturor celor cu care Dumnezeu ne copleșește fără încetare. Lăsându-i unuia dintre servitori zece talanți, celui de al doilea cinci, celui de al treilea unul și angajându-i să muncească, Stăpânul le-a dat o șansă. Cuvântul *talant*, care în epoca lui Cristos desemna o anumită valoare monetară, înseamnă astăzi mai curând o "valoare" intelectuală. Spunem de cineva că este un muzician sau un matematician de talent. Sensul parabolei talanților este totuși mult mai profund. Gândirea evanghelică este ca o întoarcere cu 180 de grade de la gândirea noastră profană, pur umană. La fel

stau lucrurile în cazul parabolei talanților. Talantul este un dar și un anumit material, dar în același timp o șansă. **Dându-ți un talant, Cristos are încredere în tine și așteaptă să îl pui în valoare.** Dacă ți-a dat anumite aptitudini, nu îi este indiferent ce vei face cu ele. Dacă totuși nu ai căpătat aceste aptitudini, și acesta este un talant. Talantul nu este numai ceva ce ai primit, ci și lipsa unui anumit lucru. În lumina credinței, talantul este, de exemplu, sănătatea pe care o ai, dar dacă ești bolnav, și acesta este un talant. În fiecare caz, Iisus îți pune întrebarea: "Ce faci cu acest talant?" Poți, într-adevăr, să-ți risipești atât sănătatea cât și - mai ales - lipsa de sănătate. Și totuși, **totul este dar - talantul este un dar.** Dumnezeu îți face fără încetare daruri. Un talant este, bunăoară, neputința ta de a te ruga, pe când tu consideri asta o nenorocire. Ceea ce contează este ce faci cu această neputință de a te ruga. Poate ai îngropat acest talant și îți spui: "Ei bine, nu am să mă rog." Or, poți scoate de aici atâtea lucruri: incapacitatea de a te ruga ar trebui să facă să crească în tine foamea de Dumnezeu și, chiar prin aceasta, să devină pentru tine un mijloc de sfințire. La fel stau lucrurile când ai probleme casnice, când familia este dezmembrată: și acesta este talantul tău și o șansă oferită de Dumnezeu. Ce vei face? Dacă cedezi disperării și descurajării, îl îngropi în pământ. Un om de credință nu poate să nu perceapă sensul adânc al încercărilor sale; or, el trebuie să știe că faptul însuși de a căuta sensul acestor lucruri este o modalitate de a pune în valoare talantul. Dacă ai o anumită neliniște - de exemplu, te temi de suferință, de moarte - și aceasta este o șansă care-ți este oferită. Sfintei Teresa a Pruncului Iisus îi repugnau în cel mai înalt grad păienjenii. O dată a povestit cât de tare trebuia să se forțeze ca să meargă să curețe păienjenii din colțul de sub scară (cf. *Le Carnet jaune*, 13.07.1897). Asta o ajuta mult în înaintarea ei spre Domnul. Era un talant ce-i fusese dat în mână, pe care ea a știut să-l pună în valoare.

Dacă anumite situații provoacă tensiuni în tine, asta înseamnă că în aceste situații se ascunde, ca sub cenușă, un diamant - talantul tău. Ce vei face cu el, cum îl vei folosi? Într-adevăr, totul trebuie să servească la sfințirea ta. În acest sens, totul este har. Suferința care te strivește sau diferite împrejurări nefavorabile alcătuiesc un întreg complex de talanți. Cu toate acestea, adesea suntem ca orbi, ca niște copilași cărora le scapă înțelegerea a numeroase

lucruri. Numai în ziua când ne vom afla în fața lui Dumnezeu vom vedea și vom înțelege totul. Vom cunoaște tot acest ocean de talanți în mijlocul căruia suntem cufundați.

Toți talanții sunt prețioși, dar unii mai puțin, alții mai mult. Dacă ceva îți reușește, are un rezultat bun, este cu siguranță un talant, dar dacă ai numai eșecuri, acesta este un dar mai prețios.

Insuccesele sunt comori neprețuite care îți sunt date în viață, chiar ele, insuccesele. Ca Mântuitorul în Evanghelie care, la întoarcerea sa, le-a cerut socoteală servitorilor, Dumnezeu te va întreba într-o zi cum ai pus în valoare eșecurile pe care ți le-a încredințat ca pe o șansă, ca pe un talant. Uneori sunt atâtea în viața ta - le folosești ?

Parabola talanților este o chemare evanghelică la convertire. Trebuie să înveți să-ți vezi altfel viața, trebuie să o privești cu ochii credinței. Abia atunci vei întrezări acest cadou divin nesfârșit, vei vedea că întreaga ta viață este ca un ansamblu de șanse ascunse, de perpetuă transformare interioară, că totul este har. Acordându-ți haruri dificile, Dumnezeu acționează ca și cum ar insista să-i primești darul, și tu te aperi, nu vrei să-l accepți. Totuși, **harurile dificile sunt talanții cei mai valoroși din viața ta.** Uneori sunt prea mulți, pentru că Dumnezeu vrea să-i pui în valoare.

Credința este o participare la vederea lui Dumnezeu. Or, Dumnezeu vede cu totul altfel viața ta. Dacă tu crezi, este ca și cum ai împrumuta ochii lui Iisus, ca și cum ți-ai privi viața, fiecare din zilele tale cu ochii lui. Abia atunci vei întrezări această șansă nesfârșită de convertire și sfințire. Atunci vei începe să înțelegi și suferința care, în lumina credinței, este o cruce, deci ceva care te schimbă în interior, dacă o accepți. Când recunoști o cruce în încercările tale grele și, prin chiar aceasta, o șansă de transformare, aceste încercări devin cu adevărat pentru tine un dar. Dacă ai zări acești nenumărați talanți pe care Dumnezeu ți-i acordă fără încetare, n-ai mai fi niciodată trist. Atunci, talanți precum lipsa de sănătate, situațiile conflictuale, insuccesele, vor produce în inima ta bucuria că Dumnezeu te copleșește cu ceva atât de valoros. El îți arată astfel o extraordinară încredere. El are încredere în faptul că nu vei fugi, nici nu-i vei respinge darurile. **El contează pe**

credința ta, pentru că numai la lumina credinței vei identifica talanții pe care ți-i oferă. Tot ce-ai înțeles și reținut până în acest moment este un talant, dar memoria ta slabă și faptul că uiți atâtea lucruri sunt de asemenea un talant; pentru că toate aduc un har și, în acest sens, totul este har.

Numai cel care crede este capabil să fie recunoscător pentru toate. Această recunoștință se va exprima prin bucuria de pe fața ta; va fi cu adevărat bucurie, pentru că totul este un talant care se poate schimba în bine. Această meditație asupra talanților face legătura cu învățătura Sfântului Pavel și reia teza Sfântului Augustin care a spus: "Pentru cei care îl iubesc pe Dumnezeu, totul se transformă în bine, chiar păcatele. Așa încât chiar căderea, deci un mare eșec care este în același timp o rană făcută lui Iisus, poate fi o șansă; și aici se ascunde un talant care ți-a fost dat, o situație pe care o poți fructifica. Trebuie numai să crezi, să te convertești la o astfel de credință încât să poți privi cu ochii lui Iisus. El, când îți privește viața poate plină de eșecuri, de griji, de conflicte, de proiecte ratate, de dificultăți pe plan exterior și interior, nu este niciodată trist. El privește cu bucurie pentru că speră că toate acestea vor avea roade, că tu le vei folosi, că vei fi bucuros și recunoscător pentru tot ce ți-a dat. "Ați avut multe necazuri astăzi", îi spune Maica Agnès sfintei Teresa a Pruncului Iisus, foarte bolnavă. - "Da, răspunse ea, dar pentru că le iubesc ... Iubesc tot ce îmi dă bunul Dumnezeu" (*Le Carnet jaune*, 14.VIII. 1897).

Toată viața sfintei Bernadeta este o mărturie de recunoștință lui Dumnezeu, pentru toate darurile pe care le-a primit. Marcelle Auclair și-a îngăduit să adune elementele acesteia într-un fel de "testament":

Pentru sărăcia tatălui și a mamei mele, ruinarea morii, bârna nenorocirii, vinul oboselii, oile râioase, îți mulțumesc, Dumnezeul meu!

Gură în plus de hrănit care eram, pentru copiii mucoși, oile păzite, îți mulțumesc!

Îți mulțumesc, Dumnezeul meu, pentru procuror, comisar, jandarmi, și pentru cuvintele grele ale Părintelui Peyramale !

Pentru zilele în care ai venit, Prea Sfântă Fecioară, Marie, pentru cele în care te-am așteptat, nu voi ști să-ți mulțumesc decât în rai !

Dar pentru palma domnișoarei Pailhasson, pentru zeflemeli, jigniri, pentru cei care m-au crezut nebună, pentru cei care m-au crezut mincinoasă, pentru cei care m-au crezut lacomă, îți mulțumesc, Prea Sfântă Fecioară, Marie !

Pentru ortografia pe care n-am știut-o niciodată, pentru memoria cărților pe care n-am avut-o niciodată, pentru neștiința și pentru prostia mea, mulțumesc !

Mulțumesc, mulțumesc ! Pentru că dacă ar fi fost pe pământ o fată mai neștiutoare și mai proastă, ai fi ales-o pe ea ...

Pentru mama mea moartă departe, pentru supărarea pe care am avut-o când tatăl meu, în loc să-și întindă brațele micuței lui Bernadeta, m-a numit "soră Maria-Bernard", îți mulțumesc, Iisus !

Îți mulțumesc că ai adăpat cu amărăciune această inimă prea tandră pe care mi-ai dat-o !

Pentru Mama Josefina, care m-a declarat bună de nimic, mulțumesc !

Pentru Maica Îndrumătoare, vocea ei dură, severitatea și batjocurile ei, și pentru pâinea umilinței, îți mulțumesc !

Mulțumesc pentru că am fost cea căreia Maica Maria-Theresa putea să-i spună: "Nu faci niciodată altceva !"

Mulțumesc pentru că am fost acea privilegiată de mustrări, despre care surorile mele spuneau: "Ce noroc că nu suntem Bernadeta !"

Mulțumesc totuși pentru că am fost Bernadeta, amenințată cu închisoarea pentru că te văzuse, privită de mulțimi ca un animal curios, această Bernadeta atât de obișnuită că văzând-o spuneau: "Asta e ! ..."

Pentru acest trup vrednic de milă pe care mi l-ai dat, această boală de foc și de fum, carnea mea putrezită, oasele mele cariate,

sudorile mele, febra mea, durerile surde sau ascuțite, mulțumesc, Dumnezeul meu !

Și pentru sufletul acesta pe care mi l-ai dat, pentru deșertul de uscăciuni interioare, pentru noaptea și trăsnetele Tale, pentru tăcerile și fulgerele Tale, pentru tot, pentru Tine, prezent sau absent, îți mulțumesc, Iisus ! (*Bernadette*, editura Bloud et Gay, 1957)

CAPITOLUL 2

A CREDE ÎNSEAMNĂ SĂ TE LIPEŞTI DE CRISTOS

Credința ca atitudine a credinciosului nu este numai o participare la viața divină, ci și un atașament existențial la persoana lui Cristos, unic Domn și singură iubire. Aceasta implică pentru om o decizie în ce privește alegerea și o orientare a voinței sale spre Cristos, ca scop ultim și valoare supremă.

Lipirea de Cristos este răspunsul nostru la privirea lui plină de iubire și la chemarea sa. Acest răspuns va purta întotdeauna un semn de aventură, și de asemenea de risc. Iisus vrea să-l urmezi fără să pui întrebări asupra detaliilor și asupra tuturor consecințelor alegerii tale și fără a pune întrebări asupra viitorului. El vrea ca, la fel ca Maria, să spui "da", exprimând astfel întreaga ta disponibilitate. Esențialul încredințării tale lui Iisus și atașamentul față de persoana Lui rezidă tocmai în această neștire care este ceață, și, prin chiar aceasta, cere credință. Lipirea de Cristos constituie

începutul iubirii care își va găsi împlinirea în unirea voinței noastre cu voința lui Cristos. Acesta este începutul comuniunii personale cu Dumnezeu.

Unirea noastră cu Cristos nu va fi posibilă fără detașarea noastră de tot ce ne poate aservi. Pentru a-l urma pe Cristos, Apostolii a trebuit să abandoneze tot. A-l alege pe Cristos ca valoare supremă presupune de asemenea consimțământul nostru pentru transformarea pe care o face în noi el însuși.

"Nimeni nu poate să slujească la doi domni"

Credința, care este o unire cu Cristos - unic Stăpân și Iubire unică - cere ca noi să ne întoarcem spre el ca valoare supremă. Unirea totală cu Cristos cere libertatea inimii, deci respingerea servituții față de mamona. Evanghelia spune: "Nimeni nu poate să slujească la doi domni, căci sau pe unul îl va urî și pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va lipi și pe celălalt îl va disprețui; nu puteți să slujiți lui Dumnezeu și lui mamona" (Mt 6,24). Sunt doi stăpâni: Dumnezeu și mamona; un al treilea nu există. Este ceea ce spune cea mai înaltă autoritate, Iisus Cristos. Raportul dintre Domnul și celălalt este un raport de contradicție radicală. Evanghelia constată limpede: "Sau îl va urî pe unul și pe celălalt îl va iubi". Dacă îl iubești pe un stăpân, îl urăști pe celălalt. Și mai departe: "Sau de unul se va lipi și pe celălalt îl va disprețui". Dacă te lipești de unul, trebuie să-l disprețuiești pe celălalt. Este o constatare foarte categorică. Nu putem deci să ne lipim de Cristos și să-l servim, servindu-l în același timp pe mamona, chiar dacă suntem expuși mereu ispitei de a consimți la un compromis și de a împăca ceea ce nu poate fi împăcat.

"Nimeni nu poate să slujească la doi domni." Cine sunt acești "domni" (în textul grec: *kyrios*) ? Unul este Cristos, singurul și adevăratul nostru Domn - Kyrios. Celălalt este mamona - falsul kyrios, falsul domn. A-l sluji pe mamona înseamnă să te plasezi în dependența și în sclavia unui bun material sau spiritual. Să observăm că mamona este numit domn care este slujit cum este

slujit un rege. **Ori îl slujim pe Dumnezeu și îl iubim - și atunci îl urâm pe mamona, deci lipirea noastră de bunuri materiale sau spirituale - sau, lucru greu de spus, iubim lipirea noastră de aceste bunuri, și prin aceasta îl urâm pe Dumnezeu.** Aceste două realități nu pot fi împăcate - slujirea la unul cu slujirea la celălalt.

Evident, slujirea noastră poate să nu fie pe de-a-ntregul. Noi putem să-l slujim pe Cristos numai într-o anumită măsură, numai într-o anumită proporție. Dar slujirea la unul exclude slujirea la celălalt. Dacă iubești lipirile tale și le servești, îl urăști pe Dumnezeu pe măsura acestei slujiri. Este îngrozitor, dar nu se poate explica altfel ceea ce zice Cristos. Este un adevăr evanghelic. Dacă servești legăturile tale, altfel zis pe mamona, 80 la sută, tot 80 la sută îl urăști pe Dumnezeu. Se poate vorbi în această situație de adâncirea legăturilor tale cu Cristos, de lipirea ta de el ? Te poți mira atunci că ești distrat în timpul Sfintei Liturghii ? Poate încerci să lupți cu putere împotriva acestei distrageri ? Or, motivul este undeva mult mai adânc, tocmai în lipirile tale, în mamona. Tocmai de aceea lupta împotriva distragerilor trebuie să se desfășoare pe două nivele. La nivelul imediatului, direct, când, de exemplu, te chinuiești să te concentrezi în momentul Consacrării. Aceasta nu este totuși decât o luptă împotriva simptomelor. Ulcerul se află mult mai adânc, în mamona însuși. El este cauza profundă, rădăcina ultimă a răului și sursa distragerilor tale. El este cel care te face să fii împrăștiat în timpul Sfintei Liturghii, el este cel care îți distrage atenția de la ce se petrece la altar în timpul Consacrării, el este cel mai mare dușman al tău.

Analiza rugăciunii tale te va ajuta să identifici felurile și fețele lui mamona care se manifestă în viața ta. **Dacă devii conștient de lucrul la care te gândești cel mai adesea în timpul rugăciunii, vei vedea care este comoara ta.** "Căci unde este comoara ta, acolo este și inima ta" (Mt 6,21). Distragerile tale îți vor permite să distingi cât de prezente sunt în tine mamona și lipirile. Dacă sunt multe, nu te mira că îți este greu să te rogi spunând rozariul, în timpul adorării sau în timpul Sfintei Jertfe.

Cuvântul "domn" în limba originară, redat prin cuvântul *kyrios*, desemnează suveranul și domnul absolut. Cuvântul "a sluji", dimpotrivă, desemnează supunerea, ca aceea a sclavului față de

domnul absolut și dependența totală față de el. Evanghelia spune că noi suntem proprietatea absolută a Domnului, fie că o vrem, fie că nu. Suntem și rămânem mereu proprietatea Domnului care este Iisus.

Termenul ebraic "mamona" desemna la origine o comoară, deci bani sau obiecte prețioase plasate într-un depozit. Pe atunci el nu avea o semnificație peiorativă. Totuși, cu timpul accepțiunea acestui termen a evoluat. A început să se considere că dacă ai depuse obiecte prețioase la un bancher sau la un om de încredere, se poate conta pe această comoară și să-ți pui speranța în ea. Era prima treaptă a evoluției. Mamona devenea un obiect de încredere. Pe urmă, a început să se scrie Mamona cu literă mare, și acesta era deja falsul domn sau stăpân. Se produse atunci o ciudată alienare - **lucrul îl stăpânea pe om**. Acel ceva în care omul își punea speranța începea să devină pentru el un stăpân.

Și tu, în cine sau în ce îți pui speranța ? Pe cine te bizui ? Cine este Dumnezeul tău ? Dacă îți pui speranța într-un fals dumnezeu, vei cunoaște amărăciunea și deziluzia, pentru că este un stăpân care, mai devreme sau mai târziu, te va dezamăgi. Și acesta va fi pentru tine un mare har: ceva va începe să sape încrederea ta în mamona.

Ce poate fi acest mamona care îți aservește inima ? Acestea pot fi bunurile materiale, ca și cele spirituale. Poate fi, de exemplu, dragostea pentru bani, dragostea pentru copiii tăi, pentru munca ta, deci față de ce creezi tu, față de obiectul muncii tale, față de liniștea ta, adică atașamentul față de propria ta perfecțiune. Toate aceste atașamente produc aservirea ta, îți aduc servitutea, pentru că omul nu trebuie să se lipească decât de un singur lucru - voința lui Dumnezeu. Orice servitute te închide față de Dumnezeu și îți micșorează credința.

Cum știi cine este mamona pentru tine ? Tensiunea, stresul, neliniștea, agitația, tristețea care te însoțesc în viață sunt semne care îți spun că într-o formă sau alta îl servești pe mamona. Există, de exemplu, persoane care trăiesc într-o stare de tensiune continuă. Cât de mare trebuie să fie atașamentul lor față de un lucru ! Oamenii liberi de orice legătură sunt plini de pace divină. Această

pace a lui Dumnezeu clădește și așează pacea mentală, care, la rândul ei, se repercutează asupra stării somatice. Astfel, spiritul, psihicul și trupul participă la această mare libertate a omului. Omul liber de atașamente nu cunoaște nici ridurile feței, nici stresul și bolile civilizației. **Mamona îl distruge sistematic pe om.** Nu numai că te blochează în mersul tău către Cristos și în iubirea ta pentru El, dar îți distruge și sănătatea și psihicul.

Un simptom clar al lipirilor tale este și tristețea în situațiile când Dumnezeu îți ia ceva. Or, el îți ia lucrul căruia îi ești supus, deci ți-l ia pe cel mai mare inamic al tău, care face ca inima ta să nu mai fie liberă pentru a-l primi pe Domnul. Numai începând din momentul când vei începe să accepți acest fel de situație și să i te supui cu seninătate, vei deveni din ce în ce mai liber.

În timpul rugăciunii, când i te prezinți lui Dumnezeu, arată-i mâinile nu numai goale, dar și murdare, mânjite de lipirea ta de mamona, și cere-i să aibă milă de tine. Rugăciunea nu poate înflori decât într-un climat de libertate. Ca discipol al lui Cristos, ești chemat la rugăciunea contemplativă. **Totuși, pentru ca rugăciunea ta să poată deveni într-o zi contemplare** - o vedere îndrăgostită de Iisus Cristos, Prea-Iubitul tău - **este nevoie să ai inima liberă.** De aceea luptă Cristos atât de mult pentru libertatea inimii tale. El face aceasta prin diverse evenimente, prin greutăți și furtuni, punându-te în situații grele prin care îți dă șansa de a colabora intens cu harul divin. În toate aceste situații, Cristos așteaptă ca tu să faci un efort pentru a-ți purifica inima pătată de lipirile și serviciul ei la mamona. De aici rezultă că toate momentele grele, toate furtunile sunt pentru tine un har, sunt o trecere a Domnului milostiv, care atât de mult te iubește încât dorește să-ți facă un extraordinar dar - **darul totalei libertăți a inimii.** Inima ta nu trebuie să fie împărțită, ea trebuie să fie a lui.

A crede înseamnă a vedea și a înțelege sensul vieții tale potrivit opticii Evangheliei: cel mai important este Dumnezeu. Viața ta trebuie îndreptată spre el, spre căutarea și clădirea mai întâi a împărăției lui, fiind încredințat că tot restul ți se va adăuga ție (cf. Mt 6,33). Dumnezeu ar vrea să-l copleșească pe fiecare om cu iubirea lui. El nu poate totuși dărui decât în măsura în care te vei deschide, și în măsura în care vei consimți să-ți rupi legăturile

pentru a-i face loc lui. Credința este aceea care produce în noi locul gol în care se poate instala Dumnezeu.

Voința lui Dumnezeu şi a noastră

Ceea ce va determina aprofundarea, într-o zi, a credinței noastre până la punctul de a ne lipi total de Cristos este dorința noastră de a-i îndeplini în totul voia, și consimțământul care decurge din aceasta de a ne crucifica propria voință. A te lipi de Cristos înseamnă a-ți supune propria voință voinței lui. Viața interioară se desfășoară într-o tensiune continuă între voința lui Dumnezeu și voința omului. Această tensiune vine din aceea că noi avem mereu în vedere propria noastră voință, căutarea a ceea ce este comod pentru noi, atunci când se știe că sfera planurilor și dorințelor noastre, sfera a ceea ce voim noi nu corespunde cu ceea ce vrea Dumnezeu. Omul se apără împotriva ștergerii dorințelor sale. Se apară fie în deplină cunoștință, când refuză să se supună voinței lui Dumnezeu, fie inconștient, ceea ce se traduce adesea sub forma unui mecanism defensiv de raționalizare. Acest mecanism arată în ce măsură în dorințele și activitatea noastră ne căutăm pe noi înșine. În ce constă acest mecanism defensiv de raționalizare ? Inconștient, ne justificăm activitatea ca fiind bazată pe motivații pe care le acceptăm, și în același timp respingem adevăratele noastre motivații. Folosind limbajul curent, vom spune că pentru a ne realiza proiectele și a ne atinge scopurile susținem ceea ce facem prin teoria noastră personală și justificatoare, care ne liniștește. Un exemplu clasic al acestui mecanism defensiv de raționalizare se regăsește în situația mamei care își apără fiul împotriva nurorii. Când se va fi declanșat mecanismul defensiv de raționalizare, mama va fi pe de-a-ntregul convinsă că unicul său motiv de acțiune este iubirea, că are dreptul la aceasta pentru că este mamă și vrea binele fiului ei. Iubirea posesivă pentru fiul său, manifestată cu această ocazie, va fi umbrită de mecanismul defensiv inconștient și de teoria subiectivă clădită pentru împrejurarea care justifică o astfel de atitudine. Este aproape imposibil să convingi o mamă care se poartă în felul acesta că în

fiul ei se iubește pe sine însăși, că desface căsătoria, că ar trebui să rămână în umbră și să-i lase liniștiți pe soți, că ar trebui chiar să-i țină partea nurorii, mai degrabă decât fiului.

Mecanismul defensiv de raționalizare este o "fortăreață" foarte puternică și inexpugnabilă, mai ales pentru că este un mecanism inconștient. Ni se întâmplă destul de des să clădim o teorie justificatoare pentru un comportament neadecvat al nostru. Spunem: "Dar trebuie să mă odihnesc, nu mai pot să mă ocup de asta, am acest drept, mi s-a făcut o nedreptate, trebuie să mă apăr etc." **Poți chiar să te dedici cu toate forțele așa-zisei iubiri, apostolatului, anumitor interese, când de fapt la originea tuturor acestora se poate afla un egoism ascuns și inconștient.**

Egoismul este acela care face ca viața noastră interioară să se desfășoare într-un cadru de tensiune continuă între voința noastră și voința lui Dumnezeu. Dacă viața de credință este lipirea de Cristos și de voința sa, ei bine, în acest context, trebuie s-o subliniem, căutarea propriei noastre voințe este tot ce poate fi mai rău. Ea se află la originea răului și a păcatului, la originea nenorocirii și servituților noastre. Lipirea de Cristos și de voința lui înseamnă că în cazul în care voința lui nu este conformă cu a noastră, acceptăm ca el să ne ruineze planurile, să le contrarieze. Evenimentele din viața sfinților ne arată foarte adesea cum Dumnezeu contrariază planurile oamenilor pentru ca voința lor să se poată uni cu voința Domnului.

Iată că Sfânta Teresa de Avila se duce la Sevilla unde trebuie să deschidă o nouă mânăstire. Este vremea grea a reformei, și Teresa fondează o ramură nouă reformată a Carmelului. Întemeierea unei case într-o nouă localitate cere ca ea să se ducă acolo ca superioară, cu un grup de călugărițe. Surorile călătoresc de obicei într-o trăsură acoperită cu grijă, carmelitele reformate, numite și desculțe, fiind un ordin claustrat, nu pot apărea în public. Ascunse într-o trăsură bine închisă, ele se simțeau în siguranță și sperau să ajungă la destinație fără ca cineva să le vadă, pentru că nu voiau să se dea în spectacol și nici să producă senzație.

Era ziua Rusaliilor. Călugărițele plecaseră dimineața foarte devreme. Teresa hotărâse să se oprească într-o biserică în timpul

călătoriei, într-un cartier îndepărtat al Cordobei. Aici, Părintele Julien de Avila trebuia să celebreze Sfânta Liturghie, dar fără ca ele să fie văzute, după care ar fi trebuit să-și continue călătoria. Curând își dădură seama că aveau de trecut un pod pentru a ajunge la biserica stabilită. Totuși, la acea oră matinală podul era închis și paznicii care se aflau la intrare declarară că trebuie să ceară cheia responsabilului. Or, acesta mai dormea încă și de obicei nu îngăduia să fie trezit pentru astfel de motive. Ele erau deci nevoite să aștepte: răsări soarele și începu să fie cald. Împrejurul trăsurii se adunară oameni. Unii, dornici de senzațional, încercară chiar să privească înăuntru. În sfârșit, după două ore de așteptare, a fost adusă cheia și poarta fu deschisă. Trăsura se puse în mers, dar era prea lată pentru a putea trece peste pod.

Orele treceau. Or, Sfânta Teresa dorise atât de mult să ajungă devreme la Liturghie în ziua Rusaliilor și își pusese atâta speranță în intrarea surorilor fără a fi văzute de cineva. Când în sfârșit părțile trăsurii care depășeau lățimea podului fură tăiate și când surorile ajunseră la biserica din acel cartier, se produse iarăși ceva neașteptat. Se dovedi că în această biserică Rusaliile erau ziua de hram și, așa cum se întâmplă într-o astfel de zi, în biserică și în fața ei se aflau o mulțime de oameni. Asta era prea mult. Sfânta Teresa notează în relatarea ei că era gata chiar să nu mai meargă la Liturghie. Și celelalte surori voiau să renunțe. Teresa nu va recunoaște decât mai târziu că aceasta ar fi fost o gravă greșeală. Din fericire, Părintele Julien le ordonă surorilor ca, în ciuda mulțimii, să vină la Sfânta Liturghie. Ele își părăsesc, așadar, refugiul în care se simțeau în atâta siguranță și încep să traverseze biserica arhiplină. Sfânta Teresa, care de obicei avea un stil pitoresc, va spune mai târziu că, la vederea călugărițelor ale căror fețe erau acoperite cu voaluri, în rochiile lor albe de lână simplă, oamenii reacționară așa cum o fac în arenă spectatorii care asistă la luptele cu tauri. Teresa va mărturisi că aceasta a fost una dintre cele mai mari pedepse din viața ei. Această contrarietate, una din cele mai penibile pe care le-a avut în viață, i-a fost trimisă de Sfântul Duh în solemnitatea Rusaliilor !

Și acesta încă nu a fost sfârșitul greutăților. După Sfânta Liturghie, călugărițele aveau din nou de trecut prin mulțimea care

striga și trăgea de ele, și, la ieșire, căldura mare făcu imposibilă continuarea drumului. Caii refuzau să tragă trăsura. Or, în trăsură era atât de cald și de sufocant încât călugărițele își petrecură restul zilei sub pod (*Les Fondations*, Fundațiile, cap. XXIV). Proiectele lor fuseseră reduse la zero.

Sfântul Duh poate coborî asupra omului cu un har care îi va distruge toate proiectele. Acestea sunt marile haruri de detașare. Marea iubire pe care el o avea pentru Sfânta Teresa s-a manifestat, în ziua Rusaliilor, în felul în care a tratat-o. Ea aranjase și proiectase atât de perfect toate lucrurile, dar el i-a contrariat planurile acestea perfecte, pentru că ele nu erau conforme cu voința sa. Totuși, ceea ce contează în toate acestea este că s-a produs un lucru esențial: **Sfântul Duh "a coborât"** peste Teresa și peste celelalte călugărițe *pentru că* **ele au acceptat lucrarea sa: supunându-se voinței lui Dumnezeu, ele s-au legat și mai puternic de Cristos.** Sfântul Duh, acest mare Constructor al credinței noastre, le-a despuiat și le-a redus la sărăcie pentru a le face apte să primească puterea celui care, în Liturghia Bisericii, este numit "Tatăl săracilor".

Demolatorii Bisericii

Ceea ce împiedică mai ales lipirea de Cristos este căutarea eului nostru, căutarea propriei noastre voințe. O astfel de căutare de sine nu face decât să ne distrugă credința, și poate chiar să ne-o răpească cu totul.

Commodianus - un ascet creștin care a trăit la mijlocul secolului al III-lea la Cartagina - a lăsat două texte care tratează această problemă: "*Instructiones*" și "*Carmen apologeticum*". Cartagina era în acea vreme, după Alexandria, cel mai mare și cel mai frumos oraș al Africii de Nord. Documentele lui Commodianus acoperă o perioadă de mai mulți ani după încetarea, în 251, a persecuțiilor lui Decius, perioada, deci, în care creștinii putură să iasă din ascunzătorile lor și să reapară în public fără teamă. Persecuția lui Decius, a șaptea în istoria Bisericii, se deosebise de celelalte, pentru că Decius nu se mulțumea să condamne la moarte, dar cel mai

adesea punea să se aplice tortura, voind astfel să-i intimideze pe creștini. Această persecuție dură doi ani, din 249 până în 251, și se întinse în întregul Imperiu roman.

Cartagina, ca și alte orașe în care se aflau creștini, cunoscu mari ravagii. Când totuși, după acești doi ani, Biserica își recâștigă libertatea, creștinii își făcură din nou apariția și, ca și altădată, începură să se adune pentru a celebra în comun Liturghia. Scrierile lui Commodianus ne schițează tabloul comunității cartagineze după persecuția lui Decius. Se disting în ea trei categorii de oameni. Prima, erau credincioșii simpli - credincioși care în timpul persecuției au reușit să fugă din Cartagina și să se refugieze undeva. Celei de a doua categorii îi aparțineau acei *lapsi*, sau oameni decăzuți - renegații - care erau numeroși. Erau cei care nu au rezistat groaznicelor torturi. Commodianus însuși scrie, vorbind despre sine, că a fost și el un astfel de renegat, că a făcut penitență în calitate de catehumen și că îi era tare milă de ceilalți *lapsi*, de decăzuții care au făcut penitență. În sfârșit, a treia categorie erau martirii - *martyres* - care au supraviețuit supliciilor, pentru că adesea Decius nu a vrut să-i condamne la moarte, ci a preferat să-i tortureze.

Putem încerca să reconstituim situația din comunitatea cartagineză, desfășurarea întâlnirilor dintre creștini în acele vremi, și să ni-i închipuim pe cei mai iluștri, martirii, care în mod sigur mai purtau urmele torturilor. Imaginea celor care și-au dat viața pentru Cristos dar au supraviețuit era cu siguranță tulburătoare. Acești martiri, atât de marcați de suferința pentru Cristos, cei mai buni, deci, considerau că pentru martiriul lor aveau drepturi speciale, că trebuia să se țină seama de părerea lor, pentru că ei fuseseră gata să-și dea viața pentru Cristos. Ei se puteau simți mai bine decât credincioșii - cei care fugiseră - pentru că ei nu au fugit. Ei puteau desigur să se simtă mai bine și decât renegații - *lapsi*-i care trădaseră, pentru că ei, martirii, au perseverat. Aceasta era situația - cum se cunoaște din scrierile istorice - când, câțiva ani mai târziu, s-a produs la Cartagina schisma lui Felicissimus și Novatus. La originea tensiunilor care au apărut atunci în comunitatea cartagineză s-a aflat atitudinea martirilor care-și reclamau drepturile. Ei, cei mai buni, au fost cei care au semănat

confuzie. Și se poate afirma în mod categoric că **martirii - tocmai cei care au fost gata să-și dea viața pentru Cristos - au demolat Biserica din Cartagina.** Cei mai buni, sau cel puțin cei care se considerau ca atare și care în același timp aveau propriile lor planuri și propria lor voință, au distrus Biserica lui Cristos. Este cu adevărat tulburător. Nu renegații, nu cei slabi, cei care l-au trădat pe Cristos, ci martirii au distrus și demolat Biserica.

Situația era atât de dramatică încât după această primă schismă, de importanță relativ mică, Biserica locală a fost amenințată de o altă schismă, mai gravă. Și atunci a trebuit să vină altă persecuție, a opta, sub împăratul Valerian (în timpul căreia episcopul Cartaginei, sfântul Ciprian, a suferit martiriul), pentru a se pune capăt sfâșierii interne provocată de martiri.

Acești martiri sunt pentru noi un avertisment. Ceea ce mărturisește iubirea ta reală pentru Cristos nu este hotărârea de a-ți da viața pentru el, ci mai curând umilința și dorința de a îndeplini nu voința ta, ci pe aceea a lui Cristos.

Ne putem mira, în lumina documentelor analizate aici, că Dumnezeu contracarează uneori voința noastră, dacă se știe că tocmai căutarea propriei noastre voințe este izvorul celui mai mare rău și al nenorocirii noastre ? Credința este o unire cu Cristos și, așa fiind, este un început al iubirii; or, nu te poți uni cu el prin voința ta decât în măsura în care de desprinzi de propria ta voință. Astfel, Dumnezeu care ne iubește trebuie să ne contrarieze intențiile, să ne spulbere vederile așa cum spulberi un castel din cărți de joc, dacă sunt numai vederi și intenții umane. În definitiv, ceea ce va apărea în fața noastră trebuie să fie altceva decât ceea ce ne imaginăm noi, conform principiului după care fiecare devine un sfânt diferit de cel care ar fi vrut să fie.

CAPITOLUL 3

A CREDE ÎNSEAMNĂ SĂ TE SPRIJINI PE CRISTOS ŞI SĂ TE ÎNCREDINŢEZI LUI CU TOTUL

Credința este o participare la viața divină, o lipire de Dumnezeu ca singur Domn și o sprijinire numai pe el. Sprijinirea pe Cristos și încredințarea în întregime voinței lui echivalează cu a-i exprima încrederea noastră absolută. Omul este astfel făcut încât caută mereu un sentiment de siguranță, caută un sprijin, ceea ce înseamnă că prin chiar natura sa el are nevoie de sentimentul de încredere. Structura sa este astfel clădită încât el vrea să aibă un sistem care să-i dea siguranță, vrea să poată conta pe ceva, să se încreadă în ceva sau în cineva. Sentimentul de siguranță este nevoia fundamentală cea mai elementară a sufletului uman. Absența acestuia în situație de risc, suprimarea suportului pe care se sprijinea omul naște în el neliniștea. Această neliniște care ne

invadează ne conduce la căutarea insistentă a sentimentului de securitate.

A te sprijini pe ceva sau pe cineva și a avea un sentiment de siguranță sunt atitudini care pot fi înțelese într-un sens real: contăm pe ceea ce avem; aceasta poate însemna fie bani, fie capacitățile și aptitudinile noastre. În acest fel ne putem întări sentimentul de securitate cu titlu personal: când contăm pe contactele și raporturile umane destinate realizării proiectelor noastre. Sentimentul de siguranță în sens real este legat adesea de orientarea noastră spre viitor. Omul cu o puternică rezonanță psihică încearcă să prevadă ce se va întâmpla în viitor, se străduiește să vadă chiar și detaliile și să fie pregătit pentru toate, pentru a nu fi luat pe nepregătite. El vrea în felul acesta să stăpânească viitorul, căutând sprijin și siguranță.

În viața noastră există întotdeauna o astfel de căutare a sentimentului de securitate. Studentul care are de dat un examen se bizuie în siguranța lui pe memorie, pe ceea ce a învățat, sau pe capacitățile sale. El poate conta și pe o întâmplare, dar va încerca întotdeauna să se sprijine pe ceva, în sens real sau în sens personal. Totuși, toate sistemele umane de securitate sunt imperfecte. Ele nu pot fi perfecte pentru că se bazează numai pe proiectele sau calculele noastre, deci nu pot fi fiabile și de aceea se află adesea la originea crizelor. Dacă te încrezi în tine, în capacitățile tale, în ceea ce ai sau în oamenii de care ești legat, este sigur că mai devreme sau mai târziu vei fi decepționat.

Pentru ca credința noastră să însemne că ne sprijinim pe Cristos și că ne încredințăm total lui, trebuie să fim încredințați că siguranța noastră se află numai în el. Încrederea totală în Cristos, născută din credința în Cuvântul lui, este singurul răspuns corect la imensa lui dragoste pentru noi.

Dumnezeu - singurul sprijin

A crede înseamnă a te bizui numai pe Dumnezeu. Nu ne putem bizui pe nici unul din darurile sale, ci numai pe El singur, pe puterea și pe dragostea lui infinită.

Emoționantă este scena care s-a desfășurat în templu, când Dumnezeu îi privea pe cei care își depuneau ofranda în cutia milelor. Se auzea, unul după altul, zgomotul monedelor și undeva, în preajmă, ședea așezat Dumnezeu - Iisus Cristos cu Apostolii săi - care îi privea pe cei ce-și lăsau ofranda. O văduvă a aruncat doi bănuți, câteva centime, și Domnul le-a zis: "Ea a aruncat în cutia darurilor mai mult decât toți ceilalți. Pentru că ... ea a aruncat tot ce avea, toată avuția sa" (Mc 12,43-44). Putem admira gestul ei - de a fi dat totul - pe când bogații nu dădeau decât ce le prisosea. Dar este prea puțin să vedem numai gestul ei. Trebuie subliniat că dând totul, ea "s-a condamnat" la moarte, pentru că nu i-a mai rămas nici un ban și nu mai avea din ce să trăiască. Ea și-a tăiat singură sistemul de securitate materială. De unde și această uimire a lui Dumnezeu chiar, exprimată prin folosirea unei formule solemne: "Adevărat grăiesc vouă că această văduvă săracă a aruncat în cutia darurilor mai mult decât toți ceilalți". Ce credință de neimaginat la această femeie !

Omului despuiat de toate, de orice sistem de securitate, îi rămân două lucruri: disperarea sau încredințarea totală în voia lui Dumnezeu, ca rezultat al credinței. Această femeie, care a dat totul și a făcut-o din proprie convingere, avea cu siguranță o credință de neclintit. Pentru ea Dumnezeu era totul, Dumnezeu era singurul sprijin. Sistemele noastre de siguranță ne pot fi luate de Dumnezeu, dar putem și noi înșine să ne lipsim de ele. Atunci, ne purificăm singuri de servituțile noastre. Așa a fost cazul văduvei din Evanghelie: ea s-a lipsit din proprie voință de tot ce avea.

Putem vorbi de o situație similară în cazul văduvei din Sarepta care se va întâlni cu profetul Ilie. Văduva avea un fiu și în țară bântuia foametea. Toate proviziile ei constau dintr-un pumn de făină și puțin untdelemn. Și în această situație, Ilie îi cere: "Fă-mi o turtă". Văduva spune că este ultima mână de făină pe care o are, dar aceasta pare să nu-l impresioneze pe profet. Ilie își reînnoiește

cererea: "Să-mi aduci turta". Văduva îi răspunde: "Da, am să fac ce îmi ceri, iar apoi eu și copilul meu vom muri". Aceasta înseamnă cu adevărat a consimți să moară, pentru că nu-i mai rămânea nimic și nu mai avea nimic pe ce să se bizuie, nici măcar acest pumn de făină. Dumnezeu este cel care, prin intermediul lui Ilie, i-a luat văduvei acest rest de hrană care îi dădea încă un anume sentiment de siguranță. Acum, nu îi mai rămâne nimic.

Ce face Dumnezeu cu astfel de oameni ? Biblia spune că făina din vas nu a mai scăzut și i-a ajuns văduvei ca să-și pregătească mereu masa, și la fel s-a întâmplat și cu untdelemnul: văduva și fiul ei nu au murit. Dumnezeu nu-l poate părăsi pe acela care, încredințându-i-se cu totul, se desparte el însuși de mamona și renunță la sistemul de securitate care îi distrugea credința. **Dumnezeu privește cu admirație miracolul credinței omului, mai ales al credinței sale încrezătoare, de copil, care se exprimă în renunțarea la tot.** Credința acestui om este atât de puternică, încât el poate spune: "Dumnezeul meu, dacă asta este voia ta, sunt gata chiar să mor, pentru că sunt încredințat că mă iubești". **O credință atât de puternică naște sfinți.**

Când Maica Teresa de Calcutta părăsește mânăstirea surorilor indiene din Loretto pentru a se ocupa de muribunzi, în apropierea templului zeiței Kali din Calcutta, desigur că avea câteva lucruri personale și ceva bani. Totuși, în puțin timp ea împarte totul muribunzilor. Și pe urmă ? Când vine seara, nu-i rămâne, la drept vorbind, decât un lucru: "Doamne, dacă vrei, am să mor." În India, la Calcutta, nimeni nu o va ajuta, pentru că aici omul care moare este privit mai curând cu indiferență. În contextul religiei hinduse și al legii karma, această stare este aproape normală. Hindusul zice că dacă mori de foame, este pentru că o meriți. Dacă mori de foame, vei renaște pentru o existență mai bună mai târziu, după moarte. Maica Teresa de Calcutta își dă seama că poate nu va găsi pe nimeni care să o ajute. În același timp, totuși, ea crede că Dumnezeu îi stă alături și că, de acum înainte, nu se va sprijini decât pe el. Școala de credință și școala de sfințenie a Maicii Teresa vor fi aceste zile și seri când, după ce a împărțit tot ce avea, se culcă cu această groaznică oboseală și această convingere că pentru a doua zi nu mai are nimic, nici pentru ea, nici pentru cele câteva

viitoare postulante, nici pentru mulțimea de muribunzi pe care trebuie totuși să-i ajute. Nu mai are nimic. Tocmai în această stare, în această situație de lipsă totală de siguranță în sens uman, se naște Maica Teresa de Calcutta, cea pentru care lumea are atâta venerație și respect. A fost o femeie care a crezut, care a crezut până la nebunie, care a trecut prin greaua școală de întărire a credinței în situații în care, omenește vorbind, nu mai avea nimic pe ce să se sprijine. Când întregul nostru sistem de siguranță se prăbușește, rămân numai fie disperarea, fie credința - sau mai exact disperarea îngrozitoare sau credința eroică.

Dacă nu ai în tine nebunia credinței, dacă nu crezi până la capăt în iubirea nebună pe care ți-o poartă Dumnezeu, vei avansa pe drumul credinței cu pas de broască țestoasă, sau vei da înapoi. Construindu-ți un sistem de asigurare umană, nu faci decât să împiedici credința de a crește în tine. Credința ta nu se va adânci decât în momentul în care vei consimți ca Dumnezeu să fie singurul tău sprijin și singura ta siguranță. **El are cu adevărat dreptul de a-ți cere să-i dai totul, totul, în sensul încredințării totale.**

Din punctul de vedere al credinței, este bine că uneori se prăbușește sub picioarele tale lucrul pe care te sprijineai, pentru că de asta este legat un har. Într-adevăr, tu nu te poți sprijini pe nimeni altcineva decât pe Dumnezeu, nici pe vreunul din darurile sale, nici măcar pe vreunul din semnele prezenței sale.

Vechiul Testament descrie războiul purtat de Israel în epoca Judecătorilor împotriva filistinilor. După o mare înfrângere, chivotul legii lui Dumnezeu căzu în mâinile dușmanilor. În cartea întâi a lui Samuel putem citi: "Filistinii își instalară corturile în fața lui Israel, lupta se întinse și Israel fu bătut de către filistini: pe front, în câmpie, căzură ca la patru mii de oameni. Poporul se întoarse în tabără și bătrânii Israelului spuseră: "Pentru ce a făcut Dumnezeu să fim înfrânți astăzi de către filistini ? Să mergem la Silo să căutăm chivotul legii Domnului: să vină în mijlocul nostru și să ne salveze din mâna dușmanilor noștri." Poporul trimise oameni la Silo. Aceștia aduseră chivotul legii Domnului, Atotputernicul șezând pe heruvimi. Se aflau acolo, lângă chivotul legii lui Dumnezeu, cei doi fii ai lui Elie, Hofni și Pinhas. Or, îndată ce chivotul legii Domnului sosi în tabără, toți israeliții izbucniră

în puternice ovații și pământul se cutremură. Filistinii auziră zgomotul ovațiilor și spuseră: "[...] Nenorocire pentru noi" (1 S 4, 2-8). Evenimentul are un epilog: "Filistinii intrară în luptă. Israeliții fură bătuți și fiecare fugi la corturile lui. Înfrângerea a fost foarte grea: treizeci de mii de infanteriști. Chivotul legii lui Dumnezeu fu luat și cei doi fii ai lui Elie, Hofni și Pinhas, muriră" (1 S 4,10-11).

Ne-am putea întreba pentru ce au suferit israeliții o atât de mare înfrângere. Într-adevăr, cerând să fie adus chivotul legii, care era un semn al prezenței lui Dumnezeu printre ei, și legând de această prezență speranța în victorie, ei voiau să se sprijine pe Dumnezeu. Cum să înțelegem că israeliții, deși s-au străduit să se sprijine pe Dumnezeu, au suferit înfrângere și că atunci le-a fost luat tocmai chivotul, semn al prezenței speciale a lui Dumnezeu ?

Acest text este deosebit de important, pentru că el ne permite să înțelegem ce înseamnă să te sprijini exclusiv pe Dumnezeu. Chivotul legii nu este Dumnezeu, este numai un semn al prezenței sale. Israeliții și-au permis să manipuleze într-un mod specific acest semn deosebit al lui Dumnezeu. Epoca Judecătorilor a fost o perioadă mai degrabă lugubră în istoria neamului ales. Știm că în acele timpuri, în viața israeliților se petreceau multe lucruri rele, inclusiv în ce-i privea pe cei doi fii ai arhiereului Eli, cărora nu le păsa de Dumnezeu (cf. 1S 2,12). Și în acest context, textul biblic ne arată cum israeliții, cărora nu le păsa de Dumnezeu, manipulau semnul prezenței lui Dumnezeu. Ei credeau că după ce au cerut să fie adus chivotul legii, victoria va veni, într-un fel, automat. Totuși, a crede nu înseamnă a te sprijini pe darurile lui Dumnezeu, sau pe vreunul din semnele prezenței sale, ci numai pe El singur, pe puterea și iubirea lui. Or, această putere și această iubire nu pot fi manipulate.

La fel s-au petrecut lucrurile în cazul templului, care și el era pentru poporul ales un semn al prezenței lui Dumnezeu și care a fost distrus, pentru că nu el trebuia să fie un sprijin ferm pentru israeliți. Dumnezeu chema poporul acesta să se sprijine numai pe El, sprijinul având să vină numai din credință.

Atitudinea de încredințare totală

Cristos, care așteaptă de la noi să credem în el, ne învață prin întreaga Lui viață atitudinea de încredințare. El a venit la noi sub înfățișarea unui copil, a unui nou născut care, singur, nu poate face nimic, absolut nimic, și depinde în întregime de grija adulților. Deci, chiar de la venirea sa în lume, Iisus devine pentru noi sărăcia extremă. Pentru ce s-a lipsit El în felul acesta de toate ? Încearcă uneori să răspunzi la această întrebare.

Dacă Cristos ar fi venit în lume în toată puterea sa, dacă El ar fi suprimat prin forță ocupația romană și ar fi instaurat dreptatea socială, sau dacă ar fi eliminat prin forță răul, ți-ar fi fost mai ușor să te încredințezi lui ? Te-ai fi temut, mai degrabă, de El, pentru că omul se teme de violență, chiar dacă aceasta este folosită în numele binelui, adevărat sau aparent. Dimpotrivă, nu te-ai putea speria de acest Iisus fără apărare, care vine la noi în neputința sa. Dacă există ceva în tine care se poate chema teamă de Dumnezeu, misterul de la Bethleem îți amintește că **nu trebuie să-ți fie teamă de Dumnezeu.** El s-a coborât atât de mult și s-a făcut atât de vulnerabil, pentru ca să te poți lipi mai ușor de el și să te încrezi în el ! În felul acesta, el și-a manifestat iubirea împinsă până la nebunie. Cristos, atât de lipsit și sărman, vrea să o ia înaintea noastră pe drumul spre lipsirea de orice siguranță umană. Despuierea noastră autentică și adevărată este pentru noi calea urmării lui Iisus.

Când Dumnezeu a vrut să facă din Avraam părintele credinței noastre, a trebuit mai întâi să-l dezrădăcineze. Avraam a devenit un pelerin înaintând parcă prin întuneric, pentru că nu știa unde merge. Părăsindu-și casa și țara, a devenit un om despuiat, un om care nu mai avea pe nimeni, decât pe Dumnezeu. El trebuia, deci, să se bizuie întotdeauna pe Dumnezeu și să-l cheme întotdeauna în sprijin. Libertatea care ne vine din despuierea de sistemul nostru de securitate se cucerește în deșertul care îl despoaie pe om.

Diferitele sisteme umane de securitate pe care încerci să te sprijini poartă numele de "mamona" în Evanghelie. Poți crede în mamona și să-ți pui speranța în el, dar nu el este adevăratul Dumnezeu. **Or, tocmai această credință mincinoasă este cea**

împotriva căreia Dumnezeu vrea să te protejeze. De aceea ține atât de mult ca tu să-i respingi pe dumnezeii falși. Devine dumnezeu orice lucru sau ființă în care ne punem speranța. Dacă îți pui speranța într-un fals dumnezeu, credința ta nu are sens. Oricine are un fals dumnezeu, nu are credință, sau credința lui este foarte slabă, nesemnificativă. Dacă în viața ta există un fals dumnezeu pe care îl servești, pe care te bizui, vei cunoaște cu siguranță gustul amărăciunii și al deziluziei, pentru că acest fals domn în care te încrezi, și în care îți pui speranța, te va dezamăgi, mai devreme sau mai târziu. Și atunci, ceva din speranțele tale se va prăbuși.

Spunând că nu vom putea sluji la doi stăpâni, Cristos își dezvoltă gândirea sub formă de imagini simbolice și ne învață, prin intermediul lor, cum trebuie să avem încredere și cum putem ajunge la această încredințare totală în puterea lui, adevăratul Domn. În rugăciunea sa de pe munte, el vorbește despre crinii câmpului. Aceste flori sunt macii de câmpie. Macii palestinieni și anemonele sunt chiar crinii de câmpie. Ceea ce le este specific este că sunt uimitor de frumoși și de efemeri. O astfel de floare nu trăiește decât o zi. Este uimitor că Dumnezeu a creat o floare de o zi atât de minunată că "întrecea toată măreția lui Solomon", cum va spune Iisus. Câtă grijă are Cristos de această floare, îmbrăcând-o cu toată strălucirea frumuseții. Această floare este proprietatea lui Dumnezeu, așa cum ești și tu. Vorbind despre păsările lipsite de griji, Iisus ne cheamă să ne convertim, ne îndeamnă să ne eliberăm de tensiunile umane, de grijile inutile, de neliniștile zadarnice (cf. Mt 6, 26-34). **Trebuie să fim, așadar, precum crinii câmpului și păsările cerului, pe care el, Mesia, le iubește și de care are grijă.**

Chemarea la o astfel de adâncire a credinței noastre, la a ști că Dumnezeu devine singurul nostru sprijin, o astfel de chemare se găsește în rugămintea pe care i-o adresăm Tatălui Nostru, atunci când spunem: "Pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi". Vom descoperi aici o aluzie clară la situația în care s-a găsit poporul ales în timp de mergea spre Pământul Făgăduinței. Se știe că pustia creează situații dificile. Așa că au apărut revoltele și neascultarea. Dar Dumnezeu s-a îndrăgostit cu o dragoste

nebună de poporul său, cum spune Biblia, și i s-a făcut milă de acest popor păcătos care cârtea împotriva lui: el trimise mana care cădea în fiecare zi pe pământ. Perioadele de pustie fac să iasă la lumină ceea ce este profund ancorat în om: egoismul, lipsa de încredere, dorința de a-și crea propriile sisteme de siguranță. La poporul ales, în pustie, a apărut lipsa de încredere în Dumnezeu, în ciuda minunilor care s-au înfăptuit sub ochii lui. Lăcomia lui s-a vădit în dorința de a strânge cât mai multă mană, deși Moise le precizase: "Strângeți atât cât poate mânca fiecare. [...] Și nimeni să nu păstreze ceva până dimineața." Unii nu l-au ascultat pe Moise și au strâns mai mult. Și atunci s-a produs urmarea minunii, ca într-o altă dimensiune. Tot ce a fost strâns dincolo de nevoile lor - ceea ce ar fi trebuit să reprezinte un sistem de securitate - a fost infestat în ziua următoare și a devenit dezgustător (cf. Ieșirea 16, 14-21). Poporul ales nu putea să acumuleze asigurări pur umane, strângând rezerve. Într-adevăr, Dumnezeu l-a condus în pustie pentru a-l despuia.

"Dă-ne nouă astăzi pâinea pentru ziua de azi." Dă-ne nouă **astăzi**, pentru astăzi, nu pentru mâine, și nu pentru toată luna. Noi suntem proprietatea ta. Ai grijă de proprietatea ta. Domnul a trebuit să lupte în pustie împotriva egoismului uman, care făcea ca poporul ales să nu vrea să se încreadă în Dumnezeu, nici măcar în fața unei minuni. El trebuia să lupte pentru credința poporului său.

Maturitatea credinței înseamnă disponibilitatea de a-i da lui Dumnezeu tot ceea ce ne-a dat el, înseamnă încredințarea totală în voia lui. Noi nu trebuie să ne lipim de nimic, nici măcar de darurile spirituale, nici măcar de Sfânta Împărtășanie. Nu există decât un lucru de care ne este îngăduit să ne lipim, dar pe care nu ni-l putem însuși - voința lui Dumnezeu. În afara voinței divine, totul este un dar și un mijloc conducând spre țel, și nu un scop în sine. Dacă punem stăpânire pe ceva, atunci Dumnezeu fie va distruge acest ceva, fie, încercându-ne prin suferință, ne va arăta că nu avem nimic prin noi înșine, că suntem neputincioși și că toate darurile vin de la el.

Sfântul Leopold Mandic avea un gest de credință extrem de elocvent, și anume, își arăta mâinile goale. Aceste mâini goale

întoarse spre Dumnezeu spun că noi nu trebuie să ne însușim nici un dar, este un gest de credință extraordinară, care făcea minuni în munca sa în confesional. Gestul nostru de a ne arăta mâinile goale poate fi adresat lui Dumnezeu nu numai în problemele spirituale, cum făcea sfântul Leopold Mandic; acest gest al mâinilor goale, semn al atitudinii noastre constând în a aștepta totul de la Dumnezeu, ar trebui să ne însoțească în toate momentele vieții noastre, în activitatea noastră profesională, în educarea copiilor, în acțiunea pe care vrem să o exercităm asupra celorlalți, în rugăciune. Gestul mâinilor goale ar trebui să fie asociat și cu așteptarea celui mai mare dar al lui Dumnezeu - care este el însuși - altfel zis, Iubirea care te învăluie și în care te scalzi.

Încredințarea în voia lui Dumnezeu

Dacă vrei să te sprijini pe Dumnezeu într-un act de încredere în întregime pur, trebuie să i te dăruiești cu totul. Se poate într-adevăr întâmpla ca tu să ai încredere în el, gândindu-te că-ți va îndeplini dorința. "Doamne Dumnezeule, am încredere în tine ca voia mea să fie îndeplinită" - nu înseamnă altceva decât a te căuta pe tine însuți. A te sprijini pe Dumnezeu înseamnă a te lăsa cu totul în voia lui: "**Doamne, fie după voia ta**, pentru că tu mă iubești și știi cel mai bine ce îmi trebuie, și ce le trebuie celor pe care îi iubesc și pentru care mă rog." În viața interioară și în înaintarea noastră spre Dumnezeu, încrederea trebuie să se traducă într-o încredințare totală în voia lui Dumnezeu.

Cu ocazia Crăciunului 1887, Celine, sora Sfintei Teresa a Pruncului Iisus, a vrut să îi facă o mare surpriză. Ea făcu un vaporaș din hârtie pe care îl așeză într-un splendid bazin cu apă. Vaporașul îl purta pe pruncul Iisus dormind, și avea inscripția "Încredințare" (cf. *Manuscrits autobiographiques de Sainte Thérèse de l'Enfant-Jésus*, 1957). Acesta era, pentru Teresa și Celine, cuvântul-far al rugăciunii lor. Apa din bazin reprezenta valurile vieții, pe care Dumnezeu urma să le conducă, și ele aveau să se încreadă în iubirea lui.

Teologia vieții interioare spune că pacea interioară se naște în om numai din momentul în care el i se încredințează lui Dumnezeu. Vei rămâne în mijlocul neliniștii atâta vreme cât inima ta se va zbate precum un fluture în jurul unei lămpi, plină de neliniști, de griji și de tulburări, atâta timp cât nu vei încerca să i te încredințezi Domnului. **Nu există altă cale care să ducă la pace decât totala încredințare în voința sa, adică în iubirea sa.** Sfintei Gertruda, care se ruga pentru sănătatea prietenei sale, Cristos îi va spune: "Mă încurci, Gertruda, cerând sănătatea ei, pentru că această boală este un mare har, și ea se supune voinței mele și ajunge repede la sfințenie". Cuvântul încredințare, scris de Teresa și Celine pe vaporașul de hârtie, este de o mare profunzime. El înseamnă respingerea propriilor intenții și a propriilor viziuni, **adică despărțirea de tot, pentru a te putea dedica lui Dumnezeu.** Suntem atât de plini de propriile noastre proiecte și de propriile noastre viziuni, în vreme ce voința și scopurile lui Dumnezeu sunt adesea altele. Și atunci, Dumnezeu este obligat să ne contrarieze planurile. **Totuși, aceste contrarietăți aduse proiectelor noastre sunt fericite, pentru că ele sunt inspirate de o iubire care ne vrea întotdeauna binele.**

Ceea ce poate constitui un mare obstacol în încredințarea în voia lui Dumnezeu este **imaginea deformată** pe care o avem adesea despre el. Deformarea poate veni din aceea că Dumnezeu îți apare ca un Judecător de care ți-e teamă. Este posibil să-ți fie frică de Dumnezeu, să te temi de acela care este numai iubire? Poate că te temi să i te încredințezi pentru că nu știi ce poate face din tine. Trebuie, totuși, să știi că **o astfel de teamă de Dumnezeu îi rănește dureros inima.** Este cu totul altceva teama instinctivă, cea care se naște singură, spontan, în sfera psihofizică, care, în felul acesta, ne scapă de sub control. Când, totuși, accepți cu bună știință teama de Dumnezeu în sfera spirituală (în gândurile tale și prin voința ta), dai dovadă de o mare infidelitate. Dacă în felul acesta ți-e teamă de Dumnezeu, de oameni, de lume, atunci în tine nu există nici abandonare, nici încredere în iubirea lui Dumnezeu, această iubire care te cuprinde fără încetare.

Sfânta Teresa de Lisieux va spune pe scurt că trebuie să fii ca un copil și să nu-ți pese de nimic. (cf. *Conseils et souvenirs réunis*

par les novices, Sfaturi și amintiri adunate de novice). În această scurtă frază avem un întreg program ! A te încredința Domnului înseamnă să nu-ți pese de nimic, pentru că el te iubește și are grijă de tot. Numai atunci în sufletul și inima noastră va începe să pătrundă adevărata pace. Nu ne putem elibera de pericolele care fac să apară teama, dar este foarte important să eliminăm această teamă printr-un act conștient de încredințare în voia lui Dumnezeu.

Când Sfântul Pavel l-a implorat pe Dumnezeu să îndepărteze de el o anume mare greutate din viața lui, Cristos îi răspunde că puterea se desăvârșește în slăbiciune (cf. II Co 12, 8-9). Sfânta Teresa va scrie: **încrederea și credința se perfecționează în mijlocul neliniștilor.** Deci, teama ta joacă un rol important în iconomia lui Dumnezeu. Ea se află acolo pentru a provoca în tine un act de credință. Neliniștea este o încercare a credinței și Dumnezeu o admite pentru a face să crească în tine credința. Încrederea și credința se perfecționează în mijlocul neliniștilor.

Teama poate să fie și un factor patogen, și ea este ca atare la destul de multe persoane. Anxietatea se află la baza nevrozelor și psihozelor. *Și* **totuși, ea poate fi un punct de plecare spre o mare încredințare.** Totul depinde de tine. Neliniștea este o provocare care-ți este aruncată. Ce vei face cu ea ? Vei consimți să te strivească sub greutatea ei ? Sau mai curând vei încerca să faci acte de încredințare în voia celui care este putere și iubire nesfârșită ? Totul se joacă întotdeauna în cadrul hotărârii noastre. Nu putem să ne eliberăm, cel puțin nu pentru totdeauna, de neliniști ca stări emoționale. Dar neliniștea poate fi un factor de adâncire a credinței noastre, cum se întâmplă în cazul oricărei ispite.

Sfintei Margareta-Maria Alacoque, marele suflet de apostol al Inimii Prea Sfinte, Iisus îi va spune cu mare înflăcărare: "Îngăduie-mi să lucrez". Creștinismul este religia harului, o religie care ne predispune lucrării lui Cristos, în sensul de a-i îngădui lui Cristos să acționeze, de a ne deschide din ce în ce mai mult acțiunii sale. El înseamnă de asemenea o deschidere care îi îngăduie lui Cristos să trăiască din plin în noi. El va putea atunci să facă din tine capodopera lui, cum a făcut-o în cazul Fecioarei Maria care trăia credința, încrederea, abandonarea totală în voia Domnului.

Principiul fundamental al lucrării divine este că **Dumnezeu nu vrea să fie un intrus**. Dacă poarta inimii tale este închisă, el nu va voi să o forțeze. "Iisus va face totul pentru mine - scria sfânta Margareta-Maria - numai dacă eu îi îngădui să lucreze în mine. El va iubi în mine, va dori, va completa toate neputințele mele." **Încredințarea în voia lui Dumnezeu este forma supremă de încredere, forma supremă a sprijinului găsit la Domnul.** "Nu mai doresc suferință, nici moarte, spunea sfânta Teresa a Pruncului Iisus, și totuși, le iubesc pe amândouă, deși numai iubirea mă atrage ... acum numai încredințarea mă conduce, nu am altă busolă ! ... Nu mai pot să cer nimic cu ardoare, în afară de îndeplinirea în întregime a voii Bunului Dumnezeu asupra inimii mele, fără ca vreo creatură a lui să-mi pună obstacole." (*Manuscrits autobiographiques*). Teresa mărturisește că i-a trebuit mult timp pentru a ajunge la acest grad de încredințare în voia lui Dumnezeu. Dar în cele din urmă a reușit. Dumnezeu a luat-o în brațele sale și a adus-o la aceasta (cf. *Histoire d'une âme*, cap. XII). Încredințarea ta în voia lui Dumnezeu și acceptarea voii lui în orice lucru vor fi absolute, dacă ești capabil să spui: Iubesc tot ce îmi trimite Dumnezeu.

Iubirea geloasă a lui Dumnezeu

Dumnezeu te iubește cu o iubire geloasă. El te iubește cu o iubire geloasă, ceea ce înseamnă că **el vrea să fie singurul tău Stăpân, singura ta iubire.** El ne cheamă la convertirea care comportă întotdeauna două elemente: a te întoarce "de la" și a merge "spre". Trebuie să renunțăm la tot ce ne îndepărtează de singurul Dumnezeu a cărui proprietate suntem. Trebuie să ne îndepărtăm de toate elementele distructive care se nasc în eul nostru cel mai adânc, deci de egoismul care dorește sisteme de siguranță. Dacă ți-ai creat un sistem de asigurare, iar apoi Dumnezeu a făcut ca "mana" ta să se strice, amintește-ți că a făcut-o din dragoste. Dumnezeu te dezbracă de ceea ce este sclavia și lipsa ta de încredere în iubirea lui. Pentru că el este singurul Dumnezeu, al tău și al "manei" tale, altfel zis al pâinii tale cea de

toate zilele, al existenței tale. De el depind toate. Fie că o recunoști sau nu, el va rămâne singurul tău Stăpân, dar este un Stăpân care te iubește. El nu vrea să te rătăcești în împărăția falsă a falsului dumnezeu, pentru că această împărăție te distruge. Ești proprietatea lui cu tot ce ai - cu sufletul și trupul tău; cu munca ta, care depinde de el, cu locuința ta care este proprietatea lui, cu copiii tăi, care îi aparțin, și cu timpul tău, pe care adesea i-l dai cu zgârcenie, ca un avar, deși chiar timpul tău îi aparține.

Evanghelia spune că nu poți servi la doi stăpâni. A "servi" în limba greacă înseamnă să-i fi supus unui stăpân în felul în care îi este supus un sclav. Sclavul nu avea timp pentru el însuși. Stăpânul dispunea de timpul lui în întregime și pentru totdeauna. **Lui Dumnezeu trebuie să îi dai totul**, trebuie să știi să-i dai ceea ce este al lui, acesta este programul convertirii noastre. **Trebuie de asemenea să accepți iubirea lui geloasă, să o primești ca pe o valoare unică și o iubire unică**. În sintagma "iubire geloasă" se află toată adâncimea iubirii lui Dumnezeu, pentru că este o iubire geloasă nu pentru el însuși, ci pentru tine, gelos pentru ca tu să nu te rătăcești în serviciul unor falși dumnezei.

Omul care ajunge la unirea cu Dumnezeu și apoi la sfințenie este cel care l-a primit pe Cristos până la capăt, ca singură iubire.

Sunt două categorii de credincioși: cei care adună merite și cei care încearcă pur și simplu să iubească; or, a iubi nu înseamnă numai a da, ci să și primești, să primești iubirea celuilalt. A-l iubi pe Dumnezeu înseamnă să-i accepți iubirea, iubirea lui geloasă în ce te privește, iubire geloasă și nebună care vrea să te ocrotească de tot ce poate să constituie un risc pentru libertatea și credința ta.

Domnul s-a îndrăgostit cu gelozie de tine. Această iubire este chinul lui Dumnezeu, foamea lui de tine, care ești copilul său, proprietatea sa. El va lupta ca să te aibă. Iubirea lui geloasă va fi uneori dificilă, pentru că uneori îi scapi și mergi spre prăpastie, adesea fără să o știi. Uneori, deci, Dumnezeu va trebui să te înduplece, să-ți dea haruri "grele", și asta, ca să te salveze, ca să te încredințezi definitiv iubirii sale geloase.

CAPITOLUL 4

A CREDE ÎNSEAMNĂ A-ȚI RECUNOAȘTE SLĂBICIUNEA ŞI A AŞTEPTA TOTUL DE LA DUMNEZEU

În lumina credinței putem să ne vedem slăbiciunea și să așteptăm totul de la Dumnezeu. Walter Kasper scrie că la sinoptici, "a crede înseamnă a-ți cunoaște neputința și a avea încredere în puterea lui Dumnezeu lucrând prin Iisus" (cf. *Einführung in den Glauben*, Introducere în credință, cap. V). Credinciosul nu așteaptă nimic de la el însuși, ci speră totul de la Domnul; numai recunoscându-ne slăbiciunea în spiritul credinței, vom deveni săraci cu duhul și-i vom îngădui astfel puterii divine să lucreze în noi.

Morala evanghelică nu este numai morala Decalogului, chiar dacă o presupune, **ci este înainte de toate morala Fericirilor.** Este mai ales morala celei dintâi dintre Fericiri: "Fericiți cei săraci cu

duhul: că a lor este împărăția cerurilor" (Mt 5,3). Fericiți pentru că ei, cei săraci, intră cu adevărat în Împărăție.

"Fericiți cei săraci cu duhul"

Cel ce caută înainte de toate împărăția lui Dumnezeu, care caută deci sfințenia, o găsește, la fel cum găsește și celelalte daruri, spirituale și temporale, necesare vieții. "Fericiți cei săraci cu duhul", care nu s-au lipit de nimic, care nu au nimic și care așteaptă totul de la Dumnezeu. Fericiți pentru că ei au în inima lor un loc pentru Dumnezeu. Împărăția cerurilor le aparține, pentru că îl au pe Dumnezeu. Este Evanghelia bucuriei celor fericiți, ale căror inimi sunt libere pentru Domnul.

Crezi, pe cât de sărac cu duhul ești. Cuvântul "sărac" în sens biblic nu desemnează în mod necesar sărăcia în sens material. Era sărac cu duhul, bunăoară, regele David, un om plasat în vârful scării sociale. Omul sărac cu duhul este omul dezbrăcat de orice siguranță, este cineva care știe că nu poate conta pe el însuși, pe propriile lui forțe. Un astfel de om este dispus să aștepte totul de la Dumnezeu, să nu se fixeze în temporal.

Dacă te simți puternic în sensul potențialităților naturale de care dispui, credința ta nu poate nici să se dezvolte, nici să se adâncească. De aceea, tu trebuie să-ți simți slăbiciunea, trebuie să vezi că există ceva ce nu poți să faci. Acesta va fi un apel la credință. Slăbiciunea, neputința și incapacitatea ta vor deveni ca o falie prin care se va infiltra harul credinței în inima ta. **Prin rănile noastre, Dumnezeu ne acordă harul de a ne spori credința.** Charles Péguy, un mare convertit binecunoscut, scrie: "**S-au văzut jocurile de necrezut ale harului și harurile incredibile ale îndurării divine pătrunzând într-un suflet rău, chiar într-un suflet pervers, și s-a văzut salvat ceea ce părea pierdut. Dar nu s-a înmuiat ceea ce era superficial, nu s-a văzut pătruns ceea ce era impermeabil, nu s-a văzut schimbat în bine ceea ce devenise obișnuință. De aici vin o mulțime de lipsuri (pentru că lipsurile înseși sunt produse și vin), de aici vin atâtea lipsuri pe care le constatăm în**

eficacitatea harului, care, repurtând victorii de nesperat în sufletul celor mai mari păcătoși, rămâne inoperant pe lângă unii dintre cei mai cumsecade oameni, asupra celor mai cumsecade oameni" (*Note conjointe sur M. Descartes et la philosophie cartésienne*, Notă comună asupra d-lui Descartes și asupra filosofiei carteziene - sâmbătă, 1 august 1914). Se întâmplă așa pentru că acești "oameni cumsecade", acești adulți, în sens evanghelic, nu duc lipsă de nimic, nu sunt răniți, sunt viguroși, puternici, autosuficienți, adulți. "**Învelișul lor moral constant intact,** continuă Péguy, **le face o piele tăbăcită și o platoșă fără nici o spărtură. Ei nu au în nici un fel această deschidere pe care o face o rană îngrozitoare, o nenorocire care nu poate fi uitată, o părere de rău de neînvins, un punct de sutură rău făcut pentru eternitate, o neliniște mortală, o invizibilă stare de regret, o amărăciune secretă, o prăbușire mascată continuu, o cicatrice prost închisă pentru totdeauna. Ei nu au în nici un fel acea intrare la har care este mai ales păcatul. Pentru că nu sunt răniți, nu sunt nici vulnerabili. Pentru că nu le lipsește nimic, nu li se aduce nimic. Pentru că nu le lipsește nimic, nu li se aduce ceea ce reprezintă totul. Mila însăși a lui Dumnezeu nu îl pansează deloc pe cel care nu are răni. Pentru că un om era căzut la pământ, Samariteanul s-a aplecat să-l ridice de jos. Pentru că fața lui Iisus era murdară, Veronica l-a șters cu o năframă. Or, cel care nu a căzut,** afirmă Péguy, **nu va fi niciodată ridicat de jos: și cel care nu este murdar, nu va fi șters"** (id.). Cei pe care-i numim "oameni cumsecade", adulții, sunt impermeabili la har.

Poate și în viața ta se află ceva din acea oribilă plagă care nu se cicatrizează, poate o suferință pe care nu o poți uita, o părere de rău neînvinsă sau o neliniște mortală, poate o amărăciune disimulată de care atât de multe lucruri din lumea aceasta pot fi afectate, prăbușirea a ceva. Crezi atunci că totul s-a terminat, în vreme ce este tocmai invers. Toate acestea trebuie să fie pentru tine un canal al harului. **Dumnezeu trebuie să te facă să suporți atâtea răni, atâtea momente grele, pentru ca tu să te simți slab și prin aceasta, deschis harului.**

Când te vei simți atins foarte dureros, adu-ți aminte că este o durere binecuvântată, care face un loc pentru har în armura ta de

om adult și ireproșabil. Toate astea sunt pentru tine o șansă de întărire a credinței. Slăbiciunea ta face ca, prin credință, puterea lui Dumnezeu să poată locui în tine. Pentru a se apropia de tine, Dumnezeu trebuie să te facă mai slab, pentru ca tu să ai nevoie de el și pentru ca, prin credință și arătându-i o încredere din ce în ce mai mare, să-ți cauți sprijinul în el. Trebuie să te micșoreze, pentru că ești prea mare, or, rana micșorează. Așa se face că fiecare rană îți dă o șansă de a deveni un copil din ce în ce mai evanghelic. Uneori, este nevoie de atât de multe răni pentru a deveni copil, pentru a o apuca pe "calea cea îngustă".

Puterea lui Dumnezeu şi slăbiciunea omului

Apropiindu-se de om, Dumnezeu îl slăbește. El face deci tocmai contrariul a ceea ce am putea aștepta de la el. Nouă ni se pare că noi suntem cei care înaintăm spre el și că, așa stând lucrurile, ar trebui să devenim din ce în ce mai puternici, că ar trebui să ne descurcăm din ce în ce mai bine. Totuși, el este cel care se apropie de tine, și, apropiindu-se, te face mai slab, fizic, psihic, sau spiritual. El o face pentru a putea locui în tine în toată puterea sa, **pentru că slăbiciunea ta este cea care face loc puterii sale.** Când ești slab, nu te poți bizui pe tine însuți, nu poți crede în tine, și atunci apare șansa de a te întoarce spre el și de a voi să te bizui pe el. Te aperi atât de des împotriva celui mai mare har, **harul slăbiciunii**, deși Sfântul Pavel a scris în acest sens: "Puterea mea se desăvârșește în slăbiciune. Deci, foarte bucuros mă voi lăuda mai ales întru slăbiciunile mele, ca să locuiască în mine puterea lui Cristos. (...) Căci, când sunt slab, atunci sunt tare". (2 Co 12, 9-10). **Puterea și forța ta se vor prăbuși, mai devreme sau mai târziu.** În realitate, nu există o forță care să-ți aparțină, pentru că ea este un dar - un dar pe care ți-l însușești, de aceea trebuie să-ți fie luat.

În timpul multora din extraordinarele sale expediții apostolice, sfântul Maximilian Kolbe se simțea absolut dezorientat. Adesea, clima era foarte greu de îndurat pentru plămânii lui bolnavi, suporta rău neajunsurile călătoriilor pe mare și umiditatea care uneori îl împiedica să respire. Toate acestea, totuși, nu l-au oprit

în dorința lui de a vesti împărăția Preacuratei în lumea întreagă, deși uneori nu putea suporta să stea nici măcar o oră la bordul navei. Atunci i se adresa astfel Fecioarei Maria: "Cu siguranță, nu voi mai rezista și această oră, așadar, cum voi vesti împărăția ta ?" Și totuși, această stare deficitară era puterea lui.

Dacă Dumnezeu vrea să se servească de tine, este numai pentru că ești slab. Când încerci să fii apostol, sprijinindu-te pe forța și puterea ta, devii un anti-semn. **Oamenii nu vor puterea ta, propria ta putere, pentru că este umilitoare pentru ei**. Nici Dumnezeu nu are nevoie de forța ta, pentru a face din tine un semn și a se servi de tine, dimpotrivă, el are nevoie de slăbiciunea ta. Această idee a fost elocvent exprimată în Vechiul Testament, de exemplu de către Ghedeon (cf. Jud 7, 1 - 8,10): adversarul lui Ghedeon are o armată de o sută treizeci și cinci de mii de oameni, în vreme ce armata lui Ghedeon numără treizeci și două de mii, de patru ori mai puțin. Totuși, istoria cunoaște victorii repurtate în ciuda acestei proporții defavorabile. Pentru Dumnezeu, deci, disproporția este prea mică. El îi cere lui Ghedeon să reducă numărul războinicilor lui. La început, cei treizeci și două de mii de oameni sunt reduși la zece mii. Acum, armata lui Ghedeon este de treisprezece ori mai mică: în istoria strategiei nu se cunosc victorii repurtate la o disproporție atât de mare, dar omul poate încă să o obțină și să o atribuie geniului lui. Așadar, Ghedeon este în continuare prea puternic, el poate conta încă pe potențialitățile lui. Dumnezeu îl mai supune la o încercare: îi cere să reducă această armată de zece mii de oameni la trei sute de persoane. Si acum, nu se mai știe dacă situația este dramatică sau comică. Este realmente ridicul să mergi să înfrunți un inamic care este de patru sute cincizeci de ori mai puternic decât tine. Așa stând lucrurile, numai Dumnezeu poate învinge, și nu Ghedeon. Și Ghedeon va merge la luptă cu acest pumn de oameni și va învinge. Această disproporție zdrobitoare va face ca el să nu mai aibă nici măcar ispita de a-și atribui victoria. Aici, toată situația a fost plasată pe linia absurdului, de parcă Dumnezeu, surâzând, ar zice: Vezi, Ghedeon, ai vrut să repurtezi victoria prin capacitățile tale și prin forța armatei. Privește, nu mai ai decât trei sute de oameni împotriva a o sută treizeci și cinci de mii de inamici. Ce crezi de asta ?" Ghedeon a

avut încredere în Dumnezeu și a repurtat o victorie fără precedent în istorie.

Domnul își pune comoara într-un biet vas de lut, **pentru ca această covârșitoare putere să fie de la Dumnezeu, și nu de la noi.** (cf. 2 Co 4, 7). Dumnezeu i-a luat lui Ghedeon puterea sa umană, l-a făcut mic și slab, a făcut ceva ce, din punct de vedere uman, pare absurd. În viața ta se poate întâmpla la fel. Dacă sunt în tine aceste treizeci și două de mii de elemente de putere umană, Domnul le va reduce la început la zece mii, și mai departe la trei sute. Atunci, tu vei fi cu adevărat foarte slab, aproape căzut în luptă, și tocmai pentru că vei fi slab vei putea să obții victorii. Vor fi victorii datorate nu puterii tale, ci puterii lui Dumnezeu.

Sărăcia lui Cristos

Credința ca expresie a sărăciei spirituale găsește un model în viața și persoana lui Iisus. A fi sărac înseamnă a fi dependent. În viața lui Iisus, vedem două momente în care sărăcia lui ajunge la extrem, **în care el - Dumnezeu - se face întru totul dependent și apare în neputința lui, ca în urma unui eșec: Bethleemul și Calvarul**.

Dacă a fi sărac înseamnă a fi dependent, Iisus a devenit total dependent încă la **Bethleem**, unde predomina neputința. Se poate spune chiar eșecul, pentru că Iisus n-a fost primit de ai săi și a trebuit să se nască în condiții inumane. De fiecare dată când te simți neputincios sau când te simți depășit de o situație oarecare, participi la neputința lui Iisus.

Calvarul este a doua situație de despuiere a lui Iisus: ea este de o elocvență înspăimântătoare. Aici, el nu se va putea ajuta cu nimic, pentru că mâinile sale, mâinile care au binecuvântat mulțimile, sunt acum țintuite în cuie pe cruce, însângerate. El nu se poate servi nici de picioarele sale, pentru că picioarele care duceau peste tot iubirea și Vestea Bună, sunt acum bătute în cuie. Iisus, în momentul Calvarului, este lipsit de toate. **Crucea exprimă**

nebunia iubirii lui Dumnezeu. Sărăcia lui Iisus atinge acum apogeul.

Aceste două situații, Bethleemul și Calvarul, sunt situații în care iubirea lui Iisus este împinsă până la nebunie, până la sărăcia extremă. Dar tocmai grație acestei nebunii și acestei sărăcii, Iisus îți aduce Mântuirea, îți aduce credința. Tăcerea lui Dumnezeu, neputința lui, "eșecul" lui sunt un scandal pentru lumea care ar dori un Dumnezeu în plină putere vizibilă. Crucea a fost și rămâne mereu un scandal pentru cei care nu cred, dar pentru cei care cred, ea este puterea supremă. Crucea ta, în sensul despuierii și sărăciei, creează în tine un loc pentru har - pentru harul credinței.

Să recunoaştem că totul este un dar

A crede înseamnă să ne recunoaștem slăbiciunea, să recunoaștem că nu avem nimic, că totul este dar. Înseamnă să așteptăm totul, să așteptăm toate darurile de la Dumnezeu. Contrarul credinței astfel înțeleasă este orgoliul. Omul orgolios consideră toate aceste daruri ca aparținându-i, și le atribuie. El consideră că totul depinde de el, ca și cum în viața sa n-ar exista acest dar nesfârșit al lui Dumnezeu. Evident credința este ceva dificil. A trăi credința înseamnă a te naște din nou, a te naște pentru sărăcia cu duhul, pentru atitudinea de copil.

Darul trebuie să fie acceptat cu o astfel de detașare, încât în orice moment să putem să-l dăm înapoi. Acesta este un minunat paradox. Suntem copleșiți de daruri pentru ca, primindu-le de la Dumnezeu, să fim pregătiți să le dăm înapoi. A fi întotdeauna dispus să-i înapoiezi lui Dumnezeu darul primit este un semn că nu am pus stăpânire pe el, este expresia adevărului că nimic nu ne aparține. Darul înapoiat lui Dumnezeu ni se întoarce, dar el revine înzecit. Totul este dar: sufletul și trupul tău, soția, soțul, copiii tăi, ceea ce ai și ceea ce faci - totul este proprietatea Domnului. **Ești gata să înapoiezi în orice clipă fiecare din aceste daruri ?**

Episodul cu tânărul care a plecat trist când Învățătorul i-a propus să renunțe la bunurile materiale are un epilog. Când a

plecat, Iisus a spus: "Cât de greu vor intra cei bogați în împărăția lui Dumnezeu" (cf. Mc 10, 23). Subliniem că acest tânăr respecta toate poruncile. Înseamnă că **nu este de ajuns să respecți poruncile.** Lui și celor asemenea lui Iisus le adresează aceste cuvinte: "Mai lesne este cămilei să treacă prin urechile acului, decât bogatului să intre întru împărăția lui Dumnezeu". Este o afirmație atât de tare, încât apostolii, impresionați, întreabă: "Și cine poate să se mântuiască ?" (Mc 10, 25-26).

Acest tânăr care părea a fi deschis lui Dumnezeu, era sclav lucrurilor temporale, sclav bunurilor și situației sale sociale. Sfântul Luca spune că era un fruntaș (cf. Lc 18, 18), că ocupa, deci, un post important. Aceste elemente se pot ridica între om și Dumnezeu, pot deveni un obstacol atât de mare încât unui astfel de om îi va fi foarte greu să se mântuiască. Lipirea de temporal, de ceea ce Dumnezeu a creat, de ceea ce este numai darul Său, dar care nu este el însuși, poate, prin aservire, să facă mântuirea dificilă, dacă nu chiar imposibilă.

În timpul călătoriei mele la San Giovanni Rotondo, am întâlnit un om de știință care a mers cu mine la Părintele Pio pentru a-i cere să-i binecuvânteze munca. El venise cu două volume ale lucrării pe care o publicase și pe care o numea *opus vitae* - opera vieții sale. În timpul spovedaniei, arătă cărțile Părintelui Pio și ceru binecuvântarea. Reacția Părintelui Pio fu plină de spaimă, dar mai ales de uimire: - "este *opus vitae* a ta, este opera vieții tale ?" Luă în mână cele două volume și spus încă o dată: "Este opera vieții tale, adică ai trăit șaizeci de ani pentru a scrie aceste două cărți, a fost scopul vieții tale - aproape că a strigat - acesta este *opus vitae* al tău, ai trăit pentru asta ? Și credința ta unde este ?" După aceea s-a calmat, ca și cum și-ar fi dat seama de inconștiența acestui om, și l-a întrebat cu blândețea unui tată: "Ai depus fără îndoială mult efort, nu-i așa ? Au fost cu siguranță multe nopți albe, dar cu sănătatea ta ce va fi ? Ei bine, da, un infarct. Și toate acestea în serviciul ambiției, pentru a crea acest fel de *opus vitae*. Privește, continuă el, ce înseamnă idolii, legăturile. Dacă ai fi făcut același lucru, dar pentru Dumnezeu, totul ar fi fost altfel. Îți dai seama că ți-ai însușit toate acestea, că este un *opus vitae al tău*, lucrarea ta ? Și spovedania s-a terminat tot în stilul Părintelui Pio.

El a ridicat din nou tonul: "Dacă nu ai venit decât cu astea, ei, bine, pleacă !" Părintele Pio era *brusco* - brusc - cum zic italienii. Dar în această asprime era o mare iubire pentru fiecare om și pentru fiecare penitent. Era un om care iubește, și iubirea e puternică. Iubirea Părintelui Pio a fost aceea care a îngăduit ca această convorbire tulburătoare, asociată mărturisirii, să devină cu adevărat un punct de cotitură în viața acelui om de știință. În urma întâlnirii cu Părintele Pio, el a început cu adevărat să gândească altfel, să vadă lumea altfel.

Tatăl credinței noastre, Avraam, a primit un dar minunat - un fiu născut târziu, la bătrânețe. Era pentru el cea mai mare fericire, a primit cea mai mare dintre valorile umane - un fiu, un urmaș. În general părinții devin proprietarii copiilor lor, și poate Avraam avea și el ispita asta. Totuși, când Dumnezeu îi ceru lui Avraam viața fiului său, Avraam fu de acord să i-o dea. El acceptă pe loc să înapoieze darul primit, în felul cel mai dramatic pentru el. Și ce s-ar fi întâmplat dacă Avraam nu ar fi vrut să-l dea înapoi pe fiul său, dacă s-ar fi revoltat și ar fi rămas convins că ordinul lui Dumnezeu era prea crud ? Ce s-ar fi întâmplat ? Isaac ar fi trebuit să moară. Prea puțin contează care ar fi fost împrejurările morții sale, că ea ar fi survenit după o boală, sau că el ar fi pierit într-o luptă sau ar fi fost sfâșiat de o fiară sălbatică. În orice caz, el i-ar fi fost luat lui Avraam, pentru că el s-ar fi ridicat între acesta și Dumnezeu. Isaac ar fi devenit pentru Avraam un obstacol la dăruirea sa totală lui Dumnezeu în credință. Refuzul de a-l înapoia pe fiu lui Dumnezeu ar fi însemnat că Avraam și l-ar fi însușit. Or, însușirea unui dar echivalează întotdeauna cu distrugerea lui, ea este ca o lovitură pe care ți-o dai ție însuți și pe care o dai în același timp darului primit. Înapoindu-l pe fiul său, Avraam nu numai că l-a recuperat, dar a primit un dar înzecit - harul sfințeniei la care a participat și fiul lui. Avraam și Isaac sunt primii sfinți patriarhi ai Vechiului Testament.

Sămânța neîncrederii

Când analizăm mecanismul formării răului în om, observăm că la baza răului se află absența simplității și a încrederii de copil în Dumnezeu. Așa a fost de la începutul istoriei umanității, din momentul în care protopărinții au fost puși într-o situație care le-a pus credința la încercare. La originea istoriei omului s-a situat o probă de încredere. Într-un fel, Dumnezeu i-a pus omului următoarea întrebare: "Ai încredere în mine? Ai față de mine simplitatea și încrederea unui copil?" Biblia ne spune clar că omul a fost atacat de Satana chiar în acest punct. Satana nu i-a incitat pe protopărinți la răul ca atare, nu i-a împins direct spre păcat. Ceea ce a făcut a fost să semene neîncrederea. O face într-o manieră psihologică perfectă, cum numai el știe să o facă. El nu spune: "Fiți necredincioși, neascultători!" Nu, el se străduiește să-i facă pe protopărinți să creadă că în Dumnezeu nu există iubire, sinceritate, adevăr. La baza mecanismului răului pe care l-a generat păcatul originar se găsește sămânța neîncrederii, chiar aceea care are o importantă repercusiune pe plan psihologic. Omul care nu are încredere intră într-o stare de nesiguranță. Persoana în care nu am încredere devine pentru mine o amenințare: astfel se naște în mine teama. Păcatul neîncrederii generează nesiguranță și neliniște, această neliniște despre care se vorbește atât în psihologie și psihiatrie, și care este atât de des izvorul suferinței umane.

Pentru că nu suntem eliberați de păcat, nu putem fi eliberați nici de ceea ce decurge din el - neliniștea, angoasa și sentimentul de nesiguranță. Această sămânță a neîncrederii este pentru noi și o ispită. Și dacă este o sămânță de neîncredere față de Dumnezeu, omul se simte parcă închis într-o cușcă și viața într-o astfel de "cușcă" de nesiguranță devine un lucru oribil. Păcatul îl distruge pe om și pentru că el este ros de neliniștea legată de păcat. Amenințarea devine în definitiv o lovitură care ne izbește direct, pentru că una din nevoile psihice fundamentale ale omului este nevoia de siguranță. De aici nu mai este decât un pas pentru a constata că meritățm neliniștea împotriva căreia luptăm.

Opera cristică a Mântuirii continuă. Noi suntem asociați la ea prin credință, ea îmbrățișează nu numai păcatul nostru, dar și

contextul lui. Astfel, nesiguranța și neliniștea devin obiecte ale Mântuirii. Murind pe cruce, Iisus ne-a salvat de neliniște și nesiguranță, după cum ne-a scăpat și de păcat. Toată viața ta trebuie să fie orientată spre o deschidere din ce în ce mai completă spre acțiunea mântuitoare a lui Cristos. Din cruce curge, cu adevărat, harul nesfârșit care te poate salva de păcat, ca și de neliniște.

Cum să luptăm împotriva neliniștii care ne înconjoară din toate părțile ? Dacă lupți împotriva ei în mod direct, vei ajunge la înfrângere. Nu există decât o singură cale infailibilă: **să te deschizi acțiunii mântuitoare a lui Cristos printr-o credință asemănătoare celei a unui copil din Evanghelie.** Trebuie să crezi că Iisus te-a salvat de tot ceea ce te amenință, că ești liber. Trebuie să-ți spui: "Nu mai e nici o amenințare, pentru că el m-a salvat și m-a eliberat de tot, trebuie numai să-l accept". **Credința este acceptare, este un proces de acceptare a acțiunii mântuitoare a lui Cristos.**

Într-o zi, pe când trecea pe la una din porțile Templului, Petru întâlni un paralitic care îi ceru pomană. "Argint și aur nu am - i-a spus Petru; dar ceea ce am, aceea îți dau. În numele lui Iisus Cristos Nazarineanul, scoală-te și umblă !" (Fapte, 3, 6). Și infirmul s-a ridicat. Acest paralitic cerând pomană era dezorientat și spera mult, dar, cu siguranță, avea și o mare credință de copil, pentru că a primit mai mult decât se aștepta. Tu, care ești un paralitic al neliniștii și al nesiguranței, nu este obligatoriu să fii vindecat la fel de repede ca acest infirm. Vindecarea ta va depinde de intensitatea credinței tale, ea se va produce dacă ai cu adevărat o credință de copil. Poți fi vindecat imediat, sau poți fi vindecat treptat. Acest paralitic care simbolizează situația ta va fi, în acest caz, ridicat din ce în ce mai sus de mâna lui Cristos până când el se va ridica pe propriile-i picioare. Această ridicare lentă în picioare este de asemenea o acțiune mântuitoare a lui Cristos.

Este greu să crezi, dar și mai greu este să nu crezi. Încearcă, pe cât de des poți, să-ți imaginezi că nu ești singur. Lângă tine se află cu adevărat Cristos, care te-a salvat. Încearcă să opui neliniștilor care te copleșesc sentimentul copilăresc al neputinței tale. Spune-i lui Iisus: "Știu că vrei să mă curăț de această lepră, știu că deja m-ai salvat de ea". Știi că poți fi martorul unei minuni ? N-a spus Cristos:

"De ați avea credință cât un grăunte de mușt ar, ați zice acestui dud: Dezrădăcinează-te și te sădește în mare, și v-ar asculta" (Lc 17,6) ? Ai vedea atunci că credința, care în ochii lumii este un mic "nimic", ca un grăunte de mușt ar, ca cel mai mic grăunte, că credința, deci, are puterea nelimitată a lui Dumnezeu. Ai vedea că ea te deschide lucrării mântuitoare a lui Cristos și că, într-un fel miraculos, elimină neliniștea. Atunci, dintr-o dată, te vei simți un om liber. Tu, care ești creat pentru libertate și pentru pace prin credința care te deschide Mântuirii lui Cristos, tu trebuie să te convertești fără încetare la această credință, pentru că credința este un proces continuu. Acest proces se adâncește prin acte de credință care apar cel mai adesea în fața amenințărilor. **Făcând să apară în tine, în anumite momente, acte de credință, te vei încredința mereu, în orice situație, precum un copil, brațelor Tatălui iubitor.**

Esențialul "căii înguste" a sfintei Teresa a Pruncului Iisus este atitudinea copilului liber de orice teamă, grație **încrederii copilărești.** Dacă păcatul, produs de sămânța suspiciunii, a apărut la originile umanității, "calea îngustă", care subliniază importanța încrederii și a încredințării copilărești în voia lui Dumnezeu, constituie un antidot și în același timp o antiteză perfectă la acest eveniment. Programul "căii înguste" atacă chiar rădăcina răului, această sămânță a suspiciunii față de Dumnezeu, care este lipsa de încredere. Această lipsă de încredere se situează în mare parte la originea tuturor păcatelor și a tuturor neliniștilor tale existențiale sau psihice, și indirect fizice. **Dacă ai încredere în Dumnezeu, vei tăia rădăcinile a ceea ce te distruge**. Fii încredințat că el te iubește. Proba de încredere la care au fost supuși protopărinții nu a fost prea grea, dar Biblia vorbește și de teribila încercare la care Dumnezeu l-a supus pe Avraam. El a primit ordinul înfricoșător de a-și ucide propriul fiu. Ar fi fost atât de ușor să se lase pradă seminței neîncrederii: să nu aibă încredere, să se revolte. Totuși, Avraam, în ciuda întunericului care îl înconjura, a avut încredere. O, cât de importantă este o astfel de încredere absolută în Dumnezeu, încrederea de copil în cel pe care îl rănim cel mai mult prin păcatul lipsei de încredere !

Dacă ți s-a întâmplat vreodată ca cineva pe care-l iubeai mult să-și piardă încrederea în tine, știi cât este de dureros, și aceasta

nu este decât o simplă situație de prietenie umană, rănită de lipsa de încredere. Cuvintele: "Mi-e teamă să-i dau totul lui Dumnezeu" rănesc ca o palmă dată, pentru că este ca și cum i-ai zice lui Dumnezeu: "Nu am încredere în tine, nu știu ce poți să faci cu mine". Dacă un copilaș i-ar spune asta mamei lui, ar fi pentru ea o durere de nespus. Ce durere resimte așadar Dumnezeu când omul îl pălmuiește printr-o astfel de lipsă de încredere ! **Lipsa de încredere** este, într-un sens, mai rea decât păcatul, **pentru că este rădăcina și originea păcatului.** Dacă nu vrei să ai încredere, dacă Adversarul tău a reușit să grefeze în inima ta lipsa de încredere, din aceasta trebuie să rezulte urmările: anxietatea, sentimentul de nesiguranță și suferința legată de acesta. Numai prin efectele acestui rău vei vedea până la ce punct te-ai îndepărtat de Dumnezeu. Suferința, neliniștea și nesiguranța vor fi pentru tine o chemare necurmată la convertire. Vei purta povara neliniștii atâta vreme cât nu te vei converti, atâta timp cât nu vei deveni ca un copil care, pur și simplu, se încredințează mâinilor Tatălui iubitor. Trebuie să-l tratezi pe pacient până va învăța să se roage, va scrie L. Szondi. Nu e vorba de o simplă rugăciune. Ci de atitudinea profundă de rugăciune, de **rugăciunea încrezătoare a copilului care se instalează cu totul în brațele Tatălui său**.

Sărăcia cu duhul, ca atitudine a copilului

A crede, s-a spus, înseamnă să-ți recunoaște propria slăbiciune și a aștepta totul de la Dumnezeu, înseamnă să ai o **atitudine de copil.** Copilul recunoaște pe de-a-ntregul că nu are nimic, că nu este în stare de nimic. El este plin de așteptare și crede că va primi tot ce îi trebuie. "De nu vă veți întoarce și nu veți fi ca pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor", spune Domnul (Mt 18, 3). Convertirea la atitudinea unui copil este condiția necesară pentru a intra în împărăția lui Dumnezeu. Trebuie ca într-o bună zi să te preschimbi într-un copil: încrezător, umil și așteptând totul de la Dumnezeu. Dacă nu te preschimbi aici, va trebui ca aceasta să se petreacă în purgatoriu. Starea de copilărie este absolut necesară, nu numai pentru sfințire, ci și pentru mântuire.

Copilul evanghelic așteaptă totul de la Dumnezeu, literalmente totul. Dimensiunea copilărească a credinței noastre înseamnă că nu ne bizuim pe calcule obișnuite, umane, ci că așteptăm ceva ce copilul va numi surpriză sau așteptarea unei minuni. În măsura în care ești copil, ai spiritul tânăr. Omul poate fi bătrân chiar la vârsta de douăzeci de ani. Și poate avea optzeci de ani și grație spiritului de copil, să rămână tânăr. Dumnezeu este mereu tânăr, și Biserica instituită de Cristos este mereu tânără, de aceea ea are nevoie de oameni cu spiritul tânăr, ea are nevoie, în tine, de copilul în stare să creadă totul. **Omul bătrân**, orientat spre contabilitate, care cântărește datele pro și contra, **restrânge posibilitatea de acțiune a lui Dumnezeu, impune limite iubirii și îndurării sale.** Contabilitatea și calculul continue - aceasta poate reuși sau nu, aceea are sau nu o șansă - sunt caracteristici ale bătrâneții. Copilul cere luna și crede că o poate obține - or, Dumnezeu vrea să îți dea mai mult decât luna. El vrea să-ți dea împărăția lui, dar dacă nu ești copil, îi legi mâinile.

Tot copii sunt și acei îndrăzneți puternici din Evanghelie despre care Iisus spune că iau prin stăruință împărăția cerurilor (Mt 11,12). Când copilul vrea să intre în apartament, este musai să intre: o să bată cu pumnii lui mici și cu picioarele până când o să i se deschidă. Iisus a spus: "Bateți și vi se va deschide" (Lc 11, 9). Dacă știm să batem astfel la porțile închise, care sunt închise tocmai pentru ca noi să batem în ele precum copiii, va trebui ca ele să se deschidă. **Dumnezeu are nevoie de credința ta de copil pentru a putea face minuni, în tine și pentru tine, căci pentru Dumnezeu nu există lucruri imposibile.** "Toate sunt cu putință celui ce crede" (Mc 9, 23). Totul este cu putință pentru cel ce este un copil evanghelic.

Evanghelia ne arată două bunevestiri: bunavestire pentru Zaharia și bunavestire pentru Fecioara Maria. Zaharia era bătrân de zile și bătrân în spirit, un om care-i lega mâinile lui Dumnezeu pentru că era incapabil să creadă în minuni. Pentru a crede, trebuia să i se întâmple o altă minune, dureroasă pentru el, anume să fie redus la tăcere, să nu mai poată vorbi. O astfel de bătrânețe spirituală a omului incapabil să creadă în minuni este ceva groaznic pentru Dumnezeu. Omul căruia îi lipsește atitudinea de copil

reduce îndeobște dinainte la zero eficacitatea rugăciunilor sale, pentru că se află în el ceva din atitudinea lui Zaharia. Acest "drept în fața lui Dumnezeu", acest bărbat ireproșabil, nu avea urmaș și cerea un copil. El se ruga și, în același timp, la drept vorbind, nu credea că Dumnezeu îi va îndeplini rugămintea. Când îngerul i-a vestit: Rugăciunea ta a fost ascultată și Elisabeta, femeia ta, îți va naște un fiu" (Lc 1, 13), el se poartă ca și cum nu ar vrea să-l primească pe acest fiu. El nu crezu în minune: "Căci eu sunt bătrân și femeia mea înaintată în zilele ei" (Lc 1, 18). Om "bătrân" care nu-l mai crede pe Domnul ! Și noi, cel mai adesea, semănăm cu Zaharia. Un preot oarecare, povestește A. Pronzato, care i-a adunat pe enoriașii săi la o slujbă specială pentru a cere ploaie, le adresă un avertisment foarte semnificativ: "Ați venit să cereți ploaie, dar unde vă sunt umbrelele ?"

A doua bunăvestire este cea făcută Fecioarei Maria, care este întru totul ca un copil gata să accepte totul. Maria este atât de disponibilă încât Dumnezeu a putut face pentru ea lucruri minunate, fiind încântat de atitudinea ei. Ea a acceptat totul, a crezut tot ce i s-a spus, pentru că **atitudinea ei față de Dumnezeu era pătrunsă de spiritul de copil, or, aceasta este o putere**. Te gândești uneori că lumea este guvernată de copii, nu de bătrâni ? Da, copiii guvernează lumea, copiii, pentru că cel care are spiritul de copil "are puterea de a-l domina pe Dumnezeu". Dumnezeu nu-i poate rezista, el nu poate rezista ochilor copilului care crede cu adevărat.

Când Petru mergea pe apă pentru a înainta spre Cristos, a încetat, la un moment dat, să mai fie copil. Un calcul foarte obișnuit i-a venit în minte: - Până acum, mergeam pentru că suprafața apei era calmă, dar iată că apare un val, voi mai putea, oare, să înaintez ? În acest moment, pentru că Petru a încetat de a mai fi copil, a început să se scufunde. El a reacționat ca un om bătrân, și mai târziu, mult timp încă, va fi bătrân, de aceea îl va trăda pe Iisus. Se poate spune că păcătuiești pentru că ești "bătrân", pentru că bătrânețea spirituală te blochează pentru har, îi leagă mâinile lui Dumnezeu. Dumnezeu este tânăr și vrea printr-o minune să-ți dăruiască luna. Dacă i-a dat zăpadă Sfintei Teresa de Lisieux în ziua când ea și-a îmbrăcat rasa monahală, nu era aceasta luna ei ?

Dumnezeu te iubește în atitudinea care nu vede limite, or, aceasta este atitudinea copilului. Copilul nu cunoaște limitele posibilului, el este perseverent până la nebunie, deschis la ce este nou, copilul știe să creadă.

Dumnezeu este întotdeauna tânăr și îl uimește întotdeauna pe om. Experiența lui Dumnezeu este experiența unei realități surprinzătoare, și omul cu atitudinea de copil evanghelic este capabil să se minuneze. Un astfel de om, când privește lumea, este capabil să se minuneze de tot ce îl înconjoară. **În momentul când vei înceta să fii copil în fața Domnului, va surveni o criză în viața ta interioară, vei începe să dai înapoi, vei înceta să crezi și să iubești.**

Numai două categorii de oameni cred în minuni: sfinții și copiii. De fapt, este o singură categorie, pentru că sfinții sunt, în spirit, copii. **Dumnezeu însuși a devenit copil în Iisus Cristos**. El a devenit copil nu numai la Bethleem, dar și pe cruce, unde era absolut fără apărare și dependent cu totul de oameni. Acest Dumnezeu devenit copil vrea ca fragilitatea și slăbiciunea noastră să ne facă să ne încredințăm lui pentru orice, să ne ducă la o încredere fără limite în îndurarea sa.

Parabola fiului risipitor ar trebui să se cheme mai curând parabola tatălui îndurător. Fiul mai mare, unul dintre cele trei personaje ale dramei, nu stârnește simpatie; el este gelos și impertinent cu tatăl său. Simpatia noastră se îndreaptă către fiul risipitor care s-a întors, cu atât mai mult cu cât el este "omul" nostru. Ne regăsim aproape spontan în el. Și totuși, este el o persoană cu adevărat evanghelică? Evanghelia ne arată că întoarcerea sa se datorează unui calcul. El se întoarce în speranța că îi va fi mai bine la tatăl său, pentru că știa că tatăl său le plătește mai mult angajaților lui decât stăpânul în serviciul căruia intrase. "Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu și-i voi spune: [...] Nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Fă-mă ca pe unul din argații tăi" (Lc, 15, 18-19). Parabola fiului risipitor pare neterminată. În ea se află și urmarea dramei fiului risipitor - drama atitudinii sale de mercenar. El vrea să fie față de tatăl său cineva cu care se poate conveni plata unei sume de bani, cum o făcuseră cu stăpânul muncitorii angajați pentru un ban de argint (Mt 20, 1-26). Or, dacă

întoarcerea fiului risipitor nu este aceea a unui copil, ci a unui mercenar, el va trebui să plece din nou - a doua, a treia oară, nu se știe de câte ori încă. Fiul care are un suflet de mercenar este incapabil să se minuneze de puterea iubirii. **Fiul risipitor n-a descoperit ce rană i-a făcut tatălui său, nu i-a văzut durerea, și-a văzut numai propria nenorocire,** și a căutat cum să iasă din ea. În parabola lucrătorilor tocmiți, cei care se uimeau de bunătatea stăpânului erau cei veniți în ultima oră, și nu cei care se angajaseră pentru o sumă de bani stabilită dinainte. Numai copilul evanghelic este capabil să se mire, pentru că mirarea presupune un contrast. Copilul știe că este un mic "nimic" și că el este constant copleșit de ceva mare. Acest contrast imens între "eul" său și darul primit naște uimirea.

Omul devine creștin când devine copil, **când începe să se minuneze de nebunia iubirii lui Dumnezeu Tatăl.** Regăsim aici un nou aspect al copilăriei evanghelice - **o anumită identitate între copil și păcătosul pocăit.** În ce constă pocăința ? Pocăința este un regret, dar un regret față de cruce, când, conștient de mizeria și de condiția ta de păcătos, privești crucea și rănile lui Iisus, când încerci să îmbrățișezi în spirit aceste răni pe care le-ai provocat tu însuți - **aceasta este pocăința.** Copilului risipitor îi lipsea o astfel de pocăință. **Numai începând din momentul în care, pocăit, îmbrățișezi rănile lui Iisus și crezi în iubirea lui, tu te întorci la Dumnezeu într-o atitudine de copil,** și numai o astfel de întoarcere are sens. Să nu te întorci niciodată la Dumnezeu ca un mercenar, pentru că tu îl vei trăda din nou.

Vedem o pocăință adevărată la păcătoasa din Evanghelie în timpul întâlnirii ei cu Iisus în casa fariseului Simon. Simplitatea, spontaneitatea și pocăința ei autentică dovedesc o atitudine de copil evanghelic. Pentru a-i exprima lui Iisus pocăința, ea s-a apropiat de el disprețuind considerațiile umane și, vărsând un ulei frumos mirositor, a început să ude cu lacrimi picioarele lui, și cu părul capului ei le ștergea (Lc 7,38). Aici se află simplitatea, spontaneitatea și pocăința păcătosului care este un copil evanghelic. Cei care îl iubesc cu adevărat pe Dumnezeu sunt păcătoșii pocăiți, cărora li s-a iertat mult, și sfinții; și unii și alții au o fire de copil - **ei sunt în stare să se minuneze de iubirea nebună**

a lui Dumnezeu, de nebunia iubirii lui pentru ei. Nu mercenarii, ci copiii, nu cei care acumulează merite și se străduiesc să semneze contracte cu Dumnezeu, ci cei care cred în îndurarea lui. Pentru că, într-adevăr, numai copilul crede.

PARTEA A DOUA

DINAMISMUL CREDINȚEI

Credința, ca expresie a relației noastre cu Dumnezeu, este un fenomen dinamic, un proces supus unor schimbări continui. Acest proces se înfăptuiește în noi la inițiativa lui Dumnezeu, rezultând din răspunsul omului implicând abandonarea lui în voia lui Dumnezeu. Dumnezeu ne demolează stabilitatea, și, prin situații grele, ne subminează încrederea pe care o avem în noi pentru a o dinamiza prin încercarea credinței și prin despuieri. Situațiile dificile, exterioare și interioare, care cer convertirea noastră, ar trebui să dinamizeze lipirea noastră de Cristos, lsprijinul pe care îl căutăm la el, încredințarea noastră în voia lui și nădejdea de a avea totul de la Dumnezeu. Credința, dacă nu creștem în ea, poate deveni un talant îngropat, dar Dumnezeu nu este de acord cu aceasta. El nu vrea să vadă pietrificată credința noastră. De aceea, în speranța de a ne adânci și dinamiza credința, Dumnezeuîngăduie situațiile grele care ne forțează să înfăptuim continuu o alegere. Dinamismul credinței devine efectiv ca rezultat al încercărilor care

polarizează atitudinile umane, care conduc fie la o criză a credinţei, fie la intensificarea considerabilă a acesteia. Credinţa noastră se schimbă fără încetare. Dacă priveşti intensitatea credinţei tale, acum un an credeai altfel, şi într-un an poate avea loc o schimbare foarte importantă: credinţa ta va creşte sau va dispărea cu totul. Într-adevăr, nu suntem atât de credincioşi pe cât devenim, nu suntem atât de creştini pe cât devenim, nu trăim atât din Evanghelie pe cât încercăm să ne adaptăm la ea.

CAPITOLUL 1

CONVERTIREA, CA DIMENSIUNE A CREDINȚEI

Dimensiunea stabilă și fundamentală a credinței este **convertirea**. Ea este cea care face ca credința noastră să nu fie ceva static, ca ea să poată suferi un proces constant de adâncire. Convertirea ca dimensiune a credinței nu este atât un act unic, cât un proces. Acesta echivalează cu o schimbare a modului de gândire și cu o schimbare de atitudine care se manifestă în afară. În procesul de convertire, te îndepărtezi de rău și te întorci spre Dumnezeu. A te îndepărta de rău înseamnă a te îndepărta nu numai de păcate, dar și de sursa lor, care este amorul-propriu.

Reproșurile pe care Iisus le făcea Apostolilor săi se refereau aproape mereu la lipsa de credință. Iisus le reproșa adesea că nu cred, sau că cred prea puțin. Se poate vedea aici un paradox evanghelic specific: iată că Iisus reproșează lipsa de credință tocmai celor care l-au urmat, care au crezut în el, și el face asta în mai

multe rânduri. **Scopul acestei puneri în cauză a credinței Apostolilor era convertirea lor.** Tu trebuie să-ți pui credința la îndoială, trebuie să fii convins că ea trebuie să crească necontenit, că, sub actuală ei formă curând ea nu-ți va mai fi de ajuns, conform principiului că stadiul la care ai ajuns astăzi nu-ți va mai fi de ajuns mâine.

Felix culpa

Credința noastră trebuie să se dezvolte într-un proces continuu de convertire. Cristos a înviat, și aceasta înseamnă că în viața noastră nu există un eșec definitiv, că nu există o viață cu totul irosită, că nu există un rău extrem. **După fiecare greșeală, după fiecare eșec și după fiecare păcat, Dumnezeu ne propune un plan de mântuire mai bun decât dacă nu am fi păcătuit.** Este ceea ce spunea textul vechii Liturghii a sfințirii pâinii și vinului: "O, Dumnezeule, care ai creat minunat demnitatea naturii umane și care ai schimbat-o încă mai minunat". Dumnezeu nu ar îngădui să se facă răul dacă n-ar fi în stare să scoată binele de aici. Păcatul nostru poate fi o "greșeală fericită", de care vorbește Liturghia Sâmbetei Mari. Dumnezeu ne propune în continuu o minunată reparație a ceea ce păcatul a distrus. Totul poate deveni încă mai frumos decât ar fi fost dacă nu am fi păcătuit. **Dumnezeu poate face din fiecare din greșelile noastre o *felix culpa* - o greșeală fericită**, o greșeală care ne va aminti și ne va arăta la lumina credinței cât de mult ne iubește cel care a murit și a înviat pentru noi; ea ne va arăta, la lumina credinței, răbdarea, tandrețea și bucuria cu care Domnul ne iartă greșelile. Toate păcatele tale ar trebui să devină greșeli fericite. "**Nu vei intra în ceruri înainte ca toate greșelile tale să fi devenit greșeli fericite**" (L. EVELY, *Le chemin de joie*, Drum de bucurie) O greșeală fericită, este, într-adevăr, descoperirea în credință a tandreței, delicateței, iubirii și bucuriei lui Iisus care își deschide brațele pentru a te primi. Este descoperirea în credință a nebuniei lui Dumnezeu - Dumnezeu care te-a iubit atât de mult și care dorește atât de mult să te ierte.

Dacă vezi peste tot în jur mai ales răul și păcatul, este pentru că credința ta este unilaterală. Nu îți dai seama că **aceste păcate sunt tot atâtea ocazii pentru revărsarea îndurării divine - or, acesta este lucrul cel mai important.** Imaginează-ți că toți oamenii ar face din greșelile lor greșeli fericite, ce ocean de îndurare s-ar putea revărsa asupra lumii ! Cât de mult s-ar schimba lumea ! În loc de asta, te descurajezi și te închizi, consideri că Iisus nu te mai poate iubi pentru că nu ești bun. Este o deformare a chipului lui și a credinței tale, este o rană pe care o faci iubirii lui !

Abatele Huvelin, care era duhovnicul lui Charles de Foucauld, a mărturisit că Dumnezeu i-a acordat harul unei dorințe foarte puternice de a acorda iertarea. În această dorință inspirată de Dumnezeu abatelui Huvelin se exprima tocmai dorința constantă și nepotolită a lui Dumnezeu de a ne ierta mereu. Pentru aceasta ar trebui să lupți împotriva tristeții tale. Dacă te-ai îndepărtat de Dumnezeu, oricât de mult ai fi făcut-o, te poți întoarce oricând. **După fiecare cădere, adu-ți aminte că te așteaptă, că îi aduci bucurie când te întorci și îi ceri iertare, pentru că îi îngădui să te iubească iertându-te.** Cineva a spus că a cădea înseamnă a rupe legătura cu Dumnezeu, ca și cum ai tăia coarda care simbolizează această legătură. Când totuși îi ceri iertare lui Iisus și te întorci la el, această coardă se reînnoadă. Rămâne, desigur, un nod, dar coarda devine mai scurtă și tu ești mai aproape de Domnul. Greșeala ta devine o **greșeală fericită.**

Efectele răului

Iubirea extraordinară a lui Dumnezeu pentru păcătoși și pedagogia sa în privința noastră reies din parabola fiului risipitor. Dacă credința ta devine călduță, fără expresie, Dumnezeu poate îngădui să cazi. **Dumnezeu nu vrea răul, dar poate să prețuiască urmările acestuia**, pentru că urmările răului aduc harul, aduc chemarea la convertire. Asta se vede foarte clar din exemplul fiului risipitor. În parabola lui Cristos, există tatăl, care iubește, și sunt cei doi fii, care nu iubesc. Se vede foarte limpede că fiul cel mare nu-și iubește tatăl: impertinența față de tată și gelozia lui față de

frate apar spre sfârșitul parabolei. Nici fiul cel mic nu-și iubește tatăl, pentru că îl părăsește nu pentru un timp, ci pentru totdeauna. Tatăl nu s-a opus plecării fiului, deși ar fi putut să o facă. El i-a îngăduit să-și ia partea și să plece, pentru că nu poți sili pe nimeni să te iubească. Știm care au fost urmările plecării fiului. Știm că el a căzut din ce în ce mai jos, că viața lui a devenit din ce în ce mai grea.

În comentariul nostru, putem încerca să punem în evidență anumite elemente care nu apar direct în parabolă. Putem, de exemplu, să presupunem că tatăl a aflat prin intermediul servitorilor săi ce se petrece cu fiul său mezin: a aflat că fiul său era aproape muritor de foame, că nu mai avea unde locui, că îi era din ce în ce mai rău. Să presupunem că voind să-l cruțe pe fiul său de o astfel de soartă și de o astfel de prăbușire, tatăl îl trimite pe servitorul său, pe față sau în taină, cu o pungă cu bani care să-i permită fiului să trăiască normal, dar și să se întoarcă la viața de desfrâu. Acest fel de ajutor, pe care tatăl ar fi putut să-l reînnoiască, ar fi dus el, într-o zi, la întoarcerea fiului ? Totul pare a arăta că nu. Ceea ce înseamnă că, iubindu-și fiul, tatăl nu trebuie să-l ferească de consecințele răului pe care acest fiu le-a provocat. Inima sa de tată trebuia, dimpotrivă, să-și asume suferința pe care i-o provoca fiul. Ca urmare a răului înfăptuit de acest fiu risipitor, două persoane sunt "crucificate": tatăl, care suferă din cauza degradării și căderii fiului său, și fiul însuși, care suportă consecințele căderii sale. Totuși, tatăl care își iubește fiul trebuie să aștepte, chiar dacă aceasta comportă un risc, să aștepte ca răul să ajungă la maximum și ca urmările răului să înceapă să se facă simțite. Tocmai ele sunt cele care, acționând asupra amorului propriu al fiului, îl vor determina să se întoarcă. Știm că la un moment dat măsura s-a umplut și că degradarea fiului s-a tradus nu numai într-o cădere morală dintre cele mai profunde, dar și în degradarea sa fizică. Într-adevăr, fiul ar fi fost gata să mănânce tecile cu care se hrăneau porcii, or, potrivit credinței locuitorilor Palestinei, porcii erau animale murdare - acesta era deci simbolul căderii ultime. Atunci, începură să acționeze efectele răului. Fiul era deja într-o astfel de mizerie încât îi vine în gând o reflecție rece, bine calculată: merita să se întoarcă la tatăl său, pentru că acesta era mai bun cu servitorii și cu lucrătorii lui decât stăpânul la care slujea el. Nu iubirea pentru

tată a prevalat în hotărârea fiului risipitor de a se întoarce, ci vulgarul amor propriu interesat, calculul rece că așa ar fi mai bine - **nu pentru tatăl lui, ci pentru el.** Numai când îl va vedea pe tatăl lui alergându-i în întâmpinare, când îi va vedea lacrimile de bucurie, când se va găsi în brațele lui și când, mai târziu, va fi îmbrăcat cu cel mai frumos veșmânt, când îi vor pune un inel in deget și când va vedea că se pregătește o masă bogată pentru sărbătorirea întoarcerii lui, numai în acel moment **i se oferă șansa de a descoperi iubirea tatălui său.** Așadar, efectele răului vor putea fi asociate cu harul. Dumnezeu poate să dorească răul pentru ca urmările răului să ne conducă la convertire. Uneori, numai căderea și suferința pe care ea o implică sunt capabile să provoace o comoție în om și să-l incite la convertire. Prin efectele sale, răul devine atunci o **greșeală fericită.**

Nu-l poți cunoaşte pe Cristos fără om

Pentru ca păcatul nostru să poată deveni o **greșeală fericită** trebuie mai întâi să-l mărturisim. Sfântul Ioan ne transmite în Evanghelia sa promisiunea lui Cristos că Mângâietorul, Sfântul Duh, venind, va vădi lumea de păcat (In 16, 8). Una din atribuțiile Sfântului Duh care coboară peste lume este, deci, de **a ne vădi păcatul.** Este un har înaintemergător, fundamental în viața interioară, acordat de Sfântul Duh, acela de a putea fi vădiți în păcatul nostru, vădiți că suntem păcătoși.

Totuși, nu este suficient să primești acest prim har de la Duhul Sfânt. Dacă nu am cunoaște în noi decât realitatea păcatului, ea ne-ar putea distruge. Viața noastră ar fi o încovoiere continuă sub greutatea răului nostru, ea ar fi neliniște, stres și tristețe. Trebuie să rămânem deschiși celorlalte daruri ale Sfântului Duh, **descoperirii prin credință a iubirii lui Dumnezeu pentru noi.**

În predica sa din piața Victoria din Varșovia, Papa Ioan Paul al II-lea a rostit aceste cuvinte memorabile: "De fapt nu-l putem înțelege pe om până la capăt fără Cristos. Sau mai curând: omul nu se poate înțelege până la capăt fără Cristos" (Varșovia, 2 iunie

1979). Aceasta înseamnă că dacă nu ţii seama de faptul că Cristos a intrat în viaţa ta, imaginea pe care o ai despre tine este trunchiată şi, prin aceasta, falsă. Dacă Sfântul Duh îţi arată că eşti păcătos, iar tu nu îl descoperi pe Cristos care te iubeşte, atunci poţi cădea în descurajare. Anumite relaţii sunt atât de importante pentru om încât ele apar drept nişte componente ale fiinţei sale. Una dintre acestea este relaţia de iubire. Noi nu ne putem cunoaşte pe noi înşine fără Cristos, **pentru că fără Cristos nu vom cunoaşte că suntem iubiţi** şi că am fost salvaţi şi aleşi. Această alegere şi iubire constituie o parte esenţială a eului tău şi tu nu i te poţi sustrage.

Există un al doilea aspect al acestui adevăr: **Nu-l poţi cunoaşte pe Cristos, fără să-l cunoşti pe om.** Nu putem înţelege cine este Dumnezeu, nu putem crede în măreţia şi iubirea lui pentru noi, dacă nu ne cunoaştem mai întâi pe noi înşine. Dacă Cristos te-ar iubi pentru că meriţi să fii iubit, nu ar fi nimic deosebit aici. Ţi omul, chiar necredincios, este în stare să-l iubească pe cel care merită să fie iubit. Iubirea lui Cristos, ca *agapê* a lui Dumnezeu, este o iubire care coboară de sus şi care se adresează celui care nu o merită, pentru ca el să o merite. **Cu cât îţi vei vedea mai bine condiţia de păcătos şi o vei mărturisi, cu atât îl vei descoperi mai bine pe Cristos şi vei crede mai deplin în el.** Acesta este paradoxul credinţei. Nu-l poţi cunoaşte pe Cristos fără să-l cunoşti pe om. De aceea se poate spune că numai sfinţii îl cunosc cu adevărat pe Cristos, pentru că ei s-au cunoscut în profunzime pe ei înşişi şi au văzut imensitatea condiţiei lor de păcătoşi. Aceasta le-a îngăduit să descopere nebunia lui Dumnezeu, ceea ce au exprimat nu numai o dată în rugăciunea lor, zicând: "Doamne, tu ai devenit nebun dacă mă iubeşti atât de mult pe mine, un păcătos". A urmat atunci **momentul de minunare** caracteristic oricărei trăiri religioase autentice. Omul care a descoperit că este păcătos şi care a crezut în iubire, începe să vadă că Dumnezeu a devenit cu adevărat nebun în iubirea lui pentru el.

Cum să vedem răul care este în noi

Lupta pentru credință în sensul procesului de convertire înseamnă lupta împotriva agitației, neliniștii, stresului, și mai ales împotriva tristeții. **Tristețea este o manifestare specifică a amorului propriu care taie chiar rădăcinile credinței și ale încredințării în voia lui Dumnezeu.** Este vorba de tristețea care ne invadează în timpul greutăților trecătoare, când suntem lipsiți de ceva, când pierdem ceva; dar mai ales este vorba de tristețea în fața greutăților spirituale, când cădem, când are loc o infidelitate. Tristețea are un efect paralizant asupra credinței noastre. După cădere, nu trebuie să ne lăsăm doborâți, pentru că atunci îi provocăm lui Dumnezeu o suferință încă mai mare decât atunci când păcătuim. În plus, sfinții spun că după cădere trebuie să ne așteptăm la haruri mai mari decât înainte de cădere.

Lupta pentru acceptarea eșecurilor și insucceselor în viața noastră trebuie să se răsfrângă asupra tuturor problemelor noastre, chiar asupra celor mai mici. Când juca șah cu frații săi, sfântului Maximilian Kolbe îi plăcea mult să piardă. Aceasta însemna pentru el *agere contra*, felul său de a întoarce spatele amorului-propriu, pentru a se putea îndrepta cu totul spre Domnul.

Încearcă să-ți privești imperfecțiunile în lumina credinței, în așa fel încât să nu te mai întristezi de ele: Cristos te va accepta așa cum ești. Poți să te îndrepți spre el cu toată imperfecțiunea și slăbiciunea ta. El va repara ce ai făcut rău și va avea grijă de toate imperfecțiunile tale.

Aici se pune o problemă extrem de importantă. Pe de o parte, trebuie să urâm răul care este în noi, pe de altă parte trebuie să ne acceptăm așa cum suntem. Nu poți totuși să-ți iubești imperfecțiunea ca atare, poți numai să-i dorești urmările. Ea îți servește numai la aceea ca să devii încă mai umil, mai încrezător și mai credincios. Faptul că săvârșești păcate nu trebuie să te mire. În spiritul umilinței, ar trebui mai curând să te miri că nu cazi. Faptul că te miri sau te descurajezi din cauza căderilor tale dovedește că ți-ai pus nădejdea în propriile tale forțe, în loc să te lași purtat de brațele lui Iisus. Într-adevăr, "într-un act de iubire pe care *nici măcar nu îl simți* - subliniază Sfânta Teresa a Pruncului

Iisus - totul este reparat" (*Lettres à Céline*, 20. X.1888). "Nu trebuie deloc să te descurajezi de greşelile tale, pentru că şi copiii cad adesea, dar ei sunt prea mici pentru a-şi face mult rău" (*Le Carnet jaune*, 6 VIII. 1897). Sfintei Teresa de Lisieux îi plăcea mult să-i încredinţeze lui Iisus greşelile şi infidelităţile ei. Ea spunea că doreşte, în felul acesta, să-şi atragă îndurarea lui, pentru că el a venit pentru păcătoşi, şi nu pentru drepţi. Cât de importante sunt toate acestea pentru noi, care ne întristăm de câte ori cădem !

"Ce importanţă are, Iisuse al meu, că în fiecare minut cad ? Aşa *îmi văd* slăbiciunea, şi aceasta este pentru mine un mare câştig ... Tu vezi astfel de ce sunt în stare, şi acum vei fi şi mai tentat să mă porţi pe braţele tale..." (Scrisori către Celine, 26 IV.1889).

Pe măsură ce ne apropiem de scopul nostru, care este Dumnezeu, acest scop pare a se îndepărta din ce în ce mai mult. Este ceva normal şi obişnuit. Teresa, văzând că se îndepărtează de Dumnezeu, nu se întrista absolut deloc: "Ah ! cât de fericită sunt să mă văd atât de imperfectă şi să am atât de mult nevoie de îndurarea bunului Dumnezeu în momentul morţii (*Le Carnet jaune*, 29.VII.1897).

Dacă te simţi păcătos şi slab, ai dreptul în mod special la braţele lui Iisus, pentru că el este Bunul Păstor care caută oile pierdute, slabe şi descumpănite, ce nu reuşesc să urmeze turma. Îngăduie-i lui Cristos să te ia în braţele lui, îngăduie-i să te iubească, crede în iubirea lui.

Pentru a avea dreptul de a fi în braţele lui, trebuie să ai o atitudine de umilinţă. Trebuie să recunoşti şi să crezi că eşti păcătos şi slab. În acelaşi timp, totuşi, trebuie să crezi în iubirea lui, să crezi că te va lua în braţele lui tocmai pentru că eşti păcătos, slab şi incapabil să faci ceva prin tine însuţi. Credinţa va naşte în tine recunoştinţa pentru iubirea pe care el nu încetează să ţi-o poarte ţie, păcătos, slab şi neputincios, atât în viaţa temporală, cât şi în viaţa spirituală.

"Taina convertirii"

De câte ori primești cu pocăință taina iertării, pe care o putem numi taina convertirii, ai o mare șansă de a vedea crescând credința în tine. Adesea, taina iertării nu joacă rolul pe care ar trebui să-l joace în viața noastră din cauza rutinei, a obișnuinței și a lipsei de pregătire și de dispoziție. Nu-ți amintești în suficient de mare măsură că nu numai Euharistia este canalul special al harului și momentul deosebit al întâlnirii tale cu Cristos, ci și taina iertării. În același timp, poate te gândești prea puțin să te rogi pentru duhovnicul sau îndrumătorul tău spiritual ca și el să devină pentru tine un instrument al lui Dumnezeu din ce în ce mai perfect și un ajutor în procesul convertirii tale.

Examenul de conștiință trebuie să fie o privire aruncată în adâncul tău pentru a vedea spre ce se îndreaptă viața ta, care este pentru tine valoarea supremă și **cine este pentru tine Iisus Cristos**. Mai ales în legătură cu această întrebare trebuie să te spovedești: Cine este pentru tine Iisus Cristos ? Care este opțiunea ta fundamentală ? L-ai ales cu adevărat până la capăt ? Cu aceasta trebuie să începi mărturisirea păcatelor, pentru că acest lucru este cel mai important. Dacă nu l-ai ales pe Cristos, celelalte păcate sunt urmarea și rezultatul greșelii tale fundamentale.

Păcatele pot fi de diferite feluri. Sunt păcatele comise, și păcatele prin omisiune. Și, în general, acestea din urmă sunt cele mai rele. Printre ele se află acela care constă în **a-l abandona pe Cristos, a-l părăsi, a nu-i acorda decât un colțișor din inima ta.** Și acesta este cel mai mare rău pentru tine, tocmai acest compromis și această lipsă de radicalism, faptul că Iisus Cristos nu este întotdeauna pentru tine valoarea cea mai mare, că el nu este totul și că credința ta continuă să rămână călduță.

Printre cele cinci condiții ale tainei spovedaniei cel mai important este **actul de căință**. Cum îți petreci timpul înainte de spovedanie ? Tocmai căința ar trebui să fie pregătirea ta directă pentru întâlnirea cu CRISTOS, pentru că ea te poate deschide mai bine acelui canal al harului care este taina spovedaniei. Poate că nu apreciezi destul de mult timpul ce precede taina spovedaniei - or, acesta este un timp care n-are preț. Ar trebui să dedici acest

timp mai ales pentru a forma în tine atitudini de căință. **Căința** este atitudinea ta în fața crucii, sentimentul pe care îl ai pentru că l-ai rănit pe Cristos cu păcatele tale. Este dorința de a-i cere iertare lui Dumnezeu și de a repara răul. Căința ta trebuie să devină din ce în ce mai adâncă, pentru că de asta depinde eficacitatea tainei spovedaniei. **Nu poți să te convertești până nu te vei fi căit cu adevărat și până la capăt.**

Sunt două feluri de religiozitate: unul dintre ele ar putea fi numit "egocentric", celălalt - "teocentric". În primul caz, omul își concentrează atenția asupra lui însuși. El nu îl ia în considerație pe Dumnezeu, ci numai propria sa situație. El merge la spovedanie în ideea de a se purifica, pentru că păcatul îl apasă, și pentru a fi în regulă cu Dumnezeu. Pentru un astfel de om, spovedania poate deveni o "aspirină" specifică împotriva răului conștiinței, o pilulă care trebuie să-l liniștească și să-i restituie confortul moral. Se află în aceasta, așadar, o concentrare continuă asupra lui. Un astfel de om, când primește iertarea, părăsește confesionalul poate nu complet trist, dar nici bucuros, pentru că el continuă să rămână concentrat asupra răului de care tocmai s-a descărcat.

Când ne uităm la Iuda, putem descoperi în comportamentul său, după ce l-a trădat pe Iisus, numeroase elemente ale spovedaniei. Există examenul de conștiință, pentru că Iuda reflectează la ce a făcut și devine conștient de răul pe care l-a făcut. Există de asemenea regretul: Iuda regretă cu adevărat; el vrea chiar să se schimbe, există deci hotărârea de a se face mai bun. Există de asemenea mărturisirea păcatului, când Iuda îi vede pe arhierei și mărturisește: "Am greșit vânzând sânge nevinovat" (Mt 27, 4). Există și căința, pentru că el le aruncă arhiereilor cei treizeci de arginți primiți de la ei; el nu vrea prețul sângelui. La drept vorbind, aproape tot ce se petrece la spovedanie apare în comportamentul și atitudinea lui Iuda. Numai un lucru a lipsit, cel mai important: credința în îndurarea lui Iisus (cf. L. EVELY, *Le chemin de joie*). De aceea "spovedania" lui Iuda este atât de tristă și tragică, și se termină prin disperare și sinucidere.

Spovedania noastră trebuie să fie pe măsura spovedaniei lui Petru, care a crezut în îndurarea lui Cristos și care s-a concentrat nu atât pe păcatul său, cât pe iertare. Omul cu religiozitate

"teocentrică" nu se preocupă atât de păcatele sale, cât consideră păcatul mai curând ca un punct de pornire pentru a descoperi prin credință îndurarea divină. Apropiindu-se de confesional, el se gândește mai cu seamă la faptul că l-a rănit pe Cristos și vrea să reînnoiască prietenia pe care a vrut s-o rănească. El vrea, prin spovedanie și pocăință, să-i îngăduie lui Cristos să îl ierte și, prin aceasta, să-i aducă bucurie. L-ați crucificat pe Cristos, va spune sfântul abate de la Ars, dar când vă duceți să vă spovediți, îl eliberați pe Domnul nostru de pe cruce.

Dacă l-ai rănit pe Cristos, rănile lui sângerează: trebuie, așadar, să primești taina spovedaniei și a iertării, pentru ca rănile lui să se poată vindeca. **Trebuie să vii din cauza lui**: nu pentru a te liniști, ci **pentru a-i procura bucuria** de a forma în tine omul nou, prin harurile tainei.

Unii își reproșează că după spovedanie nu s-au îndreptat. Poate că și tu crezi că spovedania există pentru a deveni mai bun, și dacă nu te îndrepți, consideri că spovedaniile nu au sens; poate crezi și că dacă trebuie să fii mai bun și nu te îndrepți, este mai bine să nu te mai spovedești, pentru că nu înregistrezi nici un progres. Totuși, când vrei atât de mult să fii mai bun, când ții atât de mult la progres, rezultă că nu atât pe Dumnezeu îl vrei, nici îndurarea sa, ci mai degrabă propria ta perfecțiune; și aceasta înseamnă, de fapt, că îți lipsește credința. Vrei să te spovedești pentru ca după spovedanie să te simți atât de bun încât să nu mai ai nevoie de Dumnezeu, care este îndurare. Mergi să-i ceri iertare lui Dumnezeu pentru a nu mai avea niciodată nevoie de el, pentru a te putea lipsi de el, deși el vrea neîncetat să te ierte și te iartă cu bucurie.

Cât de puțin credem în această dorință a lui Dumnezeu de a ne ierta mereu ! Sunt atât de puține fețe strălucitoare printre cei care părăsesc confesionalul. Și totuși, după spovedanie lumea ar trebui să fie alta pentru tine, mai luminoasă, strălucitoare prin credința în îndurarea Domnului. În Evanghelie, toate "spovedaniile" se termină printr-un festin: *"Zaheu - Învățătorul se invită să cineze cu el; Matei își invită toți apropiații - toți pescarii din părțile acelea la o masă veselă; fiul risipitor - un vițel gras și muzică; Maria-Magdalena, în timpul unui prânz, și apoi îl va primi pe Domnul*

la masa ei" (L. EVELY, *Le chemin de joie*). Evanghelia asociază întotdeauna iertarea cu o notă de bucurie.

Pocăința depinde de convertire. În taina pocăinței, îl întâlnim pe Cristos, care vrea să ne ierte și să aline rănile pe care ni le-a produs păcatul, dar dacă nu îi arăți rănile pe care le ai, el nu le poate vindeca.

Dacă pocăința ta nu are limite, nici îndurarea Domnului nu va avea limite. Întreabă-te ce fel de spovedanie faci. Pocăința este un act de umilință. Ar trebui să crești tot timpul în umilință și, prin aceasta, căința ar trebui să crească și ea, fără încetare, în tine. Nu ne căim și nu facem niciodată destulă pocăință. Cu cât te vei simți mai păcătos și mai rău decât alții, cu atât vei face mai mult loc în tine harului.

Taina pocăinței trebuie să fie o taină așteptată. Acesta este, cu adevărat, un moment special al întâlnirii noastre cu Cristos. Iubirea vrea să fie așteptată, pentru că, dacă nu este așteptată, se simte rănită.

Sfinții patroni ai tainei convertirii

Unul dintre patronii tainei convertirii este Zaheu. Când menționăm numele acestei extraordinare figuri, ne aducem aminte, prin contrast, de persoana tânărului bogat. Fără îndoială, pentru tânărul bogat, acest om "cumsecade", era dificil să aibă o adevărată căință. De fapt, el respecta toate poruncile Decalogului, de ce să se mai căiască ? Or, Iisus a spus că îi va fi foarte greu unui astfel de om să intre în împărăția cerurilor. Tânărul bogat n-a văzut marele rău care este în el, și anume cel al extremei lipiri de bogățiile și de funcția sa, adăugat aceluia de a nu-l fi ales pe Dumnezeu până la capăt. Pentru că respecta Decalogul, lui i se părea că "este în regulă" față de Dumnezeu. Nu știm ce s-a întâmplat cu el, dar după ce a plecat, durerea lui Iisus este atât de evidentă, încât înțelegem de aici cât de rea era starea spirituală a tânărului bogat.

Alături de acest tânăr "ireproșabil", Evanghelia ne arată un caz extrem cu totul special, o canalie și un ticălos - Zaheu. Se pot

folosi aceste calificative la adresa lui, pentru că Zaheu, șeful vameșilor, altfel spus al colaboratorilor și al hoților, era vrednic de milă atât în propriii lui ochi, cât și în ochii celor din anturajul lui. Când acest mare păcătos a întâlnit privirea plină de îndurare a lui Iisus, inima i-a tresărit și el are această reacție extraordinară: "Iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor și, dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit" (Lc 19,8). Cine dintre noi ar fi în stare să dăruiască săracilor jumătate din averea lui și să-i despăgubească împătrit pe cei cărora le-a greșit ? Există o nebunie specială în generozitatea păcătosului pocăit care a descoperit că este iubit. **Zaheu a devenit cu adevărat nebun de uimire și de bucurie.** Iisus l-a sfătuit pe tânărul "ireproșabil" să-și împartă averea, dar lui Zaheu nu i-a spus nimic, acesta a făcut-o din proprie inițiativă, fără nici un îndemn. Avem, deci, un om "cumsecade", care nu a răspuns "privirii afectuoase" și a plecat trist, și un șef de hoți care a fost sensibil la iubirea lui Dumnezeu.

Aplicele care se găsesc pe pereții laterali ai naosului din numeroase biserici poartă numele de Zaheu. Simbolismul acestora este foarte profund. Ele ne reamintesc un eveniment extraordinar, când Iisus, în loc să meargă să ia masa cu un om ireproșabil, ca de exemplu cu tânărul bogat, îi spune șefului hoților: "Zahee, coboară-te degrabă, căci astăzi în casa ta trebuie să rămân" (Lc 19, 5). A accepta invitația cuiva însemna în acel timp să stabilești cu el legături de comuniune spirituală. Nu însemna pur și simplu să vii să iei masa, sau să mergi la o recepție. Nu era vorba de a mânca ceva, ci de a stabili cu cineva un contact special, intim. Iisus l-a ales pe Zaheu pentru a intra în comuniune personală exact cu el. Venind în casa celui care era cu siguranță cel mai mare hoț din Ierihon, el a sfințit această casă numai prin simplă prezența sa. Casa lui Zaheu devenea prin aceasta ca un templu și un sanctuar. Poate uneori am dori să-i spunem lui Iisus: "Doamne Iisuse, ce idee rea ai avut să alegi ca sanctuar casa și inima unui hoț". **Dar așa este Dumnezeu: nebun în iubirea lui pentru om.** Iisus a venit la Zaheu pentru a aduce mântuire casei lui: casei lui adică lui Zaheu însuși, familiei lui, și tuturor celor ce veneau în casa lui, care se așezau cu el la masă, deci vameșii și păcătoșii asemeni lui. Iisus a venit pentru a stabili o comuniune cu ei, pentru a-i primi în acest templu sfințit de el. Inima lui Zaheu a devenit sanctuarul lui

Dumnezeu, pentru că era cu adevărat o inimă care se pocăise. De fapt, Iisus nu-şi poate face un sanctuar adevărat decât într-o inimă pocăită.

Un sfânt al tainei căinţei este şi tâlharul cel bun. "Mărturisirea" lui se face pe cruce. El îşi mărturiseşte greşelile când spune: "Noi primim cele cuvenite după faptele noastre" (Lc 23, 41). Ce s-a petrecut atunci în inima acestui hoţ rămâne pentru noi o taină. Nu putem ghici extraordinarul miracol al harului decât prin efectele sale. Acest om trebuie că se căia foarte tare, cu siguranţă simţea că este unul dintre cei mai răi, un bandit şi un om pierdut, după părerea celor din jurul lui. Crucificarea era, într-adevăr, nu numai o condamnare la moarte fizică, dar însemna şi că cel condamnat este lipsit de toate drepturile sale. Hoţul murea în chinuri în faţa tuturor, şi el accepta acest lucru. Prin constatarea lui, "Noi primim cele cuvenite după faptele noastre", el pare a zice: "Da, trebuie să îndur toate astea, le-am meritat". În acest moment el a ajuns până la înţelegerea deplină a condiţiei sale de păcătos şi până la cea mai adâncă pocăinţă. Este sigur că această atitudine de căinţă şi de umilinţă adâncă a făcut ca inima lui să devină disponibilă pentru primirea darului divin al credinţei. Cât de mare trebuie să fi fost credinţa lui dacă în Iisus murind alături de el, bătut, acoperit de hulă şi batjocorit, el îl recunoaşte pe Rege: "Pomeneşte-mă, Doamne, când vei veni în împărăţia Ta" (Lc 23,42). Nouă ne este atât de greu să ne convertim tocmai pentru că avem prea puţină căinţă în noi, pentru că credinţa noastră este atât de puţin profundă.

Convertirea la radicalism

Procesul convertirii tale ar trebui să te conducă la radicalismul evanghelic, radicalismul credinţei la care ne-a chemat Domnul prin cuvintele Apocalipsei Sfântului Ioan: "Că nu eşti nici rece, nici fierbinte ! Fiindcă eşti căldicel - nici fierbinte, nici rece - am să te vărs din gura Mea" (Ap. 3, 15-16).

Aflăm despre importanța radicalismului credinței de la Sfântul Ioan al Crucii care evocă, pentru a ne face să înțelegem, imaginea a două păsări legate (cf. *La Montée du Carmel*, I, 11, 4). Una dintre ele este legată cu un fir gros, cea de a doua printr-un fir subțire. În definitiv, situația lor este asemănătoare, pentru că amândouă rămân legate. Această situație nu se va schimba decât în momentul când nu va mai fi nici o legătură.

Contrarul radicalismului este compromisul, compromisul din dorințe, din atitudine, din rugăciune. Dumnezeu este maximalist. El vrea să-ți dea totul, dar tu vrei întotdeauna prea puțin și ceri prea puțin. Nu cauți întotdeauna ce este mai important, ceea ce ar fi realizarea scopului vieții tale, anume ca Iisus Cristos să poată trăi în tine și să domnească aici deplin. Știi cât de mult îi legi mâinile lui Dumnezeu când ceri puțin și te mulțumești cu un compromis ? În viața noastră, totul trebuie să fie subordonat acestui scop unic - **ca Iisus să crească în noi și să ajungă în noi la plenitudinea sa.** Totul trebuie să participe la aceasta, de aceea Dumnezeu vrea radicalism și în cererile noastre. Dumnezeu poate să nu le îndeplinească, pentru că noi cerem "prea puțin". Dacă, după ce a satisfăcut cererea de casă, de sănătate, de muncă, Dumnezeu devine inutil și dacă îndeplinirea acestei dorințe nu îl va ajuta pe om să-l urmeze pe Dumnezeu până la capăt, atunci Dumnezeu s-ar putea să nu vrea să îndeplinească o asemenea dorință. Dumnezeu este nebun, el vrea să-ți dea totul, el vrea să-ți dea împărăția, și tu, voind atât de puțin, îl împiedici să facă asta.

Căutați mai întâi - adică înainte de toate - împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă (cf. Mt 6, 33). Cineva a zis că dacă nu cauți mai întâi împărăția lui Dumnezeu, chiar acest rest, tot restul îți va fi luat. Fiecare problemă care te chinuie, fiecare greutate, este de fapt o somare din partea lui Dumnezeu să dorești mai mult, infinit mai mult, să cauți mai întâi împărăția lui Dumnezeu, pentru că atunci toate celelalte ți se vor adăuga ție; aceasta este chemarea lui Dumnezeu ca tu să te convertești, să crezi.

Maria, sora sfintei Teresa a Pruncului Iisus, a scris, referindu-se la radicalismul acesteia: "Tu ești posedată de Dumnezeu" (*Lettre de Marie*, Scrisoare de la Maria, 16. IX. 1896). Posedată, adică dorind

să-i dea totul Domnului. Încearcă, după exemplul ei, să vrei mai mult, mereu mai mult, în așa fel încât radicalismul evanghelic să-ți invadeze voința, ca și tu să fii "posedat" de Dumnezeu, pentru a putea spune ca sfânta Teresa: "Aleg tot ce vrei tu" (*Manuscrits autobiographiques*). În ziua morții sale, în seara de 30 septembrie 1897, ea a spus: "Nu, n-aș fi crezut niciodată că se poate suferi atât ... niciodată,niciodată ! Nu-mi pot explica aceasta decât prin dorința fierbinte pe care am avut-o de a salva suflete" (*Conseils et souvenirs*, Sfaturi și amintiri). Sfânta Teresa a suferit și pentru tine, pentru ca la fel ca ea, să poți fi "posedat" de Dumnezeu, pentru ca la fel ca ea să trăiești și tu radicalismul evanghelic.

Sfântul Ambrozie subliniază că Dumnezeu nu privește atât ceea ce îi oferim, ci mai ales ce păstrăm pentru noi. Pentru că Dumnezeu este un Dumnezeu gelos, el te-a iubit până la sfârșit și vrea ca tu să te deschizi pe deplin darului său, pentru ca el să poată să-ți dea totul.

Întâlnirea lui Iisus cu tânărul bogat, transmisă de trei ori de Evanghelii - de sfântul Matei, sfântul Marcu și sfântul Luca - a fost cu adevărat o întâlnire puțin obișnuită. Pe când Iisus pornea la drum, un bărbat veni alergând și se aruncă în genunchi în fața lui; el îl întreabă: "Învățătorule bun, ce bine voi face, ca să am viață veșnică ?" - "De vrei să intri în viață, păzește poruncile. Să nu ucizi, să nu săvârșești adulter, să nu furi, să nu mărturisești strâmb, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta și să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți". Tânărul îi spuse: "Toate acestea le-am păzit din copilăria mea". Iisus îl privi și începu să-l iubească; îi spuse deci: "Un singur lucru îți lipsește: du-te, vinde averea ta, dă-o săracilor și vei avea comoară în cer; după aceea, vino și urmează-Mi". Dar, la aceste cuvinte, tânărul bogat se întunecă și plecă trist, căci avea multe bogății (cf. Mt 19, 16-22; Mc 10, 17-22; Lc 18, 18-30).

În continuarea acestei scene, sfântul Luca ne transmite ceva insolit și surprinzător: Văzându-l, Iisus spuse: "Cât de greu vor intra cei ce au averi în împărăția lui Dumnezeu !" (Lc 18,24). Ucenicii erau descumpăniți de aceste cuvinte. Și noi am fi descumpăniți. Într-adevăr, tânărul bogat păzea toate poruncile. Totuși, Iisus, văzându-l astfel, spuse: "Cât de greu vor intra cei ce

au averi în împărăția lui Dumnezeu !" Textul este tulburător. Iisus le repetă Apostolilor: "Fiilor - parcă cu înțelegere, știind cât de greu le era acestora - fiilor, cât de greu este celor ce se încred în bogății să intre în împărăția lui Dumnezeu ! Mai lesne este cămilei să treacă prin urechile acului, decât bogatului să intre întru împărăția lui Dumnezeu." Iar ei, uimindu-se și mai mult, ziceau unii către alții: "Și cine poate să se mântuiască ?" (Mc 10, 24-26). Reiese că nu ajunge să păzești poruncile lui Dumnezeu, **că apelul lui Cristos la nebunie, deci la radicalismul evanghelic, ne angajează**. Este nevoie pentru aceasta să ne convertim neîncetat la un astfel de radicalism. Comentând acest text, sfânta Teresa de Avila va spune că tânărului bogat i-a lipsit un grăunte de nebunie. El era, după cum ne spune sfântul Luca, un fruntaș, ocupa, așadar, un post. Ar fi trebuit, deci, să renunțe la multe lucruri, la drept vorbind, chiar la tot. În situația sa trebuia să fie nebun, trebuia să se resemneze ca oamenii să spună despre el că și-a pierdut mințile: nu este așa simplu să părăsești totul. Totuși, Iisus a spus: "Numai acela va intra în împărăția cerurilor care va lăsa totul pentru Dumnezeu". Nu ajunge să-l iubești pe aproapele ca pe tine însuți. Pentru că, la drept vorbind, tânărul bogat făcea toate acestea.

Noi toți suntem chemați la nebunie. Fără acest grăunte de nebunie nu-l putem urma pe Domnul până la capăt. În orice caz, mai devreme sau mai târziu va trebui să lași totul, să te desparți de toate. Cel mai greu să lași totul va fi pentru tine la sfârșit, când vei muri. Atunci va trebui să o faci, dar într-o durere oribilă; or, Domnul vrea să te cruțe de această suferință. El ar vrea ca tu să îți lași de pe acum toată "bogăția" ta, nu neapărat în sens literal, ci în sensul detașării. Am putea să fim uimiți că Domnul cere atât de mult de la noi, dar această cerere este dorința divină pentru libertatea și binele nostru. Acest grăunte de nebunie constă în aceea ca noi să-i dăm lui DUMNEZEU tot ce este al nostru și el, el ne dă în schimb tot ce este al lui. Noi îi dăm întregul nostru mizerabil și el ne dă întregul lui minunat, întregul lui divin. Trebuie să învățăm asta de la Fecioara Maria, care este modelul nostru. Ea i-a dat cu adevărat totul Domnului și l-a urmat până la capăt, ea, Mama încredințării noastre, Mama radicalismului nostru.

CAPITOLUL 2

"VIRTUTEA" UMORULUI ÎN SERVICIUL CREDINȚEI

Dumnezeu este îndurare nesfârșită. El i-a iertat lui David adulterul și crima, l-a iertat pe vameș, care era viclean și lacom, l-a iertat pe tâlharul de pe cruce. Există, totuși, ceva care îl oprește pe Dumnezeu să-și reverse îndurarea, ceva ce Dumnezeu nu poate suporta să vadă la tine - și aceasta este gravitatea ta de neclintit, este faptul că te consideri o persoană importantă. S-ar zice atunci că Dumnezeu se dă bătut. Sentimentul importanței tale este pentru el ceva ridicul, absurd. "Cel ce locuiește în ceruri va râde" (Ps 2,4). **Când te vei privi în lumina credinței, vei vedea că toate pretențiile tale la gravitate absolută și la considerație sunt cu adevărat ridicule.**

Într-o mare măsură, "virtutea" umorului se opune sentimentului propriei noastre importanțe. Ea apare ca fiind foarte necesară pentru a crește în noi credința ca viziune a lumii într-o

lumină adecvată și la proporțiile exacte. Umorul este un fel de a vedea lumea pe o axă a absurdului și a incoerenței. Avem un sfânt patron al umorului, sfântul Thomas Morus. Avem de asemenea în legătură cu acest subiect o abundentă literatură a unor autori precum G. K. Chesterton, C.S. Lewis, B. Marshal, F. Sheed și alții. Ei scriu despre valoarea religioasă a umorului, despre umor ca procedeu religios în serviciu credinței, despre "teologia" umorului.

Jansenismul ca amenințare pentru credință

Credința a fost grav amenințată în secolul al XVII-lea de erezia jansenismului. Prin păcatul originar - propovăduia teologul Cornelius Jansen din Louvain - natura umană a fost total coruptă și lăsată pradă cupidității. Dumnezeu nu le dă iertarea decât celor aleși și îi destinează pe ceilalți damnării eterne. Această vedere pesimistă asupra naturii umane era însoțită de afirmația că Iisus Cristos a murit nu pentru toți oamenii, fără excepție, ci numai pentru cei aleși.

Jansenismul impunea rigori de netrecut, între care cea privind Sfânta Împărtășanie. Pentru a o primi, trebuia o prescripție pe care creștinul obișnuit în general nu o avea. I se cerea să fie lipsit cu totul de păcate, chiar de cele ușoare, și să aibă pentru Dumnezeu o iubire absolut pură. Sfânta Împărtășanie devenea o remunerație pentru virtute, și nu un aliment care întărește credința și mila. Bisericile intrate sub dominația janseniștilor respirau tristețe, oroare, spaimă. Omul începea să se teamă de Dumnezeu. El avea numai din timp în timp curajul de a primi Euharistia.

Centrul jansenismului a fost mânăstirea cistercină de la Port-Royal. Spiritul care domnea aici poate fi redat foarte bine prin "Rozariul Sfântului Sacrament", compus de una din viețuitoarele ei, în care era subliniat tot ce-l desparte pe Dumnezeu de om. Dumnezeu nu era prezentat aici ca un Părinte iubitor și îndurător, ci ca un Domn absolut, inaccesibil, sever și nemilos. Potrivit ideilor janseniste, creștinul este cel care se căiește pentru păcatele sale, și deci nu-și poate permite să fie bucuros. În viața lui ar trebui să

predomine tristețea născută din amintirea păcatelor sale. Superioara pensionatului de domnișoare de la Port-Royal, sora lui Blaise Pascal, interzisese râsul în regulamentul destinat elevelor sale: chiar și surâsul era rău văzut.

Jansenismul a fost de mai multe ori condamnat de Sfântul Scaun, dar sfânta Teresa de Lisieux îi resimțea încă efectele, în măsura în care era obligată să-i ceară în mod special superioarei autorizația de a primi mai des Sfânta Împărtășanie. Un alt efect al jansenismului este teama de Dumnezeu, atât de frecventă în viața creștinilor contemporani, care nu văd în Dumnezeu decât un judecător drept.

Și totuși, credința creștină se exprimă cel mai bine în bucuria descoperirii iubirii personale a lui Dumnezeu, pe care te poți bizui și căreia i te poți abandona. Credința trăită astfel înlătură atitudinea de fatalism dramatic, chiar în fața propriului rău, care poate fi schimbat într-o **greșeală fericită** pentru a te căi de el. Bucuria creștină care vine din credință este ca o iradiere a iubirii lui Dumnezeu. Această credință îți cere să-i surâzi lui Dumnezeu, să te bucuri de iubirea lui, să te privești pe tine, care te tratezi cu prea multă gravitate, de la o anumită distanță, din perspectiva umorului. "Virtutea" umorului îți va permite să depășești otrava tristeții, pe care satana se străduie să ți-o aducă în suflet, și, eliminând grija pe care ai putea-o avea în ce te privește, îți va îngădui să trăiești în bucuria care vine din credință.

Umorul ca "exorcism"

"Virtutea" umorului, dispoziția de a vedea lumea în categoriile absurdului, este un procedeu religios care poate avea valoarea unui "exorcism". Când lupți împotriva unui val de tentații, împotriva unei mulțimi de gânduri obsedante care te epuizează, nu începe lupta cu satana, pentru că el este mai puternic decât tine, dar încearcă să râzi de el, să-l disprețuiești. Folosește exorcismul, care este sensul religios al umorului. Râzând de satana, respingi atacul lui în cel mai eficient mod. **Batjocura este lovitura**

cea mai puternică dată satanei, pentru că el, așa mortal de serios cum este, are o spaimă oribilă de batjocură, de aceea, este silit să te lase în pace.

Sensul creștin al umorului te va ajuta și în confruntările tale cu celălalt adversar, care este propriul tău "eu". Și acesta este un idol mortal de grav, intangibil și absolut. Nu poți nici să-l atingi, nici să îl ironizezi, nici să-l ataci sau să-l critici. În lupta împotriva lui, umorul devine un procedeu religios și un act de credință când, privindu-te, încerci să-ți vezi "eul" într-o lumină justă. La drept vorbind, eu nu sunt decât un mic "nimic". De ce, atunci, să fac din mine centrul lumii, de ce să consider problemele mele drept cele mai importante, de ce să resimt atât de mult eșecurile și greutățile mele - și să fiu așa mortal de grav ? Ar ajunge poate să privesc toate acestea cu puțină condescendență ca să văd că lucrul de care sunt îngrijorat, cel de care mi-e teamă, cel pentru care îmi fac griji este cum nu se poate mai ridicul față de unica realitate importantă care este Dumnezeu.

Umorul creștin este un procedeu care îl detronează pe idolul eului tău. Când îți vei da seama de comicul situațiilor în care "eul" tău se cocoață pe tron, cel puțin pentru un timp aceste situații vor fi ridiculizate și îți vor apărea fără sens. Vanitatea și orgoliul tău vor fi demascate, și tot ce avea pretenția grandorii sau a amenințării născând neliniștea în tine, va fi ridiculizat și demascat. Rezultă de aici că procedeul religios al umorului joacă un rol important și în păstrarea echilibrului mental al omului.

Cenuşă şi ţărână

Umorul este un procedeu religios grație căruia ești capabil să-ți spui: "Uite cât de absurd ești, îți pasă de nu știu care fleac, ai atâtea necazuri, îți ruinezi sănătatea, când toate astea nu sunt decât praf, gunoaie, și la urma urmelor se pot dovedi fără valoare". Încearcă să îți vezi viața în lumina credinței, **încearcă să glumești pe seama ta**. Asta poate să pară greu, pentru că "virtutea" umorului cere uneori eroism, dar ea te va ajuta să vezi mai ușor, la

justele lor dimensiuni, cele două realități - pe Dumnezeu și pe tine - și, prin chiar aceasta, te va purifica de egoism și îți va întări credința. Ea îți va arăta cu mare exactitate că, de fapt, ceea ce este cu adevărat important în viața ta este Dumnezeu. Așa că nu mai face din tine centrul lumii. **Vezi că nu ești decât un fir de nisip,** cum spunea sfânta Teresa, **un mic "nimic"** de care nu merită să te ocupi prea mult, să te încarci cu el, să te neliniștești pentru el. "Roagă-te, Sora mea, recomanda sfânta, pentru ca firul de nisip să devină un atom, sensibil numai la privirea lui Iisus" (*Lettre à Agnès*, 8.I.1889).

Sensul creștin al umorului te va elibera de tine însuți. El îți va permite să reevaluezi toate valorile în lumina credinței și să recunoști că tot ce se petrece în jurul tău este, de fapt, atât de puțin important - totul, în afară de Dumnezeu. Aceasta îți va permite să demaști valorile iluzorii: munca ta, proiectele și greutățile tale, politica și ceea ce se petrece în mediul tău; toate acestea, la lumina singurei valori care este Dumnezeu, sunt cenușă și țărână. Tocmai în acest spirit începe Liturghia din Miercurea Cenușii, în fiecare post al Sfintelor Paști, când preotul îți presară cenușă pe cap și spune: "Adu-ți aminte că ești țărână și în țărână te vei întoarce" - țărână, deci ceva ridicul de puțin important. Tu ești țărână, și la fel toate cele de care ești legat, toate cele la care ții mult, ca și cele de care te temi. Grație "virtuții" umorului, te vei deschide mai mult lui Dumnezeu, în tine va fi mai mult loc pentru el, pentru că vei fi în stare să vezi restul la adevăratele lui proporții. Fiind cenușă și țărână, vei ști să te situezi pe axa absurdului.

În aceste categorii putem, de exemplu, să includem convertirea Sfântului Francisc de Assisi. Când a aruncat totul la picioarele tatălui său pentru a răspunde vocii lui Dumnezeu, el devine dintr-odată liber și întreaga lume se răstoarnă într-un fel cu susul în jos. "Cine a văzut întreaga lume suspendată ca de un fir ținut prin îndurarea lui Dumnezeu, scrie G. K. Chesterton, acela a văzut adevărul. Omul care a avut viziunea orașului său natal răsturnat cu susul în jos, acela l-a văzut în maniera justă. Omul care a văzut ierarhia răsturnată alandala va schița întotdeauna un ușor surâs în fața prerogativelor sale" (*Saint Francis of Assisi*, cap. 5). Lumea lui Francisc de Assisi - țara sa și patria sa - era Assisi, un orășel

feudal înconjurat de un șanț, încins de ziduri flancate de turnuri în colțuri. Societatea din Assisi din acea vreme forma o piramidă de mai multe grupuri sociale subordonate unele altora, care se luau foarte în serios - notabilii gravi ai orașului, nobilimea gravă, burghezia, țăranii. Și dintr-o dată, lumea aceasta se răstoarnă cu susul în jos și devine, în ochii lui Francisc, ceva caraghios și nesemnificativ. Ajunge un gest pentru ca acest important Assisi, această lume de notabili gravi, de seniori și nobili, să se clatine și să se prăbușească. Toate acestea, văzute de Francisc în perspectiva absurdului, devin cenușă și țărână, se poate spune. Sub privirea lui Dumnezeu, forțele umane apăruseră mici și nesemnificative, până la rizibil. Francisc înțelesese că o singură realitate era importantă, serioasă și merita să trăiești pentru ea - Dumnezeu și voința sa. Numai de voința divină nu ne este îngăduit să râdem vreodată, numai pe ea trebuie să o iubim. Trebuie, cu toată încrederea, ca un copil, să ne ținem de singurul lucru important.

La baza celor mai multe dintre păcate se află acest sentiment de neclintit al propriei importanțe și seriozitatea absolută. **Păcătuiești pentru că te crezi atât de important**. "Respingerea acestei importanțe, conform umorului creștin, scrie W. Kasper, ne face apți pentru existența senină și cu adevărat umană" (cf. *Einführung in den Glauben*, cap. VII). Umorul face să apară ridicolul pretențiilor noastre de a fi importanți. Și din contră, lipsa de umor și iritarea care decurge din aceasta fac adesea parte din gravele reproșuri aduse creștinilor contemporani.

Fariseii erau oameni cum nu se poate mai importanți. Ei erau atât de siguri de gravitatea lor și de locul pe care îl aveau în societate, și prin chiar aceasta, atât de legați de viziunea lor asupra lumii și asupra lui Dumnezeu, încât la reproșuri reacționau prin agresiune. Fariseismul este contrarul simplității care caracterizează libertatea ce decurge din viața trăită în adevăr și din părerea pe care o ai despre tine în lumina adevărului. El este în același timp o negare a atitudinii copilului evanghelic care își recunoaște slăbiciunea și, grație acestui fapt, nu cunoaște sentimentul propriei importanțe. Trebuie să ne amintim că păcatul contra Sfântului Duh constă, între altele, în aceea că omul nu vrea să cunoască adevărul în legătură cu el însuși, nu vrea să-și recunoască propria slăbiciune.

Umorul supranatural, care ne permite să vedem realitatea umană și divină în dimensiunile reale, permite o mai mare distanțare, o mai mare detașare, ne îngăduie să ajungem la o mai mare libertate. **Distanța față de evenimente și față de noi înșine, obținută grație simțului umorului, ne îngăduie să trăim mai mult conform Evangheliei**, această distanță permite o asemenea reorientare a valorilor încât viața noastră și problemele noastre încetează să fie cele mai importante. Ea îți permite să eviți excesul de agitare, grijile exagerate, uitarea în muncă, pentru a auzi mesajul lui Cristos, și anume că nu este nevoie decât de un singur lucru (cf. Lc 10,42). Grație "virtuții" umorului, insuccesele și cauzele pierdute nu vor mai căpăta dimensiuni de dezastre, și credința ajutată de umor poate chiar să te urce pe culmile detașării și ale libertății evanghelice, exprimate în principiul paulin de a folosi lumea ca și cum nu te-ai folosi de ea: "Cei ce au o femeie să fie ca și cum nu ar avea, și cei ce plâng să fie ca și cum n-ar plânge; și cei ce se bucură ca și cum nu s-ar bucura; și cei ce se folosesc de lumea aceasta ca și cum nu s-ar folosi deplin de ea" (1 Co 7, 29-31). Sfântul Ioan al Crucii te încurajează: "Fă în așa fel ca lucrurile temporale să nu însemne nimic pentru tine și tu, nimic pentru ele" (Avis et Maximes - Puntos de amor).

Sfânta Teresa a Pruncului Iisus spunea despre ea că este un mic "nimic". Astfel se exprima atitudinea ei de copil, atitudine în care nu se afla nimic din gravitatea mortală care stă la baza multora dintre păcatele noastre. Într-adevăr, cele mai multe dintre păcatele împotriva aproapelui provin tocmai din faptul că, pentru un motiv sau altul, ne simțim ofensați și nedreptățiți, din faptul că suntem atât de sensibili față de propria noastră persoană, atât de hipersensibili și susceptibili. Toți cei sensibili, hipersensibili și susceptibili au nevoie de simțul umorului care eliberează, care le aduce libertatea față de ei înșiși. Pentru omul hipersensibil față de persoana sa, cel mai mic detaliu capătă dimensiuni enorme. Dacă am ști să răspundem cu umor conflictelor celor mai diferite, litigiilor și neînțelegerilor, dacă am îngădui ca alții să râdă puțin de noi, cât de mult ar crește umilința, credința și caritatea noastră. **În lumina credinței, într-adevăr, o singură realitate este importantă și numai de ea nu se poate râde: Dumnezeu.**

Încearcă să te privești pe tine și ceea ce se petrece în jurul tău cu mai puțină seriozitate și mai mult în lumina credinței. Vei vedea atunci cât de des ceea ce trăiești este rizibil și demn de milă. **Încearcă să îți surâzi și să râzi de tine.** Încearcă să îl imiți pe Dumnezeu, care are, cu siguranță, un extraordinar simț al umorului - ajunge să te gândești că te-a ales colaborator la marea operă pe care o înfăptuiește. Nu este aceasta o expresie a extraordinarului său simț al umorului ?

Sfântul patron al umorului

La sfinți, "virtutea" umorului a ajuns la un astfel de grad de eroism încât strălucește chiar în fața unei mari suferințe sau a morții. Thomas Morus, un om sfânt și totuși numai un om care cunoștea ca și noi neliniștile ce apar în sfera psihofizică și de care nu scapă nimeni, de care nu a scăpat nici măcar Mântuitorul nostru, se temea cu siguranță că va fi tăiat în bucăți, se temea de torturile care i-au fost anunțate. Mai târziu, în loc să fie torturat, a fost decapitat. Înainte de a urca pe eșafod, s-a apropiat de el fiul său, înlăcrimat, și i-a cerut binecuvântarea. Atmosfera era plină de gravitate, greu de suportat. Procedeul religios al umorului se va dovedi bine venit. Thomas Morus îi spune atunci ofițerului care prezida execuția, care era și el extrem de grav: "Ajută-mă să urc, locotenente, că la coborâre o să mă descurc singur". Un astfel de surâs plin de umor în fața propriei sale morți !

Regele Henri al VIII-lea îi interzisese să vorbească - se știe ce efect poate avea asupra oamenilor cineva pe care umorul nu-l părăsește nici măcar în fața morții: satana însuși se teme de omul care are un autentic simț al umorului religios, ce să mai zicem de Henri al VIII-lea ! Nu a avut loc, deci, nici un discurs, condamnatul a îngenunchеat și, după o scurtă rugăciune, se adresă cu toată seninătatea călăului: Ia-ți curajul în mâini și fă-ți meseria. Am gâtul foarte scurt, fii atent, deci, să nu lovești de-a curmezișul și să-ți strici reputația" (W. Roper, *The Life of Sir Thomas*, Viața lui Sir Thomas). Au fost ultimele cuvinte ale lui Thomas Morus. El a știut să glumească chiar pe seama sa, să se situeze pe sine însuși,

problemele sale și chiar moartea sa pe axa absurdului. Asta pentru că, într-adevăr, sub privirea lui Dumnezeu - singura realitate pentru care merită să faci efortul de a trăi - nici moartea noastră nu este importantă. Trebuie să ai cu adevărat o inimă de copil și să te ții bine de mâna Tatălui pentru a glumi chiar în fața propriei tale morți ! Cel care a făcut-o s-a rugat cu siguranță mai degrabă pentru sensul creștin al umorului:

Și dă-mi un suflet
care să nu știe ce este plictiseala,
care să nu cunoască nici bombănitul, nici suspinele
nici vaietele
și nu mă lăsa să mă împiedic prea mult
de acel ceva care își face de cap
și care se numește "eu".
Doamne, dăruiește-mi simțul umorului,
Dăruiește-mi harul de a mă cunoaște în glume
ca să gust în viață puțină fericire
și să pot să le dau și altora din ea. Amin.

CAPITOLUL 3

ÎNCERCĂRILE CREDINȚEI

Pentru întărirea credinței este nevoie ca ea să fie pusă la încercare, trebuie să treacă prin focul încercărilor, prin numeroase experiențe și furtuni. Credința superficială, care se bizuie numai pe educație, sentiment și anumite obișnuințe, se încovoaie în fața greutăților. Dumnezeu vrea ca prin încercări credinciosul să fie despuiat de ceea ce nu era decât un suport al credinței, de ceea ce nu era o lipire autentică de Cristos, sprijinire pe el și încredințare în voia lui.

Credința autentică este o credință lipsită de orice suport natural, precum înțelegerea, sentimentul, experiența simțurilor sau a imaginației: a crede, înseamnă a te bizui numai pe Dumnezeu și pe cuvântul său. Dumnezeu nu acceptă să te bizui pe puterea practicilor tale, pe sentimentul și experiența ta. El autorizează deci încercările credinței a căror diversitate depinde de lucrul pe care îți sprijini credința, în afară de Dumnezeu. Dacă pui la baza ei înțelegerea naturală, va trebui ca toate luminile rațiunii să dispară

și, la un moment dat, acel ceva în care crezi va începe să ți se pară că nu mai are nici un sens. Dacă îți bazezi credința pe anumiți oameni, laici sau ecleziastici, pe comportamentul lor, va veni un moment în care și aceasta se va clătina sau prăbuși. Dacă pui la baza ei sentimentul, satisfacția sau bucuria pe care o încerci când te rogi sau când te dedai la practici religioase, să nu te miri când va veni timpul uscăciunii și al repulsiei față de aceste practici. Trebuie să treci prin aceste dureroase încercări pentru a ajunge la credința pură și adevărată și, cu timpul, la adevărata contemplare.

Așteptarea lui Dumnezeu

Punându-l pe om în situații dificile, Dumnezeu îl provoacă să facă un act de credință. Astfel de situații, pentru că ne permit să ne dăm seama de neputința noastră, pot adânci setea noastră de Dumnezeu. Dumnezeu nu vrea să locuiască în noi fără să fie invitat să o facă. **Dragostea vrea să fie așteptată**, dacă nu, este o dragoste disprețuită. În acest sens, **credința este o așteptare**. Gradul de așteptare a lui Dumnezeu este o mărturisire a credinței în puterea și dragostea lui. Nu-l vom aștepta niciodată îndeajuns pe Dumnezeu. Așteptarea celui care vrea să vină la tine și care vrea să fie primit de tine trebuie să crească continuu. Aceasta se înfăptuiește prin încercările de așteptare pe care le întreprinzi, dar mai ales prin harul lui, care îngăduie ca setea pe care o ai de el să poată crește și să se adâncească. Dumnezeu are mijloacele lui pentru a spori așteptarea ta după el și după noi haruri de la el.

Sunt două categorii specifice ale acestor mijloace divine. Dumnezeu poate suscita în inimile noastre dorința ca el să vină, de exemplu printr-o anume neliniște creatoare sau printr-o nevoie foarte puternic resimțită, și atunci credința ta se va exprima în nevoia de Dumnezeu, iar creșterea credinței tale se va exprima **în așteptarea și setea de Dumnezeu,** mereu mai mari. Altădată, el poate îngădui sau face în așa fel încât să treci prin **încercări** grele **ale credinței**, și atunci nu vei reuși să te lămurești ce-i cu tine și să dai de cap problemelor tale. Acestea s-ar putea să fie probleme morale, de exemplu, păcatele pe care le faci, sau probleme de

familie: cuplul tău este pe cale de a se desface, problema unui fiu căzut în patima beției, sau care nu este căsătorit religios, sau care este necredincios. Pot fi și probleme de sănătate care încep să apară acum, la tine sau la vreunul dintre apropiații tăi. Experiența incapacității tale de a rezolva o anumită problemă sau dezorientarea pe care o cunoști în felul acesta te fac să devii mai înclinat spre a dori și aștepta venirea lui Dumnezeu. Aceasta este șansa care îți este dată pentru a crește în credință și pentru a o aprofunda. Toate aceste probleme și greutăți pe care Dumnezeu le îngăduie în viața ta, sau pe care chiar le provoacă, au ca scop să nască în tine setea de Dumnezeu, și ele sunt încercări ale credinței. Privind aceste lucruri în lumina credinței, vei cunoaște ceea ce se cheamă spiritualitatea evenimentelor, care spune că fiecare eveniment înseamnă o trecere a lui Dumnezeu, și că unele dintre aceste treceri sunt menite să trezească în tine dorința după prezența sa, după ajutorul lui, după intervenția lui salvatoare. Cu cât te simți mai bolnav, cu atât ai mai mult nevoie de medic. Cu cât te simți mai dezorientat și strivit de tot felul de greutăți, cu atât crește în tine dorința de a-l vedea venind pe cel care te poate ajuta, care cuprinde în harul Mântuirii toate problemele tale și care poate să te mântuiască. Trebuie numai să crezi că el vrea să-ți dea tot ce îți trebuie, să crezi în puterea lui și în dragostea lui nesfârșită.

Când Dumnezeu vrea să atingi profunzimea credinței, poate să te supună la încercări foarte grele, poate să-ți ia multe și chiar să te despoaie cu totul. Dumnezeu poate să dorească dezrădăcinarea ta, pentru ca, nemaiavând sprijin uman, să nu mai aștepți ajutor salvator decât de la el singur.

Credința lui Avraam

Sfântul patron al așteptării noastre de Dumnezeu este tatăl credinței noastre - Avraam. Cum a acționat Dumnezeu pentru a provoca așteptarea lui Avraam? Dumnezeu l-a dezrădăcinat. Prima chemare divină în revelația biblică s-a prezentat astfel: "Ieși din pământul tău, din neamul tău și din casa tatălui tău și vino în pământul pe care ți-l voi arăta eu" (Fac 12, 1). Și Avraam, cu

rădăcini în Haran, nu departe de Urul Caldeei, a făcut după cum i-a spus Domnul. Și după ce a părăsit pământul tatălui său, după ce a fost lipsit de toate cele pe care s-ar fi putut baza, va fi silit să aștepte cuvântul lui Dumnezeu. Astfel, credința lui a început să crească, pentru că Avraam se va spijini din ce în ce mai mult pe voința lui Dumnezeu, va începe să se întrebe **ce așteaptă Dumnezeu de la el**. În felul acesta apare în istoria umanității un fenomen nou, fenomenul credinței creștine: acest fenomen a apărut ca urmare a chemării personale a lui Dumnezeu și ca urmare a despuierii existențiale a omului. Credința lui Avraam și încredințarea lui în voia lui Dumnezeu se nasc pe baza dezrădăcinării și perplexității sale, atunci se naște și se maturizează omul credinței. Nici nașterea noastră pentru credință nu va fi mai ușoară. Si aceasta se va produce ca rezultat al încercărilor și al greutăților, ca rezultat al despuierii, în situații de risc și de lipsă de sprijin.

Dumnezeu este un Dumnezeu al promisiunii și al binecuvântării. Avraam a primit promisiunea unui pământ, a unor urmași și a unei binecuvântări speciale a lui Dumnezeu. Aceasta nu era, totuși, o promisiune clară, ci învăluită într-o anumită măsură în întuneric. Dumnezeu spune: "Ieși ... și vino în pământul pe care ți-l voi arăta eu", dar Avraam nu a văzut niciodată pământul acesta, pentru că nu era un pământ disponibil care să aștepte venirea lui. Avraam nu știe cum se va realiza promisiunea divină, dar **el se încredințează Domnului său**. Și în aceasta rezidă măreția credinței lui Avraam. Problema descendenților săi este de asemenea prea puțin clară, și mai degrabă vagă, pentru că Avraam este un om bătrân. Din punct de vedere uman, toate acestea păreau mai degrabă nerealiste. Avraam a trebuit să creadă în ceva care, omenește vorbind, părea imposibil.

Cu cât o promisiune divină este mai lipsită de realism, cu atât Dumnezeu așteaptă și cere mai mult de la noi, și cu atât mai mare va fi meritul răspunsului nostru încrezător. Promisiunea făcută lui Avraam era atât de puțin verosimilă, încât el a trebuit să creadă că Dumnezeu este Dumnezeul imposibilului și al improbabilului. Acesta va fi pentru el un lung proces de creștere continuă în credință. Când Avraam va ajunge în pământul făgăduit, nu-l va

obține ca proprietar. El va fi aici mereu un străin. Dar cea mai mare adâncire a credinței sale se va produce în condiții dramatice, când Dumnezeu îi va cere să i-l sacrifice pe fiul său, să facă deci sacrificiul cuiva care îi era foarte scump și care, din punct de vedere pur uman, trebuia să fie cea mai mare comoară și cea mai mare valoare a sa. Situația era neînchipuit de grea. Avraam trebuia deci să se aștepte ca Dumnezeu să rezolve într-un fel sau altul situația apărută din acel ordin îngrozitor, el trebuia să ia decizia de a dovedi o credință fără limite. Cerințele impuse de Dumnezeu lui Avraam, care dădeau o lovitură sentimentelor sale paterne, prea-iubitului și unicului său fiu, iubirii lui celei mai mari, dădeau încă o lovitură chiar fundamentelor credinței pe care o avusese până atunci. Avraam crezuse cu adevărat că din acest fiu i se vor naște numeroși urmași. Tot ce îi cerea Dumnezeu putea să pară cu atât mai absurd. Cel care trebuia să nască lungul șir de urmași promis trebuia acum sacrificat. Dumnezeu cerea mult de la el pentru că voia să-i dăruiască ceva extraordinar, **el voia să-i ducă credința pe culmea cea mai înaltă**. Încercarea credinței în cazul lui Avraam nu era un test, Dumnezeu știa cum va acționa Avraam. Aceasta însemna să-l provoace să ia decizia de a se încrede în Dumnezeu într-un fel special în întuneric, și **să înainteze astfel spre el în pelerinajul lui de credință**. Situațiile cele mai dificile sunt în mod special cele mai privilegiate, pentru că ele cer decizii temeinice. Or, credința se dezvoltă în decizii prin care omul se supune lui Dumnezeu în "ascultarea credinței" (cf. *Dei verbum*, n.5).

La fel se vor petrece lucrurile și în viața ta, căci Dumnezeu, pentru că te iubește, va dori să te pună uneori în situații grele. El va îngădui sau va face în așa fel încât unele situații să-ți pară foarte neplăcute, pentru că te vei afla într-o mare dificultate, căreia nu îi vei putea face față, și aceasta ca să începi să aștepți venirea lui și să-l dorești. Aceasta te va împiedica să rămâi în marasmul spiritual. Încercarea credinței la care vei fi supus atunci te va forța la polarizare: fie nu vei răspunde așteptării lui Dumnezeu și vei începe să dai înapoi în credința ta, fie, ca Avraam, vei lua hotărârea să-l urmezi în tenebrele abandonului, și atunci credința ta va crește, setea de Cristos și de Mântuirea adusă de el va crește în tine, la fel ca și foamea de har. Sfântul Duh va putea coborî în inima ta pe măsura acestei foame.

Încercările credinței în viața Fecioarei Maria

Biserica începe anul civil printr-o zi consacrată Maicii lui Dumnezeu. Zi de începere a anului, ea ne arată figura aceleia care "înainta în pelerinajul credinței" (*Lumen gentium*, n.58). În viața Mariei se înfăptuia din zi în zi binecuvântarea pronunțată de Elisabeta: "Fericită este aceea care a crezut" (Lc 1,45). Biserica vede, așadar, în ea exemplul cel mai complet al credinței noastre.

Fecioara Maria ne-o ia înainte "în pelerinajul credinței", anticipând drumul nostru de credință, în care ea este alături de noi. În gândirea conciliară, Maica Domnului a fost prezentată drept aceea care ocupă locul cel mai înalt, dar, în același timp, cel mai apropiat de noi. Am putea spune că greșim față de Maica Domnului când vorbim numai de măreția și înălțimea ei, creând astfel o distanță între ea și noi. Se vorbește prea mult de demnitățile ei, și prea puțin de faptul că **ea este calea noastră, în accepțiunea cristocentrică.** Maria este calea noastră în sensul că merge înaintea noastră, că ne arată drumul credinței și că ea a trăit tot ce încercăm noi acum. Ar trebui să găsim răspunsurile la problemele noastre urmărindu-i viața.

Când vorbim numai de demnitățile și grandoarea Maicii Domnului, procedăm în același fel în care au procedat hagiografii cu sfinții. Cineva a spus că sfinții au suferit mai mult din cauza hagiografilor, decât din cauza persecutorilor lor. Pentru că hagiografii, eliminând orice aspect uman din viața sfinților, au făcut din ei ființe ireale, fără viață. Nu ajunge să-i aducem omagii Fecioarei Maria, să o venerăm și să-i punem coroane pe cap. Aceastea sunt ceea ce numește ea mijloace bogate, pe care nu le-a folosit niciodată în viața ei. A o iubi pe Fecioara Maria înseamnă să o imităm, să o urmăm, pentru că ea este cea care merge înaintea noastră. Ea ne este model de credință.

Când Dumnezeu reduce la zero proiectele noastre și ne duce pe un alt drum decât cel pe care ni-l imaginaserăm, el procedează cu noi așa cum a făcut-o cu viața Maicii lui Dumnezeu. Și ea își imaginase altfel sfințenia ei, drumul și misiunea ei. Cea care renunțase la maternitate a fost chemată la o maternitate minunată. Această chemare reducea la zero toate proiectele ei. Maria,

pronunțând acel "da" în momentul Buneivestiri, nu cunoștea toată amploarea consimțământului ei. Aceasta, totuși, nu diminuează cu nimic valoarea acestui consimțământ, pe care va trebui să-l întărească toată viața, spunând mereu "da". Dumnezeu a iubit-o atât de mult pe Fecioara Maria, încât a ales anume să o trateze într-un fel foarte dur. Știm că îi tratează astfel pe prietenii lui. Este cea mai bună metodă de a-l modela pe om după imaginea Fiului lui Dumnezeu.

Să vedem cum a modelat Dumnezeu credința Mariei, ce "uragane" au traversat viața ei și care au fost grelele ei încercări. Mai intâi, puțin după primul ei *"fiat"*, după ce a primit vestirea îngerului că îl va concepe și îl va naște pe Fiul lui Dumnezeu, ea își dădu seama că Iosif nu știa nimic despre asta. Este prima tragedie a acestor două persoane. Maria și Iosif nu știau cum să procedeze, și sufereau mult. Pentru Iosif era cu siguranță tulburător să constate că Maria era însărcinată, și pentru ea de asemenea era o tortură. Or, nu i-ar fi fost greu lui Dumnezeu să-i explice lui Iosif ce se petrece. În timpul acela, Fecioara Maria își punea cu siguranță, neîncetat, întrebarea: "Ce trebuie să fac?" Pentru ea era greaua perioadă a nedumeririi.

Credința nu suprimă incertitudinile, dimpotrivă, ea le presupune. Aici se ascunde sensul adânc al credinței. Maica Domnului, care trăia din credință, trăia în același timp mari incertitudini, era, deci, supusă încercărilor credinței, adesea extrem de grele. Nașterea lui Iisus la Bethleem a fost o încercare teribilă. Momentul și locul nașterii unui copil sunt puncte sensibile pentru orice mamă. O mamă vrea să nască într-un loc decent și în condiții umane, acesta este dreptul ei fundamental. Maria nu dorea și ea același lucru ? Si totuși, acesta nu i-a fost dat. Dacă Iisus urma să se nască la Bethleem, nu ar fi fost mai simplu să-l prevină pe Iosif ? El a primit, într-adevăr, indicații în timpul somnului, nu putea să mai primească unul: "Du-te la Bethleem, căci acolo se va naște Pruncul" ? Totuși, Dumnezeu a hotărât altfel. Pruncul se va naște la Bethleem, dar din cauza recensământului populației, care a creat o situație specială. Din cauza aceasta Iisus se va naște în astfel de împrejurări încât mijloacele de siguranță vor lipsi cu totul. Din cauza mulțimii celor sosiți la Bethleem, va fi greu să se găsească

un loc cât de mic. Ce ușor este atunci să cedezi tentației incertitudinii și a neliniștii ! Și tocmai în acest context dificil de încercare a credinței trebuia să se nască Pruncul. Îngerul nu a venit la Fecioara Maria decât în momentul Buneivestiri, mai târziu el n-a mai avut nici o informație, nici un mesaj și nici o misiune. În momentul nașterii lui Iisus, îngerii nu le-au apărut decât păstorilor care își pășteau turmele, și nu Mariei. Puțin mai târziu, o dată cu apariția Magilor, se produse un nou "cutremur" - persecuția din partea lui Irod: o grea încercare a credinței, atunci când putea să încolțească întrebarea: "De ce tace Dumnezeu, de ce nu intervine să-și apere Fiul, de ce pare neputincios în fața tiraniei lui Irod ?" Și totuși, a trebuit să fugă într-o țară necunoscută, unde nu avea nici un sprijin uman.

Maria cunoscu o altă încercare a credinței, foarte grea, când Iisus adolescent, în vârstă de 12 ani, rămase în templu fără să-i anunțe pe părinți. Evanghelia spune că părinții săi nu au înțeles ce le-a spus când l-au regăsit, că Maria păstra toate aceste evenimente în inima sa. Astfel, viața sa continua în incertitudini. De ce nu voia Iisus să-i explice nimic ? Ea, **Maica Domnului trebuia să învețe să citească evenimentele**, trebuia să învețe spiritualitatea evenimentelor. Dumnezeu nu-i făcea nimic mai ușor, totul în viața ei trebuia să fie mereu foarte greu !

"Da"-ul de la Bunavestire pare ceva vesel și ușor în comparație cu ultimul "da" pronunțat la piciorul crucii. Omul situat la un înalt nivel de viață spirituală este în general gata să se ofere și să se sacrifice pe el însuși. Este cu mult mai greu să te resemnezi la suferințele celor apropiați și ale celor pe care îi iubești mult. Fecioara Maria, stând lângă cruce, a pronunțat parcă un "da" dublu: - **Așa să fie pentru noi - pentru el și pentru mine**. Dacă Fiul meu prea iubit trebuie să sufere și să fie torturat, așa să fie. A consimți la aceasta era cel mai mare sacrificiu. Acest "*fiat*" al Mariei la piciorul crucii a făcut ca ea să devină Mama Bisericii - Mama noastră a tuturor. **Maternitatea spirituală a Fecioarei Maria își are izvorul în acest cel mai greu "da"**. Dacă ești distrus sau strivit de un eveniment oarecare, gândește-te că ești mai aproape de aceea a cărei viață a fost atât de grea. Dumnezeu a iubit-o pe Maria într-

un fel special și excepțional, și totuși în viața ei a fost atâta suferință ! Chiar așa își tratează Dumnezeu prietenii !

Este o formă specială de dragoste și de încredere când Dumnezeu vrea să nu-i cerem să-și arate sentimentele față de noi, pentru a-l lăsa liber. Să ne imaginăm un cuplu ideal în care bărbatul este foarte ocupat de o muncă. Soția lui, care îl iubește, nu vrea să-l deranjeze cu nimic, găsește ea însăși materialele de care el are nevoie, străduindu-se să-l ajute cum poate. Nu se gândește decât la el. Aceasta este dragostea ideală: omul, gândindu-se la un altul, stă în umbră, nu caută nici măcar ca altcineva să se intereseze de el. Este o dragoste extrem de grea. Și Iisus cerea de la Maria tocmai această dragoste.

Despre aceasta vorbește scena evanghelică a întâlnirii care nu a avut loc între Iisus, pe de o parte, și Maria și familia sa mai apropiată, pe de altă parte. I se spune: "Iată mama și frații tăi stau afară, căutând să-ți vorbească" (Mt 12,47). Iisus o tratâ atunci pe mama sa, în care avea cea mai mare încredere, cum l-ar fi tratat pe oricare alt prieten. El pare că refuză să o vadă: "Cine este mama mea și cine sunt frații mei ?" (Mt 12,48).

Aparent, Cristos s-a arătat foarte sever cu mama lui, dar erau numai încercări ale credinței, încercări ale încredințării sale totale în voia lui Dumnezeu. Pentru Maria tocmai prin acest fel dur de a fi tratată se exprima cea mai mare încredere a Fiului ei față de ea. Ea știa că Cristos contează pe ea și că nu mai avea nevoie să se ocupe de ea. Maria nu a constituit niciodată un obstacol în calea misiunii apostolice a lui Iisus, exprimând astfel adânca ei dragoste dezinteresată pentru Fiul ei. Dacă uneori el apare atât de dur față de tine, aceasta va însemna că te iubește mult, că știe că nu-l vei dezamăgi și nu-l vei părăsi. Cristos o făcea fără încetare pe Mama sa să se lepede de toate, și ea răspundea fără încetare "da"; ea devenea din ce în ce mai asemănătoare modelului divin, Fiul său.

Se poate spune despre o astfel de viață că este foarte grea ? Da și nu. Această ambivalență vine din faptul că, pentru omul care îl iubește pe Dumnezeu și este unit cu el, **despuierile pot deveni o bucurie și o fericire, pentru că sunt o ocazie de a-și declara**

dragostea pentru Dumnezeu și de a-și dovedi fidelitatea față de el.

Dacă trăiești momente dureroase și grele, și Dumnezeu tace, amintește-ți că această tăcere este numai o altă formă a Cuvântului său și absența sa numai o altă formă a Prezenței sale, care te învăluie în permanență. Tăcerea și absența lui Iisus sunt întotdeauna numai aparente. El i-a spus într-adevăr sfintei Teresa de Avila: - Când o să ți se pară că ești singură eu voi fi cel mai aproape de tine. Tocmai când te simți foarte singur, când totul este foarte greu, când cunoști o despuiere, atunci el este cel mai aproape de tine. El nu îți dă totuși nici un semn, pentru că dorește să ai și mai multă încredere în el. **O astfel de absență și o astfel de tăcere aparente sunt un risc pentru el.** Unii îl părăsesc în acele momente. O dată, mulțimi întregi care îl ascultau l-au părăsit pentru că li s-a părut că Iisus le cerea prea mult. Aceste plecări se întâlnesc întotdeauna, la sfârșitul unor încercări ale credinței. Unii ies din încercări întăriți în încredințarea lor lui Dumnezeu, în vreme ce alții îl părăsesc.

'În fața încercărilor atât de grele ale credinței, Fecioara Maria este pentru noi o remușcare. Pentru că în viața ei toate încercările credinței se terminau prin aprofundarea abandonării ei. Oricât de multe încercări a cunoscut, ea nu l-a dezamăgit niciodată pe Dumnezeu. În ea nu a existat nici o divergență între model și realizare. Idealul lui Dumnezeu s-a realizat în viața ei în întreaga sa plenitudine, în așa fel încât ea a devenit o capodoperă a lui Dumnezeu, cea mai desăvârșită întruchipare a intențiilor sale. Noi, dimpotrivă, punem mereu o disonanță între credință și viață, între cuvintele și faptele noastre, între ideal și realizarea lui. La sfârșitul încercărilor credinței, dăm înapoi și chiar abandonăm. Exact în acest sens Fecioara Maria este pentru noi o remușcare.

Maria, care este pentru noi un model de încredințare, poate fi numită Doamna-Noastră a Acceptării, Doamna-Noastră a Încredințării, pentru că ea îi spunea întotdeauna lui Dumnezeu: "Fie mie după cuvântul tău". Evenimentul cel mai important din istoria lumii s-a petrecut în întunericul nopții la Ghetsimani. Acest eveniment a fost acel "da" spus de Cristos Tatălui. Evenimentele cele mai importante din viața ta au loc când, pe urmele Fecioarei Maria, alegi calea consimțirii. La ea consimțirea i-a acoperit întreaga

viață, și la fel trebuie să fie pentru tine. Viața ta este formată din nenumărate bunevestiri, înțelese drept chemări ale harului și încercări ale credinței. Timpul nu are preț, pentru că el este prezența lui Dumnezeu. Momentul prezent este o chemare și o încercare a credinței care ne sunt adresate, iar din partea lui Dumnezeu este o așteptare: "Îmi vei răspunde da?" **Esența creștinismului este de a-i spune continuu lui Dumnezeu: "Facă-se voia ta"**. Maica Domnului repeta mereu aceste cuvinte: Se poate iubi mai mult?

Fecioara Maria era plină de har și în același timp ea creștea mereu în har. Prin fidelitatea și încredințarea sa, sufletul acesta uman excepțional a devenit ca un vas care, deși plin mereu de har, putea primi mereu mai mult har. Nu este acesta un paradox? Fără încetare, Dumnezeu îi lărgea într-un fel inima: fiecare nouă încercare a credinței și fiecare "da" al ei contribuiau la creșterea ei în har. Viața Maicii Domnului, obișnuită și fără strălucire, era sfințită prin acest "*fiat*" neîntrerupt

Distanța dintre Fecioara Maria și noi se produce mereu din vina noastră, noi suntem cei care o considerăm îndepărtată și intangibilă. Și tocmai această distanță ne acuză de mediocritate, meschinărie și compromis, și de teama pe care o avem de a urma harul până la capăt. Pentru că este mai comod să spunem: Ea era Preacurata, era Maica Domnului, era altfel. Nu pot să o imit. Și totuși aceasta nu este decât o scuză, nu înseamnă decât să pui bariere chemării presante a harului de a merge pe urmele ei.

Ne putem întreba de ce dorește atât de mult Iisus să mergem pe urmele ei și să mergem la el pe calea Mariei. Unul din răspunsurile la aceste întrebări este radicalismul Maicii Domnului - radicalismul dăruirii sale lui Dumnezeu - care îi permite lui Dumnezeu să ni se dăruiască. Iisus a iubit-o pe Maria într-un fel extraordinar și excepțional. Într-adevăr, el nu a iubit pe nici una dintre creaturile sale așa cum a iubit-o pe ea, și aceasta pentru că ea a știut să-i dea totul. Ea, care alesese virginitatea, a realizat-o nu numai în sensul conservării purității în celibat, dar și în sensul dăruirii totale lui Dumnezeu prin dragoste, pentru că în aceasta constă virginitatea evanghelică realizată de Maria. Ea constă în voința fermă de a trăi în puritate pentru a se putea dărui total lui Dumnezeu și a trăi numai pentru el. Cea care, din primul moment

al existenței sale, s-a atașat cu toată forța voinței și dragostei sale de Cuvântul Etern, a realizat în viața ei idealul suprem al virginității. Maria, dăruindu-se lui Dumnezeu fără rezerve, de o manieră totală, a devenit mai întâi Mireasa și apoi Mama Cuvântului.

Dumnezeu se dăruiește sufletului în măsura în care acesta i se dăruiește. Cât deci a trebuit Cuvântul să se dea Fecioarei Maria, pentru că ea i se dăruise cu totul. **Maria este tipul de suflet pe care Iisus l-a iubit pentru dăruirea sa totală.** Iisus vrea ca noi să mergem pe calea Fecioarei Maria pentru că vrea să ne realizăm după exemplul tipului de suflet pe care el îl iubește atât de mult pentru dăruirea sa totală. Dorința sa fierbinte este de a găsi suflete asemănătoare aceluia al Fecioarei Maria, suflete care îl vor urma până la capăt, pentru ca el să poată revărsa peste ele valurile dragostei și harurilor sale. Iisus este plin de dorința de a găsi astfel de suflete, dar "foamea" sa rămâne mereu neastâmpărată. El te cheamă pe calea Mariei pentru a-ți arăta imensitatea dorințelor sale față de tine. **Dacă o imiți pe Fecioara Maria, dacă devii din ce în ce mai asemănător cu ea, Iisus va putea, pe măsura încredințării tale, să te iubească cu dragostea cu care a iubit-o pe ea.** Fecioara Maria, care apare ca un tip de suflet devotat lui Dumnezeu până la capăt, este pentru tine o chemare la realizarea idealului de radicalism al credinței.

Furtunile vieții

Furtunile vieții sunt timpuri cu totul privilegiate pentru dezvoltarea credinței. Furtuna de pe mare, descrisă de Evanghelie, simbolizează într-un fel situația în care, în momentele încercărilor grele ale credinței, în momentele unei furtuni mai mult sau mai puțin violente, ni se pare că Iisus ne-a abandonat, că el este absent. Furtunile noastre pot fi diferite: furtunile ispitelor, furtunile scrupulelor, furtunile neliniștilor stârnite de disputele din căsătoria noastră. Două atitudini se manifestă în fața furtunii: teama, cum a fost cazul Apostolilor înspăimântați, și calmul, simbolizat în persoana lui Iisus adormit în barcă. Iisus doarme în timpul unei

situații tragice din punct de vedere uman, într-o barcă clătinată de valuri și gata să se scufunde în orice clipă. Cu siguranță că era foarte obosit, dar era numai obosit? Iisus dormea în barca Apostolilor și lor li se părea că totul este pierdut, ceea ce explică panica lor, stresul și neliniștea lor în momentul în care l-au trezit pe Iisus. În timpul acestei furtuni, s-au manifestat două atitudini: pe de o parte, fețele Apostolilor crispate de teamă, pe de altă parte, calmul de pe fața lui Iisus care doarme. Atitudinea lui Cristos părea atât de uimitoare încât Apostolii îi reproșează: "Învățătorule, nu-ți este grijă că pierim?" (Mc 4,38).

Fiecare furtună are un sens, este o trecere a lui Dumnezeu care trebuie să aducă un mare har, mai ales harul încredințării. În situație de furtună va trebui să-ți porți privirea de credință pe fața calmă a lui Cristos. Se poate vorbi aici de "teologia" somnului lui Dumnezeu. **În timpul furtunilor noastre, Dumnezeu pare că doarme.** Revelația biblică nu se află numai în cuvintele lui Dumnezeu, ci și în gesturile sale. Cât de semnificativă este atitudinea somnului lui Iisus în momentul unei amenințări dramatice ! Evident, aceasta nu înseamnă că, într-o situație periculoasă, nu trebuie să faci nimic. Chietismul este străin învățăturii Bisericii. Iisus nu le face nici un reproș Apostolilor pentru că se străduiesc să salveze barca. El le reproșează absența atitudinii de credință; aceasta este cea care i-a făcut să cadă în fața ispitei fricii, chiar a panicii. Prin acest gest, prin această atitudine de somn, el vrea să le spună: - Dar sunt cu voi, trebuie să fiți liniștiți, pentru că nimic nu i se poate întâmpla bărcii în care mă aflu eu.

Atitudinea de credință este în același timp o rugăciune de credință. Ea se exprimă prin calmul în fața pericolului, prin pacea în sfera spirituală, pentru că noi nu avem o influență directă asupra sferei psihofizice. Aici, nu o dată, vom fi pradă neliniștilor, dar aceasta nu este important. Important este ca teama care apare în sfera emoțională, psihică, să nu invadeze sfera noastră spirituală, ca această teamă să nu provoace o schimbare în atitudinea noastră, în actele noastre, în gândurile și dorințele noastre. Credința noastră în prezența lui Dumnezeu aproape de noi face ca, în ciuda stărilor emoționale, să rămânem calmi. Prezența sa este cu adevărat prezența unei puteri infinite și a unei dragoste nesfârșite.

Când furtunile interioare și exterioare vor veni în viața ta, privește fața calmă a lui Iisus. Vei înțelege atunci că nu ești singur și că, în fiecare situație, el vrea să-ți spună: "Această furtună va trece, oricum ea trebuie să treacă".

În momentele furtunilor și încercărilor credinței noastre trebuie să nu uităm niciodată prezența continuă lângă noi a celei care este Mama încredințării noastre. Să-i cerem să ne împărtășească din încredințarea ei, pentru ca noi să încetăm a ne pune încrederea în noi, în lucruri sau în oameni, și să vedem lângă noi prezența continuă a Fiului său, care este singura noastră siguranță. Să-i cerem Fecioarei Maria ca după exemplul ei să ne punem nădejdea numai în Dumnezeu: "Maică a Marii Încrederi, mă las fără rezerve în voia ta, până la capăt."

Neliniștea care vine din lipsă de credință

Încercările credinței nu au totdeauna ca efect întărirea și dinamizarea sa. Dacă cu adevărat te aperi împotriva dezgolirii legate de încercările credinței, tu dai înapoi din lăsarea ta în voia lui Dumnezeu. În fața greutăților, credința ta va începe să cedeze și viața ta va fi dominată de neliniște, agitație și stres - simptome ale imaturității și ale lipsei tale de credință, negări ale vieții de credință.

Când, în fața încercărilor credinței, deci în fața unei amenințări sau a unei greutăți, vei ceda agitației, neliniștilor și stresului, rănești dragostea lui Iisus. Atunci problemele grele le iei în propriile tale mâini și vrei să le rezolvi singur, pur și simplu **contezi pe tine** și atunci nu mai e loc pentru credință. A crede înseamnă cu adevărat a conta pe puterea și pe dragostea nesfârșită a lui Iisus. Când îngădui să te cuprindă neliniștea, agitația sau stresul, este ca și cum l-ai da în lături pe Iisus, ca și cum i-ai spune: "Acum, nu pot conta pe tine, acum trebuie să mă ocup singur de această problemă".

Trebuie, desigur, să facem o distincție între cele două sfere care compun omul: sfera psihofizică și sfera spirituală. În fața

greutăților și a amenințărilor, agitația, neliniștea și stresul pătrund mai întâi în sfera psihofizică, sfera sentimentelor tale. Atâta vreme cât această tensiune care te incita la agitație sau la neliniște rămâne în sfera psihofizică, nu îl rănești pe Iisus. Numai din momentul în care îngădui ca această situație psihică dificilă pentru tine, neliniștea și agitația care o însoțesc să copleșească facultățile tale spirituale - deci gândurile și voința ta - numai atunci se poate vorbi de infidelitate, de lipsă de credință. Nu este vorba, deci, de a elimina neliniștea, agitația și teama din sfera psihofizică, pentru că adesea este imposibil. Este vorba de faptul că nu trebuie să existe panică în atitudinea ta, deci în sfera ta spirituală care impune și formează această atitudine, și că aici trebuie să domnească pacea decurgând din credință.

Nu este ușor să păstrezi o atitudine de pace. Știm că și sfinții aveau adesea de înfruntat astfel de greutăți. Sfântul Maximilian, de exemplu, avea ulcer la stomac, ceea ce ne lasă să credem că a cunoscut tensiunile nervoase. Au fost în viața lui perioade în care și-a impus calmul în fața amenințărilor, a trebuit deci să lupte pentru credința sa.

Virtutea curajului nu constă în a nu resimți teama sau neliniștea în sfera psihofizică, ci în a nu ceda în fața acestei temeri, în a crede că nu suntem niciodată singuri, că se află întotdeauna alături de noi cineva care ne iubește și de care depinde totul. Harurile dificile ale încercărilor credinței, asociate adesea cu suferința, trebuie acceptate cu conștiința apropierii lui Cristos și în credința că el va învinge, că după Vinerea Patimilor va veni Duminica Învierii. Trebuie să avem credința neclintită în prezența - într-un fel cu totul special lângă noi, în momentele încercărilor și ale suferinței - a celui care este pace, putere, bucurie și înviere.

Dinamismul credinței și al luptei noastre contra ispitelor neliniștii, agitației, stresului se exprimă când trăim **momentul prezent sfințindu-l ca pe un moment de har**. "Lasă-te în întregime în mâinile Providenței îndurătoare, adică în grija Preacuratei Fecioare, și fii liniștit", îi scrie unuia dintre frați Sfântul Maximilian (K. STRZELECKA, *Maximilien Marie Kolbe*). Trăiește ca și cum ar fi vorba de ultima ta zi. Ziua de mâine este nesigură, cea de ieri nu-ți mai aparține, numai ziua de azi este pentru tine. Dumnezeu

nu vrea să privești în urmă, pentru că atunci cel mai adesea cedezi ispitelor. "Nimeni care pune mâna pe plug și se uită îndărăt nu este potrivit pentru împărăția lui Dumnezeu" (Lc 9,62). Dumnezeu nu vrea să te neliniștești în legătură cu viitorul. În predica de pe Munte, Iisus spune clar: "Ajunge zilei răutatea ei" (Mt 6,34). Dacă te întorci spre trecut sau dacă te întorci spre viitor, dacă nu trăiești momentul prezent, pierzi harurile pe care el vrea să ți le acorde chiar în acel moment.

Să ne închipuim o anumită parabolă: te afli într-o mică gară de cale ferată și prin față îți trece neîncetat un tren cu vagoane mici, pe care trebuie să le încarci cu colete care se află lângă tine. Se poate întâmpla să începi să cauți din ochi vagoanele care au trecut deja și atunci constați cu teamă că multe din aceste vagoane nu au fost încărcate, și pe urmă le privești pe cele care vin și ești din nou înspăimântat de cât de multe vagoane mai ai de încărcat. **Între timp, a mai trecut un vagon fără să fi fost încărcat**.

Neliniștile care te hărțuiesc, și care privesc trecutul sau viitorul, sunt de asemenea o încercare a credinței. Dumnezeu așteaptă ca tu să-i încredințezi toate acestea, pentru a te putea lăsa cu atât mai mult în voia lui și să te încredințezi cu totul lui.

Pacea care vine din credință

Dacă încercările credinței îți fortifică încrederea, lipirea ta de Dumnezeu și bizuirea pe el, atunci pacea va veni în viața ta. Cuvintele "pacea fie cu voi", în ebraică "*șalom*", reprezintă un salut foarte personal. Este un salut care urează pacea decurgând din comuniunea intimă cu Dumnezeu. În felul acesta a fost ea înțeleasă în Vechiul Testament. Cristos își saluta discipolii chiar cu acest cuvânt, "*șalom*". În timpul Cinei celei de taină le-a spus: "Pace vă las vouă, pacea mea o dau vouă. Nu precum vă dă lumea v-o dau eu" (In 14,27).

Și lumea vrea să ne dea pacea, pacea umană. Există, într-adevăr, două feluri de pace, după cum sunt două feluri de bucurie. Există pacea umană și bucuria umană, caracterizate prin durata lor scurtă

și precaritatea lor. Și există pacea lui Cristos și bucuria lui Cristos, care se nasc în noi durabile, bazate pe credință. Ce sunt pacea umană și bucuria umană ? Ele sunt ceva ce primim de la oameni. Pacea noastră umană este parcă cerșită de la un alt om. Pentru că de fapt, căutând o astfel de pace și o astfel de bucurie, căutăm firimituri și cerșim. Această fărâmă de considerație umană, acest nimic de elogiu, de compliment sau de privire binevoitoare de la un altul este o fărâmiță, și noi vrem să ne făurim pacea cu ea. Și se întâmplă ca cineva să reușească să obțină considerația, succesul, el are aceste resturi de mâncare umane obișnuite care îi aduc satisfacție. Cât de precară este o astfel de pace ! Ajunge un mic incident, ajunge să fii ținta unei impoliteți, a unei răutăți, a unei priviri bănuitoare și pacea zboară, bucuria dispare. Nu mai este pace în noi, pentru că aceste fărâmițe pe care le-am cerșit ne-au fost luate înapoi.

Când această pace umană începe să lipsească, apare contrarul ei, neliniștea, care este patogenă și care stârnește nevroza. Angoasa se naște din căutarea păcii umane; ea este consecința pierderii acelor bucățele cerșite ale păcii noastre, care ne-au fost luate. Altădată, angoasa se naște din teama că pierdem stima cuiva, acea privire umană, acea fărâmă de acceptare a ceea ce facem, acel surâs uman. Și astfel, ne lăsăm în seama capriciilor și dispozițiilor sufletești ale oamenilor, în seama a ceea ce ne aduce ziua dată și a ceea ce ne dă lumea.

Cealaltă pace, **pacea lui Cristos, vine din prezența sa**. Este darul său. "Pacea mea v-o dau vouă", spune Cristos. El este pacea noastră, dată de credință (cf. Ef 2, 14). **A primi prin credință pacea lui Cristos înseamnă a primi persoana sa, înseamnă a-i deschide larg poarta inimii noastre.**

Neliniștea și tristețea sunt întotdeauna rele, ele vin întotdeauna din amor-propriu, dar pacea și bucuria nu vin mereu de la Cristos. Nu orice pace este bună, după cum nu este bună orice bucurie. Dacă mă bucur de reușita unui anumit lucru, este o bucurie umană foarte instabilă, este un rest de mâncare ! Dacă urmărim o astfel de bucurie, o astfel de pace, va fi mereu un castel de cărți de joc, doborât de orice motiv extern, pentru că Domnul nostru nu va

consimți ca această pace umană, pacea acestei lumi, să fie ceva durabil în viața noastră.

Adevărata pace este fructul vieții interioare, fructul credinței întărite de încercări, pacea pe care o obținem nu în punctul de plecare, ci în punctul de sosire. Ea nu este atât expresia cuceririi a ceva, cât mai degrabă o problemă de alegere. Dacă în viața ta sunt idoli, legături și servituți care te înlănțuie, nu vei cunoaște pacea. **Dacă cineva sau ceva se interpune între tine și Dumnezeu, nu poți să te lipești pe deplin de Dumnezeu în sensul credinței și nu vei avea nici pace,** și nu putem decât să regretăm suferința care rezultă de aici pentru tine.

Pacea lui Cristos este rezultatul procesului de alegere a persoanei sale. Aici sunt importante această alegere fundamentală și această opțiune fundamentală. Este cu adevărat Cristos pentru tine valoarea supremă ? El te-a salvat prin cruce și a înviat, dându-ți astfel posibilitatea de a cuceri adevărata pace și bucurie. O astfel de pace și bucuria durabilă care este legată de ea sunt într-un fel la îndemâna ta, grație crucii și învierii. Tu, totuși, ai de făcut o alegere, profitând de roadele crucii și ale învierii, trebuie să-l alegi pe Cristos și pacea sa. Acesta trebuie să fie procesul acceptării lui Cristos de către tine. Nu poți, totuși, să alegi pacea și bucuria dacă nu l-ai ales pe Cristos, pentru că el este cel care te ajută să alegi, luându-ți ceea ce te leagă și te aservește. El este cel care îi doboară pe idolii tăi. Când îl vei fi acceptat, aceasta va fi alegerea ta, declarația ta pentru pace, bucurie și libertate, va fi alegerea credinței tale.

Dacă în viața ta există o nevroză, poate chiar din ce în ce mai intensă, aceasta înseamnă că în tine continuă să fie prea puțină viață interioară, prea puțină alegere a lui Cristos. Aceasta înseamnă că în continuare tu încă nu l-ai ales pe Prietenul tău divin, că în continuare în tine se află încă prea puțină credință care face să apară pacea. Trebuie să înveți acceptarea care este alegerea constantă a lui Cristos. Acceptându-i voința, alegi și accepți dragostea lui.

Totuși, la baza unei astfel de alegeri trebuie să se situeze ceva care, în definitiv, este cel mai important, credința în iubire. Ce

așteaptă Iisus de la tine, ce vrea el ? El vrea ca iubindu-i voința, să vrei binele pentru tine. Cristos nu are nevoie de nimic pentru el. Dacă vrea ceva de la tine, aceasta este întotdeauna spre binele tău. El vrea să te iubească și să accepți dorința lui, adică iubirea lui. Tu ești ca un copilaș care nu știe ce este bun pentru el. Trebuie să-l obligi pe copilaș să învețe, să mănânce, să se îmbrace, pentru că el, copilul, nu știe să se iubească. Mama și tatăl lui sunt cei care îl iubesc, care au grijă de el. Copilul este incapabil să se iubească și să aibă grijă de el însuși. La fel stau lucrurile cu noi. Nu știm ce este bun pentru noi, nu știm să ne iubim. Ne iubim într-un fel pur și dezinteresat numai când iubim voința lui Dumnezeu, dragostea și solicitudinea lui pentru noi.

Cristos este cineva care așteaptă ceva de la noi, este înainte de toate voința care se manifestă în noi. **A crede și a-l iubi pe Cristos înseamnă să iubești ce vrea el pentru noi, înseamnă să iubești voința lui**. Trebuie să-l alegem tocmai în acest fel - iubind ceea ce iubește el. Numai dragostea pentru voința lui Cristos, confirmată prin opțiunile noastre în situații de încercări ale credinței, aduce pacea și bucuria adevărată, pe care nimic nu ne-o poate răpi.

CAPITOLUL 4

PUSTIA

În simbolismul biblic, pustia este o etapă a drumului spre Dumnezeu. Toți cei chemați la credință trebuie să treacă prin această etapă. Avraam a trecut-o când a părăsit Haranul din Țara Canaanului pentru a căuta Pământul Făgăduinței. Istoria lui Moise începe în deșert când Dumnezeu apare în rugul aprins și îl cheamă în tăcerea deșertului la misiunea specială de a elibera poporul ales. Tot în deșert se duce Ilie când, fugind, vrea să-și salveze viața. Dumnezeu îi cere să meargă patruzeci de zile și patruzeci de nopți, pentru ca în cele din urmă să i se arate în adiere de vânt lin și să-i încredințeze, în adâncul pustiei, o sarcină specială. Dumnezeu nu i se revelează lui Ilie nici în zgomot, nici în uragan, nici în cutremur de pământ, ci în tăcerea naturii și în tăcerea inimii; el nu se revelează nici într-un moment de atâțare, ci într-un moment de calm, când, eliberat de griji și teamă, rămâne singur cu Dumnezeu. Prin gura profetului Osea, Dumnezeu vorbește despre Israel ca despre Iubita sa pe care, prin dragoste, el o duce în pustie: " O voi atrage și o voi

duce în pustie și voi vorbi inimii ei" (Os 2,16). Dumnezeu îl duce pe om în pustie din dragoste, pentru că pustia este un dar al lui Dumnezeu. Pustia realizează ceea ce cerea sfântul Augustin când spunea: "Doamne, fă ca să te cunosc și să mă cunosc".

Simbolismul pustiei

Pustia, ca teren geografic și ca simbol al situației omului nu este obligatoriu ceva încremenit pentru totdeauna în expresia sa, în forma și în trăsăturile sale caracteristice. Pustia geografică apare treptat. Începe să fie din ce în ce mai mult nisip, din ce în ce mai puțini arbori, din ce în ce mai multe dune. La început mai poți găsi și câte o oază. La fel este și cu pustia umană, poate fi totală, cu lepădare totală, cu furtuna ispitei și cu prezența specială a lui Dumnezeu îndurător, dar în viața ta se poate să nu apară decât unele dintre aceste elemente. Orice situație grea poate fi pustie în sens de încercare a credinței, și, prin chiar aceasta, o chemare la a trăi credința. Așa pot fi, de exemplu, greutățile apărute în urma relațiilor noastre cu un alt om, o boală, sentimentul de singurătate care te doboară psihic, sau alte situații foarte grele. Stările pline de uscăciune, când ți se pare că Dumnezeu este absent, în care nu îi mai simți prezența, în care îți este din ce în ce mai greu să crezi în aceasta, pot fi "pustia" prin excelență.

Pustia poate fi "impusă" de Dumnezeu omului sau unei colectivități, când el îi aduce aici, sau poate să fie o pustie pe care ai ales-o. Se poate întâmpla să dorești tu însuți situația de pustie în care vei căuta tăcerea, despuierea și prezența lui Dumnezeu. Îl vei întâlni atunci, aici, pe Adversarul tău, dar mai ales îl vei întâlni pe Dumnezeu. **Vei putea pătrunde în adâncul tău și să descoperi adevărul în legătură cu tine, dar în același timp vei descoperi ceea ce este ce mai important, adevărul despre Dumnezeu.** Iisus care, înaintea misiunii sale publice, s-a dus mai întâi în pustie, pare că-ți spune: - Privește, nu ești singur, am fost aici înaintea ta. Timp de patruzeci de zile mi-a fost foame și a fost la fel de greu și pentru mine. Tu nu ești niciodată singur. Încearcă să crezi în dragostea mea.

Pustia poate fi o pustie cu caracter social și să cuprindă, de exemplu, o întreagă națiune, dar poate să fie și o pustie individuală. Un lucru e sigur: **dacă intri aici, te vei schimba**. Este la fel de sigur că **într-o zi va trebui să te afli aici**. Într-o zi, prin evenimente interioare sau exterioare, Dumnezeu te va pune într-o situație dificilă, poate chiar extremă, în care va trebui să alegi. Va trebui atunci să-ți amintești că acesta este un har - harul pustiei. Si dacă acum ești în acest fel de pustie, trebuie să-i fii recunoscător lui Dumnezeu. Mulțumește-i că ești oprimat, că ești bolnav sau în singurătate, sau neînțeles, sau poate că trăiești un coșmar acasă sau la muncă, sau pentru că ai greutăți cu tine însuți. Astfel de elemente sunt elemente ale pustiei. Încearcă să vezi că în toate acestea se află Dumnezeu care te iubește.

"O, de ai fi rece sau fierbinte"

Pustia este un loc de încercare, un loc în care are loc polarizarea atitudinilor. - Iată că patru studenți, legați printr-o prietenie cordială, proiectează să plece în deșertul Libiei. Au intenția de a-l traversa într-un jeep. Povestea se desfășoară ca într-un film. Este pentru prima oară când se află în deșert, și curând se rătăcesc, pe urmă apare drama: jeep-ul n-a rezistat, a făcut o pană, ei nu știu ce să facă, nu le rămâne decât să aștepte un eventual ajutor. Or, după cum se știe, deșertul înfricoșează, este terifiant, mai ales dacă nu există nici o perspectivă. Ziua, este căldura îngrozitoare, noaptea - frigul glacial. În plus, este din ce în ce mai puțină hrană și încă și mai puțină apă, tensiunea crește neîncetat. Puțina apă rămasă trebuie împărțită la patru persoane. Mai este atât de puțină încât toți urmăresc, foarte încordați, mâinile celui care împarte porțiile de apă ... Și evenimentul se produce ! Fără îndoială, sub efectul acestor priviri încordate, mâna celui care turna a tremurat și puțină apă s-a vărsat pe nisip. Tensiunea și enervarea tovarășilor de drum, membri ai expediției, se transformă atunci în agresiune necontrolată: "Cum ai putut risipi apa, o să murim din cauza ta !" Și pe urmă totul pornește ca o avalanșă. Emoțiile sunt mai puternice decât rațiunea. S-a vărsat și apa care rămasese, și

trupurile prietenilor încleștați în luptă se rostogolesc pe nisip. Când și-au venit în fire, unul dintre ei n-a mai putut să se ridice de jos, fusese sugrumat. Era oribil.

Ceea ce s-a petrecut mai târziu - elicopterul care i-a zărit și i-a luat la bord, trei oameni vii și cadavrul celui de al patrulea - nu mai avea pentru ei nici o importanță. Important era că între ei avusese loc ceva oribil, că ei nu mai erau aceiași oameni. În acest deșert libian, o crimă a fost comisă între prieteni care gândeau înainte că sunt gata să-și dea viața unul pentru altul.

Situația pustiei scoate la lumină în om ceea ce este adânc ascuns în el. Ea scoate la iveală straturile pasiunilor umane și răul, care nu se manifestă pe deplin în om decât în situațiile dificile. Pustia arată așadar omul, arată adevărul despre el. În pustie omul vede de ce sunt în stare neputința sa, condiția sa de păcătos și rezistența sa. **Omul se găsește aici față în față cu adevărul înfricoșător a ceea ce este el fără ajutorul lui Dumnezeu.** Goliciunea pustiei scoate la iveală mizeria omului, îi arată goliciunea, pentru că aici iluziile dispar și el nu se mai poate ascunde. Omul poate trăi aproape la nivelul pielii, ca la suprafața lui însuși. E nevoie de situații dificile, de situații de pustie, pentru a-l forța să ia hotărâri, scoțând la lumină, în astfel de cazuri, zăcăminte adânci de bine sau de rău.

Totuși, pustia nu servește numai la a scoate la lumină adevărul despre tine însuți, ea te transformă interior, îți polarizează atitudinile. **Darul pustiei îți va permite să depășești starea de căldicel**, pentru că pustia te obligă să alegi. Alegând, vei vedea de ce ești în stare și vei cunoaște mai de aproape cele două realități care sunt cele mai importante: realitatea dragostei de neînchipuit și a îndurării nesfârșite a lui Dumnezeu și realitatea condiției tale de păcătos și a neputinței tale. **Atâta vreme cât ești un creștin călduț** căruia îi reușește totul și care nu are nici o problemă, **situația ta văzută la lumina credinței este dramatică**. Într-adevăr, te descurci tu însuți și Dumnezeu încetează să-ți mai fie necesar: este situația de ateism practic.

Sensul suprem pentru care omul, o națiune sau o colectivitate sunt conduse în pustie apare foarte clar în aceste cuvinte din

Apocalipsă: "Știu faptele tale; că nu ești nici rece, nici fierbinte ! O, de ai fi rece sau fierbinte ! Astfel, fiindcă ești căldicel - nici fierbinte, nici rece - am să te vărs din gura mea" (Apoc 3, 15-16).

A fi căldicel este pentru Dumnezeu o stare inacceptabilă, este ceva oribil pe care el nu-l poate suporta în tine și, din acest motiv, mai devreme sau mai târziu, va trebui să te ducă în pustie. Situația pustiei polarizează atitudinile noastre, face ca omul să nu mai poată fi căldicel și să trebuiască să devină sau fierbinte sau rece. Moise, acest mare sfânt al Vechii Religii, s-a sfințit în pustie, și n-a fost singurul. Alții, dimpotrivă, au devenit criminali, sceleraţi, idolatri. În lumina credinței, este mai bine să ajungi la blasfemie, decât să rămâi călduț. Blasfemiind, îți vezi măcar cu claritate răul. Blasfemia se întoarce spre tine ca un ecou și atunci ai șansa să-i vezi răul oribil, și ți-e mai ușor atunci să te convertești. Părinții Bisericii spun că Dumnezeu îl duce pe om în pustie pentru ca el să creadă sau să blasfemieze - **dacă alege credința sau dacă alege blasfemia**, dar nu să fie călduț. La fel a fost și în pustia biblică. Unii, un număr mare, blasfemiau împotriva lui Dumnezeu, alții se sfințeau. Darul pustiei nu îngăduie să persistăm în situația de ateism practic.

Situația pustiei îți va permite să înțelegi până la ce punct orice judecată a unui om asupra altui om este lipsită de sens. Ea te va ajuta să înlături orice judecată pe care ai putea să o faci în legătură cu alții. Ce știi tu cu adevărat de cineva pe care îl întâlnești pe drumul tău și în care poți să vezi mult rău ? Ceea ce contează este situația sa existențială. El poate, într-adevăr, să trăiască o perioadă de încercări, se poate găsi în etapa pustiei. Astfel, trebuie să-ți reții orice judecată asupra altuia. Pustia este un loc privilegiat pentru satana, pentru că în acel moment omul este slab și cade lesne pradă ispitelor. Satana profită de această situație. Pustia poate prin aceasta să facă să crească tendința spre revoltă. În pustia prin care a trecut poporul ales au fost ispite deosebite și revolte, au fost situații dramatice care s-au tradus prin necredința în Dumnezeu, precum adorarea viţelului de aur.

În pustie omul se schimbă, devine altul, pentru că aici se produce o polarizare clară a atitudinilor. El devine ori mai bun, ori mai rău. El poate deveni un criminal, dar poate să devină și un sfânt.

Pustia - loc de lepădare de sine

Simbolismul biblic al pustiei este prin excelență legat de chemarea poporului ales care trebuia să iasă din pământul Egiptului și să intre în Pământul Făgăduinței. Din Egipt în Canaan sunt aproape patru sute de kilometri. Chiar o caravană de mai multe mii de oameni poate parcurge distanța asta în două sau trei săptămâni. Totuși, exodul poporului ales a durat de fapt patruzeci de ani. Dumnezeu, chemându-și poporul în pustie, l-a forțat într-un fel să se lepede de trufie, să se supună unei vieți dure; să se supună procesului de lepădare de sine și de încredințare totală în voia lui Dumnezeu, atât de necesar pe drumul credinței.

Pustia este înainte de toate un **simbol al lepădării de sine.** Omul se confruntă cu imensitatea cerului, cu întinderea fără sfârșit a nisipului și cu el însuși. În deșert, totul se reduce la elemente esențiale și indispensabile: spațiul, cerul, pământul, nisipul, Dumnezeu, omul însuși. Intrarea în pustie înseamnă despuierea de lucruri fundamentale, înseamnă foamea și setea atât fizice, cât și spirituale. Despuierea care naște foamea și setea face ca între foamea și setea fizice și foamea și setea spirituale să intervină relații stricte. Aceste dificultăți sunt cele care determină ca tot ce era adânc îngropat în om să țâșnească la suprafață.

Pustia este locul și timpul în care te rupi de legăturile tale, de sistemele tale de securitate. Omul care merge în pustie nu are nimic. Situația lui este mereu nesigură, n-are nimic care să-l apere, este lipsit de toate. Cei care traversează pustia cunosc nevoia de a se mulțumi cu ceea ce obțin de la Dumnezeu și de a aștepta totul de la el, încearcă nevoia de a se sprijini exclusiv pe Dumnezeu, **pentru că Dumnezeu vrea să devină totul pentru cel ce traversează pustia.**

Poporul rătăcitor, care a primit de la Dumnezeu în pustie mana miraculoasă, nu poate să facă provizii din aceasta. El trebuie să creadă că în fiecare zi va cădea din nou mana cerească. El trebuie să creadă că Dumnezeu se ocupă de el fără încetare. **Pustia este deci locul de naștere al credinței. Și credința se adâncește pe măsura lepădării de sine**. Dumnezeu intră cu atât mai mult în om cu cât acesta se despoaie mai mult pe sine însuși, cu atât mai

mult cu cât el dorește să răspundă chemării lui Dumnezeu și să se deschidă iubirii lui. Cu cât va accepta mai mult omul să se despoaie de "eul" său și de sistemele lui de securitate, cu atât va putea Dumnezeu să coboare mai mult peste el și să-i devină singurul sprijin. **Când se adâncesc relațiile reciproce și misterioase dintre Dumnezeu și om, Dumnezeu cere o despuiere din ce în ce mai mare**, care este o chemare presantă la o dăruire de sine din ce în ce mai mare. El se așteaptă ca cel pe care-l iubește să vrea să-și depășească posibilitățile pur umane, să consimtă să se despoaie de tot ce este și de tot ce posedă, pentru a deveni semnul său, pentru ca Dumnezeu să devină în el o prezență vie în lume.

Pustia este locul de naștere a unei credințe din ce în ce mai dinamice, care transformă viața omului. În pustie, Dumnezeu așteaptă ca omul călduț, omul cu puțină credință, să devină arzător în credința sa și în supunerea sa către Domnul. Pentru că un popor întreg i s-a încredințat în pustie, aici a fost încheiată Alianța, aici s-a produs celebrarea nunții între Israel și Dumnezeu, prin care Dumnezeu a devenit un dar pentru poporul său și poporul a promis darul său de fidelitate față de Dumnezeu.

Pustia - o experiență a dragostei lui Dumnezeu

Despuierea la care omul este supus în pustie și cunoașterea adevărului despre sine îi permit să recunoască adevărul despre Dumnezeu care este dragoste, să experimenteze prezența lui specială și puterea sa și, mai ales, îi permit să simtă îndurarea divină. La păcatul și slăbiciunea omului Dumnezeu răspunde într-adevăr prin dragoste și solicitudine paternă. Poporului care se revoltă și care păcătuiește, Dumnezeu îi răspunde prin minunea manei și minunea apei de care acest popor avea atâta nevoie. În ciuda răului uman care se arată clar în pustie, Dumnezeu este prezent aici într-un fel special. Poporul ales era condus de el. Dumnezeu era vizibil și în același timp ascuns în nor și în foc. Norul, care arăta prezența lui Dumnezeu, îl și ascundea, în același timp. Pentru israeliți acesta era simultan lumină și întuneric, simboliza prezența și inaccesibilitatea lui Dumnezeu.

Dumnezeu condusese în pustie o mulțime dezorganizată, dar oamenii care au traversat-o s-au constituit în națiune, legată de Dumnezeu printr-o alianță - erau alți oameni. Scopul pustiei este de a-l forma pe om, de a-i întări credința, de a-i elimina mediocritatea, de a modela adevărați ucenici ai lui Cristos. Poporul ales a intrat în pământul făgăduinței ca o comunitate mică, dar îmbogățită cu experiența pustiei. În timpul grozăviilor și tunetelor el a descoperit puterea lui Dumnezeu și și-a încercat propria slăbiciune și cădere. Și-a pus la încercare mizeria într-un fel foarte clar și din acest motiv a cunoscut bine îndurarea lui Dumnezeu.

În pustie îl cunoști pe Dumnezeu, care nu te părăsește niciodată. Este adevărat că în pustie Dumnezeu se ascunde, dar în realitate atunci el se află foarte aproape de tine. Niciodată nu este atât de aproape ca în acele momente. El așteaptă numai credința ta, așteaptă ca tu să-ți întinzi brațele spre el cu credință.

Poporul ales a descoperit adevărata taină a lui Dumnezeu în propria lui slăbiciune. **Dacă îți simți slăbiciunea, este pentru că ești chemat de Dumnezeu să te arunci în brațele îndurării sale.** Pustia este făcută pentru a te întoarce spre acela care este îndurarea însăși.

Experiența pustiei te va ajuta să descoperi nevoia de Dumnezeu și să-ți recunoști totala dependență față de el. Într-adevăr, în momentul în care vei avea momente foarte grele de descurajare, de ispite și de întuneric, îți vei da seama de incapacitatea și neputința ta. Când vei fi descoperit adevărul despre tine și îi vei cere lui Dumnezeu să te ierte, vei întâlni, ca fiul risipitor, marea tandrețe a Tatălui și bucuria extremă pe care i-o dă întoarcerea ta. Vei putea să-i privești ochii plini de dragoste. Și iertându-te, Dumnezeu va spori în tine umilința.

Pustia nu este patria, este numai un drum, **este calea spre cunoașterea dragostei îndurătoare a lui Dumnezeu.** Toți cei care îl caută pe Dumnezeu trebuie să treacă prin ea, pentru că experiența pustiei este în strânsă relație cu adâncirea credinței în îndurarea sa.

Pustia este un timp al formării omului, conform principiului că numai ce este greu, ceea ce opune rezistență, îl formează pe

om. Iubirea ta pentru Dumnezeu care se naşte atunci ar trebui, în definitiv, să devină o comuniune cu Dumnezeu: "A-l iubi pe Dumnezeu, spunea Sfântul Ioan al Crucii, înseamnă să te lepezi pentru el de tot ce nu este Dumnezeu" (*La Montée du Carmel*, II, 5,7). În ultimă instanţă, **pustia** nu este numai locul naşterii credinţei noastre, ea **devine şi patria contemplării**.

În pustia vieţii tale, o vei întâlni mereu şi pe Fecioara Maria. Ea va fi aproape de tine, te va privi cu solicitudinea ei maternă. Aceea care este mijlocitoarea harurilor, mijlocitoarea îndurării, va interveni pentru tine. Ea va aştepta cu înfiorare ca tu să spui, după propriul ei exemplu, propriul tău "*fiat*", să spui propriul tău "da" şi ca, în situaţiile trăite, să-l vezi pe Dumnezeu. Poporul ales nu o avea pe Fecioara Maria. Tu o ai, de aceea nu mergi singur. Ea, care a trăit atâtea momente grele, va merge înaintea ta. Ea va fi lumina ta, ea îţi va arăta calea Fiului ei. Pustia ta de întuneric va fi iluminată de prezenţa ei.

CAPITOLUL 5

MIJLOACELE BOGATE ŞI MIJLOACELE SĂRACE ÎN BISERICĂ

Jacques Maritain împarte mijloacele temporale de care dispune Biserica, pentru scopurile sale spirituale, în mijloace temporale bogate - *rich temporal means* - şi mijloace temporale sărace - *humble temporal means* - (J. MARITAIN, *On the Philosophy of History*, 1957). Mijloacele bogate sunt cele care se lasă observate şi notate statistic. Ca mijloace specifice ale acestei lumi, "ele cer prin ele însele o anumită măsură de succes tangibil" (Ibidem). Acestea vor fi, de exemplu: organizaţiile, reuniunile, defilările, arhitectura şi amenajarea bisericilor, mijloacele audio-vizuale, mijloacele de transmisie socială. Trăsătura caracteristică a mijloacelor bogate este că ele acţionează asupra amorului-propriu prin efectele şi rezultatele lor vizibile. De mijloacele bogate este legat pericolul ca ele să-şi însuşească aceste rezultate şi de a apărea astfel triumfalismul.

Al doilea fel de mijloace sunt, după Maritain, mijloacele sărace. Ele sunt marcate de stigmatul crucii și exprimă unul dintre cele mai adânci adevăruri evanghelice: "Dacă grăuntele de grâu, când cade în pământ, nu va muri, rămâne singur; iar dacă va muri, aduce multă roadă" (In 12, 24). În aceste mijloace se poate vedea paradoxul specific dinamismului credinței: cu cât sunt mai sărace, adică lipsite de toate, infime prin ele însele și mai puțin vizibile, cu atât sunt mai eficace. Spre deosebire de mijloacele bogate, mijloacele sărace nu se caracterizează prin nici un succes palpabil și nu conțin nevoia internă de reușită temporală.

Iisus sărac

Suntem obișnuiți să contăm, în viața noastră și în viața Bisericii, pe mijloacele bogate. Am vrea atât de mult să vedem triumful lui Cristos și manifestarea puterii și tăriei sale. Totuși, el se ascunde: el este sărac la Bethleem, și mai sărac încă în timpul Calvarului și cu siguranță cel mai sărac în Euharistie. Împingând atât de departe săracia și distrugerea sa, el subliniază importanța mijloacelor sărace.

În acțiunea sa mântuitoare, Iisus alege mai înainte de toate mijloacele sărace, umile. Nici un semn de putere nu însoțește nașterea sa. Iisus vine la noi ca un copilaș, lăsat în întregime în voia celor care îl înconjoară. El depinde de ei, nu se opune nimănui, nu-și poate impune voința, nici să se apere. El se face cunoscut mai ales prin sărăcia sa, prin starea de umilință, prin slăbiciunea sa. **Așa se manifestă el în momentul nașterii și la fel va fi în momentul patimilor**. El a arătat că și tu trebuie să te lepezi de tot, mort pentru tine și alegând ceea ce este cel mai eficace, mijloacele sărace.

Aceasta nu înseamnă că Iisus nu a folosit și mijloacele bogate. Intrarea triumfală în Ierusalim este un astfel de mijloc bogat, este triumful lui Cristos. Iisus a vrut să arate că numai prin voința sa mulțimile îi aduc omagiul cel mai mare, își așterneau hainele pe cale, că este în stare să facă totul. Dar tocmai după Duminica

Floriilor şi tocmai după intrarea această triumfală în Ierusalim, Iisus a pronunţat acele cuvinte care aveau să fie un mare şoc pentru mulţi: "Adevărat, adevărat zic vouă, dacă grăuntele de grâu, când cade în pământ, nu va muri, rămâne singur; iar dacă va muri, aduce multă roadă" (In 12,24). A făcut-o pentru ca Apostolii săi să nu ameţească din cauza triumfului său - cum se întâmplă câteodată - pentru ca ei să nu se înşele în legătură cu acesta.

În viaţa lui Iisus au existat minuni, a fost Taborul, dar au fost mai ales mijloacele sărace. În timpul arestării sale, vedem încă o dată recursul la un mijloc bogat. Când vor veni călăii, ei vor cădea, la cuvintele lui, la pământ (cf. In 18,6), el îi va arunca la pământ, le va arăta forţa şi puterea sa. Dar pe urmă el le va îngădui să-l batjocorească, să-l huiduiască, să-l scuipe şi să-i strige la piciorul crucii: "Huu! Cel ce dărâmi templul şi în trei zile îl zideşti, mântuieşte-te pe tine însuţi coborându-te de pe cruce. (...) Pe alţii a mântuit, dar pe sine nu poate să se mântuiască" (Mc 15, 29-31). Iisus va accepta toate acestea cu o pace divină, el se va servi de aceste mijloace sărace care mântuiesc lumea.

Eficacitatea mijloacelor sărace

Un mijloc sărac acceptat din iubire de Dumnezeu este suferinţa, genunchii care te dor în timpul rugăciunii, renunţările neştiute ale cuiva, ştergerea de sine, viaţa adesea în reculegere, tăcere şi contemplare. Acestea, aproape nimeni nu le ştie, sunt mijloace invizibile, nici o statistică sociologică nu le poate lua în calcul, dar ele, aceste mijloace sărace, sunt cele care, văzute la lumina credinţei, apar a fi hotărâtoare pentru soarta lumii.

Mijloacele bogate sunt cele care sunt bogate în ochii lumii, dar ele sunt văzute altfel în lumina credinţei. "Pentru că nebunia lui Dumnezeu este mai înţeleaptă decât înţelepciunea oamenilor şi slăbiciunea lui Dumnezeu, mai puternică decât tăria lor" (I Co 1, 25). Ceea ce este sărac în ochii oamenilor este bogat în ochii lui Dumnezeu. **Mijloacele cele mai bogate sunt, deci, mijloacele sărace, acestea sunt mijloacele cele mai eficace, ele sunt expresia**

adevăratei înțelepciuni, înțelepciunea evanghelică. Utilizarea mijloacelor bogate nu va fi eficace decât dacă ele sunt sădite în mijloacele sărace - într-o profundă viață interioară, într-o viață de rugăciune, în moartea sinelui, în abandonarea totală în voia lui Dumnezeu. Eficacitatea mijloacelor sărace vine din prezența lui Cristos în suflet, conform principiului că Dumnezeu se dăruiește sufletului în măsura în care acesta i se dăruiește. "Opera vieții active, va spune sfântul Thomas de Aquino, se naște din plenitudinea contemplării" (*Summa theologica*, IIa-IIae). Eficacitatea mijloacelor bogate (ale apostolatului juridico-organizațional) decurge din bogăția mijloacelor sărace, și nu invers. Mijloacele bogate pot fi supuse unor restricții externe, de exemplu, din lipsă de timp, de forțe psihice, de simț organizatoric sau decurgând din persecuțiile la care este supusă Biserica. Din contră, mijloacele sărace nu pot fi răpite Bisericii de către factori exteriori. Lipsa lor nu va putea fi justificată, pentru că punerea lor în lucrare nu depinde decât de bunăvoință și de dragoste.

Mijloacele bogate sunt și ele necesare Bisericii și nu trebuie să le respingem. Dumnezeu nu vrea unilateralitate, el vrea să existe presa catolică, să existe formele cele mai diverse de apostolat vizibil. Sfântul Maximilian Kolbe este, în acest sens, patronul mijloacelor bogate. El dorea și în timpul vieții sale au fost difuzate, în întreaga lume, un milion de exemplare din periodicul *Chevalier de l'Immaculée* (Cavalerul Preacuratei). El este cel care împărțea, pe străzile orașelor japoneze, ceea ce numea "mingi", altfel spus medalii miraculoase. El visa la stații de radio, la avioane și nave în serviciul Preacuratei. Nu va trebui să neglijăm aceste mijloace bogate, pentru că și ele trebuie puse să lucreze în serviciul Domnului. Trebuie totuși să ne amintim că **eficacitatea lor vine din prezența mijloacelor sărace**.

Sfântul Maximilian a fost un om de succes: i-au reușit atât de multe lucruri. El a înființat, lângă Varșovia, un mare Centru de Apostolat marian, numit Niepokalanów, de care s-a minunat întreagă Biserica. El a fondat centre Niepokalanów și pe alte continente. Acest succes de netăgăduit a fost obținut totuși prin intermediul mijloacelor sărace, despre care depune mărturie însuși Maximilian. "Când toate mijloacele au decepționat, mărturisea

el, când s-a admis că sunt pierdut și superiorii au constatat că nu sunt bun de nimic, atunci Preacurata a luat în mâinile ei acest instrument care nu era bun decât de aruncat" (M. Winowska, *Szaleniec Niepokalanej*, Nebunul Preacuratei). Fecioara Maria, căreia i s-a dăruit în întregime, este cea care a luat acest mic "nimic" pentru ca el să servească la propagarea gloriei lui Dumnezeu și la cucerirea sufletelor. Eficacitatea apostolatului și a muncii în serviciul Preacuratei a început să se cunoască în momentul când el a căzut grav bolnav, așa încât confrații și superiorii lui au constatat că din cauza tuberculozei galopante, nu mai era în stare să muncească, când toți își pierduseră orice speranță în privința lui, când a fost în întregime lepădat - după imaginea grăuntelui de grâu care moare pentru a aduce multă roadă. Acesta este paradoxul lui Dumnezeu. Un om, care văzut cu măsura umană, nu mai e bun de nimic, devine cel mai eficace instrument în mâinile lui Dumnezeu, pentru că **Dumnezeu este cel care trăiește în acest om și el este cel care acționează, pentru că Dumnezeu este cel care obține succesul în el.**

A crede înseamnă a-ți recunoaște neputința și a aștepta totul de la Dumnezeu; **or, a-ți cunoaște neputința și a aștepta totul de la Dumnezeu sunt prin excelență mijloace sărace.** Întrezărești și tu valoarea acestora în viața ta ? Totuși, Dumnezeu te ferește cu siguranță de astfel de ocazii. Cine dintre noi nu cunoaște momente de suferință, greutăți deosebite, perioade de pustiu spiritual ? Cine nu se chinuie din cauza lui însuși sau din cauza condițiilor exterioare ale vieții ? Nu se poate să vedem toate acestea, nici să le clasăm sau să le evaluăm. Sunt atât de ascunse încât nu se va găsi în legătură cu acest subiect nici o dată statistică. Într-adevăr, cine poate ști că într-o zi, într-un anumit moment din viața ta, i-ai spus lui Dumnezeu: "Da, vreau asta, vreau tot ce aștepți de la mine." Cine poate ști că într-o zi, când povara îți era foarte grea, tu i-ai spus, poate printre lacrimi, că îl iubești și că vrei să-l iubești. Cine știe de câte ori ai trecut peste tine, ți-ai refuzat ceva, ți-ai sfărâmat voința ? **Aceste mijloace sărace, cele mai importante pentru tine, pentru Biserică și pentru lume, sunt cele care cheamă puterea lui Dumnezeu.** De câte ori ți-a oferit Dumnezeu ocazia de a le folosi ? Poate ai irosit aceste ocazii și ai refuzat să primești darurile de neprețuit ale lui Dumnezeu ? Poate chiar erai supărat pe el și te

revoltai că îți oferea aceste daruri aproape cu forța și îți cerea să nu respingi ceea ce este atât de important în lucrarea de mântuire a lumii ! Acela pe care l-au numit Cerșetorul divin știe să aprecieze valoarea mijloacelor sărace. De asemenea, să nu uiți că este foarte important să suporți cu bucurie umilința, să încerci să zâmbești în tristețea ta, să încerci, ca în ciuda greutăților prin care treci, să privești lumea cu seninătate, cu credința că dragostea va învinge cu siguranță. Dumnezeu nu tratează nimic cu ușurință, nici genunchii care, poate, te dor când stai îngenuncheat, nici picioarele pe care abia le mai simți când stai în picioare în biserică. El cunoaște toate mijloacele sărace care au fost puse la dispoziția ta, el vede respingerea sau acceptarea pe care le hotărăști în adâncul inimii tale. În același timp, acolo, în inima ta sunt hotărâte destinele apropiaților tăi și alor tăi. **Mijloacele sărace, ineficace prin ele însele față de scop, acționează după principiul credinței, ele sunt un semn al acțiunii lui Dumnezeu însuși**.

Spui că te rogi pentru cineva care nu crede, că te rogi mult pentru convertirea sau sănătatea cuiva. Și totuși, totul depinde de ce este rugăciunea ta. Uneori ajunge un singur "da" spus lui Dumnezeu cu bucurie. Acest mijloc simplu, sărac, modest, poate cu adevărat să facă minuni. Când ai un necaz, când Domnul îți propune să fii parte în ceea ce este cel mai important pentru mântuirea sufletelor, gândește-le la Ioan Paul al II-lea, la coroana sa de spini a criticii agresive, la marea lui oboseală mai ales în timpul atât de numeroaselor pelerinaje prin toată lumea. Gândește-te la sfântul Maximilian, acest sfânt căruia i-au reușit atâtea lucruri, dar cu prețul mijloacelor sărace. Totuși, foarte des îi lipsea aerul, uneori chiar se sufoca, mai ales în timpul călătoriilor sale când, după cum spune în scrisorile sale, pur și simplu nu mai putea respira și nu mai avea deloc putere. Cel numit "nebunul Preacuratei", era nebun în utilizarea mijloacelor sărace.

Dacă nu ai înțeles valoarea mijloacelor sărace, înseamnă, de fapt, că n-ai înțeles ce este, în profunzimea sa, creștinismul. Dacă într-adevăr nu înțelegi valoarea și sensul mijloacelor sărace, nu înțelegi nici crucea, or, crucea este centrul Bisericii. De pe înălțimea crucii Iisus ne-a atras la el, de pe înălțimea acestei cruci la piciorul căreia se afla Mama sa, care nu și-a retras "da"-ul în fața

groaznicelor suferințe ale Mântuitorului ei. De pe cruce coboară neîncetat harul divin al Mântuirii și al sfințirii lumii. Mântuitorul te atrage nu prin intrarea sa triumfală în Ierusalim, ci prin cruce, și din înaltul crucii te cheamă să-l urmezi, să-l iubești așa cum te-a iubit - "până la capăt".

Patroana mijloacelor sărace este Fecioara Maria, aceea care, omenește vorbind, nu a înfăptuit în viața sa nici o operă mare. În viața ei nu există deloc mijloace bogate, ci sărăcia, tăcerea, viața ascunsă, umilința, ascultarea, rugăciunea, contemplarea, încredințarea în voia lui Dumnezeu. Ea te cheamă și pe tine la o astfel de viață. Ea vrea să trăiești din credință, vrea ca în inima ta să predomine dorința de a folosi mijloacele sărace, după exemplul vieții ei la Nazaret, vrea să înțelegi adevărul cuprins în constatarea sfântului Ioan al Crucii, că puțină dragoste curată - mijloc sărac - valorează mai mult în ochii lui Dumnezeu și pentru suflet, și aduce mai mult câștig Bisericii decât toate celelalte lucrări luate împreună (cf. *La Montée du Carmel*, 29,2).

Victoria prin credință

Textul biblic clasic care arată în lumina credinței valoarea și sensul mijloacelor sărace, este cel al scenei luptei împotriva amaleciților. În timpul mersului lor prin pustie spre Pământul Făgăduinței, israeliții trebuie să se lupte cu amaleciții care controlau drumurile în deșert (cf. Ieșirea 17, 8-13). Moise este un om al lui Dumnezeu care știe în ce fel poate să-i ducă pe oamenii lui la victorie. Dacă ar fi fost un strateg, gândind numai la victorie, s-ar fi plasat în fruntea luptătorilor săi, cum se procedează strategic. Prin atitudinea sa i-ar fi antrenat cu siguranță după sine, aceștia nu l-ar fi văzut decât pe el. Moise, însă, a făcut ceva ce, din punct de vedere uman și al strategiei militare, era absurd: s-a retras și a lăsat armata sub comanda adjunctului său, Iosua, iar el s-a urcat pe vârful unei coline pentru a se ruga. El știa, ca om al lui Dumnezeu, om al rugăciunii, cine este cel care hotărăște soarta lumii și destinul națiunii sale. Aceasta explică brațele întinse ale lui Moise pe vârful colinei într-un gest de credință. Între el și valea

unde se desfășura lupta exista o strânsă legătură. Când lăsa mâna în jos, armata dădea înapoi. El știa ce înseamnă aceasta: **Dumnezeu voia ca el să facă un efort necurmat, să-și întindă mereu mâinile spre Domnul.** Când mâinile îi deveniră grele, Aaron și Hour, care îl însoțeau pe Moise, i le susținură. Toată ziua, deci, acest gest al mâinilor întinse spre Domnul îi însoți pe israeliți în luptă, și când veni seara victoria fu a lor. Totuși, nu Josua a fost cel care a învins, nu armata lui care lupta jos a repurtat victoria - ci Moise, sus pe colină, este cel care a învins - credința sa este cea care a învins.

Dacă această scenă ar urma să se repete în zilele noastre, atenția ziariștilor, camerele de televiziune, luminile reflectoarelor s-ar îndrepta acolo unde Josua poartă lupta. Ni s-ar părea că acolo se hotărăște totul. Cine dintre noi ar încerca să-și arunce privirea acolo unde un om singur se roagă ? Or, tocmai acest om singur este cel care repurtează victoria, pentru că Dumnezeu triumfă prin credința acestui om.

Aceste mâini întinse ale lui Moise sunt un simbol, ele spun că Dumnezeu este cel care hotărăște în toate. "Tu ești acolo, tu care conduci, de tine depinde totul. Șansa umană poate fi derizorie, dar pentru tine, Dumnezeul meu, nu există lucruri imposibile". **Gestul mâinilor întinse,** ale acelor mâini care se îngreunează din cauza efortului, **este un gest de credință, este un mijloc sărac care exprimă nebunia credinței în puterea nesfârșită și în dragostea infinită a Domnului.**

Maternitatea spirituală

Maternitatea spirituală se realizează prin mijloace sărace, pentru că se realizează prin participarea la moartea lui Cristos: "Dacă grăuntele nu moare el rămâne singur", și la învierea sa: "Dacă moare, aduce multă roadă". Participarea la moartea lui Cristos se realizează mai ales prin acceptarea suferinței (ea face să moară egoismul), iar participarea la Înviere înseamnă nașterea în noi a omului nou, format după chipul lui Cristos, care este iubire. Apostolatul este un dar făcut lui Cristos prezent în sufletul celui

care se dăruiește apostolatului, este nașterea lui Cristos în suflete. După sfântul Pavel, apostolatul este o maternitate spirituală: "Căci eu v-am născut prin Evanghelie în Iisus Cristos" (I Co 4, 15). Apostolatul nostru, ca maternitate spirituală, este, grație credinței, o participare la maternitatea spirituală a Bisericii. **Prin credință, care se exprimă cel mai bine în utilizarea mijloacelor sărace, noi naștem suflete în Cristos.** Maternitatea spirituală se înfăptuiește prin cuvântul viu, care este fructul contactului contemplativ cu Dumnezeu, prin rugăciunea plină de încredințare în voia lui Dumnezeu, dar mai ales prin sacrificiu și suferință.

În viața sfintei Teresa a Pruncului Iisus, doi mari păcătoși au jucat un rol deosebit. Unul a apărut când ea avea paisprezece ani. Era Pranzini, ucigașul a trei persoane, care, condamnat la moarte, nu manifestă nici o căință. Teresa nu putea suporta ideea că acesta moare fără să se împace cu Dumnezeu. Timp de o lună și jumătate, ea își oferă toate rugăciunile și suferințele sale pentru Pranzini. Si primește un semn de la Dumnezeu: în ultimul moment, înainte de execuție, acest mare păcătos ia crucifixul și sărută de trei ori rănile Mântuitorului. Când Teresa va afla, va spune, plină de emoție, Celinei: **Este primul meu fiu**. Cea care, la vârsta de paisprezece ani, avea o atât de clară noțiune de maternitate spirituală, va scrie mai târziu că "numai suferința este cea care poate naște suflete lui Iisus" (cf. *Lettres à Céline*, 8.VII.1891). Pranzini era prototipul tuturor păcătoșilor pentru care Teresa voia să se roage într-un fel special și pentru care voia să-și ofere suferința. Ea știa că rugăciunea poate să nu fie deajuns, că pe talerul balanței - pentru salvarea sufletelor - trebuie să pui și să-i oferi lui Dumnezeu cel mai mare dar - suferința.

A doua figură de mare păcătos, încă mai dramatic după mărturiile sfintei Teresa, era Părintele Hyacinthe Loyson. Acest nume nu figurează în autobiografie, nici în corespondența Teresei, nici în *L'Histoire d'une âme*. Numai în două rânduri, în scrisorile către Celine, ea vorbește de un anumit crin ofilit și murdărit și de un mare vinovat (*Lettres à Céline*, 2.IV.1891; 8.VII.1891). Aflăm despre dorința sa de a salva acest suflet, din actele procesului de beatificare și de canonizare. Hyacinthe Loyson, călugăr carmelit desculț, superior al casei ordinului din Paris, era un excelent orator,

foarte inteligent. Conferințele sale îi emoționau pe auditorii din întreaga Franță; chiar Papa l-a felicitat pentru succesele sale. Totuși, la un moment dat acest eminent preot, din marele predicator care era, devine apostat, un apostat militant. El începe să parcurgă diecezele Franței și, în ciuda numeroaselor proteste, să proclame că Biserica a abandonat adevărata Evanghelie. El a combătut astfel Biserica vreme de patruzeci și trei de ani. Această luptă era, pentru mânăstirea din Lisieux, ceva îngrozitor, într-atât încât nimeni nu îndrăznea să-i pronunțe numele. Pur și simplu nu se vorbea niciodată de el, ceea ce explică de ce numele său nu figurează în scrierile sfintei Teresa care, timp de nouă ani, și-a oferit rugăciunile și suferințele pentru salvarea lui. În cazul lui Pranzini, o lună și jumătate ajunseseră, dar aici nouă ani - și se părea că nu vor ajunge. Părintele Loyson fu excomunicat și mai târziu el scrise o scrisoare deschisă în care acuza Biserica și Carmelul. Aceasta suscită proteste vehemente și o mare indignare. Teresa nu-și pierdu totuși speranța. Ea îi va spune cu inima tremurândă Celinei că convertirea Părintelui Loyson este cea mai mare dorință a sa. "Scumpă Celina, spune ea într-o scrisoare, el este cu siguranță vinovat, mai vinovat poate decât a fost vreodată un păcătos care s-a convertit, dar Iisus nu poate să facă o dată ceea ce nu a făcut încă niciodată ? Și dacă el nu o dorește, ar fi pus el oare în inimile sărmanelor și micuțelor lui mirese o dorință pe care n-ar fi putut-o realiza ?" (*Lettres à Céline*, 8.VII.1891). Este teza sa, invocată adesea, că dacă Iisus inspiră dorința a ceva, aceasta nu este pentru a nu o satisface. "Nu, este sigur că el dorește mai mult decât noi să readucă la turmă acest biată oaie rătăcită; va veni o zi când el îi va deschide ochii..." (ibidem).

Când analizăm credința sfintei Teresa, constatăm că această credință era o certitudine. Ea știe că Hyacinthe Loyson se va converti. "Să nu încetăm să ne rugăm, încrederea face minuni ... și pe urmă, nu sunt meritele noastre, ci cele ale mirelui nostru care devin ale noastre când le oferim Tatălui nostru care este în Ceruri, pentru ca fratele nostru, un fiu al Sfintei Fecioare, să se întoarcă învins să se arunce sub mantia celei mai îndurătoare dintre Mame" (*Lettres à Céline*, 8. VII. 1891). Teresa dorește atât de mult să salveze sufletul acestui preot, încât oferă ultima sa împărtășanie pentru atingerea acestui scop. Moare știind că Părintele Loyson nu s-a

convertit, dar aceasta nu a atins certitudinea credinței sale. Acest preot va muri la cincisprezece ani după moartea Teresei, la vârsta de optzeci și cinci de ani. Iisus a iubit-o atât de mult pe Teresa încât de data asta nu a mai avut nevoie să-i dea un semn. El știa că ea nu va înceta să creadă în această convertire. În 1912, în ziua morții Părintelui Loyson, lângă el nu s-a aflat nici un preot catolic, deci nu s-a spovedit. Se știe, totuși, că înainte de moarte el a primit manuscrisul acelei *L'Histoire d'une âme"* și că a citit dintr-o suflare "scrierile" Sfintei Teresa, pe care le-a calificat drept "nebune și răscolitoare". În momentul teribilei sale agonii, persoanele prezente au auzit ultimele sale cuvinte: "O, dulcele meu Iisus". Acest ultim act de dragoste adresat lui Iisus îndreptățește supoziția că el a fost salvat - grație rugăciunilor și suferințelor Teresei. Și acesta este fiul ei spiritual.

Numai suferința poate naște suflete în Cristos. Această afirmație a Sfintei Teresa spune în ce constă maternitatea spirituală. Mama este cea care dă viață și care susține această viață. Omul se teme de suferință, dar nimeni dintre noi nu poate să scape de aceasta, așa cum nu putem să scăpăm de povara fiecărei zile. Totuși, suferințele și durerile noastre pot fi irosite. Numai acceptarea și asocierea lor cu crucea lui Iisus ne vor permite să pătrundem extraordinarul mister al maternității spirituale. O astfel de maternitate este vocația noastră, în virtutea participării la preoția regală a credincioșilor. Noi trebuie să cucerim și să naștem suflete lui Iisus. Gândește-te câte lucruri grele există în viața ta: poate o sănătate șubredă, o ceartă în familie, copii recalcitranți, o greutate spirituală care te strivește. Pot fi chiar lucruri mici, dar dacă ele sunt acceptate și oferite, ele determină participarea ta la maternitatea spirituală a Bisericii, la nașterea de suflete lui Cristos. **Nimic nu este mai important**. Aceasta se poate înfăptui prin apostolatul cuvântului și al rugăciunii, dar suferința reprezintă mijlocul cel mai eficace. Ea este forma de apostolat cea mai eficace (mijloc sărac), pentru că în ea se află mai multă despuiere, mai puțin din eul fiecăruia și mai mult din Cristos - **în suferință se intensifică acțiunea crucii**.

Mărturia lui Ioan Paul al II-lea

La 25 mai 1985, în piața Sfântul Petru din Roma, Papa Ioan Paul al II-lea îi înmânează toca de cardinal arhiepiscopului Andrzej Maria Deskur. Era un consistoriu particular, provocând uimire. De ce-l făcea Papa cardinal pe un om paralizat? Demnitatea de cardinal nu este, de fapt, nici un titlu, nici o recompensă pentru munca episcopului. Cardinalii sunt primii consilieri și colaboratori ai Papei, ei îndeplinesc funcții foarte importante în Biserică. De ce un om care din cauza suferinței nu mai este apt de muncă a fost numit cardinal? Ioan Paul al II-lea a lămurit cu discreție misterul acestei numiri, în seara zilei în care s-a ținut consistoriul, în discursul rostit în fața pelerinilor din Polonia, când a spus despre cardinalul Deskur: "Am cu el legături speciale din timpul studiilor mele, trecând prin anii de facultate, anii de preoție și numeroase întâlniri la Roma, și în special ultima întâlnire înainte de Conclav. În acest timp, Providența divină l-a lovit pe Monseniorul Deskur cu această grea infirmitate, pe care o suportă până astăzi. Dintre toți cardinalii creați astăzi, numai el este invalid, deplasându-se cu un fotoliu pe rotile, și aduce acestui colegiu un stigmat deosebit, stigmatul suferinței - stigmatul suferinței care este un sacrificiu. Noi nu cunoaștem intențiile lui Dumnezeu, nu cunoaștem misterele divine, dar personal mi-e greu să rezist impresiei că acest sacrificiu al arhiepiscopului, astăzi cardinalul Andrzej, este în legătură cu conclavul care a avut loc în mijlocul lui octombrie 1978." Sfântul Părinte vede în suferința arhiepiscopului Andrzej Deskur prețul faptului că el, cardinalul Wojtyla, a putut deveni vicarul lui Cristos. Știm, de altfel, că imediat după alegerea sa, Papa și-a îndreptat pașii întâi spre clinica Gemelli unde se găsea, grav bolnav pe atunci, arhiepiscopul paralizat Andrzej Maria Deskur, cel căruia Papa, după convingerea sa, îi datora atât de mult și care a dat cea mai bună parte - de a-l ajuta prin suferință - parte grea, dar cea mai eficace, ca de altfel toate mijloacele sărace. Faptul că arhiepiscopul Andrzej Maria Deskur a obținut demnitatea de cardinal este ca o subliniere indirectă prin Ioan Paul al II-lea a valorii mijloacelor sărace.

Cardinalul Deskur a fost președintele Comisiei pontificale pentru Mijloacele de transmitere socială. El se ocupa, deci, de

difuzarea și funcționarea mijloacelor bogate în Biserică. Și făcea mult în acest domeniu. El a adus o mare contribuție la pregătirea documentelor ecleziale definind orientarea mijloacelor catolice de transmisie. Papa, totuși, nu vorbește aproape deloc despre aceste merite, despre marea lui contribuție la dezvoltarea mijloacelor de transmitere. Ai impresia că vrea să sublinieze prin asta valoarea mijloacelor sărace, și anume că el aduce în colegiul cardinalilor stigmatul suferinței a cărei victimă este.

În după-amiaza de 1 iunie, cardinalul Andrzej Maria Deskur și-a luat în posesie biserica al cărei titular era, San Cesareo din Palatio, aceeași pe care o obținuse cardinalul Wojtyla în 1967. Cardinalul, în majestatea suferinței, celebră Sfânta Liturghie așezat. În locul tronului de cardinal, lângă un altar scund se afla un fotoliu rulant. Mâna sa paralizată ținea cu greutate crucea. Un paradox specific - președintele Comisiei pontificale pentru mijloacele bogate era marcat de stigmatul mijloacelor sărace.

Tot în contextul doctrinei mijloacelor sărace trebuie înțelese cuvintele lui Ioan Paul al II-lea privind atentatul la viața sa. El numește acest eveniment un **har special**. La 14 octombrie 1981, în timpul audienței generale din Piața Sfântul Petru, adresându-se miilor de pelerini, el va pronunța aceste cuvinte semnificative: "Dumnezeu mi-a îngăduit să cunosc suferințe, în intervalul ultimelor luni, mi-a îngăduit să cunosc pericolul morții, mi-a îngăduit în același timp să înțeleg clar și profund că se află aici un har special pe care mi l-a acordat în calitate de om. În același timp, dat fiind ministeriul pe care îl exercit în calitate de urmaș al Sfântului Petru, acesta este un har pentru Biserică. Cristos mi-a acordat harul de a putea, prin suferința și prin amenințarea care a planat asupra vieții și sănătății mele, să depun mărturie despre iubirea sa. Tocmai asta este ceea ce consider eu un har special, și dedic acțiuni de mulțumire specială Spiritului Sfânt și Preacuratei Fecioare."

Fără aceste mijloace sărace, fără suferința de care este marcată viața lui Ioan Paul al II-lea, ar putea el conduce Biserica atât de eficient, ar putea el antrena mulțimile? Papa va reveni asupra zilelor grele ale atentatului încă o dată, la 4 noiembrie 1981, în ziua sfântului patronim: "Evenimentul din 13 mai mi-a dat mult

de gândit, m-a făcut să-mi reconsider viața umană și creștină o dată în plus în lumina Evangheliei, la lumina cuvintelor despre grăuntele care trebuie să moară pentru a putea aduce roade."

PARTEA A TREIA

ACTUALIZAREA CREDINȚEI

Credința trebuie să ne pătrundă întreaga viață. Dacă este așa, credinciosul, cu întreaga sa umanitate și întreaga sa ancorare în cotidian, intră în relație cu Dumnezeu. Credința culminează în taine, mai ales în tainele inițierii creștine. Grație credinței, putem vedea în ele acțiunea mântuitoare a lui Cristos și să o primim.

Prima taină a inițierii creștine este **botezul**. Prin el obținem darul credinței, cu viața supranaturală. În botezatul grefat pe Cristos se înfăptuiește consacrarea fundamentală - persoana umană este dedicată lui Dumnezeu și chemată la sfințenie.

Mirul, a doua taină a inițierii creștine, amplifică dinamismul credinței, conferă persoanei confirmate o forță deosebită a Duhului Sfânt și o angajează în propagarea credinței și în apărarea ei.

În **Euharistie**, taina cu care culminează credința, a treia taină a inițierii, putem să ne unim într-un mod special cu Cristos crucificat și înviat. Apogeul vieții

în credință este participarea la Sacrificiul mântuitor al lui Cristos, prin care ne oferim cu ofranda lui Cristos lui Dumnezeu Tatăl. Euharistia, în timpul căreia oferim împreună sacrificiul și în timpul căreia ne unim cu Cristos, creează comunitatea de credință.

Credința se actualizează într-un mod special în rugăciune, care este un dialog al omului cu Tatăl prin Iisus Cristos în Duhul Sfânt, dialog inaugurat și dezvoltat prin credință.

Credința se realizează de asemenea prin forma de dialog cu Dumnezeu care înseamnă **ascultarea cuvântului lui Dumnezeu**, când, de bună voie, omul se încredințează lui Dumnezeu care se revelă, făcând dovada că-și supune rațiunea și voința în ascultarea credinței.

Este nevoie de asemenea ca ea să se exprime în actele de caritate, fără de care devine un lucru mort.

Credința, pentru că este un proces continuu de convertire, este o deschidere nesfârșită spre dragostea lui Dumnezeu și primirea continuă a acestei iubiri pentru a o împărtăși și altora.

CAPITOLUL 1

BOTEZUL

Botezul, ca și celelalte taine, este forma supremă de realizare a credinței. El este baza și începutul acestui proces, "primul început al plenitudinii vieții în Cristos" (*Unitatis redintegratio*, n. 22). În gândirea conciliară, taina botezului, ca și celelalte taine, a fost numită taina credinței, pentru că toate tainele cer credința, o presupun și o exprimă și, în același timp, îi asigură creșterea. Credința precede botezul și duce la acesta, ea este o dispoziție care permite primirea acestuia.

Prin botez, noi murim păcatului. Este o moarte autentică, distrugerea în om a ceea ce este rău în el, nerăscumpărat, pentru **ca el să poată renaște ca fiu al lui Dumnezeu, devenind astfel o creatură nouă** - un participant la natura divină chemat la sfințenie. Prin botez, omul este consacrat lui Dumnezeu, el devine adevăratul său adorator și copil adoptiv. Vorbind de botez, Conciliul ne arată adevăruri care depășesc gândirea umană și imaginația. El spune că suntem grefați pe Cristos crucificat și adorat și vorbește de

asemănarea noastră cu Cristos. El spune că prin botez omul primește darul credinței și, începând din acest moment, el participă la preoția regală a lui Cristos, devenind astfel participant la slujba sa sacerdotală, profetică și regală. El spune de asemenea că omul este încorporat în Trupul Mistic al lui Cristos, deși nu încă într-un fel perfect.

Cufundarea în moarte şi învierea lui Cristos

Din cauza prea puținei lor credințe, botezul continuă să rămână o taină ignorată de creștini. Trebuie o credință profundă pentru a înțelege aceste cuvinte ale sfântului Pavel: "Căci voi ați murit și viața voastră este ascunsă cu Cristos întru Dumnezeu" (Col 3,3). Expresia paulină "voi ați murit" conține aceeași idee, exprimată de Apostol în Epistola sa către romani, când scrie despre importanța tainei botezului care ne introduce în viața lui Cristos: "Au nu știți că toți câți în Cristos Iisus ne-am botezat, întru moartea lui ne-am botezat ?" (Rom 6,3). În virtutea morții sale intrăm noi, prin botez, în viața nouă. Această primă taină a Bisericii este începutul "vieții noastre ascunsă cu Cristos întru Dumnezeu". Botezul este **izvor de credință.** El inaugurează în noi viața supranaturală care este o viață de credință, speranță și caritate.

Începând din acest moment, noi suntem cu Cristos morți pentru păcat, pentru răul moral, pentru tot ce nu este Cristos. Este o moarte autentică, pentru că orice lipire de lume, orice lipire de toate celelalte valori, în afară de Dumnezeu, trebuie să moară în noi, pentru ca noi să putem trece într-o viață nouă, inaugurată prin învierea lui Cristos.

În fiecare sistem religios apare fenomenul dublei nașteri. Omul se naște nu numai în sens fizic, el se naște de asemenea în sens spiritual. Nașterea în sens spiritual este un fel de inițiere. În anumite religii necreștine, aceasta a fost dezvoltată până la forme extrem de dramatice, fondate pe simbolistica morții și a noii nașteri. Caracterul dramatic al acestor forme vine din utilizarea în simbolistica lor a ceea ce sperie în moarte și a ceea ce este perceput

ca extraordinar în viața nouă. Multe din aceste forme dramatizate se referă la simboluri și imagini precum înmormântarea, aruncarea printr-o deschidere înconjurată de flăcări puternice, înghițirea de către un monstru mitic, îngroparea cu resturi umane. Toate acestea țintesc să producă o comoție, un șoc care să zdruncine imaginația omului. Într-adevăr, într-un sistem necreștin inițierea face apel numai la imaginație, pentru că ea nu se poate referi decât la aceasta.

În creștinism, inițierea, înțeleasă ca naștere la o viață supranaturală, se înfăptuiește prin trei taine: botez, mir și Euharistie. Simbolica și semnele sacramentale se referă în aceste taine la credință, și nu la imaginație. Referirea la imaginație ar fi de altfel inutilă în cazul tainelor, pentru că ceea ce semnifică semnele sacramentale depășește orice gândire umană și orice imaginație.

Prin botez, un fel de organism nou, supranatural, este grefat în natura umană. În viața dusă până acum este grefată o viață nouă. Dacă un savant oarecare ar reuși să transplanteze viața animală în ceva care, înainte, avea o viață vegetală, de exemplu într-o plantă, lumea ar primi acest eveniment cu cea mai mare uimire. Martorii unei astfel de experiențe ar avea un șoc văzând cum o plantă începe să vadă, să audă, să simtă, să acționeze când aude o voce. Acest eveniment ar trece, cu siguranță, drept cel mai mare miracol înfăptuit de geniul uman. Totuși, grefa care se operează prin taina botezului depășește într-un fel inimaginabil o astfel de transplantare fictivă a unui nou gen de viață.

Când privim semnele sacramentale, această neînsemnată cantitate de apă vărsată pe capul unui nou-născut sau al unui catehumen adult, ungerea cu sfântul mir, lumânarea și veșmântul alb, aceste semne nu sunt în măsură să ne arate realitatea care se înfăptuiește atunci. Fără credință, omul este incapabil să o înțeleagă sau să o conceapă. **Numai o credință vie ne permite să vedem în botez acțiunea mântuitoare a lui Cristos și să o acceptăm.** Botezul face ca această noutate absolută a vieții inaugurate de Cristos în istoria omului prin învierea sa să devină partea noastră. Această noutate a vieții este eliberarea de moștenirea păcatului și de "sclavia" lui; este sanctificarea în adevăr. Este descoperirea vocației noastre de a ne uni cu Dumnezeu și de a trăi cu Cristos în el.

Această noutate conține originea tuturor vocațiilor umane. Pentru că, în definitiv, orice vocație, fie că este vocația pentru starea preoțească sau pentru starea religioasă, fie că este vocația pentru paternitate sau maternitate, tinde spre o deplină realizare a tainei botezului.

Moartea cu Cristos, inaugurată în botez, ne face participanți la roadele Învierii, după asemănarea grăuntelui care, căzut în pământ, moare pentru a purta roadele vieții noi. Prin botez se realizează consacrarea fundamentală - consacrarea persoanei umane lui Dumnezeu, în stăpânire. Această consacrare se poate realiza prin harurile mântuirii aduse de Cristos și ea este în același timp răspunsul nostru la această mântuire.

Trebuie să revenim neîncetat la harurile tainei botezului, pentru a ajunge, într-o anumită măsură, la starea de puritate a sufletului care ne este dată în momentul inițierii baptismale, prin fidelitatea față de aceste haruri extraordinare și particulare. Într-adevăr, prin scufundarea în moarte și în Învierea lui Iisus, care are loc în momentul botezului, ajungem la o stare de puritate pe care apoi, adesea, o compromitem. Harurile botezului ne sunt date pentru totdeauna, totuși cel mai adesea noi le risipim cedând răului. Când vrem să mergem spre sfințenie, putem prin etape succesive de purificare să ajungem din nou la această stare specială pe care anterior am irosit-o, prin infidelitatea noastră față de harurile botezului. Întregul nostru drum spre sfințenie nu este altceva decât o apropiere de starea de spirit obținută în momentul botezului.

Progresul în viața interioară constă într-o dorință din ce în ce mai puternică de a transpune în fapt harurile botezului, haruri care ne fac asemănători lui Cristos prin viața în spiritul celor opt fericiri. "Cine își va pierde viața pentru mine o va afla" (Mt 16,25). Această "pierdere a vieții" începe deja în taina botezului și trebuie să se realizeze toată viața noastră. Trebuie să ne pierdem viața pentru Cristos, străduindu-ne să-l imităm din ce în ce mai deplin pe drumul concret al vieții noastre conform voinței sale și a scopurilor sale în ce ne privește. Noi trebuie să fim "îngropați" cu Cristos, trebuie așadar să trecem prin moartea noastră. De aceea "viața noastră ascunsă în Dumnezeu cu Cristos", sfințenia noastră nu se poate realiza decât pe măsura morții noastre pentru tot ce

ne separă de Dumnezeu. Prin pierderea vieții noastre pentru Cristos ne realizăm vocația de a ne regăsi în el care este "toată plinătatea" (Col 2, 9).

"Darul credinței" acordat în taina botezului (*Gravissimum educationis*, n. 2) trebuie să ducă la o creștere constantă a lipirii noastre de Cristos. Botezul ni se prezintă nu numai ca ceva de realizat, ci și ca o anumită sarcină care nu va fi pe deplin realizată decât în momentul unirii noastre cu Cristos, când putem repeta după Sfântul Pavel: "nu eu mai trăiesc, ci Cristos trăiește în mine". (Ga 2,20).

Încorporarea în Trupul lui Cristos

Efectul mântuitor esențial al sfântului botez este că **el îl încorporează pe botezat în comuniunea Bisericii**. Credința care se naște din botez face să ieșim din izolarea "eului" nostru și să intrăm în comuniune cu Iisus și cu cei care sunt o bucată din Trupul lui mistic. Biserica devine locul credinței tale. Credința ta este un fragment din credința Bisericii, în afara căreia nu ai avea nici o șansă de dezvoltare.

Potrivit formulărilor Conciliului, Trupul mistic al lui Cristos este edificat prin tainele inițierii creștine. Prin botez, noi suntem încorporați în acesta și apoi întăriți prin mir și Euharistie. Totuși, este imposibil să ne dăm seama de apartenența noastră la Trupul mistic al lui Cristos și să trăim această apartenență fără o credință vie.

Foarte adesea, cei care o înconjoară pe persoana ce primește botezul sunt ca niște orbi, privesc, dar nici nu văd, nici nu înțeleg. Inconștienți de extraordinarul eveniment care se înfăptuiește, ei sunt interesați mai degrabă de comportamentul copilului, dacă plânge sau dacă rămâne liniștit. Dacă ar avea credință, ei ar suferi un șoc, pentru că ar înțelege ce mare eveniment are loc în momentul când curge apa pe capul celui botezat*, și când sunt pronunțate cuvintele: "Te botez în numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului

* Sau când capul celui ce primește botezul este scufundat în apă (n.trad.)

Duh". Numai o credință vie îți va permite să sesizezi semnele sacramentale foarte simple și să ajungi la realitatea extraordinară care se înfăptuiește în acel moment. Lipsa de credință poate duce la o înțelegere magică a efectului tainei botezului sau la a o înțelege în sensul unei activități ecleziastice pur exterioară.

Nu îți poți zidi, nici adânci credința personală, al cărei izvor este botezul, prin dialogul personal cu Iisus, pentru că **credința are o dimensiune de comuniune** și în această dimensiune trebuie să se nască și să se dezvolte ea. Taina botezului este un eveniment foarte important pentru întreaga parohie. Comunitatea cea mai apropiată a credincioșilor trebuie să-l însoțească pe cel care primește această primă taină a Bisericii prin rugăciune și atitudine credincioasă. Prin această taină, Dumnezeu acordă cu adevărat haruri excepționale nu numai noului botezat, ci și comunității care îl primește; ea primește în sânul ei un membru nou, sfințit. Este deci important ca noi toți să primim acest mare dar al lui Dumnezeu într-un spirit de credință și de recunoștință profunde.

Prin taina botezului, intri în comuniune cu sfinții. Harul lui Cristos, ca un imens fluviu de viață, îi pătrunde pe toți cei care țin de Trupul mistic al lui Cristos. În toți acționează același Duh Sfânt. Fiecare dintre noi primește aceste haruri nu numai pentru el, ci de asemenea pentru ceilalți, el le propagă prin cuvânt, gândire și lucrare iubitoare. Creșterea în har printr-o mai mare fidelitate față de Dumnezeu intensifică lumina specifică pe care o răspândim asupra altora, și aceasta nu numai prin cuvântul rostit sau scris și dând un bun exemplu, dar și independent de activitățile directe și de distanța fizică. "Rugăciunea altora îți aparține și ție - va spune Romano Guardini - la fel cum îți aparțin și activitatea, creșterea spirituală, puritatea inimii lor". Te-ai gândit vreodată la comunitatea suferinței, la faptul că harurile care vin din suferința unuia trec și la altul ? **Dacă, unindu-te cu suferințele lui Cristos, îți oferi încercările tale dureroase pentru alții, atunci acestea devin pentru ei o putere vie, benefică și mântuitoare.** Peste toate obstacolele și distanțele, aduci un ajutor acolo unde nimic altceva nu poate ajuta (cf. R.GUARDINI, *Il senso della Chiesa*, Sensul Bisericii).

Nimeni nu este o insulă solitară. Ca Trup mistic al lui Cristos, formăm un sistem specific de vase comunicante. Fiecare bine pe care îl faci, ca și orice rău comiți, are o dimensiune, produce o presiune supranaturală specifică de jos în sus, de bine sau de rău, asupra altora. Rugăciunea văzută în lumina credinței se situează în cadrul sistemului de vase comunicante. În această calitate, ea nu este niciodată o rugăciune solitară. În calitate de membru al Trupului mistic al lui Cristos, te îmbogățești sau sărăcești prin rugăciunea ta de credință. Aceasta determină dimensiunea eclezială a rugăciunii și definește responsabilitatea ta pentru Biserică, pentru ceilalți. Nu este vorba de simpla recitare a rugăciunilor, ci de o rugăciune autentică, reală, care, ca formă de realizare a credinței, ajunge până la Dumnezeu. Pentru a acționa asupra celorlalți, rugăciunea nu trebuie neapărat să aibă un caracter absolut și nominal mijlocitor. Ajunge ca în tine să crească credința, speranța și caritatea și prin chiar aceasta se intensifică în tine viața de rugăciune, pentru ca Biserica, pentru ca ceilalți și pentru ca întreg Trupul mistic al lui Cristos să poată simți efectul benefic, mântuitor.

În Trupul mistic al lui Cristos astfel înțeles funcționează legături reciproce, mai mult sau mai puțin apropiate, mai multe sau mai puțin profunde. Imaginea fizică a **vaselor comunicante** ne poate apropia mai mult de misterul legăturilor reciproce din Trupul mistic al lui Cristos. Familia, de exemplu, ca Biserică domestică, este un sistem de vase comunicante. În general, când Dumnezeu vrea să acționeze asupra unui grup determinat de persoane, el se folosește într-un mod special de unul dintre ei pentru ca, prin el, să acorde haruri celorlalți. Să luăm exemplul unei familii de patru persoane, dintre care trei sunt închise vieții de har. Acestea sunt ca niște eprubete închise ermetic. Dacă una dintre ele încearcă să se convertească la Dumnezeu, ea devine un canal de har pentru persoanele cele mai apropiate. Ea are două posibilități de a acționa. Să ne servim în continuare de imaginea vaselor comunicante: ea poate încerca să scoată dopurile "eprubetelor" pe sus, cum se scoate dopul unei sticle cu tirbușonul. Cum însă acest dop este un țesut viu al personalității umane, o astfel de smulgere de sus va fi întotdeauna asociată cu suferința, cu o rană dureroasă și într-o anumită măsură destructivă, și cu o constrângere limitând

libertatea. Dumnezeu nu vrea așa ceva, Dumnezeu vrea ca omul să aibă libertatea de a alege, în favoarea unei credințe și a unei iubiri mai complete, decizie luată în **libertate**. El preferă ca aceste dopuri să fie scoase pe jos, prin creșterea specifică a harului în eprubeta **ta**. Înainte de a începe să-i convertești pe alții, încearcă să te convertești tu însuți. Important este gradul credinței tale, al lipirii tale de Cristos. "Puțin contează ceea ce faci, a spus Ioan Paul al II-lea, important este ceea ce ești". **Cu cât va fi mai mult bine în tine, cu cât vei fi mai credincios harului, cu atât acțiunea ta asupra altora va fi mai eficace.** Dacă, deci, femeia vrea să-l convertească pe soțul ei care, de exemplu, se îmbată, ea trebuie să înceapă cu ea însăși. Ea este cea care trebuie să se convertească mai întâi. Numai din momentul în care harul va începe să crească în ea, când convertirea sa se va adânci, această forță crescândă de jos, forță a binelui, va produce convertirea partenerului de viață. Trebuie să începem reforma lumii, transformarea celorlalți prin noi înșine. În tine trebuie să crească viața lui Cristos într-o așa măsură încât harurile și binele acceptate de tine să producă convertirea celorlalți. Opera ta de convertire a altora poate, totuși, cu toate acestea, să rămâne ineficace, ea va putea primi o "presiune" din ce în ce mai mare din partea harului în "eprubeta" ta. Astfel, Dumnezeu va putea cere de la tine o viață interioară mai intensă, adică o dăruire totală a ta, o înaintare radicală spre sfințenie. Acestea sunt consecințele apartenenței tale la Trupul mistic al lui Cristos, urmările acestui extraordinar adevăr că, prin botez, tu ai devenit membru al lui Cristos în întregime, al Trupului său mistic.

G. K. Chesterton scrie că, în istoria Bisericii, credința creștină a cunoscut cel puțin de cinci ori o moarte aparentă (cf. *The everlasting man*, Omul veșnic). Una din aceste perioade dramatice de "moarte lentă a Bisericii" era aceea a Sfântului Francisc de Assisi. Numeroasele bule ale Papei Inocențiu al III-lea stigmatizând abuzurile cele mai scandaloase aduc mărturii, între altele, despre imaginea extrem de lugubră a Bisericii în secolul al XII-lea: cămătărie, venalitate, lăcomie, beții, desfrâu. În această mare corupție a moravurilor, marile erezii fanatice și agresive au apărut în Europa și printre ele mișcarea albigensilor și a valdensilor, care a dat mult de furcă Bisericii. O altă lovitură dată Bisericii a fost

creșterea numărului predicatorilor itineranți, criticându-i neîncetat pe ecleziaști, adesea căzuți pradă lăcomiei de bogății, cărora li se opunea modelul sărăciei evanghelice.

Francisc nu critica niciodată pe nimeni. El considera într-adevăr că dacă răul domnește pretutindeni, el este cel care trebuie să se convertească mai întâi, și nu ceilalți. Dacă în jurul lui aveau loc un astfel de desfrâu și de lux, el trebuia să devină în mod radical sărac și curat, pentru că se simțea responsabil pentru acestea. **Sfinții se deosebesc de uneltitorii de erezii, prin faptul că aceștia din urmă vor să-i convertească pe alții și nu pe ei înșiși, în vreme ce sfinții îndreaptă orice critică împotriva lor înșiși. Pentru ca lumea să fie mai bună, se străduiesc să se convertească mai întâi ei înșiși**. Cu cât vedea mai multă corupție și scandaluri în jurul lui, cu atât dorea mai mult Francisc să semene cu Cristos cel curat, umil și sărac. El, Francisc, era vinovat de faptul că lumea era atât de rea, și așa stând lucrurile, el, Francisc, trebuia să se convertească radical - și istoria i-a dat dreptate. Când Francisc s-a convertit cu adevărat, când a devenit atât de "transparent" pentru Domnul încât fața lui Cristos se putea reflecta în el, Europa a început să se trezească din cădere. Astfel, s-a înfăptuit visul în care Inocențiu al III-lea a văzut o figură semănând cu Francisc, susținând zidurile clătinătoare ale Bazilicii din Latran, numită "mamă și conducătoare a tuturor bisericilor" (*Symbole de toute l'Église*), și salvând-o.

Prin puterea sfințeniei lui Francisc, Cristos a ridicat Biserica din "moartea" credinței. Lumea s-a îmbogățit prin sfințenia sa, nu atât în virtutea cunoașterii unui om care trăia spiritul Evangheliei într-un mod neobișnuit și eroic, ci pentru că, potrivit principiului vaselor comunicante - sfințenia sa acționa asupra unor persoane pe care nu le întâlnise niciodată. Lumina credinței îți îngăduie să afli că, prin botez, aparții Trupului lui Cristos, că ai fost inclus în sistemul de vase comunicante al acestui Trup care are atâta nevoie de convertirea și de sfințenia ta. Grație luminii credinței, înveți că schimbarea altora trebuie să înceapă întotdeauna cu schimbarea ta.

Fiecare bine pe care îl înfăptuiești acționează asupra celorlalți, **fidelitatea ta este o forță pentru cei pe care îi iubești**. Împărtășania ta este nu numai forța ta, ci și un aliment pentru soțul, copiii, frații

și prietenii tăi, pentru parohie, Biserică, lume. Începe, deci, cu tine însuți, cu propria ta deschidere spre Cristos. Dumnezeu vrea să te sfințești și, prin sfințenia ta, să fie sfințit mediul tău, cei apropiați ție, Biserica și lumea.

Preoția credincioșilor

Preoția universală a credincioșilor, care decurge din botez, se exprimă în modul cel mai complet în sacrificiul Euharistiei. Când celebrează sfânta Liturghie, preotul îl reprezintă nu numai pe Cristos-Preotul, dar și pe credincioși, care, cu el și prin intermediul lui, oferă sacrificiul lui Cristos, oferindu-se în același timp pe ei înșiși lui Dumnezeu. Este ceea ce spune clar Conciliul Vatican II: "În virtutea sfântului botez, credincioșii au o parte în funcția preoțească a lui Cristos pentru a celebra cultul spiritual, oferindu-se pe ei înșiși lui, în sacrificiu. Ei sunt sfințiți prin renașterea și ungerea cu Sfântul Duh, în calitate de locuință spirituală și preoție sfântă pentru a oferi sacrificii spirituale prin toate acțiunile proprii creștinilor" (cf. *Lumen gentium*, n.10). În Sfânta Liturghie se realizează o asimilare specială a celui botezat în Iisus Cristos, pentru că el nu este numai cel care cooperează la sacrificiu, ci devine el însuși un dar care intervine în favoarea altora.

Preoția universală a credincioșilor este legată de chemarea de a da totul lui Dumnezeu, de chemarea la sfințenie. Liturghia ta, celebrată în cadrul preoției universale a credincioșilor, este bună când într-adevăr te dăruiești până la capăt lui Cristos și prin el te dăruiești Tatălui, când nu vrei nimic pentru tine și consimți să fii lipsit de toate, precum Cristos. Dumnezeu, gelos pe iubirea ta, dorește o astfel de dăruire totală. Preoția credincioșilor trebuie să te conducă la o asemănare încă și mai mare cu Cristos. Trebuie, la fel ca Iisus, să fii un dar total pentru Tatăl, nereținând nimic pentru tine, pentru că numai atunci el ți se va da cu totul și va intra cu totul în tine.

Prezența crescândă a lui Cristos în tine trebuie transmisă și celorlalți. Prin botez ești chemat la *contemplata aliis tradere* - să

transmiți altora ceea ce trăiești. Prin virtutea botezului, într-adevăr, devii participant la oficiul profetic al lui Cristos. Ești chemat, așadar, să exerciți funcții apostolice și evanghelizatoare. Sfântul Petru leagă preoția credincioșilor de obligația de apostolat și evanghelizare: Voi sunteți "preoția împărătească" "pentru ca să vestiți în lume bunătățile Celui ce v-a chemat din întuneric la lumina Sa cea minunată" (cf. 1 P 2, 9).

În predica pronunțată la 29 ianuarie 1979 în Mexic, Sfântul Părinte a spus: "Toți credincioșii, în virtutea tainelor botezului și mirului, trebuie să mărturisească public credința pe care au primit-o de la Dumnezeu prin mijlocirea Bisericii. Ei trebuie să o propage și să o apere ca adevărați martori ai lui Cristos, pentru că ei sunt chemați la evanghelizare - obligație fundamentală a tutoror membrilor poporului lui Dumnezeu". Trebuie, totuși, să-ți amintești că eficacitatea acțiunii tale apostolice va veni dintr-o profundă viață interioară, din viața de rugăciune și din dăruirea totală lui Cristos-Preotul, după exemplul Fecioarei Maria a cărei consacrare virginală și totală lui Dumnezeu a devenit izvorul maternității ei spirituale referitoare la suflete. Botezul, care te naște pentru credință, te cheamă și la o astfel de maternitate.

CAPITOLUL 2

MIRUL

Taina mirului este strâns legată de botez și de Euharistie, fiind, ca și acestea, o taină a inițierii creștine. Dacă botezul îl încorporează pe cel botezat în Biserică, în timp ce mirul împlinește o încorporare mai profundă, mai deplină în Trupul lui Cristos. Taina mirului înzecește dinamismul harului primit la botez și conferă o putere deosebită a Duhului Sfânt, angajându-l astfel pe credincios să-l mărturisească pe Cristos, să propage credința și să o apere (cf. *Lumen gentium*, n.11). Mirul, asemeni botezului și Împărtășaniei, este o taină care determină și adîncește procesul de asimilare a omului credincios lui Cristos.

Prin taina mirului, primim binecuvântarea Rusaliilor - plenitudinea Duhului Sfânt. In textele liturgice, Biserica compară harul acestei taine cu harul extraordinar care a fost împărțit apostolilor în ziua Rusaliilor. Miruirea este o "pogorâre" solemnă a Sfântului Duh asupra celor botezați, Sfântul Duh care dorește să conducă la maturitate ceea ce a împlinit deja, odată pentru

totdeauna, prin taina botezului. Rodul deosebit al acestei taine este **darul credinței mature**, acordată de Duhul Sfânt prin **harurile renunțării de sine.**

Renunțarea de sine, condiție a împlinirii

Credința noastră se va adânci dacă renunțăm la sistemele noastre de securitate, la ceea ce generează în noi sentimentul de forță, de putere și de importanță. Renunțarea de sine înseamnă a face loc credinței, care cere smerenie. Despuindu-te de propria putere și de forțele tale, Dumnezeu te apropie de el, te așează în adevăr și te face să ai mai multă nevoie de el – or, acest dar este unul foarte important.

Sfântul Ioan al Crucii va spune că **Dumnezeu iubește cel mai mult sufletul atunci când îl despoaie**, pentru că omul poate ajunge atunci la plinătatea credinței. Când nu găsești sprijin în nici un sistem de securitate, poți fi atras de Dumnezeu, pentru a te sprijini numai pe el, unica stâncă a salvării tale. **Darul renunțării de sine este un dar deosebit al Sfântului Duh, care îl despoaie pe om înainte de a se coborî asupra lui**. Deseori nu înțelegem pe deplin acțiunea Duhului Sfânt. El este Putere, Consolare, el este Iubirea Tatălui și a Fiului, dar uităm adesea că el este principalul Ziditor al sfințeniei noastre. El este, prin urmare, acela care împlinește întregul proces indispensabil pe calea unirii cu Dumnezeu, incluzând elemente de atracție și elemente de purificare, deci elemente ale despuierii noastre. Sfântul Duh este acela care ne despoaie, **el este acela care ne face săraci**. El este, așa cum spunem în Liturghie, Tatăl celor săraci, acela deci care împlinește totul.

Oare, Sfântul Duh ne împlinește pentru a ne face mai bogați ? Așa ceva nu ar avea sens, pentru că bogăția spiritului este numită în Evanghelie "blestem". **Darul Său este de a ne despuia** și de a ne face și mai săraci, ca noi să fim și mai deschiși puterii și iubirii sale. Numai atunci **va deveni el însuși har pentru noi**, pentru că va putea să coboare în acest gol al despuierii noastre și să îl umple cu puterea și cu iubirea lui fără margini.

Un fel deosebit de important de despuiere, prin care Sfântul Duh ne pregătește pentru "pogorârea" sa, este despuierea de falsa imagine pe care o avem despre noi înșine, eliberându-ne astfel de minciună. In Evanghelia sa, Sf. Ioan ne transmite promisiunea lui Cristos că Mângâietorul - Duhul Sfânt - prin venirea sa, va vădi lumea de păcat (Cf. Ioan 16, 8). Așadar, una dintre funcțiile Duhului Sfînt care coboară asupra noastră în taina confirmării constă în a ne acorda harul umilinței. Acesta este darul fundamental al Sfântului Duh. Prin el aflăm cine suntem cu adevărat și ne convingem că suntem păcătoși, oameni cu puțină credință.

Dacă ești sigur de tine, dacă până acum nu ți-ai descoperit condiția de păcătos și dacă ieși cu bine din tot felul de situații, nu ai nevoie, la drept vorbind, de Sfântul Duh. Atitudinea de îngâmfare și lipsa de smerenie închid ușa inimii tale în fața pogorârii lui. Dacă nu te simți păcătos, nu vei dori acțiunea salvatoare a Sfântului Duh în viața ta și nu vei primi harurile tainei mirului. Umilința și credința, aceste daruri fundamentale ale Sfântului Duh, ne deschid spre pogorârea lui tot mai completă asupra noastră și spre primirea acesteia ca pe un dar de la El însuși.

Eficiența tainei mirului

Darurile tainei nu acționează automat. Mirul nu șterge defectele de caracter, nu elimină defectele legate de temperament, nu-ți va înlocui efortul personal. După primirea lui, poți rămâne mizerabil, temător, călduț în credința ta, sclav al considerației omenești. Puterea Sfântului Duh acordată prin taina mirului îți este la început numai propusă, pentru ca prin credință să o poți primi în deplină libertate. Poți refuza să primești acest har, poți să nu fi prea interesat de el. Duhul Sfânt vine spre om cu o mare delicatețe, fără să se impună, vine spre acela care îl așteaptă în tăcere să coboare în inima lui. El nu va veni decât în momentul în care îl vei aștepta, când vei începe să asculți fiecare Cuvânt al său și când vei dori ca el să se manifeste în viața ta. El nu va veni în tine decât pe măsura foamei care se va naște în inima ta, foamea de prezența și de lucrarea lui.

Înaintarea spre maturitatea credinței nu este o mișcare regulată, care urmează o linie dreaptă. Ea este punctată în general de numeroase elanuri și de numeroase căderi. Pentru a ajunge la maturitatea credinței, va trebui uneori să ispășești o greșeală care vine din lipsa ta de maturitate. Trebuie mai întâi să devii umil, și abia din acest moment credința va putea spori în tine. Creșterea în smerenie, care este adevăr, îți va permite să te deschizi tot mai mult harurilor mirului și să sporești în ele.

După primirea tainei mirului crezi că vei constata că s-a realizat ceva în viața ta religioasă, că ai depășit o anumită etapă, când de fapt nu te afli decât la începutul drumului spre împlinirea vieții de credință. Este o taină care îți cere să cooperezi. Ea a inaugurat ceva extrem de important în viața ta, un proces nou a început în cooperarea ta cu Duhul Sfânt, care a venit și care așteaptă ca inima să ți se deschidă în întregime pogorârii sale, prin adâncirea smereniei și a credinței.

Inainte de a primi taina mirului, în timpul reînnoirii promisiunilor făcute la botez, Biserica ți-a pus întrebarea: "Crezi în Duhul Sfânt, Domnul și Dătătorul de viață, pe care trebuie să-l primești astăzi în taina mirului, așa cum l-au primit apostolii în ziua Rusaliilor?" Pentru a răspunde astăzi din nou la această întrebare, trebuie să te prezinți lui Dumnezeu în adevăr. Cercetându-ți viața cu smerenie, ceea ce înseamnă a stărui în adevăr, nu ar trebui, oare, să te întrebi cât de puternică îți este credința? Cât de slabă trebuie să fie ea, dacă nu trăiești harurile botezului și ale mirului! Ai primit din plin harul Sfântului Duh, și totuși, ce s-a schimbat în viața ta? In timpul botezului, dacă l-ai primit în copilărie, erai inconștient de marea transformare care se săvârșea în tine, inconștient de faptul că era noua ta naștere. Promisiunile botezului erau făcute în numele tău de părinți și de nași. Mai târziu, în timpul mirului, când ți-ai reînnoit aceste promisiuni, le-ai rostit pe deplin conștient că îl alegi pe Cristos, că dorești să îi aparții cu totul? Străduindu-te să rămâi în adevăr, întreabă-te mereu: Ce am făcut cu darurile Sfântului Duh, ce am făcut cu Sfântul Duh însuși, pe care l-am primit ca pe un dar de nespus?

Valabilitatea tainei nu echivalează cu eficiența ei pentru persoana care o primește. Taina poate fi validă și, totuși, să nu poți primi harurile legate de ea, sau, mai rău, să te faci vinovat de a le fi primit în chip nedemn. Vorbind despre Împărtășanie, Sf. Pavel ne avertizează: "Oricine va mânca pâinea aceasta sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat față de trupul și sângele Domnului" (1 Cor 11, 27). Tainele acordă haruri numai acelora care nu le opun rezistență. Sfântul Duh are nevoie de deschiderea ta, de dispoziția ta interioară. El stă la ușă și bate, dar nu va intra dacă nu este invitat. Poți, așadar, să te închizi în fața Lui, dar poți și să-i deschizi larg ușa inimii tale, prin credință și smerenie.

Taina mirului primită în stare de păcat de moarte sau fără credință este valabilă, dar neroditoare. Dacă, totuși, apare în om dispoziția potrivită, ea poate reveni la viață. Dacă ai primit această taină cu puțină credință, fără a-ți fi dat seama de extraordinarul eveniment al coborârii Sfântului Duh asupra ta, acum poți repara această stare de lucruri, printr-o mai mare dăruire a sufletului tău. Darurile acestei taine pot reînvia în tine și spori de-a-lungul întregii tale vieți, până când vei ajunge la plenitudinea unirii cu Iisus în Sfântul Duh.

Darul Duhului făcut Apostolilor

La Cina cea de taină, Iisus a spus apostolilor: "Încă multe am a vă spune, dar acum nu puteți să le purtați. Iar când va veni Acela, Duhul Adevărului, vă va călăuzi la tot adevărul" (Ioan 16, 12-13). In ajunul morții lui Cristos, apostolii nu erau încă în stare să-i primească toată învățătura, pentru că Sfântul Duh nu se pogorâse încă asupra lor. De ce, oare, nu s-a coborât Sfântul Duh asupra apostolilor imediat, chiar de la început, când ei l-au întâlnit pe Iisus și l-au urmat? Dacă ar fi fost astfel, ei i-ar fi înțeles pe de-a-ntregul învățătura. Totuși, în tot acest timp, ei nu înțelegeau prea mult din ceea ce le spunea Iisus. Sfântul Duh nu putea coborî asupra lor, pentru că nu aveau în ei dispoziția necesară, nu erau încă despuiați, nu sălășluia în ei nici smerenia autentică, nici

credința adevărată - această credință care este un sentiment de neputință și care așteaptă totul de la Dumnezeu.

Credinciosul trebuie să renunțe la sistemele proprii de securitate. În viața apostolilor, aceasta se vede foarte clar. Procesul de despuiere duce sau la răzvrătire și la părăsirea lui Dumnezeu, sau la dinamizarea credinței și la o mai mare încredere în Dumnezeu. Tânărul bogat care îl întreba cu atâta fervoare pe Iisus ce trebuie să facă pentru a dobândi viața veșnică, a refuzat în cele din urmă să-l urmeze pe Domnul. Iată de ce Cristos va spune, gândindu-se la el: "Mai lesne este cămilei să treacă prin urechile acului, decât bogatului să intre în împărăția lui Dumnezeu" (Mc 10, 25). Și puțin mai departe, sfântul apostol Marcu ne relatează uimirea apostolilor și reacția lui Petru: "Doamne, ce va fi cu noi, care am lăsat toate și ți-am urmat?" (Mc 10, 28).

Un sentiment de superioritate și de satisfacție putuse miji în sufletul lui Petru: - Iată că omul acela nu l-a urmat pe Domnul, dar noi am lăsat absolut totul. Și nimeni nu poate tăgădui aceasta. Petru își lăsase, într-adevăr, familia, își părăsise meseria. La fel și Ioan și Iacov. Noi știm din Evanghelie că tatăl lor, Zevedeu, care trebuie să fi avut o pescărie, pentru că folosea lucrători, era probabil un om bogat. Ei și-au lăsat familia, meseria, propria securitate; au lăsat totul pentru a-l urma pe Iisus, dar, cum se întâmplă de obicei, omul este gata, într-o pornire spontană, să-i dea totul Domnului, și apoi este gata să ia din nou totul în stăpânire.

Apostolii, după exemplul lui Ioan și al lui Iacov, care lăsaseră totul pentru Iisus, erau, mai târziu, prea siguri de ei. Ei aveau o viziune clar conturată despre împărăția trecătoare a lui Israel și voiau să se realizeze în ea. Chiar mai mult, se pare că nutreau un fel de gelozie față de Petru, care se distingea printre ceilalți. Mama lor, desigur nu fără ca ei s-o știe, ceruse ca ei să stea unul la dreapta, celălalt la stânga lui Cristos. Astfel, poți lăsa totul, iar apoi să-ți însușești totul. Într-adevăr, în dorințele lor acești apostoli dobândiseră primele locuri în împărăția lui Iisus. Aceștia sunt deja prin spirit adevărați farisei, cu toate că ei nu sunt astfel nici cu numele, nici prin apartenența formală. Fariseismul lor se manifestă foarte clar, de exemplu, atunci când merg spre Ierusalim: Iisus voia să treacă printr-un sat de samariteni, dar locuitorii acelui sat

nu l-au primit din pricina aversiunii lor pentru evrei. Atunci, Iacov și Ioan, numiți "fiii tunetului", au spus: "Doamne, vrei să zicem să se coboare foc din cer și să-i mistuie ?" (Luca 9, 54). Or, aceasta este deja o trăsătură clară a fariseismului; ei, cei mai buni, cer pedepsirea celor mai puțin buni.

Poți lăsa totul și să-l urmezi pe Domnul, iar apoi să te simți mare, mai bun decât ceilalți, adică să primești otrava fariseismului. Așa s-a întâmplat și cu Apostolii. Vedem totuși că atâta timp cât au fost fariseici, cât și-au însușit atâtea lucruri, Sfântul Duh nu a putut coborî asupra lor. Și, cu toate acestea, ar fi fost foarte simplu dacă, încă de la început, Mângâietorul – acela care sfințește și reface potecile în sufletele oamenilor, acela care este lumină – ar fi coborât și ar fi luminat toată învățătura lui Iisus. Sfântul Duh nu va coborî totuși asupra unui om bogat cu duhul, despre care Iisus va spune: "Vai vouă, bogaților" (Luca 6, 24). El nu poate coborî asupra unui om sigur de el, bogat cu duhul, pentru că un asemenea om este închis puterii sale, puterii Tatălui celor săraci.

In viața apostolilor se văd clar **etapele apropierii lor de Dumnezeu.** Mai întâi, a fost în viața lor primăvara galileană, fericită și plină de visuri. Dar, mai târziu, nori întunecați vor începe să apară la orizont, conflicte vor începe se se iște cu fariseii, teama și frica vor apărea în fața lor – vor fi primele fulgere de purificare și primele încercări ale credinței în viața apostolilor. Si atunci, Toma, martor al recentelor tentative de lapidare și de arestare a lui Iisus, va spune, vizibil resemnat și aproape disperat: "Să mergem și noi și să murim cu El" (Ioan 11, 16). Nu mai sunt apostolii triumfători din primăvara galileană. Acum, ei încep să se teamă, pentru că vine momentul confruntării cu elita națiunii, cu puterea pe care o reprezentau în acea vreme fariseii și saducheii.

Despuierea totală și încercarea deplină a credinței vor veni în timpul patimilor lui Cristos. Vinerea Mare, ziua pătimirii lui Cristos prin care se împlinește Mântuirea lumii, este pentru apostoli noaptea completă a purificării. Atunci, totul s-a prăbușit pentru ei, totul s-a ruinat. Nu există împărăție, Iisus a pierdut, acum nu va mai fi nimic, nu mai este nimic de așteptat, rămâne numai disperarea. Ioan, în picioare lângă cruce, era cu siguranță stăpânit

și el de un sentiment de disperare, deși Evanghelia nu o spune explicit. Căci, probabil, și în el se prăbușise totul.

Cineva a spus: "Dacă nu ai trecut testul disperării, la drept vorbind nu știi nimic". În Vinerea Sfântă, apostolii au suportat testul disperării. Ei, farisei în spirit, au fost în acest moment complet despuiați. După Înviere, această noapte va fi și ea luminată de strălucirea apariției lui Cristos înviat. Vor vedea că el trăiește, că este în mijlocul lor. Dar este deja o altă prezență, care nu le dă nici sentimentul unei securități depline, nici pe cel al stabilității. Nu mai este vechea natură omenească a lui Cristos. Acum ea este alta, glorificată și parcă nepământeană, trecând prin ușile închise, așa încât ei se îndoiesc uneori că este cu adevărat Învățătorul lor.

Dar acesta nu este încă sfârșitul încercării pentru ei, al nopții lor de purificare. Cele zece zile scurse de la Înălțare până la pogorârea Duhului Sfânt au fost și pentru apostoli o încercare a credinței și o despuiere continuă. Garrigou-Lagrange descrie această situație: "**In lunile trecute, intimitatea lor cu Iisus sporea cu fiecare zi; el devenise viața lor; și iată că el îi părăsește pentru totdeauna aici, pe pământ, și îi lipsește de vederea și de cuvântul lui, care îi liniștea. Trebuie să se fi simțit foarte singuri și izolați... Apostolii, în seara Înălțării, au avut cu siguranță senzația de adâncă singurătate, ceva asemănător cu pustiul și cu moartea...** (*Les trois âges de la vie interieure*, Cele trei vârste ale vieții interioare, t.II). Natura omenească a lui Iisus, care fusese până atunci principalul lor sprijin vizibil, le-a fost luată. Acum, ei nu mai au nici un sprijin. Tânăra Biserică, aceea care se naște în sala Foișorului (unde s-a desfășurat Cina cea de Taină - n. tr.) și care stăruie în rugăciune, este complet despuiată.

Teologia vieții interioare spune că, în cea de a doua noapte, cea mai grea, apare Fecioara Maria, care prin prezența ei luminează această noapte. Așa era și în odaia foișorului. Apostolii nu erau singuri, Fecioara Maria era cu ei, ea, care nu se lăsase niciodată cuprinsă de disperare și a cărei credință nu se clătinase niciodată. Acum, ea rămâne cu ei ca un model de credință și de stăruință în rugăciune, model de așteptare a Sfântului Duh. Apostolii, cu totul săraci, nemaiavând nimic, nemaipurtând semnul vizibil al naturii omenești a lui Iisus, așteaptă alături de ea. Și tocmai atunci Sfântul

Duh, care, cum spune Liturghia, este Tatăl săracilor, va coborî asupra lor, care sunt cu totul despuiați și într-un vid complet. Atunci va coborî asupra lor **puterea** sa. Astfel întăriți, ei vor fi trimiși să cucerească lumea pentru Cristos.

Să iubim Biserica

Prin mir, te legi și mai strâns de Biserică. Primind această sfântă taină, stabilești o legătură spirituală cu episcopul care ți-o acordă și care, ca iconom al tainei mirului, participă la maternitatea supranaturală a Bisericii. Devenind pentru tine un canal special al harului și al darurilor Sfântului Duh, el te "naște" la plinătatea vieții creștine. Textele liturgice vorbesc despre stigmatul spiritual aplicat pe sufletul celui confirmat, care exprimă legătura strânsă și perfectă cu Cristos și cu Biserica. Stabilirea de către cel confirmat a unei legături strânse cu episcopul îl angajează întru iubirea Bisericii. Trebuie să iubești Biserica asemeni lui Cristos, care "s-a dat pe sine pentru ea" (Efeseni 5, 25). A iubi precum Cristos înseamnă a iubi până la a-ți da viața.

Biserica este Mama noastră. Din cauza secularizării generale, ne lipsește viziunea supranaturală asupra Bisericii. În Crez, Simbolul credinței, mărturisim: "Cred întru una (universală) Biserică". În sensul atitudinii, această mărturisire înseamnă: "Mă dăruiesc cu toată încrederea Bisericii, ca și cum m-aș dărui persoanei lui Cristos". Dăruindu-te Bisericii, te dăruiești lui Cristos, pentru că Biserica este Trupul său mistic.

Daniel-Rops, în cartea lui *Nocturnes* (Nocturne), descrie un mozaic din secolul al IV-lea după I. Cr., care se află la muzeul Bardo din Tunis, mozaic "*pe care un creștin nu-l poate privi fără emoție. Stângaci, ca și cum ar reproduce, în desenul pietricelelor care-l compun, un graffiti trasat de o mână grăbită, el reprezintă porticul și colonada uneia dintre bazilicile constantiniene care au fost construite cam peste tot în Occidentul mediteranean atunci când revoluția Crucii a început să instaleze, pe proaspetele dărâmături ale Imperiului, domnia Evangheliei (Învățăturii celei Noi). Și o scurtă inscripție, ridicând această umilă*

imagine la demnitatea unui simbol, ne face să medităm la aceste două cuvinte inepuizabile: ***Ecclesia Mater.***

Secolul al IV-lea ! Vremea marilor lupte nu se încheiase. Moda nu alesese încă definitiv între Pantheonul cu multiple prestigii și revelația lui Dumnezeu cel viu. Constantin recunoscuse deja extraordinarul fapt istoric care era apariția creștinismului și dezvoltarea lui în universul Romei; dar, răsturnările erau încă posibile, ca în cazul lui Iulian Apostatul, de exemplu. Nu erai încă în siguranță să te proclami ca aparținând lui Cristos. In Imperiu se manifestau o neliniște crescândă, un mănunchi de temeri confuze și de incertitudini, ale căror semne erau date de anarhia politică, de neliniștea religioasă și de pericolul barbar. Tocmai în această atmosferă de tulburări și riscuri, în această lume amenințată, în această creștinătate dureroasă în care sângele martirilor era încă proaspăt pe nisipul amfiteatrelor, trebuie să se audă, în blândețea liniștitoare a unei rugăciuni, aceste două cuvinte de consolare.

Este nevoie, oare, de multă imaginație pentru a le înțelege așa cum le înțelegea acest îndepărtat frate în Iisus care le-a scris cu pietricele în cimentul moale ? Lumea este nesigură; istoria rămâne opacă; oamenii nu îndrăznesc încă să privească prea departe spre orizontul Făgăduinței. Dar exista un loc unde până și pericolele aveau un sens, unde totul se orânduia într-o mare speranță, și unde se presimțea de ce și cum. Era și un loc în care cele mai rele dezlănțuiri ale nedreptății și ale urii încetau, unde frăția omenească exista pe deasupra barierelor de clasă sau de rasă, unde iubirea era 'mai puternică decât moartea'. Acest loc privilegiat, unde coloanele și zidurile nu constituiau deocamdată decât imaginea vizibilă a bazilicii din Tabarkha, acest loc despre care apostolul spusese că va fi pentru totdeauna 'casa Dumnezeului vieții' era Biserica, Mama Biserică, **Ecclesia Mater**.

Multe secole au trecut, vremuri și imperii, împrejurările păreau a se fi schimbat. Totuși, trecând peste diversitatea evenimentelor și a incertitudinilor omenești, o realitate a supraviețuit în ciuda tuturor vicisitudinilor istoriei și, pentru milioane de oameni din vremea noastră, ea apare exact așa cum apărea credincioșilor din vremurile eroice, în atributele eterne ale maternității... Cel mai

neștiutor dintre creștini știe, chiar și într-un mod confuz, că expresia 'fiu al Bisericii', cu care se numește și pe sine însuși, exprimă o apartenență de alt fel decât aceea care se referă la formațiunile umane și la partide, o adeziune foarte diferită de aceea acceptată în cazul filosofilor și al sistemelor. Iar numele cu care îl chemăm pe Acela care, în ochii noștri de muritori, rezumă și încarnează Biserica - Tată - nu exprimă el aceleași sentimente de afecțiune filială și de încredere absolută pe care inscripția din Africa o exprima acum mai bine de 1600 de ani ?

Biserica-Mamă, ignorată, calomniată, trădată chiar de aceia care datorează învățăturilor ei demnitatea de om pe care o revendică împotriva ei; dar rolul ei, așa cum fusese la început, apare cel mai evident tocmai în momentele de neliniște și de amenințare. I s-a spus muribundă sau abolită, a fost surghiunită o dată cu toate fostele glorii ale trecutului; componentele lumii păreau a nu-i mai lăsa nici un loc. Dar este de ajuns ca omenirea să simtă clătinându-se temeliile destinului ei, pentru ca, imediat, perspectivele să se restabilească în adevărul lor și oamenii să-și dea seama că ea continuă să se afle la locul ei, "orașul situat pe munte și care se vede din toate părțile". Este de ajuns să izbucnească un război printre oameni, și puterea ei este imediat recunoscută, fiecare tabără gândind numai cum să deturneze în folosul ei un prestigiu ce nu poate fi deturnat. Este de ajuns ca civilizația să fie amenințată, ca omul să descopere în fața lui și în el însuși abisuri pe care le-a produs el însuși, și același strigăt de chemare va țâșni de pe buzele lui ca în noaptea furtunii: "Scapă-ne, că pierim".

Dar ea, Mama, este întotdeauna acolo, nespus de răbdătoare și de îndurătoare, gata oricând să-l primească pe Fiul risipitor, să ia pe umerii ei cea mai ticăloasă oaie a turmei... Ea știe că nu există, pentru inima creaturii, trădare atât de completă încât cuvântul iertare să nu-și găsească loc... Și întorcându-se spre aceia care, de ani de zile, s-au prefăcut că nu o recunosc, ea îi privește cu nesfârșită milă și murmură: 'Ce importanță are că erați departe de mine, din moment ce eu eram aproape de voi ?".

Și iată că exact ca în vremurile primare, când Crucea cucerea lumea, Biserica, Mama-Biserică, din străfundul maternității sale, oferă oamenilor din secolul al XX-lea ceea ce îi cereau și cei din

secolul al IV-lea. În fața unei lumi care se îndoiește de tot și mai întâi de sine însăși, care nu mai știe ce sens are o viață ce îi scapă printre degete, numai ea dă impresia că știe exact încotro merge și că, sigură de ea, are - dincolo de toate intențiile sociale și politice ce i se atribuie - certitudinea unui adevăr intangibil. În fața unui univers bântuit de violență, în care omul pare fascinat de fatalitatea logică a propriei sale voințe de distrugere, ceea ce ea îi spune, iar și iar, este o lecție simplă și necesară, acea lecție de dragoste pe care a primit-o ea însăși pe pantele dealurilor galileene și pe care în timpul Calvarului a pecetluit-o sângele lui Dumnezeu".

Prin taina mirului ai fost legat foarte strâns de Biserică. Imbogățit cu harurile mirului, iubești tu Biserica așa cum a iubit-o Cristos ? Te interesezi de viața ei, este ea pentru tine "Biserica ta" ? Dorința ta de a te uni cu Iisus te va face să te simți tot mai mult fiu al Bisericii. Căutându-L pe Iisus, îl vei găsi pe deplin în Trupul său mistic; iubindu-l, vei începe să iubești Biserica pe care el a iubit-o până la capăt, până la a-și da viața pentru ea.

Angajamentul de a te dedica apostolatului

Iubirea lui Cristos, care se adâncește prin credință, face să se nască dorința de a-l mărturisi. De asemenea, **vocația ta pentru sfințenie și dragostea ta pentru Biserică sunt strâns legate de vocația pentru acțiunea apostolică**. Reamintind obligația creștinilor de a-l mărturisi pe Cristos, Ioan-Paul al II-lea spune: "Numai o iubire profundă pentru Biserică poate susține ardoarea de a depune mărturie. Fidelitatea față de Cristos nu poate fi separată de fidelitatea față de Biserică".

"Creștinii grefați prin botez pe Trupul mistic al lui Cristos – subliniază Conciliul – și întăriți cu puterea Sfântului Duh prin mir, sunt destinați de însuși Dumnezeu apostolatului (...). Apostolatul se exercită în credință, speranță și caritate, pe care Sfântul Duh le sădește în inimile tuturor membrilor Bisericii. Chiar mai mult, porunca iubirii, care este cel mai important precept al Domnului, îi stimulează pe toți credincioșii să caute slava lui

Dumnezeu și viața veșnică pentru toți oamenii" (*Apostolicam actuositatem*, n.3). Deci, tot ceea ce faci trebuie să contribuie la edificarea și răspândirea împărăției lui Dumnezeu.

Ai primit o comoară și un dar extraordinar, pe care nu le poți păstra doar pentru tine. Ar însemna să îngropi comoara. Trebuie să transmiți această comoară neprețuită celorlalți, trebuie să o împărtășești cu ei. Trebuie să mărturisești despre darul care ți-a fost făcut, despre ceea ce ai descoperit, despre ceea ce iubești și despre ceea ce a înfăptuit în tine Sfântul Duh. Cu cât vei asculta mai mult de Sfântul Duh, cu atât mai mult va modela el în tine imaginea lui Cristos și, adâncind în inima ta dragostea de Biserică, te va face fidel vocației tale de apostolat.

Ioan Paul al II-lea a întrebat o dată în Franța: "Ești credincios harului primit prin botez ?" Această întrebare ți se adreează și ție: "Ești credincios harurilor mirului ? Sporește în tine responsabilitatea pentru chipul și vitalitatea Bisericii tale, a diocezei tale, a parohiei tale ?"

Ritualurile mirului restabilesc formele concrete de a depune mărturie lui Cristos, aceasta trebuind să decurgă întotdeauna din credință și iubire. Trebuie, într-adevăr, să depui mărturie celui care a murit și a înviat pentru tine, care a murit și a înviat pentru aceia în mijlocul cărora tu îl mărturisești. Apostolatul tău trebuie să fie o atitudine de slujire a celorlalți, întărită prin Duhul Sfânt. Trebuie să ceri Sfântului Duh și harul curajului, atât de necesar pentru a apăra credința și a depune efortul apostolatului.

Mirul va rămâne pentru tine o taină ignorată dacă nu îl descoperi pe Sfântul Duh, dacă nu afli că El te purifică fără încetare și te reînnoiește, dacă nu crezi că El formează în tine atitudinea filială față de Dumnezeu Tatăl și se roagă în tine cu cuvintele copilului: "Avva-Tată". Dacă îl descoperi, el te va copleși cu pacea lui Cristos, o pace pe care lumea nu o poate oferi. Și, pe deasupra, el îți va îndruma inima spre săraci, ca tu să-i ajuți nu doar material, ci și spiritual, anunțându-le Vestea cea Bună a mântuirii și a iubirii lui Dumnezeu, pe care o vei simți tot mai puternică.

In timpul primului pelerinaj în patria sa, în ajunul sărbătorii Pogorârii Sfântului Duh, Ioan Paul al II-lea spunea:

"Fie ca Duhul Tău să coboare !
Să coboare Duhul Tău !
Și să reînnoiască fața pământului
A acestui pământ !"

Nu-l vei vedea pe Duhul Sfânt cu ochii trupești, dar el există. Poți vedea și primi lucrarea lui mântuitoare doar prin credință. Și dacă nu ai credință, dacă nu te străduiești să o auzi, ba chiar dacă te faci surd și îi înăbuși vocea de obicei slabă, "tu îl întristezi pe Duhul cel Sfânt al lui Dumnezeu"" (Efeseni 4, 30). O asemenea atitudine este cauza tulburării sale - chenoza - a dispariției lui la contactul cu tine. El, care este Duhul lui Iisus, Iubirea Tatălui și a Fiului – Iubirea care îți este adresată, el îți amintește mereu cuvintele lui Iisus, vorbind uneori cu violența unui uragan, dar cel mai adesea cu blândețea unei brize. Este atât de ușor să-i înăbuși glasul și să risipești acest dar inefabil care ți-a fost acordat prin taina mirului.

Credința, care este condiția indispensabilă a acțiunii Sfântului Duh în sufletul miruitului, este o întâlnire autentică a două persoane. Sfântul Duh dorește fără încetare să adâncească această întâlnire și, prin aceasta, să conducă sufletul spre o unire din ce în ce mai mare cu Cristos, spre contemplare și sfințenie, în slujba **Bisericii preaiubite.**

CAPITOLUL 3

SFÂNTA ÎMPĂRTĂŞANIE

Între credinţă şi sfintele taine există o strânsă interdependenţă. Conciliul Vatican II, în "Constituţia privind Sfânta Liturghie", subliniază că sfintele tainele nu numai că presupun credinţa celor care le primesc, dar mai mult, ele asigură sporirea credinţei, fortificând-o şi exprimând-o (n.59). Credinţa este întotdeauna condiţia preliminară a eficacităţii sfintelor taine, a căror virtute este asociată cu forţa lor. Teologia dogmatică subliniază că sfânta taină, deşi lucrează prin propria ei virtute – *ex opera operato* –, rămâne neroditoare dacă lipseşte credinţa.

Deşi se împărtăşesc deseori cu sfintele taine, numeroşi creştini nu se dezvoltă spiritual din cauza slabei lor credinţe şi a lipsei de angajare care decurge din aceasta în opera mântuitoare a morţii şi a Învierii lui Cristos, care se realizează prin sfintele taine.

Aşteptarea Împărtăşaniei

Te vei mira, poate, că Sfânta Împărtăşanie sau taina penitenţei nu te transformă întotdeauna, că acestea nu îţi aduc rezultate vizibile; trebuie să spunem că harul divin cere o deschidere şi o dispoziţie interioară. Vezi cum Biserica, în înţelepciunea ei, se străduieşte în timpul anului liturgic să ne pregătească pentru primirea harurilor Naşterii Domnului. Ea îi consacră săptămânile din postul Crăciunului, pe parcursul cărora se roagă neîncetat ca Iisus să vină, ca el să coboare pe pământ. "Picuraţi rouă de sus, din ceruri" (Isaia 45, 8), cântă ea în rugăciunile liturgice. Biserica doreşte să crească în noi setea de Iisus, setea de venirea lui. Ea doreşte ca Iisus să se nască din nou, pe măsura acestei însetări, a acestei dorinţe, ca el să vină în cadrul anului liturgic în timpul sărbătorii Naşterii Domnului; taina naşterii Mântuitorului lucrează în inimile noastre, pe măsura pregătirii şi a deschiderii, deci pe măsura credinţei. Dacă nu există avent (postul Crăciunului), nu există nici posibilitatea de a trăi sărbătoarea Naşterii Domnului aşa cum se cuvine. Dacă tu nu trăieşti aventul şi nu îl aştepţi pe Iisus, nu te mira dacă şi Crăciunul se va eschiva oarecum, nelăsând nici o urmă în sufletul tău.

După cum venirea lui Iisus la sărbătoarea Crăciunului este precedată de aşteptarea aventului, şi venirea sa în Euharistie trebuie aşteptată. Iisus coboară fără încetare deasupra altarului, el se naşte acolo şi naşterea sa pe altar ar trebui să fie precedată de un "avent" – aventul euharistic. Aventul euharistic este, înainte de toate, o atitudine de credinţă, credinţa în iubirea lui Iisus care te aşteaptă. Este foarte important să crezi că Iisus doreşte să vină în inima ta, că doreşte celebrarea Euharistiei, că îţi aşteaptă sfânta Comuniune, pentru că doreşte să te împărtăşeşti din plin din el prin Sfânta Impărtăşanie, principalul izvor al harurilor divine.

Una dintre nevoile psihice fundamentale ale omului este aceea a acceptării şi a iubirii. Nu căuta, totuşi, această acceptare la oameni, în preajma cărora vei cunoaşte deseori decepţia şi amărăciunea. Credinţa îţi spune că, de fapt, nu ai nevoie decât de o acceptare – acceptarea lui Cristos, care te acceptă întotdeauna. Ioan Paul al II-lea a spus: "În sfânta Comuniune, nu atât tu îl primeşti pe el, ci

mai curând el te primește pe tine, el te primește așa cum ești. El te primește, adică te acceptă și te iubește".

Filosoful păgân sincretist Celsus scrie în jurul anului 178 d. I. Cr. o lucrare plină de ură și de sarcasm, în care batjocorește dogmele creștine ale Întrupării și ale Mântuirii și ia în râs Sfânta Liturghie. După părerea lui Celsus, creștinii sunt nebuni. Ei cred că unul dintre ei a devenit Dumnezeul lor, că ei se pot uni cu acesta în timpul Sărbătorii. El consideră că este vorba pur și simplu de nebunie. Acest raționament al lui Celsus ar trebui inversat: nu creștinii sunt nebuni când cred că Cristos li se dăruiește sub formă de pâine, ci Dumnezeu a devenit nebun în iubirea sa pentru om: **Euharistia este expresia nebuniei lui Cristos, a iubirii sale nebune pentru om, a iubirii sale pentru tine**. Cu această credință trebuie să te pregătești pentru venirea lui Cristos în Euharistie. Sfântul Francisc de Sales se străduia să se pregătească pentru Sfânta Liturghie toată ziua, și dacă era întrebat ce face, putea să răspundă că se pregătește pentru Sacrificiul euharistic.

Este foarte important ca și credința în iubirea lui să sporească, credința în setea lui de a veni la tine în Euharistie. Când vei crede cât de mult te iubește și te așteaptă Dumnezeu, vei ști că el, **în iubirea Lui nebună pentru tine** – dacă tu îți întârzii venirea – **trăiește ceea ce psihologia numește "tulburarea așteptării"**. Când vei crede în iubirea lui Iisus, când vei crede că el te așteaptă, ar trebui să apară în tine, ca răspuns la această credință, dorința și foamea de Euharistie, dorința mistuitoare pentru venirea sa. Tulburarea așteptării persoanei iubite este o tulburare pe măsura dragostei disprețuite. Cu cât o mamă îl iubește mai mult pe copilul care nu vine, cu atât mai mare este tulburarea ei așteptând să-l întâlnească. Și, dacă este vorba de iubirea nemărginită a lui Dumnezeu, pe care tu nici nu ți-o poți imagina, cât de mare trebuie să fie tulburarea așteptării sale, dacă tu nu vii!

Credința în dorința lui de a te întâlni te va pune la adăpost de rutină, care este una din cele mai mari amenințări pentru credința ta. Când vei crede pe deplin în dragostea fără margini a lui Iisus, când vei descoperi tulburarea așteptării sale la Masa euharistică, **nu vei mai putea să trăiești fără Sfânta Împărtășanie**. Vei resimți foamea de Sfânta Împărtășanie, dorința arzătoare de a-l întâlni pe

Domnul, și când îți este foame de Euharistie, nu mai este loc pentru rutină.

Împărtășania – culminarea credinței

Sacrificiul lui Cristos nu este eficient decât pentru aceia care se alătură prin credință și iubire suferinței lui Cristos, scrie sfântul Toma de Aquino. Cu cât se află în tine mai multă credință și iubire, cu atât este mai eficientă Sfânta Împărtășanie în viața ta. Credința este o participare la viața lui Dumnezeu, ea se realizează într-un mod special în sfintele taine, care sunt tainele credinței. **Prin Euharistie, tu participi împreună cu comunitatea de credincioși la moartea și la Învierea lui Cristos**, te scufunzi împreună cu comunitatea în misterul de nepătruns al morții și al învierii Sale. *"Liturghia ne reunește **pe toți** în celebrarea **explicită** a credinței noastre, mai ales în momentul Sfintei Împărtășanii. Nicicând actul de credință al Bisericii nu este mai plenar decât în acest moment. Nicicând nu atinge el un grad atât de înalt de conștiință, ca în unirea cu Cristos mort și înviat, a cărui venire este așteptată de Biserică. Nicicând nu participăm atât de intens la credința comunității noastre ca în momentul în care ne rugăm împreună, oferim împreună și ne împărtășim împreună din iubirea lui Dumnezeu care este în Iisus Cristos"* (J.COLOMB, *Le devenir de la foi*, Creșterea credinței, cap. IV).

In virtutea preoției universale și regale, suntem chemați să ne dăruim în întregime lui Cristos care se jertfește. În Euharistie, Iisus te va scufunda în taina morții Sale, în acest moment se vor împlini transformarea și convertirea ta – moartea omului "vechi". Prin virtutea sfintei taine și prin puterea patimii mântuitoare a lui Iisus se vor împlini și în tine învierea și nașterea din nou. Scufundarea în Învierea lui Cristos va face ca omul nou, făcut după asemănarea Sa, să înceapă să se nască în tine.

Dacă a crede înseamnă a te lipi de persoana lui Cristos, primirea lui Cristos și lipirea de El nu își găsesc deplina expresie decât în Sfânta Împărtășanie, care este culmea credinței. În timpul Euharistiei, Cristos devine un dar oferit Tatălui pentru noi. În

virtutea preoției universale și regale, suntem chemați și să ne dăruim în întregime lui Dumnezeu cu Cristos care se jertfește. Lipirea de Cristos înseamnă intrarea în comuniune cu darul său, înseamnă că ne dăm viața pentru a o pune în slujba Bisericii și a fraților. Scopul Euharistiei este de a te converti, de a te întoarce de la voința ta, astfel încât aceasta să înceapă să dispară din ce în ce în favoarea slujirii semenilor noștri. Mergi la Sfânta Împărtășanie pentru a te converti, pentru ca, din acest moment, Cristos să domnească în inima ta, pentru ca voința lui să fie pentru tine valoarea supremă. **Fiecare împărtășanie trebuie să confirme lipirea ta de voința sa.** De aceea, trebuie să te aștepți ca Iisus să-ți tulbure planurile. Euharistia trebuie să te pregătească în acest sens și să contribuie la moartea egoismului tău, și la sporirea lui Cristos în tine.

Dacă a crede înseamnă a te sprijini pe Cristos și a te încredința lui, ar trebui, în Euharistie, să-i încredințezi toate problemele, grijile și neliniștile tale. Euharistia îți va aduce atunci pacea care se naște din credința în virtutea mântuitoare a jertfei lui Iisus, din credința că el te-a salvat de neliniște, de nesiguranță și stres, de tot ceea ce îți ruinează viața spirituală, uneori chiar sănătatea mentală sau fizică. Prin credință vei putea să culegi fructele Mântuirii.

Dacă a crede înseamnă a-ți recunoaște neputința și condiția de păcătos și a aștepta totul de la Dumnezeu, **Euharistia, ca taină a credinței prin excelență, îți cere să ai atitudinea copilului neputincios și atitudinea păcătosului**, care nu dorește decât înlăturarea răului din el. În timpul Sfintei Liturghii, încearcă să fii ca leprosul din Sfânta Evanghelie și cere ca Iisus să te curețe de lepra egoismului, de lepra orgoliului, de lepra fricii pentru propria ta persoană, a agitației, neliniștii și tristeții, de lepra grijii exagerate pentru lucruri trecătoare, pentru că toate acestea împiedică sporirea lui Cristos în tine.

Grație credinței, în timpul Sfintei Liturghii te vei descoperi pe tine însuți, îți vei descoperi condiția de păcătos și nevoia de Mântuire. Vei începe tot mai mult, pe măsură ce credința ta se va adânci, să te vezi în lumina adevărului. Vei descoperi lepra păcatului tău. Atunci vei afla cât de nedemn ești de Sfânta

Împărtășanie și, în același timp, câtă nevoie ai de acțiunea ei mântuitoare în viața ta.

Sporirea în credință îți va permite să descoperi în timpul Sacrificiului euharistic prezența reală a lui Iisus și să descoperi actualizarea jertfei sale mântuitoare. Vei începe să cunoști mai bine cine este el și ce se petrece pe Sfântul Altar. Pentru ca primirea zilnică a Sfintei Împărtășanii să nu provoace rutină și să nu-ți distrugă credința, încearcă să participi la Sfânta Liturghie ca și cum ar fi pentru prima sau pentru ultima oară în viața ta. Gândește-te cât de profund trăiește preotul Liturghia primelor roade, prima lui Sfântă Liturghie. Cu siguranță, când ia în mâinile lui Trupul lui Cristos, acesta este într-adevăr Cineva pentru el. Poate că mâinile îi tremură în acest moment. Aceasta este credința neatinsă de rugina rutinei. Gândește-te la prima împărtășanie a unui convertit care, mai întâi, s-a pregătit pentru botez și apoi a primit Sfânta Împărtășanie. Poate că și buzele lui, când au primit pentru întâia oară Trupul Domnului, tremurau, pentru că avea vie credința că în clipa aceea chiar Dumnezeu poposea pe buzele lui, îi pătrundea în inimă, și că el însuși se afla în fața unei taine de nepătruns, plină de cutremur și de măreție – *misterium tremendum.*

Chenoza lui Cristos

Credința îți va permite să vezi că mâinile și buzele tale care îl primesc pe Iisus sunt întotdeauna murdare - întotdeauna, chiar când ești în stare de har, pentru că tu continui să fii păcătos, și mâinile și buzele păcătosului sunt mereu nedemne și, în acest, sens, murdare. Într-adevăr, îl primești pe Iisus cu gura în stare să ucidă cu cuvântul; cuvintele tale, adesea, în loc să binecuvinteze, rănesc, sunt izvor de rău și de nefericire. Și iată că gura aceasta păcătoasă întâlnește cea mai mare sfințenie a lui Dumnezeu. Vei cunoaște atunci taina a ceea ce teologia numește chenoză - dispariția lui Iisus.

Euharistia este o chenoză, altfel spus dispariția lui Iisus-omul, pentru că sfințenia lui supremă întâlnește păcătoșenia și josnicia

ta. Aceasta nu înseamnă că trebuie să eviți Euharistia: vei fi cu atât mai demn de ea cu cât o vei primi mai des. Iisus te așteaptă cu dragoste, el vrea să vină pentru a te schimba, pentru a te sfinți, ca să devii din ce în ce mai demn de venirea lui.

Sfântul Ioan Apostolul a spus: "Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înșine și adevărul nu este întru noi" (I, Ioan, 1, 8). Suntem cu toții păcătoși și nedemni să-l primim pe Iisus. Gândește-te, buzele tale sunt murdare, dar trebuie să speri că Euharistia va face să dispară această murdărie, această lepră a păcatului, de pe buzele tale, din inima și din sufletul tău. Iisus te dorește atât de mult încât vrea ca aceasta să se realizeze chiar cu prețul unei atât de mari distrugeri a sale, cu prețul chenozei sale. Numai în lumina credinței vei vedea până la ce punct Euharistia este o distrugere a lui Cristos. El se lipsește de tot și se distruge prin chiar faptul că-și ascunde maiestatea și umanitatea sub aparențele unei bucățele de materie - pâinea și vinul. El se lipsește de cinstea și omagiul care îi sunt datorate. Și când vii la el cu mâna ta păcătoasă, cu buzele tale păcătoase și cu inima ta plină de păcat, aceasta este pentru el o nouă chenoză.

Sfântul Louis-Marie Grignon de Montfort recomanda să o chemăm pe Fecioara Maria când participăm la Euharistie. Prezența Preacuratei lângă noi mai ales în timpul Euharistiei este pentru noi o mare taină și aduce, parcă, o soluție la problema chenozei lui Cristos. Cei care recunosc cu greu nevoia și importanța căii mariane care duce la Cristos, consideră că Fecioara Maria nu se poate plasa între noi și Cristos, pentru că ea ni l-ar răpi pe Iisus. Totuși, în lumina credinței, în lumina cunoașterii sfințeniei lui Dumnezeu și a marii tale necurățenii, a păcătoșeniei tale, vei constata că situația este cu totul opusă. Când ceri ca Fecioara Maria să se interpună între tine și Cristos, ea îl cruță de chenoză, de distrugerea sa. Pentru că numai mâinile ei nu sunt murdare și nu au fost niciodată murdare; ele au fost și sunt preacurate - singurele mâini umane și singurele buze umane care sunt pure și imaculate, care sunt demne de a purta Trupul lui Cristos. Când, vrând să îl cruți pe Cristos de distrugerea sa, îi ceri Fecioarei Maria să îl primească pentru tine, tu aduci un omagiu chenozei lui Dumnezeu-omul. Înseamnă să asociezi atitudinea de umilință,

atitudinea de recunoaștere că ești un păcătos, la credința în iubirea lui nebună pentru tine, care, cu prețul unei distrugeri proprii de neconceput, dorește să te copleșească cu roadele Mântuirii.

CAPITOLUL 4

ASCULTAREA CUVÂNTULUI LUI DUMNEZEU

Între credință și împărtășirea cu sfintele taine există o strânsă interdependență, după cum există între credință și Cuvântul lui Dumnezeu. Sfânta Scriptură presupune credință și, în același timp, cere o cooperare activă, convertirea și realizarea ei în viața cotidiană, care trebuie să fie o viață de credință. Credința este, într-adevăr, un răspuns la Cuvântul lui Dumnezeu, ea este o ascultare atentă a Cuvântului pentru a-l trăi în fiecare zi.

Relația concretă și relația personalizată cu Cuvântul lui Dumnezeu

Relația noastră cu textul poate fi de două feluri: **concretă**, când textul este pentru noi un obiect de studiu și un ajutor pentru

cunoașterea unei chestiuni care ne interesează sau pentru rezolvarea unei probleme, sau **personalizată**, când textul citit devine pentru noi, cum spunea Gabriel Marcel, o taină. Dacă, citind Sfânta Scriptură, îți propui să-ți aprofundezi cunoștințele religioase, atunci vei adopta față de ea o atitudine concretă. Sfânta Scriptură în relația concretă este pur și simplu "ceva". Această relație cu Sfânta Scriptură nu este de ajuns.

Relația noastră cu textul inspirat și revelat care este Sfânta Scriptură ar trebui să fie înainte de toate o relație personalizată. Sfânta Scriptură, într-adevăr, nu este "ceva", ea este mai ales "Cineva". Cristos, care rămâne cu noi în modul cel mai deplin în Euharistie, este de asemenea prezent și trăiește, deși în alt fel, în Sfânta Scriptură. In paginile Sfintei Scripturi îl întâlnești pe Cristos viu și adevărat prin darul **credinței** acordate de el însuși. Biserica vorbește de două mese. La masa cuvântului, credincioșii primesc prin **credință** Cuvântul divin revelat, la masa euharistică, celebrând "taina credinței", care este Euharistia, ei se hrănesc cu Trupul și Sângele Domnului. Este corect așadar să afirmăm că trebuie să ne apropiem de Sfânta Scriptură ca de Masa Domnului. Iată de ce, când iei în mână Sfânta Scriptură, fă-o cu respect, venerație și credință adâncă. Acest gest trebuie să se deosebească de acela de a lua în mână orice altă carte religioasă, pentru că ea este o Carte plină de prezența lui Dumnezeu.

Prezența lui Dumnezeu în Cuvânt

Orice prezență a unei persoane stabilește un cerc de acțiune, ceea ce nu se produce în cazul lucrurilor. Numai întâlnirea cu o persoană este o întâlnire cu o prezență și, prin aceasta, o intrare într-un cerc de acțiune așteptată sau neconfortabilă pentru noi. Sfânta Scriptură este "Cineva", este prezența lui Dumnezeu. Luând-o în mână, intri chiar în cercul acestei Prezențe. Ea devine pentru tine "mister", adevăr care te învăluie și în care te-ai cufundat.

În Sfânta Scriptură îl găsești pe Domnul tău, tot așa cum contactul tău cu textul revelat are o importanță deosebită – **este un contact cu Dumnezeu care te iubește și care dorește să acționeze asupra ta prin harul lui.** Este un contact care te conduce la convertirea interioară, și acesta este scopul său cel mai important. Așadar, nu va trebui să citești Sfânta Scriptură pentru a-ți satisface curiozitatea, pentru a dobândi cunoașterea sau a rezolva vreo problemă care te sâcâie, deși uneori este necesar. Va trebui să profiți de această formă de contact cu Dumnezeu în speranța că el îți va acorda harul convertirii. **Dacă intri în relație personală cu Cristos prezent în textul inspirat, vei fi pătruns de acest text și vei începe să dai ascultare Cuvântului divin,** să sondezi gândirea și dorințele lui Iisus, vei începe să-l cunoști tot mai bine. "Necunoașterea Sfintei Scripturi înseamnă necunoașterea lui Cristos, ne avertizează Sf. Ieronim. Această ascultare a Verbului divin va cântări în opțiunile și hotărârile tale. Vei dori ca ele să fie conforme cu învățătura și dorințele sale. **Citirea Sfintei Scripturi este factorul fundamental al sporirii credinței tale și, prin aceasta, al participării tale la viața lui Dumnezeu. Mulțumită ei, te vezi pe tine și realitatea înconjurătoare ca prin ochii lui Dumnezeu.** Dumnezeu ni se revelează prin intermediul Cuvântului, conducându-ne, prin cunoaștere, la iubire. El se revelează pentru ca noi, crezând în Cuvântul său, să ne putem lipi de el și să ne încredințăm lui. Dacă pătrunzi cu credință gândirea și dorințele lui Iisus, ele vor deveni cu timpul gândirea și dorințele tale. Când vei rămâne deseori în cercul Prezenței sale, al Prezenței cu "P" majusculă, vei deveni puțin câte puțin asemeni lui, potrivit proverbului: "Spune-mi cu cine te însoțești, ca să-ți spun cine ești". Ascultând cuvintele lui Dumnezeu și sorbind conținutul lor, vei începe să te pătrunzi de trăirea trecută și de cea prezentă a lui Cristos. Contactul tău viu cu Cristos prezent în Cuvântul lui Dumnezeu te va face să devii tot mai mult una cu el.

Fiecare cuvânt și fiecare gest al lui Iisus, continuat în Noul Testament, este expresia acestui mister al Prezenței. Tu trebuie să-i permiți să te învăluie, trebuie să înveți să o asculți. Această Prezență inefabilă cere o deschidere deosebită, astfel încât, cu timpul, vei fi complet transformat, vei fi într-o oarecare măsură schimbat în Cristos. Atunci se va împlini scopul vieții tale – ca

Iisus Cristos să sporească în tine și, sporind, să ajungă la plenitudinea Sa.

Rolul Cuvântului lui Dumnezeu în rugăciune

Prezența lui Cristos în Cuvântul lui Dumnezeu va reuni viața ta interioară și rugăciunea ta. Ascultarea Cuvântului lui Dumnezeu va face ca textele la care vei cugeta să se graveze adânc în inima ta. Mai târziu ele îți vor reveni în memorie în momentele rugăciunii, care va începe astfel să fie o rugăciune întemeiată pe Sfânta Scriptură, și în momentele când iei hotărâri. Te-ai întrebat vreodată ce rol joacă Sfânta Scriptură în rugăciunea ta ?

Cristos se folosea deseori de un gen literar specific, parabola sau simbolul dezvoltat, care angajează și atrage. In felul acesta, când citești, de exemplu, parabola bunului păstor, te poți efectiv regăsi printre oile mânate de păstor. Poți să te vezi și ca oaia pierdută pe care Cristos-Bunul Păstor o iubește și pe care, din acest motiv, nu încetează să o caute. Atunci când o găsește, o ia cu dragoste în brațe. Simbolismul parabolelor lui Cristos ne antrenează în orbita acțiunii sale. **El te învață într-un mod atât de simplu și de accesibil iubirea și credința în iubire !** Și dacă ți se întâmplă să cazi foarte jos și ca întunericul să-ți cuprindă sufletul, poate îți vei aminti încă o dată parabola fiului risipitor, ceea ce îți va permite să crezi din nou că Iisus Cristos nu a încetat niciodată să te iubească. Această parabolă te va învăța atitudinea fiului care se întoarce acasă, acceptând cu uimire și mulțumire bucuria tatălui care iartă. Tot așa, în momentul în care în viața ta se vor dezlănțui furtuni, poate îți vei aminti de furtuna de pe marea Tiberiadei. Și din nou îți vei da seama că, la fel ca odinioară în barca apostolilor asaltată de valuri, Iisus "doarme" acum în barca inimii tale, dar el este prezent în tine și, din moment ce el este acolo, nu ți se poate întâmpla nimic rău. Toate acestea te pot ajuta să începi să introduci în rugăciunea ta Cuvântul lui Dumnezeu, care te va ajuta să-ți regăsești pacea interioară.

Citind Sfânta Scriptură, îți vei forma o imagine corectă despre Dumnezeu. Vei evita deformarea, atât de frecventă, a chipului Său. Poate te temi de el, poate crezi prea puțin în dragostea lui, pentru că tu însuți iubești puțin. Dragostea ta trebuie să sporească neîncetat, până la sfârșitul zilelor tale. **Sfânta Scriptură prezentă în rugăciune te va învăța dragostea lui Dumnezeu care te iubește mereu, pentru că el este iubire.**

Intâlnirea cu Cristos prezent în Cuvântul lui Dumnezeu te va ajuta, și să-l descoperi pe Dumnezeu în lumea care te înconjoară. Ea te va învăța să citești numeroasele simboluri cu ajutorul cărora vei descoperi prezența sa în natură și chiar în fenomenele civilizației și ale culturii. Pe sfântul Jean-Marie Vianney, de exemplu, oile îl duceau cu gândul la iubirea Bunului Păstor. Vederea lor îi adâncea conștiința marii iubiri pe care Iisus o avea pentru el – el, păstorul unei parohii și al acelora care fuseseră încredințați de Bunul Păstor solicitudinii și dragostei lui de păstor. Susurul unui pârâu de munte îi amintea de cuvintele Sfintei Scripturi despre "apa vie" care țâșnește pentru viața veșnică (cf. Ioan 7, 37-39). Cineva a spus despre el că îi plăcea să privească seara luminile străzilor, ale caselor sau ale mașinilor care treceau. Reînvia atunci în el ideea despre care vorbește Sfânta Scriptură, mai cu seamă în textele Sfântului Ioan, care arată că Iisus este lumina lumii. Fiecare lumină devenea atunci pentru el un simbol al lui Cristos, îl făcea să gândească la acela care, "venind în lume, luminează pe tot omul" (Ioan 1, 9).

Dacă vrei ca rugăciunea ta să se sprijine și pe Sfânta Scriptură, trebuie să fii ca Maria din Bethania. În Bethania, Iisus găsea refugiu și odihnă la prietenii săi, Maria, Marta și Lazăr. Când s-au apropiat ultimele clipe ale vieții Sale, știind că fariseii îl urmăreau, el s-a refugiat în Bethania. Mai înainte, Iisus fusese în casa lor și Maria se așezase la picioarele lui, pentru a-i asculta cuvintele; ea se comportase ca și cum ar fi fost în fața tabernacolului. Marta, agitându-se, ceruse atunci lui Iisus să-i atragă atenția surorii ei că o lăsase singură să slujească la masă. Iisus răspunse: "Maria a ales partea cea mai bună; aceasta nu îi va fi luată" (Luca 10, 42). **Partea cea mai bună înseamnă a rămâne aproape de Cristos, adică a te așeza la picioarele Lui și a-i asculta cu credință cuvintele pe**

care le citim în Sfânta Scriptură. Maria ascultându-l și privindu-l pe Iisus - Cuvântul Întrupat - era cu siguranță marea lui bucurie. Noi, dimpotrivă, atât de des preocupați și asaltați de prea multe griji, credem că nu avem timp să citim Sfânta Scriptură. Pentru Maria, lucrul cel mai imporant era că el, Învățătorul, se afla acolo, în casa ei. Locul care îi plăcea cel mai mult era la picioarele Domnului.

Împrumutând ideea lui Jean Guitton (*La Vierge Marie*), ar trebui să o numim pe Fecioara Maria "Fecioara Gânditoare" (*Virgo Meditans*). Se poate vedea după conținutul imnului său "*Magnificat*" cât de mult era pătrunsă Fecioara Maria de Sfânta Scriptură. Este un exemplu de rugăciune întemeiată pe Cuvântul lui Dumnezeu. Pentru ea, Sfânta Scriptură era o "hrană" și izvorul rugăciunii.

Vreme de treizeci de ani, Fecioara Maria se pierdea oarecum în prezența divină a Fiului ei. Iată de ce **chipul ei a reprodus în modul cel mai fidel Chipul lui Cristos,** și în aceasta constă măreția sa. Si cât de important trebuie să fi fost pentru Cristos să creeze această capodoperă – imaginea sa cea mai perfectă – dacă a consacrat treizeci de ani din viața sa Fecioarei Maria ! Ea îi sorbea fără încetare gândurile, dorințele, voința, devenind astfel tot mai mult una cu Fiul ei.

Regăsești prezența lui Iisus în paginile Sfintei Scripturi. Ar trebui deci ca și tu, asemenea Fecioarei Maria, să te pătrunzi de gândurile și de dorințele sale, pentru a trăi în ele. Ar trebui să urmezi întru totul și până la capăt exemplul Fecioarei Maria în deschiderea ei spre marea operă cristică de a-l modela pe fiecare dintre noi după asemănarea sa.

Sfânta Scriptură trebuie să fie pentru tine un loc de întâlnire cu acela care te-a iubit până la capăt și care dorește să modeleze și în tine Chipul său, așa cum a făcut-o în preaiubita sa Maică.

CAPITOLUL 5

RUGĂCIUNEA CA ACTUALIZARE A CREDINȚEI

Rugăciunea și credința nu constituie realități distincte care nu ar face decât să depindă una de alta sau care ar exista una alături de cealaltă. Rugăciunea rămâne mereu în relație foarte strânsă cu realitatea credinței, ea este o întâlnire a omului cu Dumnezeu în credință, ea este, în fine, o formă de realizare a credinței. Dacă a crede înseamnă a te lipi de Cristos și a te încredința lui, a te ruga înseamnă a te devota și a te dărui lui Cristos, pentru a fi primit într-un mod nou și pentru a te transforma. Dacă credința este recunoașterea neputinței noastre care face să așteptăm totul de la Dumnezeu, rugăciunea este un apel existențial al sărăciei spirituale și al vidului interior al omului, pentru ca Sfântul Duh să îl umple cu prezența și cu puterea lui. Pe măsură ce credința se dezvoltă,

rugăciunea devine mai pură și mai fierbinte. Ca actualizare a credinței, marcată de dinamismul convertirii, rugăciunea – asemenea Euharistiei și Cuvântului lui Dumnezeu – conduce omul spre transformare, spre convertire.

Exemplul lui Cristos

Atunci când citim Evanghelia, constatăm repede că Vestea cea Bună ne pune în încurcătură. Conținutul Evangheliei diferă într-atât de tendințele noastre naturale, încât ni se pare un paradox continuu. Evanghelia răstoarnă noțiunile noastre omenești. Același lucru îl făcea Cristos însuși.

Omenirea îl așteptase mii de ani. Totul era orientat spre acest eveniment al istoriei lumii, care era venirea lui Mesia, venirea aceluia care urma să înfăptuiască opera de Mântuire. Și când, după o așteptare atât de lungă, Iisus vine, el se face cunoscut numai păstorilor și magilor. Apoi, timp de treizeci de ani, el trăiește în izolare, nu în acțiune, cel puțin în sensul în care se aștepta să acționeze Mesia. În ochii lumii, acești ani par irosiți. Într-adevăr, dacă cineva a fost așteptat mii de ani, acesta trebuia să dea de la el cât mai mult cu putință. Iată că mulțimile așteaptă, iar Cristos "irosește" treizeci de ani în Nazareth. Și când ia sfârșit această perioadă irosită pentru activismul omenesc, când Cristos apare pe malul Iordanului și este proclamat Fiul lui Dumnezeu de Sfântul Duh însuși, un alt lucru ne nedumirește: Iisus se retrage și merge în pustie. Iată ceva ce nu înțelegem cu nici un chip. Ne-ar plăcea să-l luăm de mână și, așa cum a făcut într-o zi Apostolul Petru, să-i spunem: "Doamne, ce faci ? Acolo mulțimile Te așteaptă, iar Tu Te duci din nou să te rogi, doar Te-ai rugat atâția ani !". Totuși, acela care va spune mai târziu "Secerișul este mult, dar lucrătorii sunt puțini" (Luca 10, 2) va părăsi secerișul și va merge în pustie pentru a se ruga fără întrerupere timp de patruzeci de zile. Să nu ne mire aceasta ?

Evanghelistul Marcu scrie: "Și a doua zi, foarte de dimineață, sculându-Se, a ieșit și S-a dus într-un loc pustiu și Se ruga acolo"

(Marcu 1, 35). Să reținem acest amănunt: "foarte de dimineață", înseamnă că era încă întuneric. "Voind să se roage", Iisus renunța la somn. Uimiți, am vrea să strigăm din nou: "Doamne, ai cu adevărat nevoie de această rugăciune noaptea, în dauna sănătății tale?" Ziua de lucru apostolic a lui Iisus era epuizantă. Oamenii veneau și seara din tot orașul sau din împrejurimi, aducând bolnavi și îndrăciți. Ar fi greu de spus când se încheia lucrul său zilnic. Poate la miezul nopții, căci mulțimile nu-l părăseau de bunăvoie. După o zi atât de grea și o seara istovitoare, Iisus încă se lipsea de somn, de acel somn oricum scurt.

Totuși, când spunem că Iisus era mereu asaltat de mulțimi, trebuie să spunem că era tot în legătură cu izolarea lui în rugăciune. Aici se ascunde o indicație extrem de importantă și pentru tine: pentru ca oamenii să te asalteze cu folos, **trebuie să știi în prealabil să te izolezi**. Trebuie să apreciezi momentul pustiei din viața ta. Acest moment al pustiei a jucat un rol foarte mare în viața sfinților. Este de ajuns să te gândești la marea nevoie de izolare a lui Ioan Botezătorul în pustiu, la rolul hotărâtor pe care perioada de la Manresa l-a jucat în viața sfântului Ignațiu de Loyola sau la locul sihăstriei de la Subiaco în viața sfântului Benedict. Cât despre omul contemporan, contaminat de activism, se pare că el trebuie să dea din ce în ce mai mult – **dar ce să dea**? Am putea presupune că Cristos, atât de strâns unit cu Tatăl, nu avea nevoie să se roage. El o făcea, totuși, chiar în detrimentul somnului. Și va fi întotdeauna astfel. Pentru a fi asaltat de oameni, va trebui întotdeauna să se retragă mai întâi, pentru a-l întâlni pe Dumnezeu. Dacă îți lipsește această izolare pentru rugăciune și pentru reculegere și dacă fugi de oameni numai pentru a te refugia în lumea treburilor personale, atunci "vei fi asaltat altfel, de egoismul tău. Și acesta va fi pentru tine o pustie, dar nu dătătoare de viață, ca în cazul lui Cristos sau al sfinților; va fi o pustie a distrugerii, nu a vieții" (cf. A. PRONZATO, *Ho voglia di pregare*).

Prioritatea rugăciunii

O problemă fundamentală se naşte şi se pune pentru tine: cât timp acorzi rugăciunii în viaţa ta de fiecare zi ? Ce loc ocupă rugăciunea în lista ocupaţiilor tale celor mai importante ? Inainte de ce o plasezi şi după ce ? Cum se desfăşoară ziua ta de reculegere şi cum se prezintă examenul tău de conştiinţă, deci această privire asupra ta în prezenţa lui Dumnezeu. Răspunsurile la acest gen de întrebări vor pune în lumină **cine este mai important în viaţa ta decât Dumnezeu ?**

Aici, ai putea obiecta imediat că, în multitudinea obligaţiilor tale îţi este foarte greu să găseşti timp pentru rugăciune. Cardinalul Lercaro, arhiepiscop de Bologna, vorbea la o întâlnire cu preoţii, cu fervoarea şi ardoarea care-i erau caracteristice, despre necesitatea de a rezerva meditaţiei o jumătate de oră pe zi. După conferinţă, în timpul discuţiilor, unul dintre tinerii preoţi s-a ridicat şi a spus: "Evident, Eminenţa voastră, teoretic este clar şi simplu – trebuie să practicăm meditaţia, dar când ? Căci timpul meu zilnic se împarte astfel: mă scol la ora 6,30, la 7 Sfânta Liturghie, spovedania, apoi catehismul, prânzul, apoi ocupaţiile cu băieţii patronajului, vizitarea bolnavilor, munca la biroul parohiei, convorbirile pastorale. Seara, mă ocup de tineri, până aproape de miezul nopţii. Şi unde să găsesc loc pentru o jumătate de oră de meditaţie, dacă abia am timp să spun breviarul ?" –Ai dreptate, a spus cardinalul, efectiv nu ai timp pentru o meditaţie de o jumătate de oră. Ocupaţiile 'te înăbuşe' într-atât, încât nu ai timp pentru rugăciune. Nu îţi poţi permite o meditaţie de o jumătate de oră, trebuie să o practici nu o jumătate de oră, ci o oră şi jumătate" (A. PRONZATO, *Ho voglia di pregare*). Bineînţeles, nu era vorba de o formulare spirituală, paradoxală. Tragedia activismului nostru creştin constă în faptul că **ocupaţiile noastre ne sufocă efectiv**. Acest tânăr preot zelos, consacrându-se lui Dumnezeu şi sufletelor, era atât de copleşit de activism, încât avea nevoie de un antidot mai puternic.

Dacă te priveşti în lumina credinţei, vei înţelege că, **cu cât eşti mai copleşit de ocupaţiile tale, cu atât mai mult va trebui să-ţi rezervi timp pentru rugăciune**. In caz contrar, vei avea doar

impresia că dai ceva, dar va fi o iluzie. **Nu poți da ceea ce nu ai**. Am putea spune acestui tânăr preot care discutase cu cardinalul Lercaro: "La ce bun să consacri atâta timp muncii pastorale, să consacri atâtea ore băieților de la patronaj, să vizitezi bolnavii, să spovedești și să ai convorbiri pastorale – toate acestea ca și cum ai scoate apă cu un ciur". Despre un preot extenuat, surmenat, agitat, scoțând apă din fântână cu un ciur și nedându-și seama de ceea ce, de fapt, hotărăște totul, ar fi prea mult să spunem că nu are credință, dar cu siguranță credința lui este mediocră. Prin această atitudine, el pare să spună: "Eu, omul, sunt cel care creează istoria, fie și numai în sfera activităților mele parohiale sau altele. Eu sunt acela care hotărăște cine va crede în Dumnezeu, numai de munca mea depinde mântuirea celorlalți". Totuși, **toate acestea depind de Dumnezeu**, el este acela care hotărăște și el este cel care poate da putere. Dacă el face să te alături muncii sale, o face nu pentru că ești de neînlocuit. De câte ori Dumnezeu nu ți-a arătat până acum că el rezolvă perfect treburile fără noi. Dacă l-ai observat în viața ta, te-ai bucurat de un mare har. Îi suntem necesari lui Dumnezeu numai pentru că aceasta este voia sa. El poate salva oameni care nu au fost niciodată catehizați, și am fost deseori martori ai unor situații de acest fel. La biserică și la spovedanie vin, într-adevăr, oameni care nu au ascultat nici o lecție de catehism, și sămânța divină a încolțit în sufletele lor. **Dumnezeu** nu are nevoie de amestecul omului, cu toate acestea, el **dorește să ne asocieze operei de mântuire a lumii**. Dacă, însă, gândim că totul depinde de noi, de munca noastră, scoatem apa din fântână cu o sită. Când suntem copleșiți de muncă, uităm ușor că trebuie, mai ales, să mergem la întâlnirea cu acela de care cu adevărat depind toate, care ține în mâinile sale soarta lumii și soarta fiecăruia dintre noi.

In lumina credinței, ocupația cea mai importantă a zilei este rugăciunea. Ea trebuie să ocupe primul loc între treburile noastre. **Contactul cu Dumnezeu hotărăște valoarea și sensul lucrului nostru**. Eficiența lui depinde de ce se află în plan îndepărtat, ca de exemplu genunchii care te dor pentru că ai stat mult timp îngenuncheat.

"Important este nu ceea ce faci, va spune Ioan-Paul al II-lea, important este cine eşti". Este important să fii, ca şi Papa, un om al credinţei şi al rugăciunii. De îndată ce creştinul, ca ucenic al lui Cristos, încetează a mai fi un om al rugăciunii, el devine inutil pentru lume, devine o sare insipidă, bună să fie călcată în picioare de oameni (cf. Matei 5, 13).

Problema rugăciunii este, în vocaţia noastră creştină, o problemă fundamentală. Rugându-ne, nu doar ne închinăm lui Cristos, ci îl adorăm în numele lumii care nu ştie, sau care nu poate, sau care nu vrea să se roage. Un lucru este sigur: dacă nu ne rugăm, nimeni nu va avea nevoie de noi. Lumea nu are nevoie de suflete şi de inimi goale. Când întrebăm care este relaţia dintre rugăciune şi acţiune, trebuie să subliniem prioritatea rugăciunii şi a sacrificiului faţă de acţiune. Copiilor pe care îi catehizăm acasă sau la şcoală noi li-l dăm pe Dumnezeu în măsura în care noi l-am cerut în prealabil în genunchi. Problema relaţiei dintre rugăciune şi acţiune se poate reduce la această constatare: orice acţiune autentică se naşte din rugăciune şi din contemplare. Căci, tot ceea ce este mare în această lume se naşte din sacrificiu şi din rugăciune.

Feluri de rugăciuni

Problema rugăciunii este problema centrală pentru orice creştin. **Eşti creştin în măsura în care eşti capabil să te rogi**. Rugăciunea, şi mai târziu etapele ei particulare, marchează şi definesc apropierea sau îndepărtarea ta de Dumnezeu. Etapele drumului tău spre Dumnezeu sunt definite de etapele rugăciunii tale. Fiecăreia dintre ele îi corespunde o altă formă şi un alt gen de rugăciune, pentru că rugăciunea este expresia legăturii tale cu Dumnezeu.

Fără încetare trebuie să învăţăm a ne ruga. Rugăciunea este o sarcină permanentă pentru tine. Forma actuală de rugăciune nu ne poate fi de ajuns. Trebuie să mergem mereu mai departe şi să o dezvoltăm fără încetare. Când vorbim despre rugăciune, ne vine în minte cel mai des **rugăciunea cuvântului**. În această formă de

rugăciune trebuie să acordăm o pondere deosebită actelor prin care ne smerim în fața lui Dumnezeu, prin care ne exprimăm mulțumirea sau cerem sfințirea.

Rugându-ne cu rugăciunea cuvântului, trebuie să ne amintim că ar trebui să ne rugăm pentru ceea ce așteaptă Dumnezeu de la noi. Aceasta nu poate fi vorbărie. Iisus ne avertizează clar să nu ne rugăm ca păgânii, care "cred că în poliloghia lor vor fi ascultați" (Matei 6, 7).

Credința are o influență hotărâtoare asupra **intensității și conținutului** rugăciunii. Dacă credința ne schimbă mentalitatea și ne face să-l punem pe Dumnezeu pe primul loc, rugăciunea noastră se va simplifica tot mai mult, pe măsură ce ne va crește credința. Rugăciunea noastră va fi tot mai mult supusă acțiunii Sfântului Duh (cf. Romani 8, 26-27) și tot mai mult absorbită de treburile Împărăției: "Căutați mai întâi împărăția și dreptatea lui Dumnezeu, și toate acestea se vor adăuga vouă" (Matei 6, 33). Cuvintele "mai întâi" sunt aici foarte importante. Ele îți recomandă să-l situezi pe Dumnezeu pe primul loc și, fără să renunți la propriile tale eforturi, **să lași grija de propria-ți persoană și de rezultatele activității tale în seama aceluia a cărui dorință este de a te copleși cu o iubire fără margini**. Atunci vei realiza în rugăciunea ta chemarea lui Iisus adresată sfintei Ecaterina de Siena: "Tu gândește-te la mine, iar eu mă voi gândi la tine".

Dincolo de rugăciunea cuvântului, care poate lua forma de rugăciune de cerere, de acțiune de har sau de adorație, există o formă de contact cu Dumnezeu mai simplă. **Dumnezeu vrea ca noi să ne simplificăm tot mai mult felul de a ne ruga**. Dacă Sfânta Scriptură cere să ne rugăm neîncetat, rugăciunea noastră trebuie să se simplifice, pentru că nu vom fi în stare să ne rugăm mult timp într-un mod dificil. În viața noastră interioară vine un moment în care ne este mai ușor să ne gândim la Dumnezeu decât să-i vorbim; trecem atunci la **rugăciunea gândului,** care se poate numi **memoria prezenței lui Dumnezeu**. Este o formă de rugăciune mai simplă decât rugăciunea cuvântului. Ea cere mai puțin efort. Este de ajuns să-ți îndrepți gândul spre Iisus pentru a-ți da seama că acela care te iubește este aproape de tine. La fel, când te pregătești pentru Sfânta Împărtășanie, este de ajuns ca, în

orele care o preced, să-ți îndrepți voința și gândurile pline de dragoste către Euharistie. Rugăciunea gândului este o expresie a credinței care poate consta în a te strădui să gândești cu gândurile lui Iisus sau ale Sfintei Fecioare Maria. Ar trebui să fie o gândire plină de seninătate și de bucurie. "Cauza bucuriei noastre" este cu adevărat Sfânta Fecioară Maria. De aici decurge faptul că modul nostru de a gândi, dacă este optimist în sens supranatural, va fi ca o lipire de gândirea Fecioarei Maria înseși. Rugăciunea gândului este ceva simplu, deși cere vigilență și solicitudine pentru a fi în viața noastră un fenomen cât mai frecvent cu putință. Iată de ce străduiește-te pur și simplu să ai în minte și să te gândești că Iisus te iubește, că El îi iubește pe cei pe care tu îi iubești și pe cei pentru care îți faci griji. O asemenea rugăciune de credință îți va aduce pacea lăuntrică.

Dumnezeu poate dori să simplifice și mai mult rugăciunea noastră. El poate dori ca noi să tăcem cu desăvârșire. Așa cum ne rugăm prin cuvinte sau cu gândul, tot așa ne putem ruga **prin tăcere**. Totuși, unii nu aprobă această formă de rugăciune. Mulți se întreabă dacă nu este timp pierdut, pentru că în acest caz nu se întâmplă nimic. Totuși, a rămâne astfel în tăcere, fie în fața Sfintei Împărtășanii, fie în prezența Maicii Domnului, este o formă de rugăciune destul de avansată. Charles de Foucauld scria că a ne ruga înseamnă a-l privi pe Iisus iubindu-l. Acest fel de rugăciune poate îmbrăca forma a ceea ce se numește **rugăciunea simplității sau a privirii simple**. Dacă ești cu cineva și trebuie să te întreții cu el prin cuvinte, înseamnă că acesta este pentru tine, într-o măsură mai mare sau mai mică, un străin. În fața unei persoane apropiate tu poți păstra tăcerea, care nu va aduce nici o jenă. Tocmai această tăcere atât de elocventă în simplitatea ei constituie un criteriu de apropiere a două persoane. Iisus vrea ca noi să știm să și tăcem în fața lui, pur și simplu, să-l privim și să rămânem în fața Lui fără cuvinte inutile.

Se mai poate ca rugăciunea tăcerii să devină pentru noi prea dificilă. Atunci poate apărea și o altă formă de rugăciune – **rugăciunea gestului**. Ne puteme ruga, într-adevăr, printr-un surâs, de exemplu, chiar dacă la prima vedere ni se poate părea ciudat. Dumnezeu vrea cu adevărat ca legătura noastră cu El să fie foarte

simplă, să fie un contact al copilului cu Tatăl lui, al copilului cu Mama lui. Dacă iubești pe cineva, poți foarte bine să iei contact cu el prin surâs, poți spune totul prin surâs. De ce nu am surâde lui Dumnezeu și Fecioarei Maria ? Este o rugăciune a gestului. Surâsul este un gest simbolic, prin care comunicăm cuiva apropierea noastră, recunoștința, dragostea, bucuria noastră. Este o formă de simbol în care putem include o mulțime de lucruri. Surâsul poate, într-adevăr, semnifica altceva de fiecare dată. Nu trebuie deci să te străduiești să exprimi totul prin cuvinte. Dumnezeu știe că îi surâzi și știe pentru ce o faci. Surâsul tău în fața lui Dumnezeu și bucuria care vine din credință sunt prin excelență o rugăciune.

Sfânta Teresa din Lisieux ne învață o altă formă, emoționantă, de rugăciune a gestului simbolic. Cu aproximativ două săptămâni înainte de moartea ei, când era deja foarte grav bolnavă, i-a fost oferit un frumos trandafir din grădina mânăstirii. Ea a început să-i smulgă petalele pentru a acoperi cu ele crucifixul pe care îl avea, cu mare cucernicie și iubire. Apoi, a șters cu aceste petale rănile mâinilor și picioarelor străpunse ale lui Iisus. Prin acest gest simbolic, a mărturisit ea, a vrut să aline suferințele Domnului răstignit, să-i șteargă lacrimile (cf. *Carnet jaune*, 14.IX.1897). "Altă dată, relatează Celine, văzând-o atingând cu blândețe, cu buricele degetelor, cununa de spini și cuiele lui Iisus de pe crucifixul ei, i-am spus: - Ce faci ? Atunci, cu un aer ușor uimit de a fi fost surprinsă astfel, mi-a mărturisit: - Îi scot cuiele și îi iau cununa de spini" (*Conseils et souvenirs*, 88). Nimic nu poate înlocui un asemenea gest. Această rugăciune exprima dorința ei de a ușura suferințele lui Iisus răstignit. Era expresia unei iubiri deosebite pentru acela care era Mirele inimii ei, răstignit de păcătoși.

Sfântul Leopold Mandic din Padova, marele duhovnic al timpului său, care petrecea în fiecare zi multe ore în confesional, se ruga cu gestul mâinilor goale. Atunci când spovedea, el ținea mâinile în fața lui ca și cum ar fi vrut să spună lui Iisus: "Vezi, Doamne, nu sunt în stare să-l ajut pe cel care stă în genunchi lângă mine. Nu pot să-i dau nimic. Umple mâinile acestea cu harul tău". Dacă ar fi vrut să repete aceste cuvinte fără încetare lui Iisus, ar fi obosit complet; de altfel, ar fi fost imposibil să o facă în timp ce asculta spovedaniile. Și tu poți, în anumite împrejurări, să te rogi

prin această atitudine a celui sărac cu duhul, să ții mâinile în acest mod, cu conștiința că este un gest neîntrerupt de implorare ca Iisus să-ți umple mâinile goale cu harul lui și să facă din tine un instrument al acțiunii sale.

Rugăciunea omului sărac

Există o strânsă legătură între credință și rugăciune, ca și între smerenie și rugăciune. Cineva spunea: "Înveți cel mai bine să te rogi în momentul în care nu te poți ruga". Este contrarul a ceea ce ni se pare. Când îți este foarte greu să te rogi, când rugăciunea nu-ți reușește, obții de la Dumnezeu o șansă excepțională să o înveți. **Secretul rugăciunii este setea de Dumnezeu** care se naște în noi mult mai profund decât la nivelul sentimentelor noastre și al cuvântului. Acela ale cărui memorie și imaginație sunt asaltate de o groază de gânduri și de reprezentări iluzorii, chiar rele, poate uneori să se roage sub presiunea lor mult mai bine în inima lui tulburată decât acela al cărui spirit se scaldă în noțiuni limpezi și gustă plăcerea din acte de dragoste facile. Aceste încercări generează în inimile noastre **rugăciunea credinței omului sărac**. În rugăciune ar trebui să fim săraci și fără resurse. Dacă nu știm să ne rugăm, Sfântul Duh va coborî El însuși în sufletul nostru și se va ruga pentru noi "cu suspine negrăite" (Romani 8, 26).

Multe greutăți poți întâlni în rugăciune, dar nu uita: tocmai ele fac ca rugăciunea ta să fie o rugăciune a omului sărac. Ar trebui deci să mulțumești pentru aceste greutăți. Ele pot fi de diferite feluri. Pot decurge, de exemplu, din oboseală. Sfânta Teresa a Pruncului Iisus scrie: "Ar trebui să regret că dorm (de 7 ani) în timpul rugăciunilor și al mulțumirilor mele către Dumnezeu; ei bine, nu îmi pare rău. Mă gândesc la copiii mici care sunt iubiți de părinții lor și când dorm și când sunt treji...Domnul ne vede fragilitatea. El își amintește că nu suntem decât țărână" (*Manuscrits autobiographiques*). Astfel, oboseala poate fi o materie din care Domnul va plămădi în tine rugăciunea omului sărac, sărac cu duhul. Și poate vei reuși să exploatezi mai bine situațiile care vor face ca rugăciunea ta să înceapă a fi o rugăciune a omului sărac.

Dacă rugăciunea îți vine foarte ușor, este de asemenea un dar de la Dumnezeu, pe care nu trebuie să-l disprețuiești. Totuși, **dezvoltarea corectă a rugăciunii se împlinește, pe de o parte, prin efortul făcut pentru a merge către Dumnezeu** – și care este o expresie a setei de Dumnezeu, aceasta fiind esența rugăciunii – **pe de altă parte, prin dorința de a intra în contact cu el, de a te deschide lui și de a permite ca el, Dumnezeu, Sfântul Duh, să se roage în tine.** Această dorință este pentru rugăciune lucrul cel mai important; rezultatele sunt, deci, și ele importante ? Este important să dorești, să ai o mare voință de a te ruga. Cu cât mai mare va fi în tine setea de Dumnezeu, cu atât va fi mai bine. În felul acesta va trebui să-ți croiești drum spre Dumnezeu și trebuie să-ți placă acest mod de a te apropia de el. Dumnezeu îți va accepta toate dorințele, deși ți se poate părea că acestea sunt fără prea mare valoare. Lui îi plac cadourile sărace, el nu dorește flori frumoase, le preferă pe cele modeste, florile de câmp, oricare ar fi ele, pentru că ele nu ne hrănesc orgoliul. Printre toate cadourile, spunea cineva, Dumnezeu le preferă pe cele sărace, acelea care nu sunt obiect de mândrie pentru om. Despre aceasta este vorba și în cazul rugăciunii. Dumnezeu acceptă fiecare cadou al tău, chiar dacă nu valorează mai mult decât o mână de țărână. El va da fiecăruia o valoare inestimabilă chiar prin faptul că îl va accepta. Rugăciunea ta poate fi exact ca un pumn de țărână și va fi fără preț, pentru că el, Dumnezeu, Tatăl tău iubitor, o acceptă. El o acceptă cu aceeași bucurie cu care mama acceptă orice floare de la copilașul ei, căci ceea ce contează este gestul ca atare și nu ceea ce se oferă.

Se poate întâmpla să nu ai nimic de oferit lui Dumnezeu în rugăciune. Îi vei da atunci acest "nimic", întreaga ta neputință. Dă-i totul Domnului, pune-te la dispoziția lui, așa cum ești: mic, slab, sărac cu duhul. Aceasta va fi cea mai bună rugăciune a ta, cea mai bună, pentru că este conformă cu prima fericire. Rugăciunea omului sărac este o rugăciune a omului gol în sensul de vacuitate, care cheamă pogorârea Domnului, pogorârea Sfântului Duh. Când Dumnezeu vede un suflet atât de golit de propria lui putere, el coboară în acest suflet cu puterea sa. Fericiți cei săraci cu duhul, fericiți aceia care se roagă cu rugăciunea omului sărac.

În ziua Născătoarei de Dumnezeu, în prima zi a anului, Ioan Paul al II-lea se ruga în acești termeni în bazilica Sf. Petru din Roma: "Slăvită să fii tu, care ai crezut, slăvită să fii. Evanghelistul spune despre tine: Maria păstra în minte și cugeta asupra tuturor acestor evenimente în inima Ei. Tu ești memoria Bisericii, Biserica învață de la tine, Marie, că a fi Mamă înseamnă a fi memorie vie, adică a păstra și a cugeta în inimă la lucrurile vesele, dureroase, glorioase. Maria păstra în inima ei, păstra în mintea ei și medita asupra acestor lucruri, adică lucrarea Fiului și lucrările ei ca Mamă aproape de Fiul, privind lucrarea Fiului. Ea era memorie în Biserica primitivă, ea a rămas memorie în toate secolele de istorie a Bisericii".

Potrivit cuvintelor Sfântului Părinte, Maria este memoria Bisericii. În viața ei au fost Bunavestire, prezentarea Fiului la templu și regăsirea lui Iisus, adolescent de doisprezece ani. Dacă Evanghelia spune că ea cugeta și păstra toate aceste lucruri în inima Ei, aceasta înseamnă că **ea se ruga cu aceste evenimente**. Ca și cum și-ar fi spus rozariul, fără să-și miște degetele pe mărgele, amintindu-și fără încetare tot ceea ce fusese important în viața Fiului și în viața ei. Fecioara Maria nu putea într-adevăr să uite, fie și primul dintre evenimentele cele mai importante din viața Ei, și anume Bunavestire. Ea trăia evenimentele vesele și pe acelea legate de patimile și de învierea Fiului Său. Aceasta era rugăciunea ei.

Dacă spui rozariul, te rogi cu rugăciunea Mariei. Ești ca o imagine a Maicii Domnului. **O imiți în aceea că ea păstra și cugeta la tainele Fiului și ale Mamei.** Ea este Memoria Bisericii, memoria fiecăruia dintre noi, care păstrează aceste evenimente. Fiecare dintre aceste evenimente trebuie să fie pentru noi ceva viu. Meditând asupra lor, intri în contact cu aceste taine și ele devin pentru tine un canal al harului divin. A iubi rozariul înseamnă a iubi Evanghelia, înseamnă de asemenea a o iubi pe Sfânta Fecioară și toate lucrurile pe care le păstra și la care medita în inima ei, care alcătuiau conținutul vieții sale.

Un om al rugăciunii neîntrerupte

Un excepțional om al rugăciunii a fost Guy de Larigaudie. Un om căruia, după cum se pare, Dumnezeu nu îi refuzase nimic: un mare explorator al continentelor care, primul, a parcurs în mașină traseul Franța-Indochina, conducător al unei organizații a tineretului francez, unul care l-a iubit pe Dumnezeu din toată inima sa și care, pentru aceasta, a putut iubi pe deplin pe aproapele său și lumea. În josul fotografiei lui se găsea următoarea inscripție semnificativă: "Sfințenie surâzătoare". Atitudinea lui religioasă se caracteriza, înainte de toate, prin **rugăciunea de afirmare a lumii** plină de credință, prin admirarea frumuseții ei. Pentru că, dacă îl iubești pe Dumnezeu, iubești și lumea. *"Trebuie să iubești totul, nota el, o orhidee care înflorește brusc în junglă, un cal frumos, un gest de copil, o trăsătură de spirit, zâmbetul unei femei. Trebuie să admiri orice frumusețe întâlnită, să o descoperi, fie și în noroi, și să o ridici spre Dumnezeu"* (*Étoile au grand large*, Stea în largul mării). Evident, aceasta nu înseamnă că, în viața lui, nu a avut parte de lupte și de sacrificii, de încercări ale credinței și de hotărâri curajoase – pentru că sfințenia nu poate fi un lucru ușor. *"Să simți în adâncul tău tot noroiul, toată mocirla și fierberea instinctelor omenești și să te menții deasupra, fără să te scufunzi în ele, ca și cum ai merge prin mlaștini secate, lăsându-te săltat de un soi de veselie a întregii ființe, pentru ca piciorul să nu se afunde. Să rămâi în iubirea de Dumnezeu ca în puritatea dimineții, pe întinderea strălucitoare a mlaștinii, fără ca trupul să se scufunde în noroi"* (ibidem).

"Trebuie să fi fost o metisă. Avea umeri splendizi și frumusețea aceea animalică pe care o dă sângele amestecat, buze grele și ochi imenși. Era frumoasă, sălbatic de frumoasă. Într-adevăr, nu era decât un lucru de făcut. Nu l-am făcut, mărturisește G. de Larigaudie. *Am încălecat din nou și am plecat în galop, fără să privesc înapoi, plângând de disperare și de furie. Cred că în ziua Judecății, dacă nu voi avea altceva de dat, voi putea oferi lui Dumnezeu, ca o coroană de flori, toate aceste îmbrățișări pe care, pentru iubirea Lui, nu am vrut să le cunosc" (ibidem).*

Puritatea este posibilă dacă este clădită pe temelia rugăciunii. *"Ea este posibilă și frumoasă și îl îmbogățește pe om dacă se sprijină pe o temelie pozitivă: iubirea de Dumnezeu, viu, total, singurul capabil să*

mulțumească imensa nevoie de iubire care umple inimile noastre de oameni", spune G. de Larigaudie (ibidem).

Guy de Larigaudie iubește riscul, dansul, cântecul. El este un excelent înotător și schior. Culege toate bucuriile, dar, prin toate încercările, prin tot ce trăiește, trece ritmul neîntrerupt al convorbirii cu Dumnezeu plin de credință. *"Frumoasele străine,* mărturisește el, *nu puteau înțelege că și pe melodiile de dans cele mai învăluitoare, inima mea, înlăuntrul meu, bătea în ritmul unei rugăciuni și că această rugăciune era mai puternică decât grația sau seducția lor"* (ibidem). În rugăciunea lui pentru frumusețe, el cerea: *"Doamne, fă ca surorile noastre, tinerele fete, să aibă trupul armonios, să fie surâzătore și îmbrăcate cu gust. Fă ca ele să fie sănătoase și cu sufletul transparent. Fă ca ele să fie simple cu noi, materne, fără ocolișuri sau cochetărie. Fă ca nici un rău să nu se strecoare între noi. Și ca, băieți și fete, noi să fim unii pentru ceilalți un izvor, nu de greșeli, ci de îmbogățire... Din Tahiti la Hollywood* – continuă el – *pe plajele de coral sau pe puntea pacheboturilor, am ținut în brațele mele, în ritmul dansului, cele mai frumoase femei din lume. Nu am vrut să culeg nici una dintre aceste flori care se ofereau sau a căror cucerire ar fi fost pasionantă. Cu toate acestea, consideram fără valoare pentru mine toate motivele omenești de a fugi. Numai pentru iubirea de Dumnezeu, chinuindu-mi trupul, m-am prefăcut indiferent"* (ibidem).

Vorbind despre Sfânta Împărtășanie, el mărturisește: *"Împărtășania zilnică a fost pentru mine, în fiecare dimineață, baia de apă vie care întărește și destinde toți mușchii, masa substanțială dinaintea etapei, privirea de tandrețe care dă îndrăzneală și încredere... M-am plimbat prin lume ca într-o grădină înconjurată de ziduri. Am trăit aventura dintr-o margine în alta a celor cinci continente... și totuși zidurile grădinii nu au făcut decât să se dea înapoi și eu sunt tot în cușcă. Dar va veni o zi când voi putea să-mi cânt cântecul de iubire și de bucurie. Toate barierele se vor rupe. Și Infinitul va fi al meu"* (ibidem).

Cum era rugăciunea de credință a acestui sfânt contemporan ? *"Asistând la piesa cea mai nesărată, la filmul cel mai sfâșietor, este posibil să te rogi desfăcând în sinea ta, în ritmul imaginilor sau al muzicii, rugăciuni mașinale. Unele, pentru actori, regizor sau figuranți. Altele pentru mulțimea care se distrează sau se plictisește, pentru vecinul din dreapta sau pentru vecina din stânga. Timpul petrecut astfel nu va fi fost*

inutil" (ibidem). Pentru el găsește în rugăciune forța în momentele grele care cer atât de mult să fii credincios Domnului. *"Sunt ore grele în care tentația răului te ține atât de strâns de tot corpul, într-un mod atât de irezistibil, încât nu mai știi ce să spui mașinal din vârful buzelor și aproape fără să mai crezi în ele: Doamne, cu toate acestea, Te iubesc; dar ai milă de mine. In unele seri, așezat în fundul unei biserici fără măcar să pot să mă rog... nu pot decât să repet această biată frază, de care mă agăț ca de o geamandură, ca să nu mă înec: Doamne, cu toate acestea Te iubesc!"* (ibidem).

Secerând cu lovituri de cravașă vârfurile morcovilor sălbatici, mestecând un fir de iarbă, bărbierindu-te dimineața, poți repeta lui Dumnezeu fără să obosești, foarte simplu, că îl iubești mult..., să-ți povestești ție însuți, cântând, întreaga viață de până atunci și visele pe care ți le faci pentru zilele ce vin, și să vorbești astfel Dumnezeului tău cântând. Și să-i vorbești dansând de bucurie în soare, pe plajă sau alunecând cu schiurile pe zăpadă. Să-l ai mereu pe Dumnezeu lângă tine, ca un tovarăș în care ai încredere... M-am obișnuit într-atât cu prezența lui Dumnezeu în mine, continuă G. de Larigaudie, *încât am întotdeauna în adâncul inimii o rugăciune care urcă până în vârful buzelor. Această rugăciune abia conștientă nu încetează nici atunci când sunt pe jumătate adormit, însoțind ritmul mersului unui tren sau bâzâitul unei elice, nici chiar în exaltarea corpului sau a sufletului, nici chiar în agitația orașului sau tensiunea de spirit a unei ocupații care mă absoarbe. Este în adâncul ființei mele, ca o apă nespus de liniștită și de transparentă, pe care nu o pot atinge nici umbrele, nici mișcările de la suprafață... Întreaga mea viață nu a fost decât o lungă căutare a lui Dumnezeu. Pretutindeni, la orice oră, în orice loc din lume, am căutat urma și prezența lui. Moartea nu va fi pentru mine decât un minunat "mergi-mai-departe"* (ibidem). Moartea va marca pentru el sfârșitul acestei minunate și ametitoare aventuri, ajungerea la plenitudinea la care a aspirat întotdeauna.

CAPITOLUL 6

IUBIREA CA ACTUALIZARE A CREDINȚEI

În momentul Înălțării Sale, Cristos ne-a asigurat că va fi cu noi întotdeauna, până la sfârșitul veacurilor (Matei 28, 20). El a rămas nu numai în Biserică, nu numai în Sfânta Împărtășanie, care face prezentă opera lui mântuitoare, ci **a rămas și în aproapele nostru,** cu care se identifică: "Tot ceea ce ați făcut acestor micuți, care sunt frații mei, Mie Mi-ați făcut" (Matei 25, 40). Prin prezența aproapelui în viața noastră, viața de fiecare zi devine o provocare pentru credința noastră, pentru că credința este aceea care ne permite să privim lumea cu ochii lui Cristos și să găsim prezența lui Dumnezeu, ascuns într-un alt om.

Credința "lucrează prin iubire" (Galateni 5, 6) și își găsește în iubire viața ei deplină, ne invită să "fim în uniune spirituală" cu Dumnezeu și cu frații. Dumnezeu ne revelează iubirea Sa – *agapê* – pe care noi o primim prin credință, pentru a o revărsa apoi asupra altora. În iubire, încredințarea propriei persoane lui Dumnezeu

își dobândește caracterul just și dimensiunea darului reciproc, va spune Ioan Paul al II-lea.

Agapê

Există două feluri fundamentale de legături între oameni și, în consecință, două concepții asupra iubirii. Prima concepție, având rădăcinile în antichitate, transmisă de Platon, definește iubirea drept *eros*. A doua concepție, așa cum o prezintă creștinismul, este iubirea definită în limba greacă prin termenul *agapê*. Există deci *eros* și *agapê*, două feluri de iubire care se află la baza a două feluri de legături diferite între oameni. *Eros* la Platon constituie iubirea care iubește ceea ce consideră ea că merită iubit. Este o iubire emoțională. Dacă cineva sau ceva îți convine, de exemplu din cauza aspectului său estetic, al frumuseții sale, dacă îți face plăcere să fii cu cineva sau cu ceva, să ai ceva, toate acestea decurg numai din sentimentele tale pur naturale și este *eros*-ul platonician. Iubești ceva ce îți face plăcere, cu care te simți bine. Este o dragoste egocentrică, pentru că **ține întotdeauna de tine, de plăcerea ta**.

Această dragoste, în ciuda lipsurilor și a limitărilor ei, în ciuda caracterului ei interesat și trecător, nu trebuie condamnată sau distrusă. Ea este legată de ordinea naturală care vine de la Dumnezeu, dar a fost perturbată de păcatul originar. Trebuie să o purifici, să o transformi treptat în iubire supranaturală, iubire atât de esențial asociată vieții de har și care, potrivit Evangheliei și gândirii sfântului Pavel, este o reflectare a iubirii înseși a lui Dumnezeu. Este ceea ce spune și celebrul text al Sfântului Pavel în epistola sa către Corinteni: "Dragostea îndelung rabdă; dragostea este binevoitoare..., nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândește rău... Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește (1 Corinteni 13, 4-7). O asemenea dragoste în limba originară, greacă, este desemnată prin termenul *agapê*. Potrivit concepției creștine, Dumnezeu este *agapê* – El este iubirea care coboară până la om și iubește ceea ce nu merită să fie iubit. Este o dragoste spontană, care se dăruiește pentru că este dragoste. *Agapê* este iubirea dezinteresată care îl invadează pe om. Ni se pare uneori că trebuie să-i plăcem lui

Dumnezeu, să merităm dragostea Lui. Și totuși, el te iubește pentru că ești copilul lui, și nu pentru că meriți. *Agapê* **este o dragoste creatoare, o dragoste care iubește, nu pentru că meriți să fii iubit, ci numai ca să meriți.** *Agapê* vrea să creeze în tine binele, din ce în ce mai mult bine. Cineva care primește haruri speciale de la Dumnezeu se miră că le-a primit. Și totuși *agapê* coboară asupra celor nedemni, asupra noastră a tuturor, pentru că noi toți suntem nedemni și toți avem nevoie de această dragoste creatoare, care creează binele. Suferința lui Iisus Cristos, care este iubire, constă în aceea că el nu-și poate revărsa dragostea din plin, că nu poate să inunde cu ea sufletul omului, pe care-l iubește nemăsurat. Dumnezeu caută mereu inimi deschise asupra cărora își va putea revărsa continuu și fără măsură iubirea sa nesfârșită.

Pentru mama care își iubește copilul, chiar dacă este foarte urât, acesta va fi cel mai frumos copil, pentru că este copilul ei. Nu are nici o importanță câte defecte ai. Poți avea o mulțime, poate sunt atât de multe încât nici nu le mai poți suporta. Cu toate acestea, **Dumnezeu vrea să te cuprindă în dragostea lui**, vrea să creeze în tine iubirea, vrea să coboare asupra ta, **pentru a face din tine, păcătos și nedemn, o capodoperă a iubirii Sale.**

Iubirea *agapê* care coboară spre tine de sus, de la Dumnezeu, și pe care o primești prin credință, nu poate fi închisă în tine. Iubirea, ca bine, trebuie să se reverse, trebuie transmisă mai departe. *Agapê* este Cristos care trăiește în tine și care, prin tine și în tine, vrea să iubească pe ceilalți. Omul înzestrat cu dragostea *agapê*, cu dragostea dezinteresată, începe el însuși să iubească sau, mai exact, Cristos care este în el începe să-i iubească pe ceilalți. *Agapê* este o dragoste nu atât emoțională, cât o dragoste a voinței care vrea să reverse binele. Legăturile interumane create astfel prin ea sunt capabile să reziste chiar și în fața morții. Nu are importanță cine este celălalt – urât sau frumos, amabil sau dezagreabil, plin de greșeli și de păcate, sau nu. Important este că dragostea vrea să-l iubească pentru ca el să poată deveni mai bun. Această dragoste *agapê*, care crește în tine pe măsură ce Cristos coboară în inima ta, se exprimă deseori în detalii, în gesturi, în priviri. Este foarte important să împarți această dragoste prin căldura privirii tale, prin acceptarea, admirația, întâmpinarea constant binevoitoare a celuilalt.

Rolul sentimentelor

Agapê nu este doar o iubire creatoare. Este și o dragoste care stabilește comuniunea, comunitatea între oameni. Contactul între oameni ține deseori de sentimentele lor. Există trei variante fundamentale de relații interpersonale emoționale. Pot fi relații generate de **sentimente pozitive**, când cineva îți este apropiat, îți convine, îl iubești, vrei să fii cu el. Putem avea asemenea sentimente pozitive atât față de Dumnezeu, cât și față de om. Poți, de exemplu, să te simți bine cu Bunul Dumnezeu. Uneori, cineva este literalmente aţâţat la întâlnirea cu Dumnezeu, aceasta poate dura ore, zile, chiar luni. Sentimentele pozitive pot inunda sufletul. În a doua variantă, sentimentele pozitive dispar, se creează un fel de **vid emoțional** – nimic nu te atrage spre cutare sau cutare persoană. Aceasta se poate întâmpla dintr-o dată sau într-un proces care se amplifică. Din punct de vedere psihologic, se poate vorbi de o anumită dezintegrare emoțională. Și mai există o a treia variantă, cea mai grea, în care apar **sentimente negative**. Sentimentul de îndepărtare se poate manifesta față de un alt om, ca și în situațiile care au legătură cu Dumnezeu. Aceasta apare deseori în perioadele de purificare. Ceva te poate "arunca" atunci în afara Bisericii, poți simți aversiune față de spovedanie sau de Sfânta Împărtășanie, poți întâmpina greutăți în menținerea contactului cu Dumnezeu prin rugăciune. De asemenea, pot apărea sentimente negative față de ceilalți. Într-un anumit moment, cineva care îți era prieten apropiat începe pur și simplu să te enerveze, devine respingător.

Relațiile omenești întemeiate pe sentimente pozitive sunt relații naturale. Acest gen de sentimente și de legături se poate forma în orice grup de oameni, chiar printre criminali. Pot fi asociații de camaraderie. Deseori putem întâlni oameni care se potrivesc perfect în sensul legăturilor naturale pe care le întreținem, comunicând pe planul intereselor comune. Cu toate acestea, sentimentele pozitive naturale sunt foarte instabile. Pot apărea la începutul căsătoriei și apoi să dispară. Ce se întâmplă când dispar ? Apare criza, cauzată de vidul emoțional crescând, greu de suportat. Față de Dumnezeu, va fi un fel de uscăciune – nu simt nimic la contactul cu Dumnezeu, nimic nu mă împinge nici spre rugăciune, nici spre spovedanie, nici spre Sfânta Împărtășanie. O criză asemănătoare

se manifestă atunci când dispar sentimentele față de un alt om, când, subit, încetezi să te simți atras de acela care înainte îți era apropiat. Atunci se produce un vid specific față de prieteni și de cunoștințe.

Și, în sfârșit, în a treia situație, foarte grea, apare îndepărtarea emoțională de lucrarea lui Dumnezeu, sau îndepărtarea față de alt om. În acest caz este nevoie uneori chiar de eroism pentru a te depăși. **Dar, o șansă de stabilire sau de adâncire a legăturii supranaturale apare exact atunci când legătura naturală încetează ori se rupe într-o oarecare măsură, sau cel puțin slăbește.** Se poate întâmpla într-o familie ca soții să se potrivească atât de bine unul cu celălalt încât să fie ca două bucăți ale aceleiași cărămizi care, puși împreună, se îmbină perfect unul cu celălalt. Din punct de vedere al credinței, acesta nu este idealul. Nu este, de fapt, decât o armonizare pur naturală a sentimentelor pozitive. Nu este încă acea iubire creștină elaborată, iubirea *agapê*. Situația poate fi asemănătoare în cazul copiilor în familie. Nu este nevoie ca ei să fie în armonie unii cu ceilalți, să nu existe probleme între ei. Este vorba de a face în așa fel încât ei să încerce să se iubească, în ciuda defectelor și a particularităților lor, și nu ca ei să se potrivească unii cu ceilalți și să se armonizeze.

Criza legăturilor naturale

Nici o comunitate, fie ea comunitatea conjugală, comunitatea de prieteni sau un grup, nu are șanse mari de a supraviețui dacă se întemeiază exclusiv pe o legătură naturală: mai devreme sau mai târziu ea se va destrăma sau va trece la un nivel superior de existență. Din punct de vedere al credinței, se poate spune că este bine atunci când astfel de crize se manifestă în viața noastră, este bine atunci când, dintr-o dată, cineva ne devine mai puțin plăcut, când îl iubim mai puțin, pentru că de aici poate decurge o șansă extraordinară. Îndemnul pe care ni-l adresează Cristos, de a trăi Evanghelia, devine tocmai în acest moment de a actualitate deosebită. La fel și în cazul relației cu Dumnezeu, în cel al purificărilor uneori violente, când nu mai simți nici o legătură cu

Dumnezeu, când ți se pare că nu-l iubești deloc, când ceva te împinge de lângă el, dar tu te străduiești să-i rămâi credincios. Cât de prețioasă este spovedania atunci când nu ai chef să o faci, cât de prețioasă este Sfânta Împărtășanie când nimic nu te atrage spre ea și când te duci, totuși, să te împărtășești, pentru că știi că el, Cristos, care te iubește, este acolo și te așteaptă. Atunci faci eforturi mult mai mari, **darul tău sporește pe măsura lipsei de legături naturale**. Este bine ca în noi să se manifeste crize, să existe uneori neînțelegeri între soți, copiii să se bată uneori pentru că nu se înțeleg. Tocmai această ruptură, această falie poate favoriza nașterea sau adâncirea legăturii supranaturale și a iubirii supranaturale, a acelei iubiri care este opera lui Cristos și care, dacă sporește, își va asigura continuitatea. Numai o asemenea dragoste este puternică, puternică prin Cristos, puternică prin Dumnezeu. O căsnicie puternică prin Dumnezeu este o căsnicie care a trecut printr-o astfel de dezintegrare și a știut să se reintegreze la un nivel superior. Fericit cel ce a cunoscut un moment dificil cu Dumnezeu și nu l-a trădat, ci i-a rămas credincios, pentru că atunci iubirea lui a prins cu adevărat rădăcini.

Există în toate acestea o mare speranță, mai cu seamă pentru aceia care se neliniștesc văzând cât de grea este uneori viața lor. Aproapele, acest celălalt, deseori nu este convenabil. Uneori, parcă ar face totul ca să ne respingă, dar tocmai atunci el este pentru noi un har deosebit, pentru că ne aduce îndemnul de a depăși legătura naturală, pentru a ne ridica spre legătura supranaturală, spre *agapê*. Din punctul de vedere al credinței, persoanele pe care le iubim mai puțin sunt pentru noi cele mai prețioase, fiindcă ele creează o mai mare șansă de polarizare a atitudinilor noastre și ne permit să vedem că a iubi nu este același lucru cu a iubi mult.

Să-i permitem lui Cristos să iubească în noi

Specificul iubirii creștine este cristocentrismul în sensul dublu al acestui cuvânt. În primul rând, Cristos este modelul suprem și unic al iubirii. **Trebuie să iubești asemeni Lui**. "Poruncă nouă vă dau vouă: Să vă iubiți unul pe altul. Precum Eu v-am iubit pe voi,

așa și voi să vă iubiți unul pe altul" (Ioan 13, 34). Pentru ca tu să poți totuși să iubești precum Cristos, trebuie să-i descoperi prin credință Chipul, dezvăluit în Cuvântul revelat. Cunoașterea teoretică a persoanei lui Cristos nu ajunge. Numai o dată cu sporirea credinței va spori și iubirea în tine, se va întări și legătura existențială cu idealul personal al iubirii, care este Iisus Cristos. Prin credința care îți permite să asculți Cuvântul revelat și să te lipești persoanei lui Cristos, îl vei cunoaște pe acela care este un model de dragoste și vei dori să-l iubești așa cum te-a iubit el până la sfârșit. Prin credință te vei integra gândirii lui și dorințelor lui, vei gândi ca el, vei dori ca el, vei iubi ca el.

În al doilea rând, **iubirea creștină este iubirea lui Cristos în noi**. El este Calea, Adevărul și Viața noastră. El este acela care gândește, care se roagă, care trăiește în noi și care iubește în noi cu dragostea lui. De gradul credinței care îți permite să participi la viața lui Dumnezeu depinde gradul dragostei tale. A imita pe Cristos nu înseamnă atât a ne modela exterior după faptele Sale, cât a ne alătura Lui prin credință, astfel încât voința lui să devină voința noastră și ca viața lui în noi să se poată exprima neîncetat în modul nostru de viață. A ne încredința lui Cristos prin credință înseamnă a primi iubirea lui care coboară asupra noastră, a-i îngădui să ne iubească, a permite ca în noi și pentru noi, el să-i poată iubi pe ceilalți cu dragostea lui. Credința ne permite să ne lipim de Cristos, să ne încredințăm lui și să ne dăm lui pentru ca ea să se topească într-un tot, în încredere și dragoste. Credința care pătrunde totalitatea existenței creștine include de fapt speranța și dragostea ca două forme ale realizării ei.

Nu este ușor să iubim pe cineva față de care nutrim aversiune. Iată de ce trebuie să ne deschidem lui Cristos și, în fața valului zdrobitor de sentimente negative, să ne simțim ca un copil descumpănit. Trebuie să apară în noi atitudinea copilului dezorientat în fața a tot ceea ce are legătură cu Dumnezeu și cu oamenii, dezorientat și față de anturaj și de mediu. Doar o asemenea atitudine de credință încrezătoare în Iisus care va veni și va iubi în noi, chiar pe aceia pentru care nu avem nici o simpatie, doar o asemenea atitudine de credință ne va permite să trecem la dragostea *agapê*. De fapt, în situația în care urcă în noi sentimente negative, sau cel puțin dispar sentimentele pozitive, numai Cristos

este capabil să iubească în noi. Prin voința noastră și mulțumită lui, noi ar trebui să dobândim libertatea față de sentimente sau cel puțin să tindem spre o asemenea libertate. Prezența lui în noi ne aduce convertirea, ne eliberează, ne copleșește cu har și, prin aceasta, ne acordă libertatea. Această prezență se realizează totuși în măsura în care suntem umili, în măsura în care suntem mici și descumpăniți, pentru că numai astfel vom fi capabili să primim prin credință dragostea lui Iisus Cristos. În acest sens, dificultatea care apare în viața noastră în relațiile cu oamenii este o șansă de a ne deschide harului, iubirii lui Iisus: văzând cât de descumpăniți suntem în fața sentimentelor noastre și văzând că așteptăm totul de la El, Iisus coboară atunci în noi ca *agapê* a lui Dumnezeu.

Cristos care coboară în inima ta vrea să iubească, vrea să se dea celorlalți și să le dorească binele, vrea să-i iubească tot mai mult și dorește pentru ei tot binele cu putință, ceea ce, în lumina credinței, înseamnă a le dori sfințenia. Dacă iubești pe cineva îngrijindu-te numai de problemele lui materiale și trecătoare, trebuie să-ți dai seama că îți lipsește dragostea adevărată. Nu ajunge să porți grija problemelor vieții trecătoare, ale instruirii, ale sănătății, ale existenței materiale. **Nu poți să iubești pe deplin decât atunci când vei dori tu însuți sfințenia și când vei dori să comunici această dorință celorlalți.**

Nu poți iubi omul dacă nu-l iubești pe Dumnezeu

Din acest adevăr – Cristos este acela care îl iubește în noi pe aproapele – rezultă că nu putem iubi omul fără să-l iubim pe Dumnezeu. Iubind pe Cristos și deschizându-te lui, deschizându-te pogorârii asupra ta a acestei *agapê* divine, tu îi permiți să te iubească și, prin tine, să-i iubească pe ceilalți. Deschiderea ta în fața acestei coborâri a lui Cristos asupra ta, fie prin Sfintele Taine, fie prin rugăciune, îți permite să-i iubești pe ceilalți. **În măsura în care îl primești pe Cristos, în măsura în care îi permiți să te învăluie, tu poți dărui și celorlalți.** A iubi un alt om înseamnă a-l împărtăși pe Cristos. Nu putem împărtăși ceea ce nu avem. Cu cât îl iubești mai mult pe Dumnezeu și îl primești în această

dragoste, permițându-i să trăiască și să lucreze în tine, cu atât ești mai capabil să-i iubești pe ceilalți.

A iubi înseamnă a te dărui, a face bine celorlalți. Cu toate acestea, nu este de ajuns să dăruiești bunuri materiale. În lumina credinței, bunurile spirituale sunt cele mai importante. Dacă nu le dăruiești celor ce-ți sunt apropiați, tu comiți un "furt" spiritual specific, faci o "greșeală" spirituală specifică. Pentru că, în realitate, ceilalți au dreptul la aceste bunuri. Anturajul tău are dreptul ca, sporind în harul sfințitor și în aspirația către sfințenie, tu să devii pentru el un canal curat al harului. Sporirea ta în sfințenie devine în lumina credinței darul cel mai prețios pentru apropiații tăi. Trebuie să-ți repui în cauză iubirea, trebuie să te plasezi în adevăr și să te întrebi dacă iubești cu adevărat. Ești, cu siguranță, profund convins că îți iubești copilul pentru că nu numai că te îngrijești de trebuințele lui trecătoare, dar te și rogi pentru el. Dar valoarea și eficiența rugăciunii tale nu depind de sentimente, ci de gradul recunoștinței sfințitoare, de gradul credinței tale și al iubirii de Dumnezeu. Dacă nu ai în tine viață interioară, dacă nu ai în tine sporirea credinței și a iubirii de Dumnezeu, devii pentru anturajul tău un "hoț" în sens spiritual.

O mamă care este o creștină "călduță" și care nu s-a lipit prin credință de Cristos ar trebui să fie conștientă că, deoarece ea nu l-a iubit pe Cristos, nu-și iubește nici copilul. Prin faptul că nu primește Sfânta Împărtășanie, ea îl lipsește de aceasta și pe copil, care este pentru ea o comoară de haruri speciale. Ea fură inconștient acestui copil harul care ar coborî asupra lui prin Împărtășanie. Pentru că fiecare participare la Euharistie, fiecare primire a tainei pocăinței, primirea celorlalte taine și fiecare rugăciune, în virtutea "sistemului vaselor comunicante", altfel spus al unirii noastre intime în Trupul mistic al lui Cristos, este întotdeauna, simultan, și un bun dăruit celorlalți. Îți iubești soțul, fiul, fiica, părinții, persoanele apropiate sau îndepărtate, în măsura în care te convertești tu însuți la Dumnezeu, în care tinzi spre sfințire și în care permiți ca să nu fii tu acela care trăiește, ci Cristos care trăiește în tine. El, care este unica iubire și unicul bun, dorește să ne iubească fără margini și caută fără încetare suflete asupra cărora ar putea să-și reverse imensitatea dragostei lui. Nu putem iubi omul dacă nu-l iubim pe Dumnezeu. Numai sfinții îi iubesc cu adevărat pe

ceilalți oameni, aceia deci care s-au deschis în întregime lui Cristos, în care Cristos poate trăi și iubi din plin.

Autorealizarea în Cristos

Psihologia vorbește despre "eul" ideal și despre "eul" real. Fiecare dintre noi își face o idee despre ceea ce ar dori să fie, despre imaginea și asemănarea cu cineva pe care ar dori să o realizeze în sine. Aceste dorințe reflectă "eul" ideal. Dimpotrivă, "eul" real poate fi uneori atât de respingător încât unii se irită din cauza lui sau chiar "bat din picior" împotriva "eului" lor real. Aceasta nu este o atitudine corectă. Ea dovedește totuși că omul nu vrea să fie așa cum este, că el are "eul" lui ideal, că dorește să fie altcineva, mai mult decât el însuși.

Dacă, prin credință, te deschizi lui Cristos, el devine "calea" ta, "adevărul" și "viața" ta (cf. Ioan 14, 6). El însuși începe atunci să-ți arate "eul" său ideal și în același timp să-l realizeze. Va îndeplini el însuși autorealizarea ta.

În omul credincios, imaginea "eului" ideal se va perfecționa pe măsură ce se va dezvolta viața interioară, pe măsură ce se va dezvolta identificarea cu Cristos. Cunoașterea tot mai bună a lui Cristos și legarea de el generează într-adevăr în noi identificarea cu el. Cristos devine astfel idealul nostru personal, "eul" nostru ideal. Creșterea în credință și în har antrenează o clarificare a "eului" ideal, pentru că atunci Cristos îți acordă tot mai multă lumină supranaturală și ți se revelează tot mai deplin.

Deoarece suntem cu toții predestinați "să fim asemenea chipului Fiului său" (Romani 8, 29), numai Cristos poate fi adevăratul nostru ideal personal. Deci, pe măsură ce imaginea "eului" tău ideal se apropie de imaginea lui Cristos, **tu te apropii de adevăr**, Cristos devine calea și adevărul tău. El însuși dă forță voinței tale, pentru ca tu să poți să-ți modelezi "eul" real după exemplul "eului" ideal.

Fiecare dintre noi nu se realizează decât atunci când iubește. Eu nu mă pot realiza decât prin cei pe care îi iubesc. Aceasta este

iconomia divină și aceasta este structura mea mentală. Nimeni nu se poate realiza fără a se referi la o altă persoană. Fără această referire nu vei fi niciodată pe deplin tu însuți.

Uneori, în relația noastră cu celălalt, totul este bine și nu vedem nici o nevoie de eroism. Uneori, totuși, aproapele nostru este capabil să ne pună într-o situație în care, fără eroism, nu ar exista decât o negare a dragostei. În timpul celui de al doilea război mondial, oamenii erau deseori puși în fața chemării la iubirea eroică: sau vei da tu lovituri, sau vei fi bătut; sau vei ucide, sau vei muri. Erau situații deosebite, dar și în situații mai puțin dramatice Dumnezeu ne va chema nu o dată la dragoste crucială. Ne vom convinge atunci că nu suntem capabili să iubim, și ne va fi mai ușor să înțelegem sensul adânc al cuvintelor lui Cristos: "Eu sunt vița de vie, voi sunteți mlădițele. Cel ce rămâne în Mine și Eu în el, acela aduce roadă multă, căci fără Mine nu puteți face nimic" (Ioan 15, 5) – **fără Cristos, nu putem face nimic**. Cristos este viața noastră. Fără el, devenim ca mlădițele tăiate din vie, care se usucă. Omul nu se poate realiza fără Cristos.

Autorealizarea fiecăruia dintre noi se împlinește pentru că ne deschidem către Cristos, pentru că permitem ca El să iubească în noi, să trăiască în noi. Dacă te-ai deschide pe deplin lui Cristos, ai putea spune ca apostolul Pavel: "și nu mai trăiesc eu, ci Cristos trăiește în mine" (Galateni 2, 20). Și Cristos are într-adevăr această dorință deosebită: **el vrea să iubească pe fiecare dintre noi cu o dragoste specială, el vrea să aibă atâtea chipuri câți oameni sunt pe pământ.**

Biserica ne învață că nu există iubire fără cruce: pentru ca eu să pot iubi pe altul, "eul" meu trebuie să fie crucificat. Totuși, eu nu voi consimți la așa ceva fără har. Numai harul mă poate face capabil de aceasta. Or, harul acționează astfel încât Cristos însuși pătrunde acest "eu vreau" al meu, această expresie omenească a voinței: vreau să iubesc, vreau să aleg binele. "Dumnezeu este Cel ce lucrează în voi și ca să voiți și ca să săvârșiți, după a Lui bunăvoință" (Filipeni 2, 13).

Voința noastră, prin care putem alege binele și dragostea, este slabă. Voința omului este prea slabă pentru a alege ceea ce este

greu, ceea ce face necesară suprimarea egoismului. Dacă cineva nu o știe încă, într-o zi se va convinge cu siguranță că, într-adevăr, nu știe să iubească și nu știe să moară. Or, fiecare dintre noi nu este pe deplin om decât prin iubire.

Iubirea este un act de voință, este dorința noastră de a da celorlalți ceea ce este bun. Știm că fiecare dintre noi vrea să aibă ceva, de exemplu, în proporție de "cinci, șaptezeci sau sută la sută". Dacă avem dorința de a realiza dragostea în proporție de "zece la sută", este prea puțin pentru a stabili armonia între oameni, pentru a se putea realiza procesul de integrare a persoanelor, prea puțin pentru a iubi așa cum Cristos a iubit. "Eu vreau" al meu poate fi totuși din ce în ce mai întărit prin harul lui Cristos, astfel că eu voi începe să vreau să aplic preceptul cristic: "Precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi să vă iubiți unul pe altul" (Ioan 13, 34), nu de "cinci la sută", ci de șaizeci la sută sau mai mult. Prin aceasta se manifestă viața lui Cristos în noi.

Descoperirea lui Cristos în celălalt nu scade cu nimic valoarea aproapelui. Iubindu-l pe Cristos, îl iubesc în același timp pe acest om. Mulțumită lui Cristos, celălalt începe să ne fascineze pentru că el devine fără încetare mai bun, mai frumos. Cristos, asociindu-se voinței lui, face ca acest om să dorească tot mai mult binele, și ca în el să se afle tot mai mult bine. Este binele lui, pentru că harul primit rămâne un bun al omului, deși el este în același timp binele lui Cristos. Cristos se asociază vieții noastre într-un mod atât de perfect, încât **el este acela care îl iubește pe celălalt om cu dragostea mea și eu îl iubesc cu dragostea lui.** Aceasta nu este nici dedublare, nici alienare, dimpotrivă: mulțumită prezenței lui Cristos în mine, eu devin eu însumi – iubesc și cresc în iubire.

Dacă Cristos devine "eul" meu ideal, înseamnă că autorealizarea mea se împlinește. Invers, când păcătuiesc, când spun "nu" lui Cristos, mă despoi de "eul" meu, devin tot mai puțin eu însumi. Păcatul și închiderea în fața lui Cristos mă alienează. Dacă mă închid în fața lui Cristos devin trist, deprimat, rău și, totuși, eu nu vreau să fie așa, acesta nu este "eul" meu ideal. Cristos este "eul" meu ideal: al tău, al meu, acela al fiecăruia dintre noi – de aceea el are atâtea chipuri. În același timp, el este acela care îl realizează în fiecare dintre

noi. Această realitate măreață este o confirmare a cuvintelor lui Cristos: "Eu sunt Calea, Adevărul și Viața".

Autorealizarea noastră se împlinește prin viața în adevăr și prin răspunsul la chemarea lui Dumnezeu la iubire. Fără viață în adevăr nu se poate vorbi de dragoste în sens supranatural. Această dragoste este, într-adevăr, dragostea lui Cristos însuși în noi; or, el trăiește în noi prin aceea că, văzându-ne în adevăr, altfel spus cunoscând slăbiciunea noastră, noi îl chemăm în măsura în care vrem ca el însuși să fie viața noastră. Prin el însuși, omul este incapabil de binele spiritual. Biserica nu spune că natura umană este coruptă, totuși ar trebui să fim conștienți că prin firea noastră suntem inapți pentru binele supranatural, că nu suntem capabili să iubim. Noi singuri nu suntem capabili să răspundem la această chemare a lui Dumnezeu, extrem de grea pentru noi, mai ales chemarea la iubirea aproapelui, care cere uneori chiar eroism. Cristos, în convorbirea cu un tânăr, spunea: "Pentru ce mă numești bun ? Nimeni nu este bun în afară de Dumnezeu" (Marcu 10, 18). Tot ceea ce este bun în noi vine de la Dumnezeu. "Ce ai, pe care să nu-l fi primit ?" (Corinteni 4, 7).

Trebuie să revenim mereu la aceste cuvinte, căci nu se poate vorbi de autorealizare în Cristos dacă nu se trăiește în adevăr. Cristos a spus, vorbind despre el însuși: "M-am născut și pentru aceasta am venit în lume, ca să dau mărturie pentru adevăr" (Ioan 18, 37). **Dumnezeu este cu deosebire sensibil la adevăr.** Dacă trebuie să devii asemeni lui Cristos, în tine nu poate exista minciună. Cristos care se identifică cu adevărul este intransigent în fața falsului și a orgoliului, în ce privește însușirea a ceea ce el însuși realizează în noi. Cu cât ne atribuim mai multe haruri din partea lui Dumnezeu, cu atât mai mult ni se vădește prostia. Pentru a ne feri de asemenea greșeală, Dumnezeu va trebui să limiteze acordarea harului său.

Temelia autorealizării noastre este smerenia. Ea este foarte importantă, pentru că **Dumnezeu este dispus să dea totul aceluia care nu își însușește nimic.** Dacă trăiești în adevăr și recunoști că nu poți nimic fără Cristos, este ca și cum l-ai chema: Vino și trăiește în mine. Și numai atunci Cristos vine.

Pentru a nu-ți atribui acțiunea lui Cristos, străduiește-te să spui cât mai des cu putință: "Mulțumită ție, Cristoase, sunt eu însumi; mulțumită ție tovarășul meu este atât de fascinant, mulțumită ție oamenii pe care îi întâlnesc sunt atât de buni". Va fi o expresie a smereniei. Tot ceea ce mă fascinează în celălalt om se datorează lui Cristos și, în același timp, acestui om. Dacă am considera că cineva care ne fascinează printr-un bine supranatural este de la sine atât de demn de admirație, am ceda unei iluzii. Fiecare dintre noi se va convinge într-o zi cât de slab și de păcătos este. Totuși, Cristos vrea chiar să facă din noi, din tine, o capodoperă, care îi va fascina pe ceilalți, și atunci vei deveni tot mai mult tu însuți și în același timp, Cristos va spori tot mai mult în tine.

Fiecare sfânt realiza în el în alt fel chipul lui Cristos. Este extraordinar că avem sfinți atât de diferiți. Regina Hedviga era aproape un arbitru al eleganței; ea avea un gust atât de dezvoltat, nu numai estetic, de altfel, și fascina prin inteligență, ca și prin nivelul ei intelectual și spiritual. Iar noi îl avem pe sfântul Benedict Labre, care a murit ca un calic și ca un cerșetor. Și sfântul Camille de Lellis fusese în tinerețe un jucător de cărți, un spadasin, dusese o viață cu siguranță mai rea decât soldații destrăbălați din legiunea străină. Odată, pe când era deja un alcoolic înrăit, a văzut un călugăr și, subit, s-a aprins în el o scânteie de speranță: și eu pot fi altul. Când, mai târziu, a pierdut la cărți, a ajuns cerșetor și și-a acoperit fața cu o basma, a simțit retrăind în el dorința de a rupe cu toate acestea, a înțeles că tot ce făcuse era umilitor, că nu mai era el însuși, că era o caricatură de om. A început să viseze să fie un om normal. A hotărât să se convertească. Și atunci, Cristos i-a desăvârșit autorealizarea, a făcut din el nu numai un om normal, ci și o capodoperă, l-a condus la sfințenie.

In acest fel lucrează Cristos cu noi, pentru că el vrea să devină **totul** pentru noi, iubirea noastră, calea, adevărul și viața noastră.

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE 5
Din PREFAŢA la ediţia franceză 8
din INTRODUCEREA la ediţia portugheză 11

Partea întâi

VIRTUTEA CREDINŢEI 15

Capitolul 1 - A CREDE ÎNSEAMNĂ A PARTICIPA LA VIAŢA DIVINĂ 16
Percepţia Prezenţei iubitoare 18
Urmele lui Dumnezeu în lume 20
Talanţii 21

Capitolul 2 - A CREDE ÎNSEAMNĂ SĂ TE LIPEŞTI DE CRISTOS 27
"Nimeni nu poate să slujească la doi domni" 28
Voinţa lui Dumnezeu şi a noastră 32
Demolatorii Bisericii 35

Capitolul 3 - A CREDE ÎNSEAMNĂ SĂ TE SPRIJINI PE CRISTOS ŞI SĂ TE ÎNCREDINŢEZI LUI CU TOTUL 38
Dumnezeu - singurul sprijin 40
Atitudinea de încredinţare totală 44
Încredinţarea în voia lui Dumnezeu 47
Iubirea geloasă a lui Dumnezeu 50

Capitolul 4 - A CREDE ÎNSEAMNĂ A-ŢI RECUNOAŞTE SLĂBICIUNEA ŞI A AŞTEPTA TOTUL DE LA DUMNEZEU 52
"Fericiţi cei săraci cu duhul" 53
Puterea lui Dumnezeu şi slăbiciunea omului 55
Sărăcia lui Cristos 57
Să recunoaştem că totul este un dar 58
Sămânţa neîncrederii 61
Sărăcia cu duhul, ca atitudine a copilului 64

Partea a doua

DINAMISMUL CREDINŢEI 72

Capitolul 1 - CONVERTIREA, CA DIMENSIUNE A CREDINŢEI 74
Felix culpa 75
Efectele răului 76
Nu-l poţi cunoaşte pe Cristos fără om 78
Cum să vedem răul care este în noi 80
"Taina convertirii" 82
Sfinţii patroni ai tainei convertirii 85
Convertirea la radicalism 87

Capitolul 2 - "VIRTUTEA" UMORULUI ÎN SERVICIUL CREDINŢEI 91
Jansenismul ca ameninţare pentru credinţă 92
Umorul ca "exorcism" 93
Cenuşă şi ţărână 94
Sfântul patron al umorului 98

Capitolul 3 - ÎNCERCĂRILE CREDINȚEI 100
Așteptarea lui Dumnezeu 101
Credința lui Avraam 102
Încercările credinței în viața Fecioarei Maria 105
Furtunile vieții 111
Neliniștea care vine din lipsă de credință 113
Pacea care vine din credință 115

Capitolul 4 - P U S T I A 119
Simbolismul pustiei 120
"O, de ai fi rece sau fierbinte" 121
Pustia - loc de lepădare de sine 124
Pustia - o experiență a dragostei lui Dumnezeu 125

Capitolul 5 - MIJLOACELE BOGATE ȘI MIJLOACELE SĂRACE ÎN BISERICĂ 128
Iisus sărac 129
Eficacitatea mijloacelor sărace 130
Victoria prin credință 134
Maternitatea spirituală 135
Mărturia lui Ioan Paul al II-lea 139

Partea a treia

ACTUALIZAREA CREDINȚEI 144

Capitolul 1 - B O T E Z U L 146
Cufundarea în moarte și învierea lui Cristos 147
Încorporarea în Trupul lui Cristos 150
Preoția credincioșilor 155

Capitolul 2 - M I R U L 157
Renunțarea de sine, condiție a împlinirii 158
Eficiența tainei mirului 159
Darul Duhului făcut Apostolilor 161
Să iubim Biserica 165
Angajamentul de a te dedica apostolatului 168

Capitolul 3 - SFÂNTA ÎMPĂRTĂȘANIE 171
Așteptarea împărtășaniei 172
Împărtășania – culminarea credinței 174
Chenoza lui Cristos 176

Capitolul 4 - ASCULTAREA CUVÂNTULUI LUI DUMNEZEU 179
Relația concretă și relația personalizată cu Cuvântul lui Dumnezeu 179
Prezența lui Dumnezeu în Cuvânt 180
Rolul Cuvântului lui Dumnezeu în rugăciune 182

Capitolul 5 - RUGĂCIUNEA CA ACTUALIZARE A CREDINȚEI 185
Exemplul lui Cristos 186
Prioritatea rugăciunii 188
Feluri de rugăciuni 190
Rugăciunea omului sărac 194
Rozariul Sfintei Fecioare 196
Un om al rugăciunii neîntrerupte 197

Capitolul 6 - IUBIREA CA ACTUALIZARE A CREDINȚEI .. 200
Agapê 201
Rolul sentimentelor 203
Criza legăturilor naturale 204
Să-i permitem lui Cristos să iubească în noi 205
Nu poți iubi omul dacă nu-l iubești pe Dumnezeu 207
Autorealizarea în Cristos 209

Tipărit la ARARAT SRL

Bd. Carol I nr. 43
Sector 2, Bucureşti

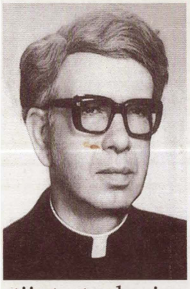

Preotul **TADEUSZ DAJCZER** s-a născut în 1931. A studiat la Facultatea de Teologie din Varșovia și apoi la Universitatea Gregoriană din Roma, obținând titlul de doctor. În prezent, este profesor la Academia de Teologie catolică din Varșovia. În 1994, ca dovadă a recunoașterii remarcabilelor sale realizări, președintele de atunci al Poloniei, Lech Walesa, i-a acordat titlul de profesor de științe teologice. Este fondator al Mișcării Familiilor din Nazaret, înființată în 1985 care, "într-un timp scurt, a căpătat o dimensiune internațională" (René Laurentin), răspândindu-se în țări de pe toate continentele.

"Și s-au apropiat de satul unde se duceau,
iar El se făcea că merge mai departe.
Dar ei L-au rugat stăruitor, zicând: Rămâi cu noi,
că este spre seară și s-a plecat ziua. Și a intrat să rămână cu ei.
Și când a stat împreună cu ei la masă, luând El pâinea,
a binecuvântat și, frângând, le-a dat lor.
Și s-au deschis ochii lor și L-au cunoscut.
Și El s-a făcut nevăzut de la ei.
Și au zis unul către altul: Oare nu ardea în noi inima noastră,
când ne vorbea pe cale și ne tâlcuia Scripturile ?"

(Lc 24, 28-32)